

**Útmutató
a videokonferencia
bizonyításfelvételről szóló egyezmény
szerinti alkalmazásával kapcsolatos
helyes gyakorlatokról**

Kiadó
A Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia – HCCH
Állandó Hivatala
Churchillplein 6b
2517 JW Hága
Hollandia

 +31 70 363 3303

 +31 70 360 4867

secretariat@hcch.net
www.hcch.net

ELŐSZÓ

A HCCH Állandó Hivatala nevében örömmel mutatom be a videokonferencia polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételtől szóló, 1970. március 18-i Hágai Egyezmény (bizonyításfelvételtől szóló egyezmény) *szerinti használatának helyes gyakorlatáról* szóló útmutatót.

Az Egyezmény előkészítőinek szándéka egy technológiai szempontból teljesen semleges megközelítés elfogadása volt - egy olyan megközelítésé, amely kiállja az idők próbáját, ahogy ezt az útmutató is szemlélteti. A technológia Egyezmény működésének megkönnyítésére történő felhasználása biztosítja, hogy az képes lépést tartani gyorsan változó világunk valóságával. Most, amikor a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény ötvenedik évfordulójához közelít, továbbra is vonz új szerződő feleket a világ minden tájáról.

A videokonferencia és a videokonferencia-technológia bizonyításfelvételtől szóló egyezmény működéséről szóló gyakorlati kézikönyv 2016. évi harmadik kiadása óta egyre gyakoribb alkalmazása részletesebb és célzottabb útmutatást tesz szükségessé ezen a területen.

Az útmutató a videokonferencia és más modern technológiák bizonyítás külföldön történő felvételében való felhasználásával foglalkozó szakértői csoport megbeszéléseire támaszkodik, amelynek elnöke az ausztrál szövetségi bíróság elnöke, James Allsop. A szakértői csoport munkájára a HCCH általános és politikai ügyekkel foglalkozó tanácsa (CAGP) adott megbízást, a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény gyakorlati működésével foglalkozó különbizottság ajánlása alapján. Ezenkívül utalásokat tartalmaz a szerződő feleknek az Egyezmény végrehajtásáért és napi működéséért felelős hatóságai által adott válaszokra.

Az Állandó Hivatalnál a fő tervezési és előkészítési munkákat Mayela Celis (volt jogi főtisztviselő) és Brody Warren (jogi tisztviselő) végezte. Szeretnék köszönetet mondani továbbá Keith Lokennak (az Állandó Hivatal kirendelt tanácsadója és az Amerikai Egyesült Államok Belügyminisztériumának volt nemzetközi magánjogi tanácsadója) az útmutató tervezetének elkészítéséhez nyújtott hozzájárulásáért. Hálás vagyok a szakértői csoport tagjainak ötleteikért és észrevételeikért. Végül külön köszönet jár Dr. Gérardine Goh Escolarnak (első titkár), Rym Laoufinak (volt jogi tisztviselő) és Lydie De Loofnak (kiadványügyi tisztviselő) az útmutató kidolgozásában végzett munkájáért, valamint az Állandó Hivatal számos, a projektben részt vett gyakornokának. Noha túlságosan sokan vannak ahhoz, hogy itt fel lehessen őket sorolni, szeretném hozzájárulásukat elismerni.

Ezt az útmutatót 2019 novemberi állapotra frissítették. Javaslom, hogy az olvasók rendszeresen tanulmányozzák a HCCH weboldalát az egyezménnyel kapcsolatos kiegészítő gyakorlati információkért és frissítésekért.

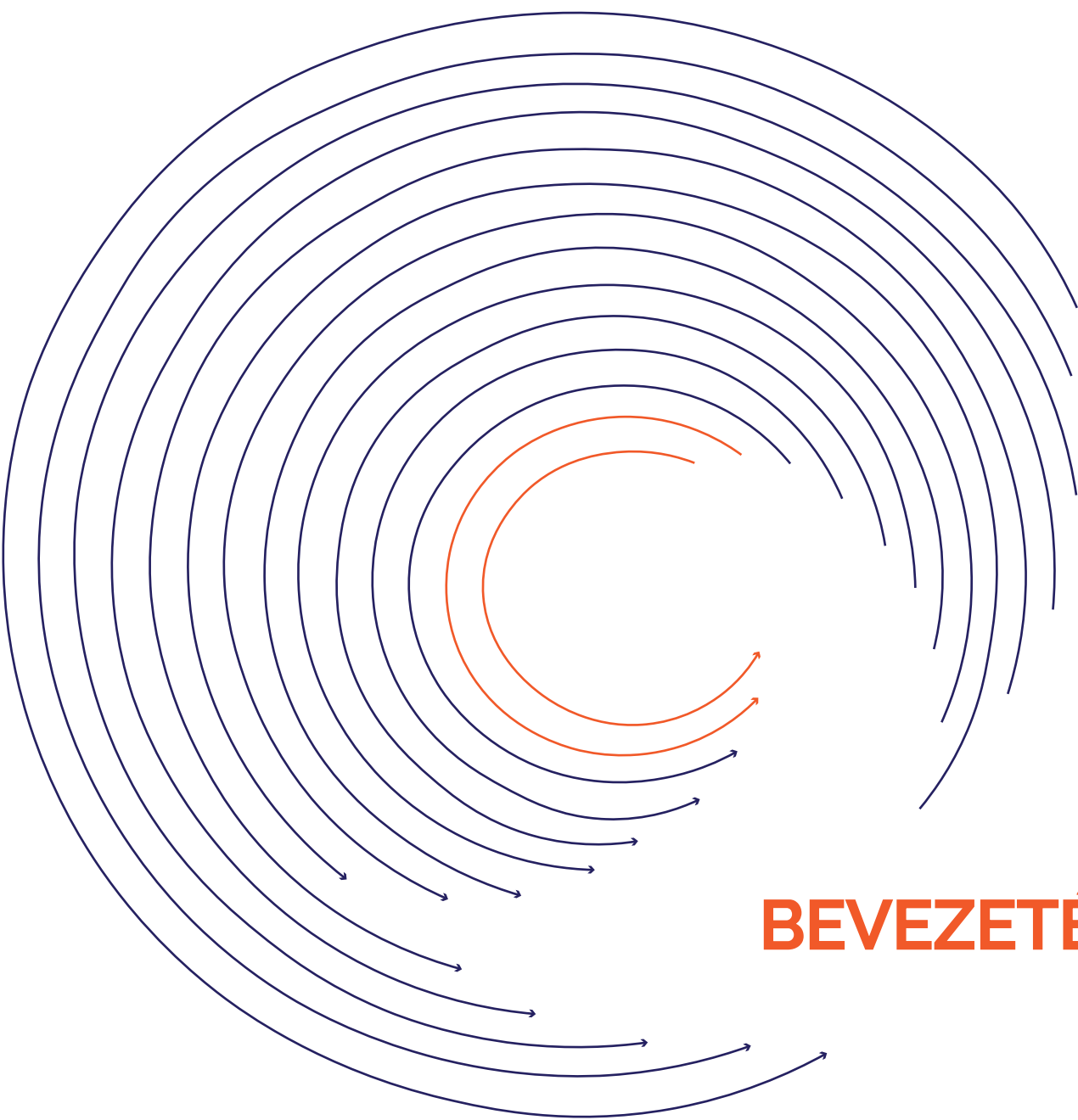
Ahogy a bizonyításfelvételi kézikönyvet továbbra is széles körben használják és idézik, bízom benne, hogy a kézikönyvnek ez a kiegészítése ugyanilyen értékesnek bizonyul az Egyezmény felhasználói számára.

Christophe Bernasconi | **Főtitkár**

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	8
MI AZ A VIDEOKONFERENCIA?	14
AZ ÚTMUTATÓRÓL	18
SZÓJEGYZÉK	26
A. RÉSZ A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSÁNAK KEZDEMÉNYEZÉSE	35
A1 ELŐZETES MEGFONTOLÁSOK	37
A1.1 Jogalap	38
a. A videokonferencia alkalmazása a belső jog alapján	39
b. A videokonferencia alkalmazása egyéb jogi eszközök alapján	42
c. A videokonferencia alkalmazása a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény alapján	43
A1.2 Közvetlen és közvetett bizonyításfelvétel összevetése	46
A1.3 A bizonyításfelvétel jogi korlátozásai	51
A2 A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSA AZ I. FEJEZET SZERINT	53
A2.1 Jogsegély iránti megkeresések	54
A2.2 A jogsegély iránti megkeresés tartalma, formája és továbbítása	54
A2.3 Válasz a jogsegély iránti megkeresésre	56
A2.4 A tanú/szakértő és más szereplők értesítése vagy idézése	57
A2.5 Jelenlét és részvétel a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásában	58
a. Felek és/vagy képviselőik jelenléte (7. cikk)	58
b. Az igazságügyi alkalmazottak jelenléte (8. cikk)	60
A2.6 Kényszerítő intézkedések és erőszak alkalmazása	62
A2.7 Eskü/eskü erejével bíró megerősítés	63
A2.8 Tanú/szakértő és egyéb szereplők azonosítása	64
A2.9 Büntető rendelkezések	65
A2.10 A vallomástétel megtagadásának joga és egyéb biztosítékok	66
A2.11 Költségek	67
A3 A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSA A II. FEJEZET SZERINT	69
A3.1 Konzulok és megbízottak	69
A3.2 A végrehajtás állama engedélyének szükségessége	71
A3.3 A tanú értesítése	73
A3.4 A felek, képviselőik és/vagy igazságügyi személyzet megjelenése, jelenléte, részvétele	74
A3.5 Kényszerítő intézkedések és erőszak alkalmazása	75
A3.6 Eskü/eskü erejével bíró megerősítés	76
A3.7 Tanú/szakértő és egyéb szereplők azonosítása	77
A3.8 Büntető rendelkezések	78
A3.9 A vallomástétel megtagadásának joga és egyéb biztosítékok	80
A3.10 Költségek	82
B. RÉSZ MEGHALLGATÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSÁVAL	85
B1 A potenciális gyakorlati akadályok mérlegelése	89
B2 Ütemezés és tesztelés	92
B3 Műszaki támogatás és képzés	94
B4 Megfelelő létesítmények lefoglalása	96
B4.1 Dokumentumok és bizonyítékok felhasználása	97
B4.2 Bizalmas kommunikáció	98

B4.3	Különleges esetek.....	99
B5	Tolmácsolás igénybevétele	100
B6	Rögzítés, jelentés és felülvizsgálat	102
B7	Környezet, pozicionálás és protokollok	105
B7.1	Kamerák/audioberendezés vezérlése	107
B7.2	Felszólalási protokoll	109
B7.3	Protokoll a kommunikáció megszakadása esetén	110
C.	RÉSZ MŰSZAKI ÉS BIZTONSÁGI SZEMPONTOK.....	111
C1	A berendezés megfelelése.....	114
C1.1	Licenchez kötött szoftver használata	115
C1.2	Kereskedelmi szolgáltatók igénybevétele	116
C2	Műszaki minimumszabványok	118
C2.1	Kodec.....	120
C2.2	Hálózatok.....	121
C2.3	Sávszélesség	123
C2.4	Titkosítás	124
C2.5	Audioberendezések (mikrofonok és hangszórók)	125
C2.6	Videoberendezések (kamerák és képernyők)	126
MELLÉKLETEK.....		129
I.	MELLÉKLET - A helyes gyakorlatok összeállítása	131
II.	MELLÉKLET - Magyarázó táblázatok.....	145
III.	MELLÉKLET - Gyakorlati példák	149
IV.	MELLÉKLET - Opcionális videokonferencia-úrlap	159
V.	MELLÉKLET - Az Egyezmény szövege	165
VI.	MELLÉKLET - A különbizottság releváns következtetései és ajánlásai	177
	Az idézett ítélezési gyakorlat indexe.....	183
	Bibliográfia.....	187
	Rövidítések.....	189

BEVEZETÉS

„A folyamatosan bővülő, gyorsan fejlődő technológiával megtöltött világban bizonyos innovációk módosíthatják és megkönnyíthetik a világ legrégebbi hagyományait.”¹

1. Ez az útmutató a videokonferencia-technológia² *polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételéről* szóló, 1970. március 18-i *Hágai Egyezmény* (bizonyításfelvételről szóló egyezmény) szerinti, külföldön történő bizonyításfelvétel során történő alkalmazásával foglalkozik.
2. A bizonyításfelvételről szóló egyezményt abban az időben kötötték meg, amikor a mai modern technológiákat nem használták széles körben, ennek ellenére az előkészítők által elfogadott technológiasemleges megfogalmazás lehetővé teszi az említett technológiák alkalmazását. A bizonyításfelvételről szóló egyezmény gyakorlati működésével foglalkozó különbizottság több alkalommal megerősítette, hogy a többi igazságügyi együttműködési egyezményhez hasonlóan sem a bizonyításfelvételről szóló egyezmény szelleme, sem szövege nem akadályozza meg az új technológiák használatát, és hogy azok alkalmazása az Egyezmény működésének javára válhat. A különbizottság azt is megjegyezte, hogy a videokonferencia és hasonló technológiák bizonyításfelvétel elősegítése céljából történő alkalmazása összhangban áll az Egyezmény jelenlegi keretével³.
3. A bizonyításfelvételről szóló egyezmény ma már több mint 60 szerződő fele nem tekinti úgy, hogy jogi akadálya lenne a videokonferencia alkalmazásának az Egyezmény szerinti bizonyításfelvétel lehetővé tétele érdekében.⁴ Noha e szerződő felek közül néhány teljesen fel van szerelve a videokonferencia-technológia használatára, másoknak jelenleg nem állnak rendelkezésre ezek a lehetőségek. Például az Európai Unió összefüggésében a régiós integráció szintje és a videokonferencia fokozott használatának erős támogatottsága ellenére a videokonferencia alkalmazása továbbra is „következetlen” a tagállamok körében.⁵ A technológia

¹ R. A. Williams, „Videoconferencing: Not a foreign language to international courts” (Videokonferencia: Nem idegen nyelv a nemzetközi bíróságoknak), *Oklahoma Journal of Law and Technology*, 7. kötet, 1. szám, 2011, 1. o.

² Ebben az útmutatóban a „videokonferencia” azon különböző technológiákat felölelő összefoglaló kifejezés, amelyeket a videokonferencia, a távoli megjelenés vagy bármely más formájú videojelenlét lehetővé tétele céljából alkalmaznak. A kifejezésről bővebben lásd a „Mi az a videokonferencia?” című szakaszt.

³ A különbizottság 2003. évi ülésének 4. sz. következtetése és ajánlása; A különbizottság 2009. évi ülésének 55. sz. következtetése és ajánlása; A különbizottság 2014. évi ülésének 20. sz. következtetése és ajánlása. Lásd még: „Következtetések és ajánlások” címszót a szójegyzékben.

⁴ Lásd: „Synopsis of Responses to the Country Profile Questionnaire on the Taking of Evidence by Video-link under the Hague Convention of 18 March 1970 on the Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters (Evidence Convention)” („Az országprofil-kérdőívre adott válaszok összefoglalása a *polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételéről* szóló, 1970. március 18-i *Hágai Egyezmény* (bizonyításfelvételről szóló egyezmény)”), amely elérhető a HCCH weboldalán a Bizonyításfelvétel videokonferencia alkalmazásával lehetőség alatt, V. rész, a) kérdés; VI. rész, a) kérdés; VII. rész, i. és q) kérdés (a továbbiakban: „a válaszok összefoglalása”).

⁵ polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat, *A videokonferencia bizonyításfelvételre történő alkalmazása polgári és kereskedelmi ügyekben a 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet alapján: gyakorlati útmutató*, Brüsszel, az Európai Unió Bizottsága, 2009, 6. o., elérhető a következő címen: < https://e-justice.europa.eu/content_ejn_s_publications-287-en.do?clang=hu > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.). Lásd

valódi potenciáljának kiaknázása és használatának ösztönzése érdekében a bizonyításfelvételről szóló egyezmény tágabb nemzetközi összefüggésében további útmutatásokra van szükség e viszonylag ismeretlen terület problémáinak megoldásához.

4. Ilyen előzmények után a különbizottság 2014. májusi ülésén Ausztrália javaslatára válaszul azt ajánlotta, hogy a HCCH általános és politikai ügyekkel foglalkozó tanácsa hozzon létre egy szakértői csoportot a videokonferencia és más modern technológiák bizonyítás külföldön történő fogantatására történő alkalmazása során felmerülő kérdések vizsgálatára⁶.
5. Amikor az általános és politikai ügyekkel foglalkozó tanács (CGAP) következő alkalommal, 2015 márciusában ülésezett, a különbizottság ajánlása alapján úgy határozott, hogy létrehozza a szakértői csoportot, amelynek fő feladata az volt, hogy feltárja a bizonyításfelvételről szóló egyezmény alapján történő bizonyításfelvétel során a videokonferencia és más modern technológiák alkalmazásával kapcsolatban esetlegesen felmerülő problémák megoldásának módjait, függetlenül attól, hogy ezek a problémák jogi, gyakorlati vagy technikai jellegűek-e. A szakértői csoportot arra is felhatalmazták, hogy felmérje a rendelkezésre álló különféle lehetőségek kívánalmát és megvalósíthatóságát, figyelembe véve az államokban és az államok között érvényesülő jelenlegi gyakorlatot, valamint az összes meglévő regionális és nemzetközi eszközt⁷.
6. A szakértői csoport⁸ ezután 2015 decemberében ülésezett és megállapította, hogy a felmerülő, elsősorban gyakorlati kérdések a legmegfelelőbbben egy olyan gyakorlati útmutatóval rendezhetők, amelyet az egyes szerződő felekre vonatkozó részletes és egységesen elkészített olyan országprofilok egészítenek ki, amelyhez az információkat kérdőív körbeküldése útján gyűjtik össze. A csoport álláspontja szerint az útmutató részletes kommentárokat adna a videokonferencia és más modern technológiák Egyezmény működése során történő felhasználásáról, amely alapvetően a vonatkozó cikkekre épülne, és gyakorlati megközelítéssel mutatná be a felhasználók számára, hogy ezek a technológiák miként használhatók és azokat miként kell használni az Egyezmény I. és II. fejezete alapján egyaránt⁹. A szakértői csoport továbbá javasolta egy kisebb alcsoport létrehozását a szerkesztéshez.

még az Európai Unió Tanácsa „Kézfogás” (2014-2017) projektjével összefüggésben a közelmúltban tett erőfeszítéseket, amelyeket a szójegyzék ismertet és amelyre a teljes útmutatóban hivatkozás történik.

⁶ A különbizottság 2014. évi ülésének 21. sz. következtetése és ajánlása.

⁷ A CAGP 2015. évi ülésének 9. sz. következtetése és ajánlása.

⁸ A következő szakértők a szakaszok egészében vagy azok egy részében részt vettek a szakértői csoport munkájában, beleértve ezen útmutató és az országprofil kérdőíve elkészítését: **Andorra:** Sara DIÉGUEZ; **Ausztrália:** James ALLSOP (elnök); **Kína(i Népköztársaság):** Haibo GOU, Tailong WANG, Tanshuo XU, Yong ZHOU; **Kolumbia:** Maria José MONTAÑA CORREA, Lucia Teresa SOLANO RAMIREZ; **Cseh Köztársaság:** Jana VEDRALOVÁ; **Európai Unió:** Jacek GARSTKA (Európai Bizottság), Jaana POHJANMÄKI (az Európai Unió Tanácsa), Xavier THOREAU (az Európai Unió Tanácsa), Susana Fonte (Eurojust), Sandberg Csaba (Eurojust); **Finnország:** Anna-Lena HALTTUNEN; **Franciaország:** Camille BLANCO, Nicolas CASTELL, Marie VAUTRAVERS; **Németország:** Thomas KLIPPSTEIN, Stefanie PLÖTZGEN-KAMRADT, Nils SCHRÖDER, Dana TILLICH; **India:** Kajal BHAT; **Japán:** Masayoshi FURUYA; **Korea(i Köztársaság):** Ha-Kyung JUNG, Jongsun KANG; **Lettország:** Voldemārs KIZINO, Viktors MAKUCEVIČS, Madara RIEKSTĀ; **Litvánia:** Gintarė BUSTAEVIENĖ, Vaida PETRAVIČIENĖ; **Mexikó:** Alejandro León VARGAS; **Norvégia:** Catherine WESTBYE-WIESE; **Hollandia:** Willem T. WASLANDER; **Lengyelország:** Paweł KOSMULSKI, SALWA Anna; **Portugália:** Carlos GANDAREZ, Claudia Alexandra KONG, Nuno LÁZARO FONSECA; **Oroszországi Föderáció:** Ivan MELNIKOV; **Szlovénia:** DOLŽAN Judita; **Spanyolország:** BORRÁS Alegría; **Svédország:** Freddy LARSSON, Mari-Ann ROOS; **Svájc:** Silvia MADARASZ-GAROLLA; **Törökország:** Kansu KARA; **Nagy Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága:** David COOK, Nic TURNER; **Amerikai Egyesült Államok:** Ada E. BOSQUE, Daniel KLIMOW, Katerina OSSENOVA.

⁹ Lásd „Report of the Experts’ Group on the Use of Video-link and Other Modern Technologies in the Taking of Evidence Abroad (A videokonferencia és más modern technológiák bizonyítás külföldön történő felvételében való felhasználásával foglalkozó szakértői csoport jelentése)”, 8. sz. előzetes dokumentum a CGAP figyelmébe, 2015. december, 3. o. (elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában).

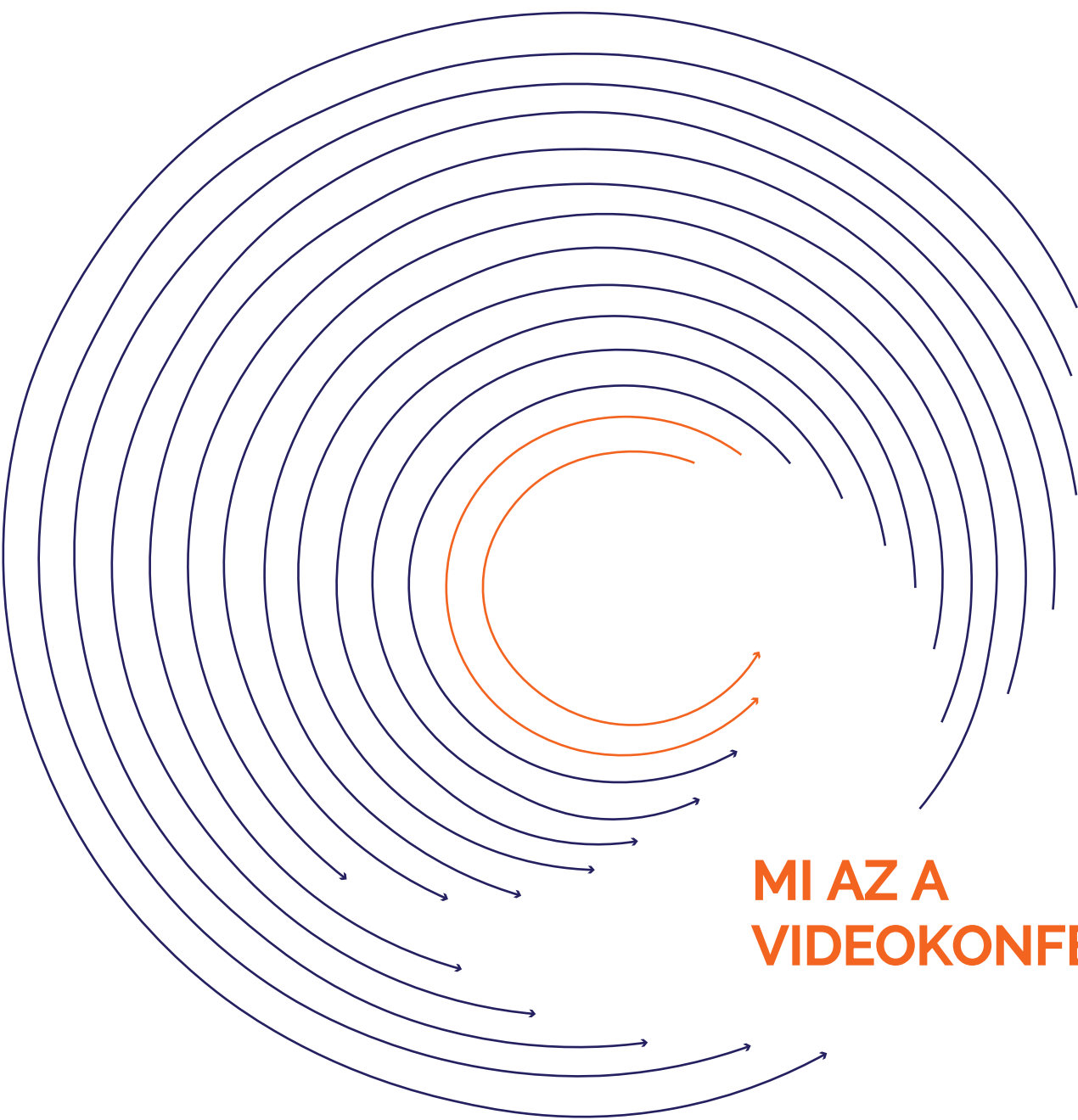
7. A CGAP 2016 márciusában jóváhagyta a szakértői csoport útmutató kidolgozásáért és szerkesztéséért felelős kisebb alcsoportjának felállítását, valamint az útmutatót kiegészítő részletes országprofilokat¹⁰.
8. Röviddel ezután az alcsoport megkezdte munkáját az Állandó Irodával együttműködésben. E folyamat során a földrajzi és a joghatósági sokféleség megfelelő figyelembevétele érdekében és a szakértői csoport ajánlásainak megfelelően az Állandó Hivatal konzultált külső felekkel, nevezetesen az alábbiakkal: Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa (CCBE), Eurojust, Ibér-Amerikai Nemzetközi Igazságügyi Együttműködési Hálózat (IberRed) és a Nemzetközi Ügyvédi Kamara (IBA). Ez a kiegészítő konzultáció biztosította a régiók és jogi hagyományok széles skálájának bevonását, ideértve azokat is, amelyek nem voltak képviseltetve az alcsoportban.
9. 2017 februárjában az országprofil kérdőívet megküldték a tagok nemzeti és kapcsolattartó szerveinek¹¹, és a bizonyításfelvételtől szóló egyezményben tagként nem részes szerződő felek számára, és a válaszok beérkezésekor az egyes országprofilok tartalmát feltöltötték a HCCH weboldalára.¹² Az Állandó Hivatal 2017 folyamán és 2018 elején folytatta a kutatást és az útmutató kidolgozását, valamint az alcsoporttal 2018 folyamán zajlott szerkesztési és a konzultációs megbeszélések több fordulóját követően, 2018 novemberében az útmutató tervezetét a teljes szakértői csoport jóváhagyta. Ezt követően az benyújtásra került a CGAP-nak, és 2019 júniusában kapta meg a végleges jóváhagyást¹³.

¹⁰ A CAGP 2016. évi ülésének 20. sz. következtetése és ajánlása.

¹¹ A HCCH alapokmánya 7. cikke (1) bekezdésének értelmében minden tagállamnak ki kell jelölnie egy nemzeti szervezetet, és minden egyes tagszervezetnek egy kapcsolattartó szervet, amely az Állandó Hivatallal az elsődleges kapcsolattartója.

¹² Amikor az országprofil kérdőívet eredetileg körbeküldték, 35 válasz érkezett 33 szerződő féltől: Ausztrália, Bosznia-Hercegovina, Brazília, Bulgária, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület és Makaó Különleges Közigazgatási Terület), Ciprus, Cseh Köztársaság, Dél-Afrika, Egyesült Királyság (Anglia, Wales és Észak-Írország), Egyesült Államok, Észtország, Fehéroroszország, Finnország, Franciaország, Görögország, Horvátország, Izrael, Korea(i) Köztársaság), Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Mexikó, Németország, Norvégia, Portugália, Románia, Svájc, Svédország, Szingapúr, Szlovénia, Venezuela. Az írás idején ez a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény szerződő feleinek körülbelül 53%-át képviselte. A beérkezett válaszok a HCCH weboldalának bizonyítékok szekciójában érhetők el (lásd a 4. megjegyzésben feltüntetett elérési utat).

¹³ A CAGP 2019. évi ülésének 38. sz. következtetése és ajánlása.

**MI AZ A
VIDEOKONFERENCIA?**

10. A „videokonferencia” azt a technológiát jelenti, amely lehetővé teszi két vagy több helyszínen egyidejű interakcióját kétirányú video- és audioátvitel révén, megkönnyítve a helyszínek közötti kommunikációt és a személyes interakciót. Mivel ez a gyakorlat fokozatosan bevezetésre kerül az eljárásjogba, valamint a határokon átnyúló igazságügyi együttműködési mechanizmusokba, különféle jogi meghatározásokat fejlesztettek ki. E gyakorlat leírására általánosan használt egyéb kifejezések közé tartozik – a bizonyításfelvétel alkalmazásában használva – a „videokonferencia”, a „távoli megjelenés” vagy a „videojelenlét”.¹⁴
11. A bírósági eljárás keretében – mivel a videokonferenciát nem kötik a hagyományos határok – ez lehetővé teszi a feleknek, képviselőiknek és/vagy egy tanúnak, hogy bíróság előtt megjelenjenek és/vagy tanúvallomást tegyenek egy másik helyen a bírósággal azonos területen, ugyanabban az államban egy másik területi egységben vagy külföldön.
12. A bíróság, a felek, képviselőik és a tanúk közötti távolság áthidalásával a videokonferencia lehetővé teszi a bíróságra utazás időigénye, költségei, kényelmetlensége és környezeti hatása csökkentését,¹⁵ valamint eszközként szolgál egy vagy több személy eljárásban való részvételre való képtelenségének orvoslására. Ez különösen szakértők esetében előnyös, mivel rendelkezésre állásuk hiánya gyakran késedelmet okozhat az eljárás ütemezésében.¹⁶ Valójában egyes esetekben a videokonferencia alkalmazása sokkal jelentősen csökkentheti tanúk elérhetőségének jelentőségét azon tényezők között, amelyeket annak megítélésakor vesznek figyelembe, hogy a bíróság rendelkezik-e joghatósággal egy adott ügyben.¹⁷ A videokonferencia alkalmazása nagyobb rugalmasságot is nyújthat az eljárás ütemezésekor, valamint a bizonyos fizikai vagy mentális betegségben szenvedő vagy olyan tanúk fogadásakor, akiket a bíróságon való személyes megjelenés megfélemlít, és ezáltal javítja az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Mindezen tényezők együttesen hozzájárulhatnak a megalapozottabb döntésekhez és a hatékonyabb bírósági eljárásokhoz.
13. Mivel a videokonferencia alkalmazása nem feltétlenül megfelelő minden olyan esetben, amikor egy személynek bíróság előtt meg kell jelennie és/vagy tanúvallomást kell tennie, továbbra is a bizonyításfelvétel hagyományos módszerei (azaz a tárgyalóteremben való személyes

¹⁴ A kontextustól és a forrástól függően eltérő árnyalatok lehetnek az ezekhez és analóg kifejezésekhez rendelt meghatározásokban. Lásd például a videokonferencia és a távoli jelenlét közötti különbség kifejtését: M.E. Gruen és C.R. Williams *Handbook on Best Practices for Using Video Teleconferencing in Adjudicatory Hearings* (Kézikönyv a video-telekonferencia bírósági tárgyalásokon történő felhasználásának bevált gyakorlatairól), az Egyesült Államok Közigazgatási Konferenciája, 2015, 9–10. o., elérhető a következő címen: <<https://www.acus.gov/report/handbook-best-practices-using-video-teleconferencing-adjudicatory-hearings>> (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

¹⁵ Lásd például: az Európai Unió Tanácsa, „D1a: Judicial use cases with high benefits from cross-border videoconferencing (A határokon átnyúló videokonferenciák jelentős előnyökkel járó bírósági felhasználásának esetei”, *Több aspektusú kezdeményezés a határokon átnyúló videokonferencia fejlesztésére („Kézfogás” projekt; a projekttel kapcsolatos további információkért lásd a szójegyzéket)*, 2017, 2. o.; M. Davies, „Bypassing the Hague Evidence Convention: Private International Law Implications of the Use of Video and Audio Conferencing Technology in Transnational Litigation (A bizonyításfelvételtől szóló Hágai Egyezmény megkerülése: a video- és audiokonferencia-technológia transznacionális peres eljárásokban történő használatának nemzetközi magánjogi vonatkozásai”, *American Journal of Comparative Law*, 55 (2) kötet, 2007, 206. o.; Ausztrál Szövetségi Bíróság, *Guide to Videoconferencing* (Videokonferencia útmutató), 2016, 2. o., elérhető a következő címen: <<http://www.fedcourt.gov.au/services/videoconferencing-guide>> (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

¹⁶ Az Európai Unió Tanácsa: „A késés egyik oka a szakértők tanúinak rendelkezésre állása”, *Guide on videoconferencing in cross-border proceedings* (Útmutató videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban), Luxembourg, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2013, 6. o. [a továbbiakban: Útmutató videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban], elérhető a következő címen: <<https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/publications/guide-videoconferencing-cross-border-proceedings/>> (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

¹⁷ M. Davies (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 236. o.

megjelenés) kiegészítésének (és nem helyettesítésének) kell tekinteni. Ennek oka elsősorban az, hogy a tanúval folytatott személyes interakció elkerülhetetlenül alacsonyabb szintű, mint amikor a tanú fizikailag jelen van a tárgyalóteremben¹⁸. Ezért csökkenhet a résztvevők számára a tanú viselkedésének és hitelességének felmérhetősége¹⁹, különösen akkor, ha a technológia és a közelség hiánya súlyosbítja a nyelvi vagy kulturális különbségeket, ami az árnyalatok elveszését okozza. Például az egyik szerződő fél (Egyesült Államok) különböző fellebbviteli bíróságain végzett tanulmány megállapította, hogy egyes bírák úgy vélték, hogy kevesebb kérdést tettek fel a tanú videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatásakor, és kisebb valószínűséggel szakították meg az érvelést.²⁰ Bizonyos esetekben a tanú távolléte a bíróság azon képességét is csökkentheti, hogy ellenőrzést gyakoroljon a tanú felett. További aggodalomra adnak okot a lehetséges technikai problémák, ezért a felelősöknek biztosítaniuk kell az összes részt vevő helyszínen a megfelelő létesítmények, felszerelés és támogatás rendelkezésre állását. A videokonferencia alkalmazásával kapcsolatos minden lehetséges probléma – az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés gátlása vagy korlátozása mellett – veszélyeztetheti az eljárás olyan alapvető szempontjait, mint a „tisztességes eljáráshoz való jog” vagy a „közvetlenség elve”²¹. A bíróságoknak tehát pusztán a kényelmen túli szempontokat is vizsgálniuk kell, hogy az adott eset körülményei között a videokonferencia alkalmazása összességében szolgálja-e a tisztességes és hatékony igazságszolgáltatást²².

14. Ennek megfelelően ez az útmutató körvonalazza a videokonferencia alkalmazásának helyes gyakorlatait, amelyek megoldhatják-e kihívások némelyikét. Ezeknek a gyakorlatoknak a célja a bizonyításfelvételről szóló egyezmény felhasználói számára a jelenleg elérhető technológia lehető legjobb kihasználása. Idővel a technológia további fejlődése várhatóan javítja a folyamatot, és végül maximalizálja a videokonferencia-technológia alkalmazásának előnyeit a külföldön történő bizonyításfelvétel során.

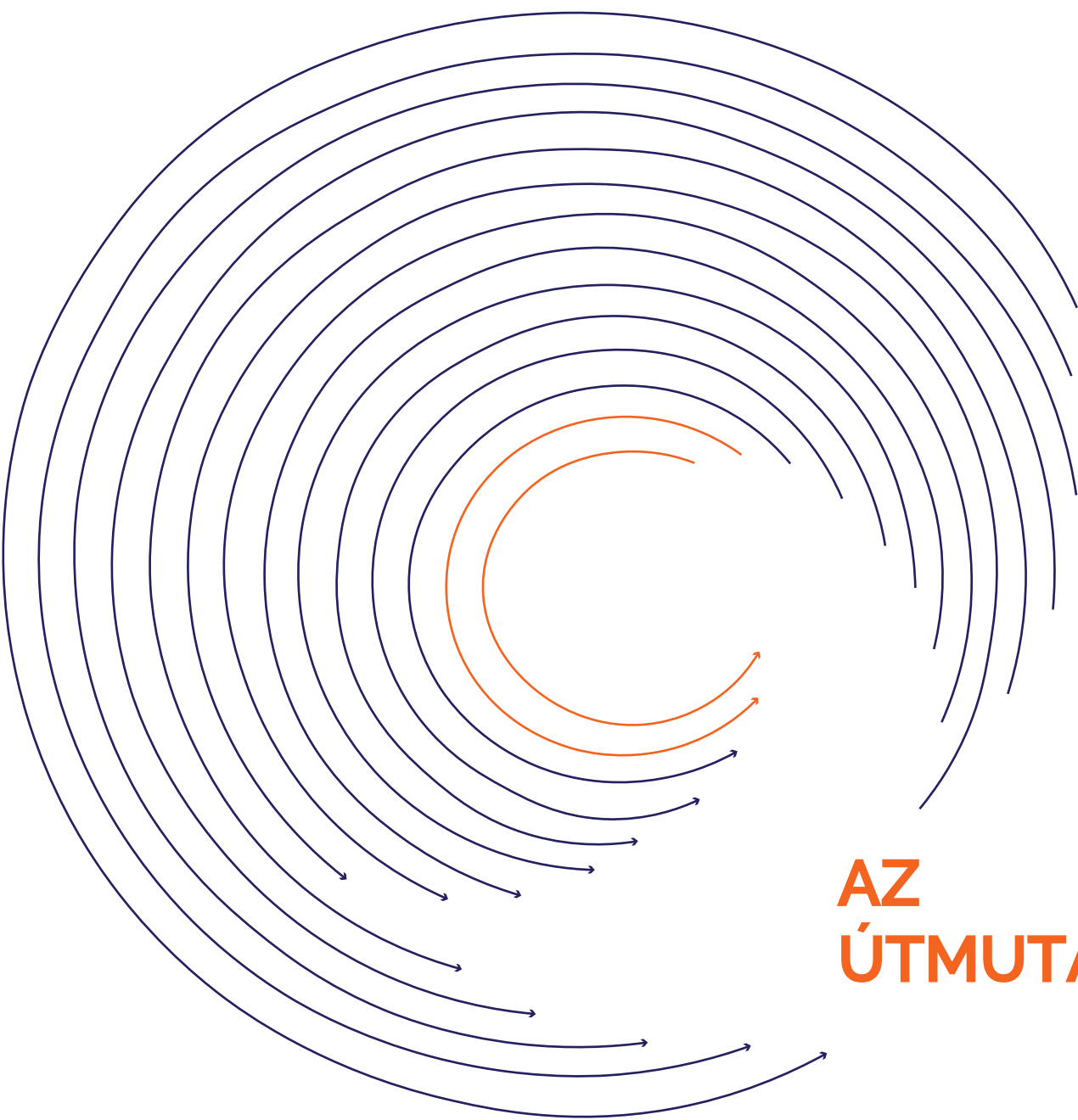
¹⁸ „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 26. o.

¹⁹ R. A. Williams (az 1. lábjegyzetben idézett mű), 21. o. A videokonferencia-technológiának a tanú hitelességének értékelésére gyakorolt hatásáról lásd még a 42. lábjegyzetet.

²⁰ M. Dunn és R. Norwick, *Report of a Survey of Videoconferencing in the Courts of Appeals (Jelentés a fellebbviteli bíróságokon végzett videokonferencia-felmérésről)*, Szövetségi Igazságügyi Központ, 2006, 13. o., elérhető a következő címen: < <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/VidConCA.pdf> > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

²¹ „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 26–27. o. A közvetlenség fogalma számos államban – különösen Európában – az eljárásjog általános alapelve, amely azt az elképzelést testesíti meg, hogy a bizonyítékokat eredeti és nem származékos formában (azaz mind időbeli, mind materiális értelemben „közvetlenül”) kell meghallgatni. A közvetlenség elvének és a videokonferencia alkalmazásával való kapcsolatának részletesebb ismertetését lásd például: T. Ivanc, „Theoretical Background of Using Information Technology in Evidence Taking” (Az információtechnológia bizonyításfelvételi alkalmazásának elméleti hátttere), V. Rijavec *et al.* (szerk.), *Dimensions of Evidence in European Civil Procedure (A bizonyítás dimenziói az európai polgári eljárásban)*, Hollandia, Kluwer Law International, 2016, 265–300. o.; Harsági V., „Bizonyítás, információs technológia és a polgári eljárás alapelvei – a magyar perspektíva”, CH van Rhee és A. Uzelac (szerk.), *Evidence in Contemporary Civil Procedure (Bizonyítékok a jelenkori polgári eljárásban)*, Cambridge, Intersentia, 2015, 137–154. o.

²² Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 2. o.

**AZ
ÚTMUTATÓRÓL**

15. Ezen útmutató a fő hangsúlyt a videokonferencia technológiájának a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény alapján történő felhasználására helyezi. Ezenkívül felvázolja e téren az általános nemzeti és nemzetközi fejlemények tapasztalatait, ideértve a belső jogra és adott esetben más nemzetközi megállapodásokra való hivatkozásokat.
16. Az útmutató hatálya elsősorban a videokonferencia tanúk meghallgatásakor történő használatára korlátozódik, mivel ez a bizonyításfelvétel azon típusa, amelynek esetében a legmegfelelőbb a videokonferencia-technológia alkalmazása, és amelyet az országok általánosan használnak/kérnek. Az alkalmazandó jogtól függően a videokonferenciát lehet használni a tanúvallomástól eltérő bizonyítékok felvételére is, ám e célra történő felhasználása korlátozottabbnak tűnik²³.
17. Azt is meg kell jegyezni, hogy néhány válaszoló állam olyan jogszabályi rendelkezésekről számolt be, amelyek a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételt a tanú vagy a fél vallomásának felvételére korlátozzák²⁴. Más válaszoló államok aggályait fejezték ki az okirati bizonyítás videokonferencia alkalmazásával történő felvételével kapcsolatos nehézségek miatt²⁵. Ezért ennek az útmutatónak a középpontjában továbbra is a tanúk vagy szakértők határokon átnyúló meghallgatása áll²⁶.
18. Ezenkívül a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény hatálya csak a „polgári és kereskedelmi ügyekre” terjed ki (erről a kifejezésről bővebben lásd a szójegyzéket), bár ezen útmutató egyes logisztikai szempontjai és gyakorlati megfontolásai relevánsak lehetnek a videokonferencia-technológia általánosabb értelemben való alkalmazásában is. Ezenkívül európai kontextusban megfigyelték, hogy „a [videokonferencia] határokon átnyúló felhasználása túlnyomó többségében polgári és kereskedelmi ügyekben, tanúvallomások és egyéb bizonyítékok felvétele céljából zajlik”²⁷. Ezért ez az útmutató a polgári és kereskedelmi ügyekre korlátozódik, és nem tárgyalja részletesen a bizonyítékok határokon átnyúló felvételét büntetőeljárások során.
19. Az útmutató felépítése a következő:
 - A. rész** kifejtí a videokonferencia alkalmazásának kezdeményezését, ideértve az előzetes megfontolásokat, és elmagyarázza, hogy a videokonferencia miként alkalmazható az Egyezmény alapján, elsősorban a jogi szempontokra összpontosítva.
 - B. rész** azon meghallgatások előkészítéséről és lebonyolításáról szól, amelyekben videokonferenciát használnak, ideértve a jogi és a gyakorlati megfontolásokat is.
 - C. rész** kifejtí a műszaki és biztonsági szempontokat.

²³ Egyes államokban nincs korlátozás a videokonferencia alkalmazásával felvehető bizonyítékok típusára vonatkozóan, és ezért a technológiát használhatják okirati vagy egyéb bizonyítás foganatosítására. Lásd például A válaszok összefoglalása (a 4. lábjegyzetben idézett mű), IV. rész, b) és d) kérdés.

²⁴ Lásd például Franciaország választát az országprofil kérdőív IV. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

²⁵ Lásd például Horvátország választát az országprofil kérdőív IV. részének d) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

²⁶ Amint azt a szójegyzék megjegyzi, ezen útmutató alkalmazásában a „tanú” kifejezés magában foglalja mind az eljárásban részt vevő feleket, mind azon harmadik feleket, akiknek a vallomását fel kell venni. Meg kell azonban jegyezni, hogy néhány szerződő félnél, mint például az Egyesült Államokban, a „[b]íróságok nagyobb vonakodást mutattak a vallomások [videokonferencia] [...] révén történő felvételének engedélyezésekor, ha a távol lévő tanú egyben fél is”: M. Davies (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 211. o.

²⁷ Az Európai Tanács által lefolytatott „Kézfogás” projekt eredményei azt mutatják, hogy ez a többség kiteheti a videokonferencia-használat 80–90%-át is: „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 15. o.

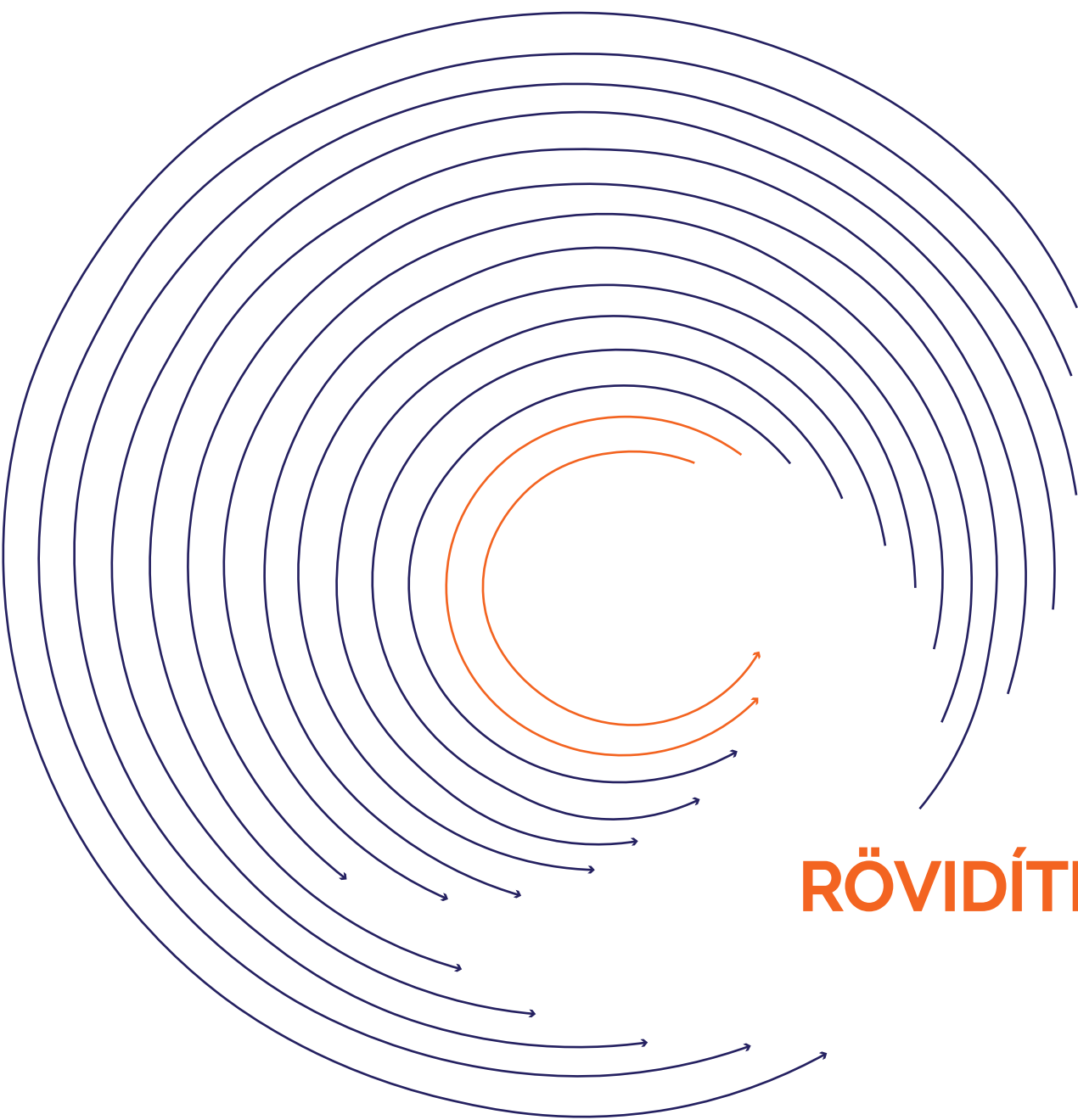
Adott esetben az egyes szakaszok előtt szerepelnek azon javasolt **Helyes gyakorlatok**, amelyek az adott szakasz vagy alszakasz szempontjából relevánsak. Ezek a helyes gyakorlatok színes keretes írásként jelennek meg, és számozásuk a pontokétól eltér. Összegyűjtve az **I. mellékletben** is megtalálhatók. A **II. melléklet** tartalmazza az azt bemutató magyarázó ábrákat, hogy a videokonferencia miként használható fel az Egyezmény alapján (közvetett és közvetlen bizonyításfelvétel esetén egyaránt), és a **III. melléklet** egy sor szemléltető, a tartalomhoz kapcsolódó példát mutat be.

A további **mellékletek** egyéb fontos információkat tartalmaznak, például egy új, opcionális űrlapot, amely kifejezetten a videokonferenciával kapcsolatos kérdésekre vonatkozik, és amelyet csatolni kell a jogsegély iránti megkeresések ajánlott mintaűrlapjához (**IV. melléklet**), a bizonyításfelvételről szóló egyezmény teljes szövegét (**V. melléklet**), valamint a különbizottság vonatkozó következtetéseit és ajánlásait (**VI. melléklet**).

20. Ebben az útmutatóban gyakran hivatkozunk az egyes szerződő felek **országprofiljára**. Tekintettel a szerződő felek videokonferencia bizonyításfelvételre történő alkalmazásával kapcsolatos jogszabályainak, gyakorlatainak és eljárásainak eltéréseire²⁸, a szakértői csoport megállapította, hogy az említett országprofilokra a könnyebben frissíthető, célzott útmutatások biztosítása érdekében van szükség. Az országprofilok ezért a videokonferencia bizonyításfelvételről szóló egyezmény alapján történő alkalmazásával kapcsolatos azon kiegészítő információkat tartalmazzák, amelyek mindegyik szerződő fél esetében egyediek, ideértve a vonatkozó jogszabályokat, szabályokat vagy rendelkezéseket, hasznos linkeket és elérhetőségeket. Ezek a HCCH weboldalán a bizonyításfelvételi szekció alatt érhetők el.
21. Ez az útmutató kiegészíti a **Gyakorlati kézikönyv a bizonyításfelvételről szóló egyezmény működéséről** (a továbbiakban: „bizonyításfelvételi kézikönyv”) című kiadvány²⁹ 3. kiadását, amelynek van egy, a videokonferencia alkalmazásának szentelt melléklete (6. melléklet). A bizonyításfelvételi kézikönyv egy átfogó útmutató, amely szélesebb körben tartalmaz információt az Egyezmény működéséről, ideértve a bírói gyakorlatot és az Egyezmény egészével, nem csupán a videokonferencia-technológia alkalmazásával kapcsolatos kommentárokat. A bizonyításfelvételi kézikönyv példányainak megvásárlásával kapcsolatos további információk a HCCH weboldalán a bizonyításfelvételi szekcióban és a kiadványok szekcióban olvashatók: < www.hcch.net >.

²⁸ Ugyanott, 20. o.

²⁹ A HCCH Állandó Hivatala, *Gyakorlati kézikönyv a bizonyításfelvételről szóló egyezmény működéséről*, 3. kiadás, Hága, 2016. Lásd még a szójegyzéket.

RÖVIDÍTÉSEK

ADSL előfizetői vonal	Asymmetric Digital Subscriber Line – Aszimmetrikus digitális
CRU	Advanced Encryption Standard – Fejlett titkosítási szabvány
AIR	All India Reporter – indiai jogi kiadó (India)
ATR (Ausztrália)	Australasian Tax Reports – Ausztrál adóügyi jelentések
Bankr. E.D.N.Y.	USA Bankruptcy Court for the Eastern District of New York – New York keleti kerületének csődbírósága (Egyesült Államok)
BCSC	Brit Kolumbia Legfelsőbb Bírósága (Kanada)
C&R	Következtetések és ajánlások (HCCH)
CCBE	Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa
CGAP	Általános és politikai ügyekkel foglalkozó tanács (HCCH)
Kodek	Kóder-dekóder
<i>Comput. Netw.</i>	<i>Számítógépes hálózatok</i>
D. Conn.	USA Connecticuti kerületi bíróság (Egyesült Államok)
D.D.C.	USA Kolumbiai Kerületi Bíróság (Egyesült Államok)
EC	Európai Bizottság
EU	Európai Unió
EWHC (Ch)	High Court of England and Wales (Chancery Division) (Egyesült Királyság)
EWHC (QB)	High Court of England and Wales (Queen’s Bench Division) (Egyesült Királyság)
FCA	Ausztrál Szövetségi Bíróság
FCR	Szövetségi Bírósági Jelentések (Ausztrália)
Fed. R. Civ. P.	Szövetségi polgári perrendtartás (Egyesült Államok)
Fed. R. Evid. Serv. Szövetségi Szabályzata (Egyesült Államok)	Federal Rules of Evidence Service - a Bizonyításfelvételi Szolgálat
HD	Nagy felbontású
HKEC	Hongkongi elektronikus hivatkozás (Kínai Népköztársaság)
HKLRD	Hong Kong Law Reports and Digest (Kínai Népköztársaság)
Hongkong	A Kínai Népköztársaság Hongkongi Különleges Közigazgatási Területe
IberRed	Ibér-Amerikai Nemzetközi Igazságügyi Együttműködési Hálózat
IBA	Ügyvédi Kamarák Nemzetközi Szövetsége (IBA)
ID	Személyazonosító okmány
IP	Internet Protocol – Internetprotokoll
ISDN digitális hálózat (ISDN)	Integrated Services Digital Network – Integrált szolgáltatású
ITU-T	International Telecommunication Union – Nemzetközi Távközlési

Egyesület, Távközlési Szabványosítási Szektor

LawAsia	Law Association for Asia and the Pacific – Ázsiai és Csendes-
óceáni Jogi Szövetség	
Makaó	A Kínai Népköztársaság Makaói Különleges Közigazgatási Területe
MCU	Többpontos vezérlőegység (MCU)
ONSC	Ontario Legfelsőbb Bírósága (Kanada)
ONCJ	Ontario Bírósága (Kanada)
Res/D/N/DC	Fenntartások/nyilatkozatok/értesítések/letéteményesi kommunikáció
SC	Különbizottság (HCCH)
SIP	Session Initiation Protocol – Híváskezdeményező protokoll
SD	Szabványos meghatározás
S.D.N.Y.	USA New York déli kerülete kerületi bírósága (Egyesült Államok)
USA	Amerikai Egyesült Államok
W.D. Tenn.	USA Tennessee nyugati kerülete kerületi bíróság (Egyesült Államok)
WXGA	Wide Extended Graphics Array – Széles kiterjesztett grafikus tömb, számítógépes megjelenítési szabvány

SZÓJEGYZÉK

Központi hatóság

A szerződő fél által a 2. cikk (1) bekezdése szerint kijelölt hatóság.

I. fejezet

Az Egyezmény jogsegély iránti megkeresések rendszerével foglalkozó rendelkezései. Az I. fejezet az Egyezmény 1–14. cikkéből áll.

II. fejezet

Az Egyezmény konzuli képviselő által és megbízottak útján történő bizonyításfelvételre vonatkozó rendelkezései. A II. fejezet az Egyezmény 15–22. cikkéből áll. Az Egyezmény 33. cikke értelmében a szerződő felek részben vagy egészben kizárhatják a II. fejezet alkalmazását. Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd: a bizonyításfelvételtől szóló egyezményre vonatkozó **státusztábla** „Res/D/N/DC” című oszlopát.

Polgári vagy kereskedelmi ügyek

Az Egyezmény tárgyi hatályának behatárolására szolgáló kifejezés. A „polgári vagy kereskedelmi ügyek” kifejezést *szabadon* és *autonóm* módon értelmezik, és következetesen alkalmazzák a bizonyításfelvételtől és a kézbesítésről szóló egyezményben egyaránt.

Kodek

A kodek (a „kódoló-dekóder rövidített változata”) egy olyan eszköz, amely az audio- és videojeleket az egyik oldalon egy digitális jellé tömöríti, amelyet a másik oldalra továbbítanak, mielőtt visszaállítanák olvasható audio- és videoformátumba³⁰.

Megbízott

A II. fejezet alkalmazásában a bizonyításfelvételre megbízott személy (lásd különösen a 17. cikket).

Következtetések és ajánlások

A HCCH különféle üléseinek következtetései és ajánlásai. Ebben az útmutatóban a legtöbb hivatkozás a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény gyakorlati működésével foglalkozó különbizottság következtetéseire és ajánlásaira vonatkozik, a vonatkozó ülés évével együtt (például „A különbizottság 2014. évi ülésének következtetései és ajánlásai” a különbizottság 2014. évi ülésén elfogadott következtetésekre és ajánlásokra utal). A különbizottság összes vonatkozó következtetése és ajánlása szerepel a **VI. mellékletben**, és a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában is elérhető: <www.hcch.net>. Utalás történik más HCCH-üléseken, például az általános és politikai ügyekkel foglalkozó tanács éves ülésén elfogadott következtetésekre és ajánlásokra is.

³⁰ M. Dunn és R. Norwick (a 20. lábjegyzetben idézett mű), 2. o.; M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 5. o.

Konzul

A II. fejezet alkalmazásában a „konzul” kifejezés a konzuli képviselők és a diplomáciai tisztviselők jelölésére szolgál.

Konzuli képviselő

A II. fejezet alkalmazásában bizonyításfelvételre megbízott személy (lásd különösen a 15. és a 16. cikket). Az egyszerűség kedvéért a „konzul” kifejezést ebben az útmutatóban a konzuli képviselők és a diplomáciai tisztviselők jelölésére használjuk.

Országprofil

Az Állandó Hivatal által a szerződő felek számára 2017-ben továbbított *országprofil kérdőív*re adott válasz, amelynek célja az útmutatóban szereplő általánosabb információk kiegészítése. Minden egyes „országprofil”, valamint az összes válasz összegyűjtve („a válaszok összefoglalása”) elérhető a HCCH weboldalan a bizonyításfelvételi szekcióban: < www.hcch.net >. Ebben az útmutatóban a kérdés az országprofil kérdőív kérdéseire utal.

Közvetlen bizonyításfelvétel

Azon bizonyításfelvételi eljárás, amelynek során a megkereső állam – amely előtt az eljárás folyamatban van – hatósága közvetlenül folytatja le a tanú/szakértő kihallgatását. *Lásd még: „Közvetett bizonyításfelvétel”; a közvetlen és közvetett bizonyításfelvétel közötti különbséget az A1.2 szakasz tárgyalja; A magyarázó táblázatok a II. mellékletben* szerepelnek.

A bizonyításfelvételről szóló uniós rendelet

Az Európai Unió (EU) tagállamai között (Dánia kivételével)³¹ a polgári vagy kereskedelmi ügyekben történő bizonyításfelvételről hatályban lévő rendelet. A bizonyításfelvételről szóló uniós rendelet teljes címe: *A Tanács 1206/2001/EK rendelete (2001. május 28.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről*³².

A bizonyításfelvételről szóló egyezmény (vagy Egyezmény)

A HCCH égisze alatt kidolgozott és elfogadott nemzetközi szerződés, amelynek teljes címe: *1970. március 18-i egyezmény a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételről*. Az Egyezmény teljes szövege az **V. mellékletben** található és elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában: < www.hcch.net >.

Bizonyításfelvételi kézikönyv

A HCCH kiadványa, amelynek teljes címe: *Gyakorlati kézikönyv a bizonyításfelvételről szóló egyezmény működéséről*. A bizonyításfelvételi kézikönyv részletes magyarázatokat nyújt a

³¹ Az Egyesült Királyság és az Európai Unió között aláírt és 2020. február 1-jén hatályba lépett, a kilépésről szóló megállapodás alapján 2020. december 31-ig a bizonyításfelvételről szóló uniós rendelet az Egyesült Királyságot továbbra is köti.

³² A rendelet teljes szövege elérhető az EUR-Lex adatbázisból, amely a következő címen érhető el: < <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32001R1206> > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

bizonyításfelvételtől szóló egyezmény általános működésének különféle szempontjairól, valamint mérvadó kommentárokat a gyakorlatban felvetett főbb kérdésekről. Ezért ezt az útmutatót a bizonyításfelvételi kézikönyv kiegészítésének kell tekinteni. Eltérő rendelkezés hiányában az útmutatóban a „bizonyításfelvételi kézikönyvre” történő hivatkozások a Kézikönyv 2016. évi 3 kiadására vonatkoznak. A Kézikönyv megvásárlásával kapcsolatos információk a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában olvashatók: < www.hcch.net >.

Bizonyításfelvételi szekció

A HCCH weboldalának a bizonyításfelvételtől szóló egyezménynek szentelt szekciója. A bizonyításfelvételi szekció elérhető a HCCH honlapján < www.hcch.net > található linkeken keresztül.

Magyarázó jelentés

A Philip W. Amram által készített jelentés ismerteti a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény hátterét és előkészítő munkáját, és cikkről cikkre kommentálja annak szövegét. A magyarázó jelentés teljes szövege a **bizonyításfelvételi kézikönyv** 3. mellékletében található, és elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában: < www.hcch.net >. A magyarázó jelentést eredetileg az *Actes et documents de la Onzième session (A tizenegyedik ülés jegyzőkönyve)* c. 1968-ban megjelent kiadvány 4. Kötetében (Obtention des preuves à l'étranger) tették közzé, (202–216. o.).

„Kézfogás” projekt

Az Európai Unió Tanácsán belül az e-joggal (e-igazságszolgáltatás) foglalkozó munkacsoport videokonferenciákkal foglalkozó szakértői csoportja által 2014 és 2017 között lefolytatott projekt, amelynek teljes megnevezése: *Több aspektusú kezdeményezés a videokonferencia határokon átnyúló használatának fejlesztésére*³³. A projekt célja az volt, hogy „előmozdítsa a videokonferencia határokon átnyúló gyakorlati felhasználását és megosszák a szervezeti, technikai és jogi szempontokkal kapcsolatos legjobb gyakorlatokat és szaktudást, az e-igazságszolgáltatási rendszerek általános működésének javítása érdekében, tagállami és európai szinten egyaránt”³⁴.

A projekt eredményeit és ajánlásait a szerzők felhasználták ennek az útmutatónak az elkészítéséhez, különös tekintettel a gyakorlati és technikai szempontokra. Ez nagyrészt az Európai Unió különböző tagállamai között elvégzett, kiterjedt gyakorlati videokonferencia teszteknek köszönhető.

Meghallgatás

Ezen útmutató alkalmazásában a „meghallgatás” kifejezés olyan tanú meghallgatására vonatkozik, akitől bizonyítást kell felvenni, akár bírósági eljárás részeként, akár bíróságon kívül lefolytatva. *Lásd még a „Tanú”, „Konzul” és „Megbízott” címszót.*

³³ A „Több aspektusú kezdeményezés a határokon átnyúló videokonferencia fejlesztésére” projekt dokumentációja és eredményei (.zip fájl) elérhetők a következő címen: < https://beta.e-justice.europa.eu/69/EN/general_information > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

³⁴ „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 2. o.

Közvetett bizonyításfelvétel

Azon bizonyításfelvételi eljárás, amelynek során a megkeresett állam hatósága – amelynek területén a tanú/szakértő tartózkodik – kihallgatja a tanút/szakértőt. *Lásd még: A „Közvetlen bizonyításfelvétel” címszót; a közvetlen és közvetett bizonyításfelvétel közötti különbséget az A1.2 szakasz tárgyalja; A magyarázó táblázatok a II. mellékletben szerepelnek.*

Integrated Services Digital Network – Integrált szolgáltatású digitális hálózat (ISDN)

Az ISDN a Nemzetközi Távközlési Egyesület meghatározása szerint olyan „hálózat, amely olyan különféle telekommunikációs szolgáltatásokat nyújt vagy támogat,] amelyek digitális kapcsolatot biztosítanak a felhasználói-hálózati interfészek között”³⁵.

Nemzetközi Távközlési Egyesület – Távközlési Szabványosítási Szektor (ITU-T)

A Nemzetközi Távközlési Egyesület egyik szektora, amelynek feladata a világ minden tájáról érkező szakértők összegyűjtése az ITU-T ajánlások néven ismert nemzetközi szabványok kidolgozásához, amelyek meghatározó elemei az információs és kommunikációs technológiák globális infrastruktúrájának”³⁶.

Internetprotokoll (IP) hálózat

Az IP-hálózatot a Nemzetközi Távközlési Egyesület meghatározása szerint olyan típusú „hálózat, amelyben az IP rétegprotokollként kerül felhasználásra”³⁷.

Igazságügyi hatóság

Az „igazságügyi hatóság” kifejezést az Egyezmény az alábbiak leírására használja: a) a jogsegély iránti megkereséseket kiadó hatóság (1. cikk (1) bekezdés), és b) a jogsegély iránti megkereséseket végrehajtó hatóság (9. cikk (1) bekezdés).

Jogsegély iránti megkeresés

Az I. fejezet alkalmazásában a bizonyításfelvétel vagy egyéb bírói cselekmény elvégzése kérésének eszköze. Ebben az útmutatóban „jogsegély iránti megkeresés” (kisbetűvel) a más instrumentumok (például a polgári eljárásjogról szóló, 1954. évi hágai egyezmény) vagy a bizonyításfelvételre vagy más bírói cselekmény végrehajtására vonatkozó belső jog hatálya alá tartozó eszköz (közismert nevén „jogsegély iránti megkeresés”, angolul letters rogatory, ritkábban rogatory commission).

³⁵ Nemzetközi Távközlési Egyesület, „I.112: Az ISDN-ekre vonatkozó kifejezések szótára”, 1993. 6. o., elérhető a következő oldalon: <<https://www.itu.int/rec/T-REC-I.112-199303-I>> (utolsó megtekintés: 2020. március 4.). Lásd még *lentebb* a 36. lábjegyzetet az ITU-T-re vonatkozó további információkért.

³⁶ Az ITU-T-vel kapcsolatos további információkért lásd: <<https://www.itu.int/en/ITU-T/about/Pages/default.aspx>> (utolsó megtekintés: 2020. március 4-én).

³⁷ Nemzetközi Távközlési Egyesület, „Y.1001: IP-keret - A távközlési hálózat és az IP-hálózati technológiák konvergenciájának kerete”, 2000, 3. o., elérhető a következő címen: <<https://www.itu.int/rec/T-REC-Y.1001-200011-I>> (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

Mintaúrlap

A jogsegély iránti megkeresés űrlapjának a különbizottság által ajánlott mintája. A mintaúrlap kitölthető változata angol és francia nyelven is elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában: < www.hcch.net >. A kitöltési utasításokkal ellátott mintaúrlapot a bizonyításfelvételi kézikönyv 4. melléklete is tartalmazza.

Gyakorlati információs táblázat

Az adott szerződő félre vonatkozó ábra, amely elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában (< www.hcch.net >) a „Központi és egyéb hatóságok” lehetőség alatt, és információkat tartalmaz az adott szerződő fél esetében az Egyezmény gyakorlati működéséről.

Megkeresett hatóság

Az I. fejezet alkalmazásában az a hatóság, amely végrehajtja a megkeresést.

Az Egyezmény szerint a megkeresett hatóság a megkeresett állam azon igazságügyi hatósága, amely a nemzeti joga alapján hatáskörrel rendelkezik a jogsegély iránti megkeresések végrehajtására.

Megkeresett állam

Az I. fejezet alkalmazásában az a szerződő fél, amely a jogsegély iránti megkeresés címzettje vagy az lesz.

Megkereső hatóság

Az I. fejezet alkalmazásában az a hatóság, amely jogsegély iránti megkeresést ad ki. Az Egyezmény szerint a megkereső hatóság a megkereső állam azon igazságügyi hatósága, amely belső jogának megfelelően hatáskörrel rendelkezik jogsegély iránti megkeresések kiadására.

Megkereső állam

Az I. fejezet alkalmazásában az a szerződő fél, amelyből jogsegély iránti megkeresést adnak ki vagy fognak kiadni.

Válaszoló állam

Az Egyezmény azon szerződő fele, amely választ adott az Állandó Hivatal által 2017-ben körbeküldött *országprofil kérdőív*re. Minden egyes válasz („országprofil”), valamint az összes válasz alapján készült összeállítás („A válaszok összefoglalása”) elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában: < www.hcch.net >.

Küldő állam

Ebben az útmutatóban ezt a kifejezést kizárólag *A konzuli kapcsolatokról szóló, 1963. április 24-i bécsi egyezmény* (a továbbiakban: a konzuli kapcsolatokról szóló bécsi egyezmény) szerinti jelentésének összefüggésében használjuk, arra az államra utalva, amely diplomáciai vagy konzuli tisztviselőt küld érdekeinek külföldön történő képviselésére.

Különbizottság

A HCCH különbizottságokat hoz létre, amelyeket a főtitkár hív össze új HCCH-egyezmények kidolgozása és tárgyalása, illetve a meglévő HCCH-egyezmények gyakorlati működésének felülvizsgálata céljából. Ebben az útmutatóban „különbizottság” a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény gyakorlati működésének felülvizsgálata céljából rendszeresen ülésező különbizottság.

A végrehajtás állama

A II. fejezet alkalmazásában az a szerződő fél, amelynek területén a bizonyításfelvétel zajlik vagy zajlani fog.

Származási állam

A II. fejezet alkalmazásában az a szerződő fél, amelynek területén eljárást indítottak, és amelynek támogatására a bizonyításfelvétel zajlik vagy zajlani fog. Ha a konzul végzi a bizonyításfelvételt, a származási állam az az állam is, amelyet a konzul képvisel. *Lásd még: a „Küldő állam” szócikket.*

Státusztábla

A szerződő felek naprakész listája, amelyet az Állandó Hivatal vezet a letéteményestől kapott információk alapján. A státusztábla elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában (< www.hcch.net >), használati és értelmezési magyarázattal együtt.

A státusztábla fontos információkat tartalmaz az egyes szerződő felekről, ideértve az alábbiakat:

- az Egyezmény adott szerződő fél vonatkozásában történő hatálybalépési időpontja;
- az Egyezményhez való csatlakozási módszere (például aláírás/megerősítés, csatlakozás vagy utódlás);
- a csatlakozással csatlakozó szerződő felek esetében, hogy a csatlakozást más szerződő felek elfogadták-e;
- az Egyezmény alkalmazásának bármely kiterjesztése;
- az általa az Egyezmény alapján kijelölt hatóságok (például központi hatóságok); valamint
- minden olyan fenntartás, értesítés vagy egyéb nyilatkozat, amelyet az Egyezmény alapján tett.

A fenti szempontokkal kapcsolatos további információkért lásd a bizonyításfelvételi kézikönyvet³⁸.

Videokonferencia-technológia

Két vagy több helyszín egyidejű interakcióját kétirányú video- és audioátvitel útján lehetővé tevő technológia. Felhívjuk figyelmét, hogy ezen útmutató alkalmazásában a „videokonferencia” kifejezés magában foglalja azon különféle technológiákat, amelyek lehetővé teszik a videokonferencia, a

távoli megjelenés vagy a videós jelenlét bármely más formáját.

A „videokonferencia” kifejezésről bővebben lásd fent a **„Mi az a videokonferencia?”** című szakaszt.

Videokonferencia-híd (többpontos vezérlőegység (MCU) vagy „átjáró” néven is ismert)

Szoftver és hardver kombinációja, amely virtuális találkozóhelyet hoz létre, és „hídként” működik a helyszínek összekapcsolásával és szükség esetén átalakítások elvégzésével (például konvertálja a hálózati jelet, kodek-protokollokat vagy audio/video felbontást).

A „videokonferencia-híd” fogalmáról lásd még a **C2** szakaszt.

Tanú

Ezen útmutató alkalmazásában a „tanú” kifejezés magában foglalja mind az eljárásban részt vevő feleket, mind a harmadik feleket, akiknek a vallomását fel kell venni.

A. RÉSZ

**A
VIDEOKONFERENCIA
ALKALMAZÁSÁNAK
KEZDEMÉNYEZÉSE**

- A1 ELŐZETES MEGFONTOLÁSOK
- A2 A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSA AZ I. FEJEZET SZERINT
- A3 A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSA A II. FEJEZET SZERINT

A1 ELŐZETES MEGFONTOLÁSOK

22. Amint a bevezetésben vázoljuk, noha a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény nem tesz külön utalást a modern technológiákra, például a videokonferenciára, rég megállapítást nyert, hogy a technológia alkalmazása az Egyezmény hatékony működésének támogatására megengedett és valójában ösztönzendő.³⁹ A videokonferencia alkalmazása megengedett mind az Egyezmény I. fejezete szerinti jogsegély iránti megkeresés végrehajtásakor, mind az Egyezmény II. fejezete szerinti megkeresés végrehajtásakor. A videokonferencia alkalmazható különösen a következőkre:

- az eljárásban részt vevő felek, képviselőik és igazságügyi személyzet jelenlétének és/vagy részvételének elősegítése a bizonyításfelvétel során; vagy
- a bizonyítás tényleges lefolytatásának lehetővé tétele (mind a közvetlen, mind a közvetett bizonyításfelvétel).

Az Egyezmény egyes fejezeteiben a videokonferencia alkalmazásának konkrét módjairól lásd lent az A2 (I. fejezet) és az A3 (II. fejezet) szakaszt.

23. A videokonferencia alkalmazásának fő célja mindig annak biztosításának kell lennie, hogy a vizsgálat a lehető legközelebb álljon ahhoz, ahogyan az a fizikai tárgyalóteremben zajlana.⁴⁰ Ennek elérése érdekében a videokonferencia alkalmazását adott esetben az igazságszolgáltatás szempontjából kell megvizsgálni,⁴¹ a bíróság által meghatározottak szerint, valamint gyakorlati és technikai megfontolások alapján.

24. Az igazságszolgáltatás megfontolásai körébe tartozhat a videokonferencia hatása a tanú hitelességére⁴², hogy a tényfeltáró kevésbé tudja felmérni a tanú viselkedését, vagy a

³⁹ Lásd a különbizottság 2003. évi ülése 4. következtetését és ajánlását, a különbizottság 2009. évi ülése 55. következtetését és ajánlását és a különbizottság 2014. évi ülése 20. következtetését és ajánlását.

⁴⁰ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 15., 17. o.; Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 9. o. N. Vilela Ferreira *et al.*, *Az 1206/2001/EK tanácsi rendelet: 179. cikk és a videokonferencia, mint a polgári és kereskedelmi ügyekben való közvetlen bizonyításfelvétel módja*, Lisszabon, Igazságügyi Tanulmányok Központja (Centro de Estudos Judiciários), 2010, 14. o.

⁴¹ Az igazságszolgáltatás érdeke irányadó elv a bíróságok számára annak meghatározásakor, hogy engedélyezik-e a videokonferencia alkalmazását a bizonyítás lefolytatása során. Például az Egyesült Királyság bíróságai elfogadták azt az elképzelést, miszerint a videokonferencia elősegítheti a polgári eljárás „elsődleges céljának” elérését, hogy a bíróságok az igazságosság elérése érdekében intézkedéseket hozhassanak. Lásd például: High Court of Justice Queens Bench Division *Rowland kontra Bock ügy*, [2002] EWHC 692 (QB).

⁴² A joggyakorlat nem kristályosodott ki abban a kérdésben, hogy a videokonferencia milyen mértékben gátolhatja a tanú hitelességének felmérését. Ezért ez továbbra is releváns szempont lesz a bíróságok és a technológiára hagyatkozni kívánók számára. Számos állam bírósági ügy vélik, hogy a videokonferenciának nincs jelentős hatása a hitelesség értékelésére. Lásd például: *In re Rand International Leisure Products, LLC*, No. 10-71497-ast, 2010 WL 2507634, at *4 (Bankr. E.D.N.Y. 2010. június 16.) (New York keleti kerületének csődbírósága, Egyesült Államok), amely megállapította, hogy a videokonferencia-technológia hatása csak alig észrevehető a tanú viselkedésének megfigyelése és keresztkérdések lehetősége tekintetében; *Skyrun Light Industry (Hongkong) Co Ltd kontra Swift Resources Ltd* [2017] HKEC 1239 (Elsőfokú bíróság, Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), megjegyezve, hogy valamennyire csorbulhat, de a videokonferencia tanú kihallgatására való alkalmazása nem eleve méltánytalan; *Maharashtra állam kontra Dr. Praful B Desai* AIR 2003 SC 2053 (India Legfelsőbb Bírósága) arra a véleményre helyezkedik, hogy a technológia hatékony működésekor a hitelesség megfelelően felbecsülhető.

tárgyalóteremben való fizikai jelenlét súlyának hiánya. Amint azt a fentiekben tárgyaltuk, ezek az aggodalmak idővel kiküszöbölhetők vagy csökkenthetők a technológiai fejlődés, a berendezések gyakoribb használata és ezért az alkalmazásukban szerzett nagyobb gyakorlat miatt⁴³. Magának a tanúvallomásnak a bizonyító ereje videokonferencia alkalmazása esetén gyengébbnek tekinthető, attól függően, hogy a vonatkozó büntetőjogi rendelkezések (például hamis tanúzás vagy a bíróság megsértése vonatkozásában) mennyiben végrehajtható azon a helyen, ahonnan a tanú vallomást tesz⁴⁴. A gyakorlati megfontolások magukban foglalhatják a videokonferencia-berendezéshez való hozzáférés megszervezését vagy a videokonferencia-berendezések bérleti és használati költségeit. A műszaki megfontolások a kapcsolat konkrét működési szempontjaitól, például a megfelelő sávszélességtől és a megfelelő hálózati beállítások biztosításától kezdve egészen az átvitt video és audio jel tényleges minőségéig terjedhetnek.

25. Ennek ellenére e megfontolások egyike sem vizsgálható elszigetelten. A videokonferencia sikeres alkalmazása holisztikus megközelítést igényel, amely biztosítja a jogi, gyakorlati és technikai megfontolások egymást kiegészítő jellegét.⁴⁵ Annak feltételezése, hogy a hagyományos bírósági gyakorlat és eljárások szükségszerűen ugyanolyan módon alkalmazhatóak azokra eljárásokra, amelyek videokonferencián keresztül zajlanak, alapvetően alábecsülik a technológia jelenlegi korlátait⁴⁶. A jelentős vagy kisebb módosításokat „az alkalmazott technológia által bevezetett korlátozások, valamint a technológia által létrehozott megváltozott környezet és a résztvevők földrajzi távolsága áthidalása érdekében kell elvégezni”⁴⁷. Emiatt az útmutató a jogi, gyakorlati és technikai megfontolások mindegyikén végigmegy.

A1.1 Jogalap

26. Kiindulásként fontos megjegyezni, hogy általában három jogalap létezik, amelyek alapján a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel kérhető:

- A belső jog alapján, lásd a 27. és azt követő pontokat.
- Egyéb jogi eszközök alapján, lásd a 31. és azt követő pontokat.
- A bizonyításfelvételről szóló egyezmény alapján, lásd a 34. és azt követő pontokat.

Hasonló álláspontot képviseltek azon államok bíróságai is, amelyek nem szerződő felei a bizonyításfelvételről szóló egyezménynek, ilyen például Kanada: lásd például a Brit Kolumbia Legfelsőbb Bírósága, *Slaughter kontra Sluys* 2010 BCSC 1576 és Ontario Legfelsőbb Bírósága *Chandra kontra Canadian Broadcasting Corporation* 2016 ONSC 5385; *Paiva kontra Corpening* [2012] ONCJ 88; *Davies kontra Clarington* 2011 ONSC 4540. Mindazonáltal a videokonferencia-technológia hatása a tanúk hitelességének értékelésére továbbra is vitatott kérdés, és más államok bíróságai óvatosabbak voltak a méltatásban. Lásd ebben a tekintetben a 55. lábjegyzetet.

⁴³ Egyes kommentátorok szerint a „csökkent személyes interakció” kérdése jelentősen visszaszorulhat, ha a felhasználók és a résztvevők „megszokják az interakció e módját”: M. Dunn és R. Norwick (a 20. lábjegyzetben idézett mű), 16–17. o., N. Vilela Ferreira *et al* (a 40. lábjegyzetben idézett mű), 17–18. o.

⁴⁴ M. Davies (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 225. o. Lásd még az **A2.9** (I. fejezet) és **A3.8** (II. fejezet) szakaszt.

⁴⁵ E. Rowden *et al*, *Gateways to Justice: Design and Operational Guidelines for Remote Participation in Court Proceedings*, (Az igazságszolgáltatás átjárói: A bírósági eljárásokban való távoli részvételre vonatkozó tervezési és működési iránymutatások) University of Western Sydney, 2013, 6., 10., 19. o. Ez a jelentés részletezi egy hároméves ausztrál kutatási tanács kapcsolati projekt eredményeit és ajánlásait: „Az igazságszolgáltatás átjárói: a videón közvetített kommunikáció javítása az igazságszolgáltatás szereplői számára”. A projekt magában foglalta a szakirodalmat és a jogszabályok átfogó áttekintését, tényleges helyszíni látogatásokat, valamint félig strukturált interjúkat ellenőrzött környezetben a különféle tényezők és befolyások felmérése érdekében.

⁴⁶ Lásd Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 8. o.

⁴⁷ Ugyanott, 7. o, 3.15. pont.

a. A videokonferencia alkalmazása a belső jog alapján

- 1 A 27. cikk értelmében az Egyezmény nem akadályozza meg a videokonferencia alkalmazásával kevésbé korlátozó feltételek mellett történő bizonyításfelvételt a belső jog használatát.
- 2 Először a hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel megengedett-e annak a helynek a belső joga szerint, ahol az eljárás folyik.
- 3 Másodsor, a hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel nem ellentétes-e annak a helynek a belső jogával, ahol a bizonyítást foganatosítani kell, ideértve a meglévő „kizáró törvényeket”⁴⁸ vagy büntető jogszabályokat.

Lásd az érintett szerződő fél országprofilját.

27. Azon államok között, amelyek videokonferenciát alkalmaznak tanúvallomás határokon átnyúló felvételéhez, változó lehet az említett alkalmazás nemzeti jog szerinti jogalapja. Egyes államok módosították jogszabályaikat, hogy lehetővé tegyék a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételt belföldi, illetőleg nemzetközi ügyekben.⁴⁹ Míg más államoknak ebben a

⁴⁸ A kizáró törvények büntetik a bizonyíték helye szerinti szerződő fél előzetes engedélye nélkül a bizonyítékok bekérését és/vagy közlését, ezáltal a bizonyítás foganatosítását a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény vagy más alkalmazandó jogi eszköz szerinti eszközökre irányítják. E rendelkezések megszegésének büntetése a bírságtól a szabadságvesztésig terjed. A kizáró törvények alkalmazásának részletes ismertetését lásd a bizonyításfelvételi kézikönyv (a 29. lábjegyzetben idézett mű) 26. és azt követő pontjaiban.

⁴⁹ Lásd például az országprofil kérdőív II. részének a) és b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű) Ausztrália választát (beleértve, például, az 1998. évi bizonyításfelvételi (audio- és audiovizuális kapcsolat) törvényt (NSW), amely lehetővé teszi a bizonyításfelvételt és a beadványok benyújtását audio- és audiovizuális kapcsolatok révén az Új-Dél-Wales állam bíróságai előtt folyó eljárásokkal kapcsolatban); Brazília (a Nemzeti Igazságügyi Tanács 105/2010. sz. határozata szabályokat állapít meg a meghallgatások videokonferencia alkalmazásával történő lefolytatására és dokumentálására; 11.419/2006 törvény az elektronikus bírósági eljárásról; Az új polgári perrendtartás 236., 385., 453., 461. és 937. cikke rendelkezik a videokonferencia alkalmazásáról); Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület) (A Legfelsőbb Bíróság szabályzata (4A. fejezet) 39. és 70. cikke, valamint a bizonyításfelvételtől szóló rendelet VIII. része (8. fejezet) rendelkezik a tanúvallomás „élő televíziós kapcsolat” útján történő felvételéről); Cseh Köztársaság (hamarosan várható a polgári perrendtartás új módosításának elfogadása, amely új különös szabályokat vezet be a videokonferenciára vonatkozóan); Észtország (a polgári perrendtartás 350. szakaszának (2) bekezdése); Finnország (A 4/1734 bírósági eljárási kódex rendelkezik belföldi ügyekben a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételtől); Németország (A polgári perrendtartás 128a. szakasza a felek, tanúk és szakértők kép- és hangátvitel útján történő meghallgatásáról); Magyarország (A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény és az igazságügyi miniszter 3/2016. (II.22.) rendelete a polgári eljárásban a tárgyalás, valamint a személyes meghallgatás zártcélú távközlő hálózat útján történő megtartásáról); Izrael (A bizonyításfelvételtől szóló 1971. évi rendelet 13. cikke lehetővé teszi a bíróság számára, hogy igazságszolgáltatási célból a tanúk kihallgatását Izraelen kívül végezze el); Korea(i Köztársaság) (a Polgári perrendtartás 327-2., 339-3., 340. és 341. cikke, és a polgári perrendtartás végrehajtási rendeletének 95-2. és 103-2. cikke, amelyek a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételt akkor írja elő, ha azt a bíróság

tekintetben nincsenek különös rendelkezéseik, a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel megengedett lehet a bizonyításfelvételre vonatkozó általános szabályok vagy más nemzeti jogszabályok alapján, bár többnyire belföldi ügyek esetében⁵⁰.

28. Az egyik szerződő fél olyan jogszabályt fogadott el, amely lehetővé teszi a közvetlen bizonyításfelvételt videokonferencia alkalmazásával a bizonyításfelvételről szóló egyezmény I. fejezete alapján, mivel véleménye szerint az Egyezmény nem rendelkezik erről a lehetőségről.⁵¹

A közvetlen és közvetett bizonyításfelvétel megkülönböztetéséről lásd az **A1.2** szakaszt és a **II. mellékletet**.

29. Annak ellenére, hogy a videokonferencia a bírósági eljárásokban egyre inkább használatos, mindazonáltal annak a szerződő félnek, amelynek területén a tanú tartózkodik, lehetnek a szuverenitásával kapcsolatos aggályai, mivel a vallomást ténylegesen a területén teszik külföldi bírósági eljárás céljából⁵². Ezért bizonyos esetekben szükség lehet az érintett szerződő fél engedélyére a kihallgatás videokonferencia alkalmazásával történő lefolytatásához - ezt a

megfelelőnek ítéli; és a *Törvény a videotárgyalással kapcsolatos különleges esetekről* (1995. december 6-i 5004. törvény); Lettország (A *polgári perrendtartás* 703. cikke és a videokonferencia-berendezés-foglalás és a bírósági eljárásban történő felhasználás eljárásáról szóló, az Igazságügyi Minisztérium által kiadott 1-2/14-es belső szabályzat rendelkezik a videokonferencia útján történő bizonyításfelvételről, valamint a tolmácsolással és az érintett személyek azonosításával kapcsolatos szabályokról); Lengyelország (A *polgári perrendtartás* 235–2., 1131–6. cikke és 1135(2)–4 cikke, az igazságügyi miniszter rendelete polgári eljárásban a távolról történő bizonyításfelvételt lehetővé tevő eszközökről és műszaki eszközökről, valamint az igazságügyi miniszter rendelete a nemzetközi kapcsolatokban a nemzetközi polgári és büntetőeljárások hatálya alá tartozó ügyekben a bíróságok intézkedéseinek részleteiről); Portugália (A *polgári perrendtartás* 456., 486., 502. és 520. cikke irányadó a szakértők, a tanúk és a felek vallomásának videokonferencia alkalmazásával történő felvételére); Szingapúr (A *bizonyításfelvételi (Polgári eljárás más országokban)* törvény 4. szakaszának (1) bekezdése, 98. fejezet, Szingapúr módosított törvényei, amelyek lehetővé teszik a Legfelsőbb Bíróság számára, hogy belátása szerint hozzon végzést a Szingapúrban történő bizonyításfelvételről, ideértve a videokonferencia alkalmazását is; Szlovénia (a *polgári perrendtartás* 114a. cikke rendelkezik a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételről, ha a felek ezt elfogadják); Az Egyesült Államok (az Egyesült Államok törvénykönyve 28. címe 1782. szakaszának a) pontja) előírja, hogy az USA kerületi bírósága elrendelheti, hogy a tanú tegyen vallomást külföldi eljárás támogatása céljából, bár valószínűtlen, hogy egy amerikai bíróság kényszerítő intézkedést alkalmazzon egy tanúval szemben annak érdekében, hogy a tanú videokonferencia alkalmazásával közvetlenül tegyen vallomást egy külföldi bíróságnak; ez a rendelkezés nem zárja ki, hogy az Egyesült Államokban tartózkodó tanú önkéntesen, közvetlenül tegyen vallomást videokonferencia révén külföldi bíróságnak (lásd az Egyesült Államok törvénykönyve 28. címe 1782. szakaszának b) pontját). További információkért lásd a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), II. rész, a) kérdés. Ezenkívül a következő államok fogadtak el bírósági szabályokat a videokonferencia alkalmazásáról belföldi és nemzetközi ügyekben egyaránt: Argentína (2013. július 2-i 20/13 Acordada - a Legfelsőbb Bíróság 2267/13 sz. határozata, amely lehetővé teszi a videokonferencia alkalmazását, amikor nem lenne helyénvaló, hogy a tanú vagy a szakértő tanú a tárgyaláson részt vegyen vagy arra képtelen, és megállapítja a videokonferencia alkalmazására vonatkozó szabályokat); Uruguay (A Legfelsőbb Bíróság 2013. december 10-i Acordada 7784. határozata elismeri a videokonferencia alkalmazásának fontosságát, és konkrét szabályokat állapít meg a bizonyítás ilyen módon történő fogatosítására).

⁵⁰ Lásd például Bulgária, Kína (Makaó Különleges Közigazgatási Terület), Horvátország, Norvégia és Venezuela válaszáat az országprofil kérdőív II. részének a) és b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

⁵¹ Franciaország (A 2017. május 6-i 2017-892. sz. rendelet vezeti be a bizonyításfelvételről szóló egyezmény I. fejezete alapján a jogsegély iránti megkeresés videokonferencia alkalmazásával történő közvetlen végrehajtásának lehetőségét, bizonyos feltételek teljesülésének feltételével).

⁵² Lásd még lentebb a 66. pontot.

folyamatot elősegítheti az igazságügyi együttműködési egyezmények működése⁵³. Néhány szerződő félnek azonban nincs kifogása a tanúknak a területén videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatása ellen, és megítélésük szerint az Egyezmény 27. cikke ezt megengedi⁵⁴.

30. Függetlenül attól, hogy engedélyt kell-e kérni, létezhetnek további korlátozások, különösen magának a videokonferenciának az alkalmazása tekintetében, és ezért fontos figyelembe venni a vonatkozó jogszabályokat, bírói gyakorlatot, rendeleteket vagy az érintett szerződő felekre érvényes jegyzőkönyveket.⁵⁵ Például bírósági végzésre lehet szükség a videokonferencia a

⁵³ Fontos megjegyezni, hogy még akkor is szükség lehet az érintett állam(ok) engedélyére, ha a videokonferenciát nem használnak a kihallgatás során, mint a bizonyításfelvételről szóló egyezmény II. fejezete szerinti esetben (lásd: **A3.2** szakasz).

⁵⁴ Lásd például az országprofil kérdőív II. részének a) kérdésére adott válaszokat (a 12. lábjegyzetben idézett mű), az Egyesült Államok (az Egyesült Államok törvénykönyve 28. címe 1782. szakaszának b) pontja, lásd fent, 49. lábjegyzet) és az Egyesült Királyság (*Bizonyításról (Egyéb bírósági eljárások) szóló 1975. évi törvényét*, a segítségnyújtás iránti megkereséssel kapcsolatos 1. és 2. szakasz, beleértve a tanúk kihallgatását is, a polgári perrendtartás 32.3. pontjával összefüggésben értelmezve, amely lehetővé teszi a videokonferencia alkalmazását).

⁵⁵ A technológia összes előnye szempontjából a videokonferencia alkalmazásával kapcsolatos különféle megközelítések a szerződő felek körében (és néha ugyanazon szerződő fél joghatóságán belül is) nagymértékben eltérőek. Például Kínában (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület) a fellebbviteli bíróság a *Raj Kumar Mahajan kontra HCL Technologies (Hong Kong) Ltd* 5 HKLRD 119 ügyben kimondta, hogy a videokonferencia révén történő bizonyításfelvétel „kivétel, és nem főszabály”. Az Egyesült Államokban, a Fed. R. Civ. P. 43. a) szakasza lehetővé teszi a tanúvallomás nyilvános tárgyaláson, élőben, videokonferencia alkalmazásával történő felvételét belföldi perekben, „ha azt nyomós körülmények indokolják”. Az amerikai bíróságok megállapították, hogy ezt a norma számos különféle esetben teljesül. Lásd például Tennessee kerületi bírósága, *DynaSteel Corp. kontra Durr Systems, Inc.* ügy: 08-cv-02091-V, 2009 WL 10664458, *1 (WD Tenn. 2009. június 26.) (kimondta, hogy „nyomós indok” akkor állapítható meg, ha a nem félként eljáró tanú a bíróság idézési hatáskörén kívül tartózkodik nem esküdtszék előtt folyó tárgyalás során); Kolumbiai Kerületi Bírósága, *USA kontra Philip Morris USA, Inc.* ügy., CIV.A. 99-2496 (GK), 2004 WL 3253681, *1 (DDC 2004. augusztus 30.) (videokonferencia engedélyezése azon logisztikai nehézség miatt, hogy a tanúkat ügyvédekkel együtt Ausztráliából az Egyesült Államokba eljuttassák); Connecticuti Kerületi Bíróság *Sawant kontra Ramsey* 3:07-cv-980 (VLB), 2012 WL 1605450, *3 (D. Conn. 2012. május 8.) (megállapítja, hogy „megfelelő indok” és „nyomós körülmény” az, ha a tanú egészségügyi okok miatt utazásképtelen). Ezenkívül tárgyaláson videokonferencia alkalmazásával történő vallomástételt csak akkor lehet engedélyezni, ha megfelelő biztosítékokat vezetnek be. Ez magában foglalja például annak lehetővé tételét, hogy videokonferencia alkalmazásával a bíróság és mindkét fél ügyvédei kérdéseket tegyenek fel és kihallgathassák a tanúkat, és az eskütételhez rendelkezzenek megfelelő tisztviselővel. Lásd például a *DynaSteel Corporation kontra Durr Systems, Inc.* és *Sawant kontra Ramsey* ügyet (fent idézve); *A re Rand Leisure Products, LLC* ügy (a 42. lábjegyzetben idézett mű) (a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételnek számos gyakorlati és műszaki követelmény a feltétele). Ez eltér az önkéntes tanú videokonferencia alkalmazásával vallomástételétől külföldi peres ügyekben való felhasználásra, mivel ez a vallomástétel bíróságon kívüli tanúvallomás. Az említett vallomástétel megfelelő és nem ütközik az Egyesült Államok jogába, ezért a külföldi hatóságok és az Egyesült Államokbeli önkéntes tanú magánúton is megállapodhat erről (lásd: Az Egyesült Államok Igazságügyi Minisztériumának Nemzetközi Jogsegély Hivatala, *OJIA Bizonyításfelvételi és kézbesítési útmutató* (2018. június 11.), elérhető a következő címen: < <https://www.justice.gov/civil/evidence-requests> > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.). Az ausztráliai bíróságok két eltérő megközelítést alkalmaztak annak mérlegelésében, hogy engedélyt adnak-e a tanúvallomásokhoz videokonferencia alkalmazásához, és végső soron „mi szolgálja a legjobban az igazságszolgáltatást... [miközben]... fenntartja a felek közötti igazságosságot”: *Kirby kontra Centro Properties* ügy[2012] FCA 60. Az első megközelítés úgy alakult ki, hogy sok bíró kényelmi okokból vette át a videokonferencia-technológiát, olyannyira, hogy a videokonferencia megengedett, amennyiben nincsenek a megtagadására nyomós okok. *ATetra Pak Marketing Pty Ltd kontra Musashi Pty Ltd* ügy[2000] FCA 1261, tudományos és esetleg ellentmondásos bizonyítékokat szolgáltató szakértő számára engedélyezték a videokonferencia alkalmazásával való megjelenést, mivel a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a videokonferenciát engedélyezni kell „olyan jelentős akadály hiányában, amely egy adott ügyben annak használata ellen szólna”. Ezzel szemben más ügyekben óvatosabb megközelítést alkalmaztak, a felperesre róva a videokonferencia alkalmazását indokoló nyomós ok megléte bizonyításának terhét. A *Campaign Master (Egyesült Királyság) kontra Forty Two International Pty Ltd* (3. sz.) (2009) 181 FCR 152 ügyben a Bíróság megtagadta a videokonferencia engedélyezését, mivel a tanú nem indokolta a távollétét, és a bizonyításfelvétel kulcsfontosságú kérdésre vonatkozott. Az engedélyt szintén megtagadták a *Stuke kontra ROST Capital Group Pty Ltd* [2012] FCA 1097 ügyben, mivel a tanúvallomások rendkívül

bizonyításfelvételre történő alkalmazásához⁵⁶. Néhány szerződő fél esetében a videokonferencia alkalmazásának feltétele az eljárásban részt vevő felek kölcsönös beleegyezése⁵⁷.

b. A videokonferencia alkalmazása egyéb jogi eszközök alapján

4

Mivel az Egyezmény nem tér el más jogi eszközöktől (32. cikk), a hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy az adott esetben bármilyen más két- vagy többoldalú eszköz érvényesül-e.

Lásd az érintett szerződő fél **országprofilját** és/vagy **gyakorlati információs táblázatát**.

31. Számos kétoldalú, regionális és többoldalú jogi eszköz kifejezetten előírja a videokonferencia alkalmazását a bizonyításfelvétel során az igazságügyi együttműködési ügyekben (azaz, ha az eljárás helyének hatóságai a tanú tartózkodási helyének a hatóságaitól segítséget kérnek az adott bizonyítás fogantatásához).

32. Az említett jogi eszközökre figyelemre méltó példák a következők:

- A Tanács 1206/2001/EK rendelete (2001. május 28.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről (A bizonyításfelvételről szóló uniós rendelet)⁵⁸;
- A videokonferencia igazságszolgáltatási rendszerek közötti nemzetközi együttműködésben történő alkalmazásáról szóló, 2010. évi Ibér-Amerikai Egyezmény, valamint annak 2010. évi, a költségekkel, a nyelvhasználattal és a kérelmek továbbításával kapcsolatos kiegészítő jegyzőkönyve⁵⁹;
- a 2008. évi megállapodás Ausztrália kormánya és Új-Zéland kormánya között a

ellentmondásosak voltak, és tolmácsolásra volt szükség. A videokonferencia alkalmazására vonatkozó jogszabályi korlátok a videokonferencia alkalmazásának kizárásáig is terjedhetnek, ha a rendelkezésre álló eszközök nem felelnek meg a szükséges műszaki előírásoknak: lásd például Ausztrália 1958. évi Bizonyításfelvételi (Egyéb rendelkezések) törvényét, (Vic) 42G, amely előírja az azt megelőzően teljesítendő műszaki minimumkövetelményeket, hogy a bíróság engedélyezné a tanúnak a videokonferencia alkalmazásával történő vallomástételt. További technikai és biztonsági szempontok: **C. rész**.

⁵⁶ Lásd a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), II. rész, a) és b) kérdés.

⁵⁷ Ugyanott, IV. rész, e) kérdés: csak kevés válaszoló állam jelentette be, hogy a felek hozzájárulását kéri a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételhez.

⁵⁸ 10. cikk (4) bekezdése és 17. cikk (4) bekezdése. A bizonyításfelvételről szóló uniós rendelet valamennyi EU-tagállamra alkalmazandó (Dánia kivételével). A videokonferencia bizonyításfelvételben való használatára való hivatkozás újabb európai példájára lásd, bár korlátozottabb tárgyi hatállyal összefüggésben például: az Európai Parlament és a Tanács 861/2007/EK rendelete (2007. július 11.) a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről, 9. cikk (1) bekezdése.

⁵⁹ 3. cikk (1) bekezdése (a továbbiakban: „A videokonferencia alkalmazásáról szóló, 2010. évi Ibér-Amerikai egyezmény”). Az írás idején ez az Egyezmény és annak kiegészítő jegyzőkönyve Costa Rica, a Dominikai Köztársaság, Ecuador, Mexikó, Panama, Paraguay és Spanyolország között érvényesült.

*transztasmaniai bírósági eljárásról és a szabályozói végrehajtásról.*⁶⁰

33. Az említett jogi eszközökben a videokonferencia alkalmazását vagy egyszerűen csak a bizonyításfelvétel lehetséges eszközének tekintik⁶¹, vagy kötelezőbb formában fogalmazzák meg⁶². Amint fentebb megjegyeztük, fontos, hogy a 32. cikk alapján a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény ne térjen el más, a szerződő felek között érvényesülő egyezményektől⁶³.

⁶⁰ 11. cikk (a továbbiakban: „2008. évi transztasmaniai megállapodás”), amelynek teljes szövege a következő címen érhető el: < <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/ATS/2013/32.html> > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.). Mindkét állam elfogadta saját végrehajtási jogszabályait, a következők szerint: A 2010. évi transztasmaniai eljárási törvény (Cth) Ausztrália); A 2010. évi transztasmaniai eljárási törvény (Új Zéland).

⁶¹ Lásd például a videokonferencia alkalmazásáról szóló Ibér-Amerikai Egyezmény 3. cikkének (1) bekezdését, és a 2008. évi transztasmaniai megállapodás 11. cikkének (1) bekezdését.

⁶² A bizonyításfelvételtől szóló uniós rendelet 17. cikkének (4) bekezdése.

⁶³ Tekintettel a bizonyításfelvételtől szóló uniós rendeletre, és amint azt a bizonyításfelvételi kézikönyv (a 29. lábjegyzetben idézett mű), 435. pontja is megállapítja, „a szó szoros értelmében a rendelet nem tartozik a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény 32. cikkében szereplő „elsőbbségi szabály” hatálya alá. Az uniós jog szempontjából azonban a rendelet az aláíró uniós tagállamok közötti kapcsolatokban a bizonyításfelvételtől szóló egyezményhez képest elsőbbséget élvez [megjegyezve azt is, hogy nem az összes uniós tagállam részes fele az Egyezménynek], de csak azokban az ügyekben, amelyekben a rendeletet alkalmazni kell (a rendelet 21. cikkének (1) bekezdése)”.

c. A videokonferencia alkalmazása a bizonyításfelvételről szóló egyezmény alapján

- 5 Sem az Egyezmény szelleme, sem tartalma nem akadályozza az új technológiák alkalmazását, és az javára válhat az Egyezmény működésének⁶⁴.
- 6 A szerződő felek álláspontja továbbra is megoszlik arról, hogy az Egyezmény kötelező jellegű-e (azaz hogy az Egyezményt alkalmazni kell-e minden olyan esetben, amikor a bizonyítást külföldön kell fogatosítani, akár személyesen, akár videokonferencia alkalmazásával). E véleménykülönbségek ellenére a különbizottság azt javasolja, hogy a szerződő felek részesítsék előnyben az Egyezményt, amikor külföldről kérnek bizonyításfelvételt (az első lehetőség igénybevételének elve)⁶⁵.
- 7 Az Egyezmény vagy más alkalmazandó szerződések igénybevétele általában összhangban áll a kizáró törvények rendelkezéseivel⁶⁶.

34. A különbizottság 2009. és 2014. évi ülésén megvitatta a videokonferencia alkalmazásával történő külföldi bizonyításfelvételt. A különbizottság arra a következtetésre jutott, hogy a videokonferencia felhasználható az Egyezmény szerinti bizonyításfelvétel elősegítésére, az alábbiak szerint:

⁶⁴ Lásd a különbizottság 2003. évi ülésének 4. következtetését és ajánlását. Lásd még például a különbizottság 2009. évi ülésének 55. sz. következtetését és ajánlását és 2014. évi ülésének 20. sz. következtetését és ajánlását.

⁶⁵ Ennek az alapelvnek és történetének mélyrehatóbb megvitatását lásd a bizonyításfelvételi kézikönyvben (a 29. lábjegyzetben idézett mű), 19–25. pont.

⁶⁶ Lásd még fent a 48. lábjegyzetet. Egyes szerződő felek kizáró törvényeket fogadtak el annak megakadályozására, hogy területükön bizonyítást fogatosítsanak külföldi eljárások során nem a bizonyításfelvételről szóló egyezmény (vagy más alkalmazandó szerződés) alapján történő felhasználására. Ezzel vitathatatlanul példa lehet a közelmúltból az Európai Parlament és a Tanács 2016/679/EU rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet), lásd különösen a 48. cikket, amely kimondja, hogy „[v]alamely harmadik ország bíróságának bármely olyan ítélete, illetve közigazgatási hatóságának bármely olyan döntése, amely valamely adatkezelő vagy adatfeldolgozó számára személyes adatok továbbítását vagy közzétételét írja elő, kizárólag akkor ismerhető el vagy hajtható bármely módon végre, ha az az adatok megismerését igénylő harmadik ország és az Unió vagy egy tagállama között létrejött, hatályos nemzetközi megállapodáson, például kölcsönös jogsegélyszerződésen alapul [...]”.

	Helyzet	Az Egyezmény cikkei
I. fejezet	Jelenlét és részvétel a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásában Amennyiben az eljárásban részt vevő felek, képviselőik és/vagy a megkereső hatóság igazságügyi személyzete a megkereső államban tartózkodik, és videokonferencia alkalmazásával kívánnak a bizonyításfelvétel során jelen lenni és/vagy a tanú kihallgatásában részt venni Videokonferencia létrehozása a következők között: - helyszín a megkereső államban (például a megkereső hatóság helyiségei); valamint - az a hely, ahol a jogsegély iránti megkeresést végrehajtják (például egy tárgyalóterem a megkeresett államban). A megkeresett állam illetékes hatósága (azaz a megkeresett hatóság) a kihallgatást a megkeresett állam joga szerinti módszerek és eljárási mód szerint végzi, a megkereső hatóság által kért különleges módszerek vagy eljárási módok mellett⁶⁷. <i>A videokonferenciával járó jogsegély iránti megkeresés végrehajtásáról bővebben lásd az A2.1 szakaszt. A felek, képviselőik és/vagy az igazságügyi személyzet I. fejezet szerinti videokonferencián keresztüli jelenlétéről (és potenciális részvételéről) lásd az A2.5. szakaszt.</i>	I. fejezet (7., 8. és 9. cikk)

⁶⁷ A különbizottság 2014. évi, a kézbesítésről, bizonyításfelvételtől és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről szóló HCCH-egyezmények gyakorlati működéséről tartott ülése nem tárgyalta konkrétan a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény I. fejezete alapján történő közvetlen bizonyításfelvételt, azaz ha a megkereső hatóság azt kéri, hogy a meghallgatást a megkereső állam bírása különleges eljárási módként folytassa le. Ez különbözik a II. fejezet szerint kijelölt megbízottként kihallgatást végző bírótól.

	Helyzet	Az Egyezmény cikkei
II. fejezet	Konzul vagy megbízott által foganatosított bizonyítás⁶⁸ Amennyiben a végrehajtás államában a származási államot képviselő, feladatait ellátó konzul vagy kinevezett megbízott videokonferencia alkalmazásával veszi fel a végrehajtás államában tartózkodó személy vallomását. Videokonferencia létrehozása a következők között: - a konzul állomáshelye (például, nagykövetség vagy konzulátus a végrehajtás államában) vagy a megbízott működésének helye (például tárgyalóterem a származási államban); valamint - a tanú tartózkodási helye a végrehajtás államában (például iroda vagy tárgyalóterem). A konzul vagy a megbízott a meghallgatást saját jogának és eljárásának megfelelően végzi, kivéve, ha azt a végrehajtás államának joga tiltja. A származási bíróság igazságügyi személyzetének tagja (vagy más kinevezett személy), aki a 17. cikk szerinti megbízott minőségében jár el az egyik szerződő fél területén tartózkodva, videokonferencia alkalmazásával meghallgathat egy másik szerződő fél területén tartózkodó személyt. <i>A videokonferenciával járó, II. fejezet szerinti jogsegély iránti megkeresés végrehajtásáról lásd az A3.1 és azt követő szakaszokat. A felek, képviselőik és/vagy az igazságügyi alkalmazottak II. fejezet szerinti videokonferencia alkalmazásán keresztül történő jelenlétéről (és potenciális részvételéről) lásd bővebben az A3.4. szakaszt.</i>	II. fejezet (15., 16., 17. és 21. cikk)
Egyéb szerződéses vagy belső jog vagy gyakorlat	A bizonyításfelvétel egyéb módjai (lásd: A1.1 szakasz) A szerződő felek belső joga vagy gyakorlata megengedhet a bizonyításfelvételtől szóló egyezményben előírtaktól eltérő bizonyításfelvételi módszereket. A bizonyításfelvételtől szóló egyezmény nem tér el más a külföldön történő bizonyításfelvételre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó más egyezményektől.	27. cikk c) pont és 32. cikk

68

Az Egyezmény 33. cikke értelmében a szerződő felek részben vagy egészben kizárhatják a II. fejezet alkalmazását. Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény státusztáblájának „Res/D/N/DC” megnevezésű oszlopát.

35. Amint azt fentebb tárgyaltuk, az Egyezmény célja a harmonikus működés más olyan eszközökkel és belső joggal, amelyek a bizonyításfelvétel során a nemzetközi igazságügyi együttműködés kedvezőbb és kevésbé korlátozó szabályait írják elő, ideértve a videokonferencia tanúk külföldön történő meghallgatására alkalmazását. Ennek eredményeként az Egyezmény nem tér el a kétoldalú, regionális vagy többoldalú jogi eszközök (32. cikk) felhasználásától, mint például a bizonyításfelvételtől szóló uniós rendelet, a videokonferencia alkalmazásáról szóló, 2010. évi Ibér-Amerikai Egyezmény és annak kiegészítő jegyzőkönyve, vagy a 2008. évi transztransmaniai megállapodás, illetve nem akadályozhatja meg, hogy a szerződő felek belső joga vagy gyakorlata alapján engedélyezzék a bizonyításfelvételt a területükön videokonferencia alkalmazásával (27. cikk c) pontja).

A1.2 Közvetlen és közvetett bizonyításfelvétel összevetése

- 8 A szerződő felek álláspontja megoszlik arról, hogy az Egyezmény I. fejezete alapján megengedett-e a közvetlen bizonyításfelvétel. A hatóságoknak a jogsegély iránti megkeresés benyújtása előtt ellenőrizniük kell, hogy megengedett-e a közvetlen bizonyításfelvétel azon a helyen, ahol a bizonyíték található.

Lásd az érintett szerződő fél országprofilját.

- 9 Az Egyezmény II. fejezete értelmében a megbízott a származási államban vagy a végrehajtás államában bizonyítást a megadott engedélyben meghatározott feltételekkel vehet fel. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a végrehajtás állama tett-e fenntartást az Egyezmény 18. cikke alapján.

Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd: a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény státusztáblájának „Res/D/N/DC” című oszlopát.

- 10 Az Egyezmény II. fejezete értelmében a konzul videokonferencia alkalmazásával tanú-/szakértői bizonyítást fogadhat a végrehajtás államában távoli helyen, a megadott engedélyben meghatározott feltételek mellett. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy ez lehetséges-e az érintett szerződő félnél.
- 11 Függetlenül attól, hogy a bizonyításfelvétel közvetlenül vagy közvetetten történik-e, a felek és képviselőik videokonferencia alkalmazásával is jelen lehetnek.

36. A videokonferencia egyre terjedő alkalmazásával és a bizonyítás határokon átnyúló felvételének egyszerűségével kétféle gyakorlat alakult ki a bizonyítás külföldön történő foganatosítása kapcsán. A bizonyítás „közvetlenül” vagy „közvetetten” foganatosítható, attól a hatóságtól függően, amely a bizonyítást lefolytatja⁶⁹. Ez nemcsak szemantikai megkülönböztetés, hanem a gyakorlatban is jelentős következményekkel jár.
37. Általában véve a meglévő jogi eszközök a videokonferencia tanúk külföldön történő meghallgatására alkalmazását kétféle módon, „közvetlenül” és „közvetetten” teszik lehetővé:
- a. az a hatóság, amely előtt az eljárás folyamatban van (vagy az említett hatóság igazságügyi személyzetének tagja, vagy egy képviselő) videokonferencia alkalmazásával folytatja le a tanúk kihallgatását azon állam hatóságának engedélyével és segítségével, amelynek területén a tanú tartózkodik - a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel ebben az értelemben „közvetlen”⁷⁰; valamint
 - b. annak az államnak a hatósága végzi a tanú kihallgatását, amelynek területén a tanú tartózkodik, és lehetővé teszi a megkereső bíróságnak (valamint a feleknek és/vagy képviselőiknek) a kihallgatáson videokonferencia alkalmazásával való jelenlétet és/vagy részvételt (de nem annak lefolytatását) - a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel ebben az értelemben „közvetett”.⁷¹
38. Amint fentebb említettük, a bizonyításfelvételről szóló egyezmény érthető módon nem tesz említést a videokonferenciáról vagy az I. fejezet szerinti közvetlen bizonyításfelvétel lehetőségéről, mivel az Egyezmény szövegezésekor a számítógépes technológia és a globális légi utazás korábbi fejlődései szakaszában volt, és a közvetett bizonyításfelvétel volt a főszabály. Ezenkívül az Egyezmény előkészítői nem láthatták előre, hogy a fizikailag a származási államban tartózkodó megbízottak videokonferencia alkalmazásával a II. fejezet szerint bizonyítást foganatosíthatnának.
39. E tekintetben felmerül a kérdés, hogy a bizonyításfelvételről szóló egyezmény lehetővé teszi-e az I. fejezet szerinti közvetlen bizonyításfelvételt. Míg a közvetlen bizonyításfelvétel a II. fejezet szerint megengedett, vitatható, hogy az az Egyezmény I. fejezete alapján megengedett-e. A bizonyításfelvételről szóló egyezmény 1. cikkének szigorú értelmezése alapján úgy tűnik, hogy az I. fejezet nem teszi lehetővé a közvetlen bizonyításfelvételt, mivel kifejezetten hivatkozik arra, hogy a bizonyításfelvételt egy szerződő fél igazságügyi hatósága kéri egy másik szerződő fél illetékes hatóságától. Következésképpen, bár egyes szerződő felek megengedik a közvetlen bizonyításfelvételt az I. fejezet alapján, mások úgy tekinthetik, hogy annak rendelkezései jogi akadályt képeznek, és ezért a közvetlen bizonyításfelvétel túllép az Egyezmény I. fejezetének hatályán.
40. Az országprofilok azt mutatják, hogy a válaszoló államok szinte egyenlő arányban oszlanak meg abban a tekintetben, hogy a bizonyítás foganatosítható-e közvetlenül videokonferencia alkalmazásával az Egyezmény I. fejezete alapján. Ebben a tekintetben egyértelmű tendencia nincs. Érdekes azonban megjegyezni, hogy sok európai állam, valamint Dél-Afrika és Izrael azon a véleményen van, hogy az I. fejezet alapján lehetséges a videokonferencia alkalmazásával

⁶⁹ A bizonyítás más jogi eszközök alapján történő közvetlen és közvetett felvétele közötti különbségtételt illetően lásd: Útmutató a videokonferenciákhoz a határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű,), 6., 9–10. o.

⁷⁰ Ezt a megközelítést fogadja el az a videokonferencia alkalmazásáról szóló Ibér-Amerikai Egyezmény (különösen az 5. cikk) és a bizonyításfelvételről szóló uniós rendelet 17. cikkének (4) bekezdése.

⁷¹ A bizonyításfelvételről szóló uniós rendelet, 10–12. cikk.

történő közvetlen bizonyításfelvétel, míg a legtöbb latin-amerikai és ázsiai állam, valamint az Egyesült Államok ellenkező álláspontot képvisel⁷².

41. Amint az a videokonferenciának a belső jog alapján történő alkalmazásáról az A1.1. szakasz b) alpontjában már említést nyert, az egyik szerződő fél olyan jogszabályt fogadott el, amely lehetővé teszi a közvetlen bizonyításfelvételt videokonferencia alkalmazásával a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény I. fejezete alapján, mivel úgy véli, hogy az Egyezmény nem rendelkezik erről a lehetőségről⁷³.
42. A II. fejezet szerint a tanú/szakértő meghallgatását a származási állam által általában kinevezett megbízott foganatosítja. Ilyen esetekben a bizonyításfelvétel „közvetlenül” foganatosítottnak minősül. Mint fentebb jeleztük, a különbizottság elfogadja, hogy egy megbízott videokonferencia alkalmazásával bizonyítást foganatosíthat a származási államban vagy a végrehajtás államában.
43. Ezen túlmenően a diplomáciai vagy konzuli képviseletekkel kapcsolatban lehetnek esetek is (például földrajzilag nagy területek esetében), amelyekben a konzul videokonferenciát használhat egy (távoli), azonban még mindig a végrehajtás államában található helyen tartózkodó tanú meghallgatására.
44. Szemléltetésül: az alábbi táblázat felvázolja a bizonyításfelvétel lehetőségeit a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény alapján:

⁷² Lásd az országprofil kérdőív V. részének b) kérdésére adott válaszokat (a 12. lábjegyzetben idézett mű). Azon válaszoló államok, amelyek úgy vélik, hogy az Egyezmény I. fejezete szerint a közvetlen bizonyításfelvétel foganatosítható videokonferencia alkalmazásával: Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Ciprus, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Izrael, Málta, Lengyelország, Portugália, Románia, Szingapúr, Szlovénia, Dél-Afrika, Svédország, Egyesült Királyság (Anglia és Wales).

Azon válaszoló államok, amelyek úgy ítélik meg, amelyek úgy vélik, hogy az Egyezmény I. fejezete szerint a közvetlen bizonyításfelvétel nem foganatosítható videokonferencia alkalmazásával: Fehéroroszország, Brazília, Kína (Makaó Különleges Közigazgatási Terület), Horvátország, Cseh Köztársaság, Németország, Magyarország, Lettorság, Litvánia, Mexikó, a Koreai Köztársaság, Svájc, Egyesült Államok, Venezuela.

⁷³ Franciaország (2017. május 6-i 2017-892. sz. rendelet) (az 51. lábjegyzetben idézett mű).

	Gyakorlat	Az Egyezmény cikkei
I. fejezet	Közvetett bizonyításfelvétel (A 9. cikk (2) bekezdése szerinti közvetlen bizonyításfelvétel, csak néhány szerződő félnél elérhető)	I. fejezet (9. cikk (1) és (2) bekezdése)
II. fejezet	Közvetlen bizonyításfelvétel A megbízottak videokonferencia alkalmazásával bizonyítást fogatosíthatnak a származási államban vagy a végrehajtás államában. A konzulok feladatkörük jellegénél fogva valószínűleg a végrehajtás államában fognak tartózkodni, ahonnan videokonferencia alkalmazásával a bizonyítást fogatosítani fogják.	II. fejezet (15., 16. és 17. cikk)
Belső jog vagy gyakorlat	Közvetlen és közvetett bizonyításfelvétel	27. cikk b) és c) pont és 32. cikk

45. Mint fentebb jeleztük, noha úgy tűnik, hogy a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény I. fejezete nem engedi a közvetlen bizonyításfelvételt, a videokonferenciára vonatkozó meglévő eszközök jelenlegi tendenciája az, hogy az I. fejezethez hasonló rendelkezések alapján (valószínűleg a fokozott hatékonyság érdekében) azt lehetővé tegyék, amennyiben konkrét *jogi biztosítékok* teljesülnek. E jogi biztosítékok körébe a teljesség igénye nélkül a következők tartozhatnak⁷⁴:

- A megkeresés írásbeli, tartalmazza az összes szükséges információt, és azt az illetékes hatóság elfogadja;
- A megkeresés a vonatkozó egyezmény hatálya alá tartozik;
- A megkeresés technikailag megvalósítható;
- A megkeresés nem ellentétes az érintett szerződő felek nemzeti jogával vagy alapvető jogelveivel;
- a bizonyításfelvétel önkéntes alapon, kényszerítő intézkedések alkalmazása nélkül fogatosítható.

46. Ezen túlmenően az Európai Unió megismételte, hogy a videokonferencia-technológia a „leghatékonyabb”⁷⁵ módszer, amellyel közvetlenül bizonyítást lehet felvenni, legalábbis tagállamai körében. Továbbá az országprofilban az egyik válaszoló állam azt tanácsolta, hogy a gyakorlatban a videokonferencia alkalmazásával történő közvetlen bizonyításfelvétel nagyon

⁷⁴ A videokonferencia alkalmazásáról szóló Ibér-Amerikai Egyezmény 3. cikke és a bizonyításfelvételtől szóló uniós rendelet 17. cikkének (2) és (5) bekezdése.

⁷⁵ A polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat (az 5. lábjegyzetben idézett mű), 6. o.

gyakori, sőt általános, mind belföldi, mind nemzetközi ügyekben⁷⁶. Nem ismeretes azonban, hogy a közvetlen bizonyításfelvételt milyen gyakorisággal alkalmazzák más szerződő felek a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény bármelyik fejezete alapján⁷⁷.

A1.3 A bizonyításfelvétel jogi korlátozásai

- 12 A videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel általában a tanúk/szakértők meghallgatására korlátozódik.
- 13 Ugyanazok a jogi korlátozások vonatkoznak a tanúk videokonferencia alkalmazásával fogatosított kihallgatására, mintha a bizonyítást személyesen vették volna fel. A hatóságoknak ellenőrizniük kell az érintett szerződő fél belső jogszabályait annak ellenőrzése érdekében, hogy vannak-e további korlátozások.
- 14 A hatóságokat arra ösztönzik, hogy adjanak tájékoztatást a nemzeti jogszabályaikban előírt, a videokonferencia bizonyításfelvételhez való alkalmazásával kapcsolatos korlátozásokról (például az ilyen rendelkezések országprofiljukban való jelentésével).

Lásd az érintett szerződő fél országprofilját.

47. A bizonyításfelvételtől szóló egyezmény alapján számos jogi korlátozás vonatkozhat a bizonyításfelvételre:
- Az I. fejezet szerint teljesíteni kell a különleges módszerre vagy eljárási módra (például a videokonferencia alkalmazására) irányuló megkereséseket, kivéve, ha az összeegyeztethetetlen a megkeresett állam belső jogszabályaival, vagy ha a végrehajtása lehetetlen. Ezenkívül előzetes engedélyre lehet szükség a megkereső állam igazságügyi személyzete jelenlétének engedélyezéséhez, akár fizikai jelenlét, akár videokonferencia útján.
 - A II. fejezet szerint engedélyre lehet szükség a konzul vagy a megbízott általi bizonyításfelvételhez, függetlenül attól, hogy a bizonyításfelvétel videokonferencia alkalmazásával zajlik-e vagy sem.
48. Ezen túlmenően, míg az Egyezmény egyértelmű útmutatást nyújt a kényszerítő intézkedések és hátrányos jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan (kifejtve az I. fejezet vonatkozásában az **A2**, és a II. fejezet vonatkozásában az **A3** szakaszban), egyes szerződő felek esetében ezek a kényszerítő intézkedések csak a tanú vallomástételre kényszerítésére terjedhetnek ki, nem pedig

⁷⁶ Lásd Portugália válaszát az országprofil kérdőív II. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

⁷⁷ Lásd a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), V. rész, b) kérdés VI. rész, e) kérdés.

a tanú arra kényszerítésére, hogy kifejezetten videokonferencia alkalmazásával tegyen vallomást.

49. Amennyiben bejelentettek ilyen típusú korlátozásokat, azok megtalálhatók az érintett szerződő fél országprofiljában. A konkrét példák közé tartozhatnak más olyan eszközök vagy megállapodások, amelyek a bizonyításfelvételről szóló egyezménytől a videokonferencia alkalmazásával kapcsolatban eltérnek (lásd még a 28. és 32. cikket), a videokonferencia alkalmazására vonatkozó bármely határidő vagy értesítési követelmény, valamint a videokonferencia alkalmazásakor a bizonyításfelvételre vonatkozó korlátozások⁷⁸.
50. A válaszoló államok általában ugyanazokat a korlátozásokat alkalmazzák a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételre, mint amelyek akkor érvényesülnének, ha a bizonyításfelvétel személyesen történne. A videokonferencia alkalmazásával meghallgatható személyek körét általában csak a tanúkra korlátozzák (azaz a tanú kifejezést a legszélesebb értelemben véve, lásd a szójegyzéket). A további korlátozások körébe tartoznak az alábbiak: életkor (18 év alatti személy), fogyatékkal élő személyek, legfeljebb harmadfokú rokonok, házastársak vagy élettársak, a tanú képessége egy szervezet vagy ügynökség nevében történő nyilatkozattételre stb.⁷⁹
51. Azt a helyszínt illetően, ahol videokonferencia alkalmazásával bizonyítást lehet fogantatosítani, meg kell jegyezni, hogy a válaszoló államok többségében a helyszín a nagykövetség vagy a konzulátus tárgyalója vagy helyisége, az Egyezmény hivatkozott fejezetétől függően⁸⁰. Ezen túlmenően, amint az a **B1** és **B4** szakaszban megjegyzést nyert, az országprofilokban sok válaszoló állam jelezte, hogy a helyszínnek egy bírósági hatósági épületben lévő tárgyalóteremnek kell lennie⁸¹, és bizonyos esetekben ez akár a bírósági épületben külön erre a célra kijelölt helyiség is lehet⁸².

Ezekről a kérdésekről részletesebben lásd az **A2** (I. fejezet) és **A3** (II. fejezet) és a lenti **B4** szakaszt.

⁷⁸ Az említett korlátozások vonatkozhatnak azon bizonyítás fajtáira, amelyeket videokonferencia alkalmazásával lehet fogantatosítani, azokra a személyekre, akiket videokonferencia alkalmazásával meg lehet hallgatni, azon helyszínekre, ahol a videokonferencia alkalmazásával bizonyítást lehet fogantatosítani, vagy arra, hogy a videokonferencia alkalmazásával felvett bizonyítást hogyan kell kezelni. Lásd például a válaszok összefoglalását (ugyanott), IV. rész, b) és d) kérdés.

⁷⁹ Lásd például a válaszok összefoglalását (ugyanott), IV. rész, d) kérdés.

⁸⁰ Lásd a válaszok összefoglalását (ugyanott), IV. rész, f) kérdés.

⁸¹ Lásd Ausztrália (a legtöbb állam), Fehéroroszország, Bulgária, Ciprus, Finnország, Franciaország, Görögország, Szingapúr választát (a tárgyalóteremnek a Legfelsőbb Bíróság tárgyalótermének kell lennie, (csak akkor,) ha a szingapúri igazságügyi tisztviselőnek kell segítséget nyújtania a bizonyításfelvételben), Dél-Afrika választát az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

⁸² Lásd például Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület - a High Courton belül elhelyezkedő Technológiai Bíróság) és Málta választát (a videokonferencia azonban a legtöbb bíróságon megtartható hordozható videokonferencia-berendezéssel is) az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (ugyanott).

A2 A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSA AZ I. FEJEZET SZERINT

A2.1 Jogsegély iránti megkeresések

- 15 A jogsegély iránti megkereséseket videokonferencia alkalmazásával az Egyezmény 9. cikkének (1) vagy (2) bekezdése szerint lehet végrehajtani.
- 16 A 9. cikk (1) bekezdése határozza meg az alapértelmezett módszert vagy eljárási módot a bizonyítás foganatosításához, például a megkeresett hatóság saját (távoli) területén helyen tartózkodó tanúktól/szakértőktől.
- 17 A videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel a 9. cikk (2) bekezdése szerinti különleges módszerként vagy eljárási módként történő választásának költségkihatása lehet, ideértve annak megtéríthetőségét is.

A költségekről bővebben lásd az **A2.11** szakaszt (I. fejezet) és az **A3.10** szakaszt (II. fejezet).

- 52. Az I. fejezet értelmében a megkereső állam igazságügyi hatósága jogsegély iránti megkeresést ad ki, amelyben a megkeresett állam központi hatóságától kéri, hogy a megfelelő igazságügyi hatóságon keresztül foganatosítson bizonyítást, azaz „közvetett” bizonyításfelvételt.
- 53. A megkeresett állam illetékes igazságügyi hatósága (azaz a megkeresett hatóság) ezt követően a megkeresett állam joga szerinti módszereknek és eljárási módnak megfelelően (amelyek része lehet a videokonferencia alkalmazása is) foganatosítja a meghallgatást az Egyezmény 9. cikkének (1) bekezdése szerint. Alternatív megoldásként a megkereső hatóság kérheti videokonferencia létrehozását különleges módszerként vagy eljárási módként (9. cikk (2) bekezdés). A megkeresett hatóságnak tehát ennek eleget kell tennie, kivéve, ha a videokonferencia létrehozása összeegyeztethetetlen a megkeresett állam belső jogával, vagy a belső gyakorlat és eljárás, vagy gyakorlati nehézségek miatt azt lehetetlen végrehajtani⁸³.

⁸³ A költségeket illetően lásd a bizonyításfelvételről szóló egyezmény 14. cikkének (1) és (2) bekezdését:

„(1) A jogsegély iránti megkeresés teljesítéséért semmiféle díj vagy költségtérítés nem követelhető.

(2) A megkeresett Állam mindazonáltal követelheti a megkereső Államtól a szakértők vagy a tolmácsok részére fizetett díjaknak, valamint az annak folytán felmerült kiadásoknak a megtérítését, hogy a megkereső Állam kérésére a 9. cikk második bekezdése értelmében különleges eljárási módot alkalmaztak.”

A gyakorlati nehézségeket illetően megjegyezték, hogy a bizonyításfelvételről szóló uniós rendelet 10. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi az érintett bíróságok számára, hogy megállapodjanak a szükséges műszaki felszerelés biztosításáról, ha a megkeresett bíróság önmagában erre nem képes. Lásd: M. Torres, „Cross-Border Litigation: »Video-taking« of evidence within EU Member States (Határokon átnyúló perek: Videós bizonyításfelvétel az EU tagállamain belül)”, *Nemzetközi Vitarendezés*, 12 (1) kötet, 2018, 76. o.

54. Az I. fejezet szerinti tipikus videokonferencia-igény tehát akkor merülne fel, ha az eljárásban részt vevő felek, képviselőik és/vagy a megkereső államban található megkereső hatóság igazságügyi alkalmazottai videokonferencia alkalmazásával kívánnak jelen lenni a bizonyításfelvétel során. A videokonferenciát ezután létrehozzák a megkereső államban található helyszín (például a megkereső hatóság helyiségei) és a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásának helyszíne (például a megkeresett állam bírósága) között, vagy alternatívaként a két helyet virtuális konferenciaterem segítségével lehet összekötni. A videokonferencia létrehozása a megkeresett hatóság engedélyével, valamint a felszerelés és a technikai támogatás rendelkezésre állása esetén lehetséges.
55. Bár kevésbé gyakori, alternatív forgatókönyv akkor fordulhat elő, ha (például földrajzilag nagy területek esetében), a tanú/szakértő a megkeresett állam területén belül tartózkodik, de a bizonyításfelvétellel megbízott igazságügyi hatóság egy másik (távoli) helyen található. A megkeresett állam illetékes hatósága a saját belső jogának megfelelően videokonferencia alkalmazásával kívánja elvégezni a tanú/szakértői kihallgatást. Alternatív megoldásként – ha ez nem kerül szóba – a megkereső hatóság jogsegély iránti megkeresés kérheti videokonferencia létrehozását különleges módszerként vagy eljárási módként a bizonyításfelvétel lehetővé tétele és a megkeresett állam által a végrehajtás során felmerülő költségek minimalizálása érdekében. Ha az eljárásban részt vevő felek, képviselőik és/vagy a megkereső hatóság igazságügyi alkalmazottai szintén jelen akarnak lenni, ehhez szükség lehet a többpontos videokonferenciába egy harmadik hely felvételére, és arra a fentiekben meghatározott követelmények vonatkoznak.
56. Ellentmondásos az I. fejezet szerinti videokonferencia alkalmazásával történő közvetlen bizonyításfelvétel lehetősége (például az Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése mint erre szolgáló mechanizmus alkalmazásával) ellentmondásos, mivel egyes szerződő felek megengedik a bizonyításfelvétel ilyen formáját, mások pedig megtagadják azt. Mindenesetre az írás idején az Egyezmény szerződő felei körében szinte nem létezik gyakorlat erre vonatkozóan.

*A közvetlen és közvetett bizonyításfelvétel megkülönböztetéséről lásd az **A1.2** szakaszt és a **II. mellékletet**.*

*A gyakorlatban felmerülő különböző helyzetekről bővebben lásd a **Gyakorlati példákat** a **III. mellékletben**.*

57. A fentiekre figyelemmel úgy tűnik, hogy a videokonferencia technológiát elsősorban az I. fejezet szerint használják annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az eljárásban részt vevő felek, képviselőik és/vagy igazságügyi személyzet jelenlétét és részvételét a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásában. Bár kevésbé gyakori, fel lehet használni azt közvetett bizonyításfelvételre is, ha a tanú vagy a szakértő a megkeresett államban távoli helyen tartózkodik.

A2.2 A jogsegély iránti megkeresés tartalma, formája és továbbítása

18 A videokonferencia lebonyolításához engedélyt lehet kérni magában a jogsegély iránti megkeresésben, vagy ezt követően informális kommunikációs eszközökön keresztül. Ajánlatos azonban ezt megjelölni a kérelemben. Javasolt továbbá a jogsegély iránti megkeresés hivatalos benyújtása előtt a megkeresett állam központi hatóságával való kapcsolatfelvétel annak ellenőrzése érdekében, hogy lehetséges-e videokonferencia alkalmazása.

19 A hatóságok esetében szorgalmazott a jogsegély iránti megkeresés mintaúrlapjának használata, és lehetőség szerint és indokolt esetben a jogsegély iránti megkeresés és/vagy a megkeresések továbbításának felgyorsítására az elektronikus eszközök kiaknázása⁸⁴.

58. Fontos szem előtt tartani, hogy maga a videokonferencia továbbra is csupán eszköz a jogsegély iránti megkeresés végrehajtására. Következésképpen a videokonferencia alkalmazására vonatkozó megkeresés bármely vonatkozásában történő intézkedéshez először teljesíteni kell a hivatalos jogsegély iránti megkeresés követelményeit.
59. A kérelmező hatóság esetében szorgalmazott a jogsegély iránti megkeresésekre vonatkozó mintaúrlap használata, amely elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában. A szóban forgó kérdés és a kért bizonyítás általános részletein kívül a jogsegély iránti megkeresésben meg kell határozni a videokonferenciára vonatkozó követelményeket, beleértve azt is, hogy rendelkezésre áll-e kiegészítő segítség, felszerelés vagy létesítmény és/vagy szükséges (például egy dokumentumkamera, amely megkönnyíti a dokumentumok valós idejű továbbítását a helyszínek között), adott esetben a vonatkozó műszaki adatokkal együtt.
60. A jogsegély iránti megkeresés kérheti egy különleges módszer vagy eljárási mód követését (az Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése). Ha azt különleges módszerként vagy eljárási módként kéri, a videokonferencia alkalmazásával kapcsolatos információkat bele kell foglalni a mintaúrlap 13. pontjába.
61. Ezenkívül a mintaúrlap 14. és 15. pontjában ki kell tölteni a vonatkozó információkat, ha az eljárásban részt vevő felek, képviselőik és/vagy a megkereső államban található megkereső hatóság igazságügyi személyzete jelen kíván lenni (személyesen vagy videokonferencia alkalmazásával) a bizonyításfelvétel során. Ez még fontosabb abban az esetben, ha videokonferencia alkalmazásával kívánnak jelen lenni, lásd az **A2.5** szakaszt.
62. Függetlenül attól, hogy különleges módszert vagy eljárási módot kérnek-e, ajánlott, hogy a megkereső hatóságok mellékeljék az opcionális külön videokonferencia-úrlapot a mintaúrlaphoz

84

A jogsegély iránti megkeresés formanyomtatványát, ideértve a mintaúrlapot, lásd a bizonyításfelvételi kézikönyvben (a 29. lábjegyzetben idézett mű) 142. és azt követő pontok.

a videokonferencia-kérelmek kezelésének felgyorsítása és a technikai problémák elkerülése érdekében. Ez az opcionális űrlap megtalálható az útmutató **IV. mellékletében**, és a következő információkat tartalmazza:

- A videokonferencia-eszköz(ök) műszaki paraméterei: márka, végpont vagy többpontos vezérlőegység típusa, hálózati típus, cím és/vagy gazdagép neve, a használt titkosítás típusa (lásd még a **C. részt**);
- A műszaki kapcsolattartó személy(ek) teljes elérhetősége (lásd a **B3. részt**).

*A videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatások előkészítéséhez és lebonyolításához figyelembe veendő szempontokkal kapcsolatban lásd: **B. rész**.*

63. A jogsegély iránti megkeresést az annak végrehajtására felkért hatóság nyelvén (vagy ehhez az erre a nyelvre történő fordítást kell csatolni), vagy angolul vagy franciául kell elkészíteni (kivéve, ha a megkeresett állam az Egyezmény 33. cikke alapján fenntartást tett).
64. A különbizottság a 2014. évi ülésén azt szorgalmazta a hatóságoknál, hogy elektronikus úton továbbítsák és fogadják a megkereséseket, hogy megkönnyítsék a végrehajtást az Egyezmény 9. cikkének (3) bekezdésében előírtak szerint⁸⁵.

A2.3 Válasz a jogsegély iránti megkeresésre

20

A központi hatóságoknak haladéktalanul nyugtázniuk kell a jogsegély iránti megkeresések kézhezvételét, és válaszolniuk kell a megkereső hatóságok és/vagy az érdekelt felek kérdéseire (beleértve a videokonferencia alkalmazásával kapcsolatos kérdéseket is).

65. Noha nincs mintaűrlap a jogsegély iránti megkeresés kézhezvételének visszaigazolására, a különbizottság üdvözölte azokat a gyakorlatokat, amelyekben a központi hatóságok haladéktalanul nyugtázzák a jogsegély iránti megkeresések kézhezvételét és haladéktalanul válaszolnak a végrehajtás állásával kapcsolatos kérdésekre, a jó kommunikáció fenntartása mellett, ideértve az e-mailben történő kommunikációt⁸⁶.
66. Természetesen a kézhezvétel gyors nyugtázása és a végrehajtás állásával kapcsolatos kérdésekre való válaszadás csak két példa a jó kommunikációs gyakorlatra. Ösztönözni kell a megkeresett hatóság és a megkeresett állam illetékes hatósága (általában a központi hatóság) közötti hatékony és, ha lehetséges, közvetlen kommunikációt is, mivel ez megkönnyítheti, és sok

⁸⁵ A különbizottság 2014. évi ülésének 39. sz. következtetése és ajánlása.

⁸⁶ Ugyanott., 9. és 10. sz. következtetés és ajánlás.

esetben felgyorsíthatja a végrehajtási folyamatot, amennyiben pontosításra van szükség, a jogi terminológia és annak joghatóságok közötti használata eltérése miatt⁸⁷.

67. Az eredménytől függetlenül arra ösztönzik a megkeresett állam hatóságait, hogy a beérkező jogsegély iránti megkeresésekkel kapcsolatos döntéseiket a lehető leggyorsabban hozzák meg⁸⁸.
68. A videokonferencia alkalmazásával kapcsolatos jogsegély iránti megkeresés megválaszolásakor a megkeresett hatóság feladata meghatározni az időt és helyet, megjelölve a videokonferencia releváns feltételeit. Lehetőség szerint ezeket a megkereső hatósággal konzultálva kell meghatározni, és a véglegesítésről időben értesíteni kell a megkereső hatóságot.

A videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatások előkészítéséhez és lebonyolításához figyelembe veendő szempontokkal kapcsolatban lásd: B. rész.

A2.4 A tanú/szakértő és más szereplők értesítése vagy idézése

- 21 A tanú értesítésére vagy idézésére vonatkozó eljárás attól függ, hogy a bizonyítást közvetlenül vagy közvetetten foganasítják-e. Az I. fejezet szerinti eljárások esetében általában a megkeresett állam végzi a kézbesítést vagy idézi a tanút/szakértőt.
- 22 Ha és amennyiben közvetlen bizonyításfelvételt kérnek, ajánlott, hogy a megkereső hatóságok biztosítsák a jogsegély iránti megkeresés benyújtása előtt, hogy a tanú hajlandó legyen videokonferencia alkalmazásával vallomást tenni.

69. Az I. fejezet szerinti videokonferencia alkalmazásával járó eljárások esetében a 9. cikk értelmében a megkeresett hatóság feladata a tanú/szakértő idézése, saját jogának és eljárásainak megfelelően.
70. Az országprofilok alapján úgy tűnik, hogy a válaszoló államok többségében a személyes vallomástételhez képest nincs olyan esetekben alkalmazandó különös szabály, amikor a tanúkat/szakértőket videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatásról értesítik vagy

⁸⁷ A különbözottság 2009. évi ülésének 44 sz. következtetése és ajánlása és a 2014. évi ülésének 9. sz. következtetése és ajánlása. Lásd még az európai kontextusban: „Kézfogás” projekt, „D1b Ajánlott lépésenkénti protokoll a határokon átnyúló videokonferenciákhoz igazságügyi felhasználás eseteiben”, 16-17. o.

⁸⁸ Noha a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény nem ír elő időkeretet, a bizonyításfelvételtől szóló uniós rendelettel összefüggésben az Európai Unió a döntés meghozatalához ideális időtartamként 1–2 hetet (legfeljebb 30 napot) ajánl. Lásd a „Kézfogás” projektet (ugyanott), 14., 16. o.

arra idézik⁸⁹. Ez a helyzet általában közvetett bizonyításfelvételkor, azaz amennyiben a megkeresett állam fogantatosítja a bizonyítást.

71. Ennek ellenére egy szerződő fél megköveteli, hogy a tanú járuljon hozzá videokonferencia alkalmazásával történő vallomástételhez, amely követelmény szerepel a tanú számára kézbesített bírósági végzésben⁹⁰. Egy másik szerződő félnél a tanút vagy a szakértőt egyszerű levélben idézik, kivéve, ha a megkeresett bíróság megállapítja, hogy egy meghatározott típusú kézbesítést kell használni⁹¹.
72. Érdemes megjegyezni, hogy eltérő szabályok vonatkozhatnak a szerződő felekre, amennyiben az I. fejezet szerinti *közvetlen* bizonyításfelvétel megengedett. Ilyen esetekben a megkereső állam (és nem a megkeresett állam) feladata a kézbesítés vagy az idézés kézbesítése⁹². Ezenkívül más válaszoló államok megjegyezték, hogy a bíróságok nem alkalmazhatnak kényszerítő intézkedést a tanúkkal szemben annak érdekében, hogy videokonferencia alkalmazásával közvetlenül a külföldi bíróságnak tegyenek vallomást (lásd még a lenti **A2.6** szakaszt a kényszerítő intézkedésekről és a hátrányos jogkövetkezmény alkalmazásáról)⁹³.

A2.5 Jelenlét és részvétel a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásában

a. Felek és/vagy képviselőik jelenléte (7. cikk)

- 23 A felek és képviselők *videokonferencia alkalmazásával* történő jelenléte engedélyhez vagy az Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése szerinti különleges módszerhez vagy eljáráshoz kötött.
- 24 A megkereső hatóságnak a jogsegély iránti megkeresésben (a mintaúrlap 13. és 14. pontjában) meg kell határoznia, hogy a felek és képviselők jelenlétét videokonferencia alkalmazásával kérik-e, és szükség van-e keresztkérdések feltételére.
- 25 A felek és képviselőik aktív részvételét a videokonferencia alkalmazásával (azaz nem egyszerű jelenlétét) a meghallgatáson a megkeresett állam belső joga határozza meg. A belső jog lehetővé teheti a megkeresett bíróság számára, hogy e tekintetben mérlegelési jogkörét gyakorolja, eseti alapon.

⁸⁹ Lásd például Fehéroroszország, Bulgária, Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Magyarország, Izrael, Lettország, Litvánia, Málta, Norvégia, Lengyelország, Románia, Szingapúr, Szlovénia, Dél-Afrika, Svédország válasza az országprofil kérdőív IV. részének h) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

⁹⁰ Lásd az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válaszát az országprofil kérdőív IV. részének h) kérdésére (ugyanott).

⁹¹ Lásd Németország válaszát az országprofil kérdőív IV. részének h) kérdésére (ugyanott).

⁹² Lásd például Franciaország válaszát az országprofil kérdőív IV. részének h) kérdésére (ugyanott).

⁹³ Lásd például Ausztrália (egy állam), Svájc és az Egyesült Államok válaszát az országprofil kérdőív IV. részének h) kérdésére (ugyanott).

73. Az Egyezmény előírja, hogy a megkereső államban eljáró felek és képviselőik jelen legyenek a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásakor.
74. Ha a felek és/vagy képviselőik videokonferencia alkalmazásával kívánnak jelen lenni a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásakor, a megkereső hatóságnak ezt a jogsegély iránti megkeresés mintaúrlapjának 13. és 14. pontjában kell megadnia. Noha a felek és/vagy képviselőik jelenléte a kérelem teljesítésekor az Egyezmény 7. cikke alapján fennálló jog, ez a jog nem feltétlenül terjed ki arra, hogy a megkeresett hatóságtól videokonferencia létrehozását kérjék a jelenlét lehetővé tétele érdekében. Ennek megfelelően a videokonferencia létrehozásához az illetékes hatóság engedélye vagy a 9. cikk (2) bekezdésében előírt különleges módszer vagy eljárási mód szükséges. Ez utóbbi esetben a megkeresett hatóságnak ezt teljesítenie kell, kivéve, ha az összeegyeztethetetlen lenne a megkeresett állam belső jogával, vagy ha ez egyszerűen nem lehetséges a berendezések vagy létesítmények hiánya miatt.

A felszereléssel, létesítményekkel és a műszaki támogatással kapcsolatos további információkért lásd a B3, B4 és a C részt.

75. Az országprofilokban a legtöbb válaszoló állam beszámolt arról, hogy ugyanazokat a szabályokat alkalmazza a felek és képviselőik jelenlétére, függetlenül attól, hogy fizikailag egy helyen vannak-e vagy videokonferencia alkalmazásával jelennek meg⁹⁴. Ebben az esetben a felek és képviselőik aktív részvételét a videokonferencia alkalmazásával (azaz nem egyszerű jelenlétét) a meghallgatáson a megkeresett állam belső joga határozza meg. Néhány válaszoló államban az aktív részvétel engedélyezése a végrehajtásért felelős elnöklő tisztviselő mérlegelésétől függ és annak irányítása alatt marad, a belső joggal összhangban⁹⁵. Ennek megfelelően ilyen körülmények között az elnöklő tisztviselő eseti alapon határozza meg, hogy a felek és képviselőik milyen mértékben vehetnek részt videokonferencia alkalmazásával a meghallgatáson.
76. Ezenkívül meg kell jegyezni, hogy a válaszoló államok többsége megengedi a tanú/szakértő felé keresztkérdések feltételét videokonferencia alkalmazásával a megkereső államban tartózkodó képviselők számára⁹⁶. Néhányan megkövetelik azonban, hogy a keresztkérdések videokonferencia alkalmazásával történő feltételét külön említsék meg a jogsegély iránti megkeresésben⁹⁷ és hogy a kérdéseket közvetetten, az igazságügyi hatóságon keresztül tegyék fel⁹⁸. Míg egyes joghatóságok nem teszik lehetővé a megkereső állam képviselőinek keresztkérdések feltételét, az egyik válaszoló államon belüli joghatóság jelezte, hogy a keresztkérdések feltétele megengedett, ha a megkereső állam jogásza jogosult gyakorolni

⁹⁴ Lásd Fehéroroszország, Brazília, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Kína (Makaó Különleges Közigazgatási Terület), Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Izrael, Lettország, Litvánia, Málta, Mexikó, Lengyelország, Portugália, Románia, Szingapúr, Szlovénia, Dél-Afrika, Svédország, Egyesült Királyság (Anglia és Wales) és Venezuela választát az országprofil kérdőív V. részének e) kérdésére (ugyanott).

⁹⁵ Lásd például Ausztrália (két állam), Brazília, Franciaország és Izrael választát az országprofil kérdőív V. részének e) kérdésére (ugyanott).

⁹⁶ Lásd Brazília, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Ciprus, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Magyarország, Izrael, Korea(i Köztársaság), Lettország, Litvánia, Málta, Portugália, Románia, Szingapúr, Szlovénia, Dél-Afrika, Egyesült Királyság (Anglia és Wales), Venezuela választát az országprofil kérdőív V. részének f) kérdésére (ugyanott).

⁹⁷ Lásd például Franciaország választát az országprofil kérdőív V. részének f) kérdésére (ugyanott).

⁹⁸ Lásd például Brazília választát az országprofil kérdőív V. részének f) kérdésére (ugyanott).

hivatását a területén (azaz a megkeresett államban)⁹⁹.

b. Az igazságügyi alkalmazottak jelenléte (8. cikk)

- 26 Ellenőrizni kell, hogy a megkeresett állam tett-e nyilatkozatot az Egyezmény 8. cikke alapján.

Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd a bizonyításfelvételről szóló egyezmény státusztáblájának „Res/D/N/DC” című oszlopát.

- 27 Nyilatkozat hiányában az igazságügyi alkalmazottak jelenléte mindazonáltal lehetséges lehet a megkeresett állam belső jogával vagy gyakorlatával összhangban.
- 28 A megkeresett államtól az engedély megkérésekor a megkereső hatóságnak egyértelműen meg kell határoznia, hogy az igazságügyi személyzet jelenléte videokonferencia alkalmazásával történik-e, és meg kell adnia videokonferencia-berendezésének vonatkozó műszaki dokumentációját.
- 29 Az igazságügyi alkalmazottak aktív részvételét a videokonferencia alkalmazásával tartott meghallgatáson (azaz nem egyszerű jelenlétét) a megkeresett állam belső joga határozza meg. A belső jog lehetővé teheti a megkeresett bíróság számára, hogy e tekintetben mérlegelési jogkörét gyakorolja, eseti alapon.

77. Az, hogy a megkereső állam igazságügyi alkalmazottainak jelen lehetnek-e a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásában, többek között videokonferencia alkalmazásával is, attól függ, hogy a megkeresett állam az Egyezmény 8. cikke alapján tett-e nyilatkozatot az említett részvételről. Az említett nyilatkozat benyújtása esetén a kijelölt illetékes hatóság előzetes engedélyére lehet szükség.

Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd: a bizonyításfelvételről szóló egyezmény státusztáblájának „Res/D/N/DC” című oszlopát.

⁹⁹ Ausztrália (Queensland) válasza az országprofil kérdőív V. részének f) kérdésére (ugyanott).

78. Fontos megjegyezni, hogy abban az esetben, ha a megkeresett állam nem tett nyilatkozatot a 8. cikk alapján, az igazságügyi alkalmazottak jelenléte mindazonáltal lehetséges lehet a megkeresett állam belső jogával vagy gyakorlatával összhangban. Ezenkívül két vagy több szerződő fél megállapodhat az igazságügyi személyzet jogsegély iránti megkeresés végrehajtásakor való jelenlétének liberálisabb rendszeréről (28. cikk c) pontja - bár ezt a rendelkezést a gyakorlatban csak ritkán, talán soha nem használják).
79. Még ha az igazságügyi személyzet jelen is lehet, a kihallgatásban való tényleges aktív részvétele egy másik kérdés. A 8. cikkben említettek szerint szükség lehet az illetékes hatóság előzetes engedélyére, és egyes esetekben a megkereső állam igazságügyi alkalmazottainak részvételére az alkalmazandó bírósági szabályok és az elnöklő tisztviselő általi ellenőrzés vonatkozhat¹⁰⁰.

A2.6 Kényszerítő intézkedések és erőszak alkalmazása

30

A jogsegély iránti kérelemmel ellentétben a tanúkat általában nem lehet arra kényszeríteni, hogy videokonferencia alkalmazásával tegyenek vallomást.

80. A kényszerítő intézkedések és erőszak alkalmazása kapcsán fontos megjegyezni, hogy szükség lehet különbségtételre a tanú/szakértő arra kényszerítése, hogy a bíróság előtt vallomást tegyen, és a tanú/szakértő arra való kényszerítése, hogy egy adott adathordozón (azaz videokonferencia alkalmazásával) keresztül tegyen vallomást. Ezért a megkeresett hatóság számára a belső joga szerint rendelkezésre álló kényszerítő intézkedések körétől függően teljesen lehetséges, hogy egy tanút/szakértőt arra lehet kényszeríteni, hogy bíróság előtt vallomást tegyen, de nem kényszeríthető arra, hogy a vallomást videokonferencia alkalmazásával tegye meg.
81. A bizonyításfelvételről szóló egyezmény I. fejezete értelmében a megkeresett hatóságnak ugyanazokat a belső joga szerinti kényszerítő intézkedéseket kell alkalmaznia, mint amelyeket a helyi eljárásokban alkalmazna (10. cikk). A tanú azonban hivatkozhat a vallomástétel megtagadásának jogára a megkeresett állam (11. cikk (1) bekezdés a) pont) vagy a megkereső állam (11. cikk (1) bekezdés b) pontja), vagy egy harmadik állam (11. cikk (2) bekezdés) joga szerint, a megkeresett állam nyilatkozatában ezt meghatározza.
82. Az országprofilok közül a válaszoló államok fele hivatkozott belső jogára, amelyek felhatalmazást adnak a tanú/szakértő bíróság előtti megjelenésre kényszerítésére, és ezt főként az I. fejezettel összefüggésben tették¹⁰¹. Nem egyértelmű azonban, hogy a már a bíróság előtt megjelent tanú arra kényszeríthető-e, hogy videokonferencia alkalmazásával tegyen vallomást.
83. Ezzel szemben a válaszoló államok másik fele jelezte, hogy tanú vagy szakértő nem

¹⁰⁰ Lásd például Ausztrália (két állam), Brazília és Franciaország válaszát az országprofil kérdőív V. részének g) kérdésére (ugyanott).

¹⁰¹ Ausztrália (három állam), Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Kína (Makaó Különleges Közigazgatási Terület), Ciprus, Cseh Köztársaság, Magyarország, Izrael, Korea(i Köztársaság), Litvánia, Mexikó, Norvégia, Lengyelország, Románia és Szingapúr válasza az országprofil kérdőív IV. részének g) kérdésére. Ezen válaszoló államok közül néhány az országprofil kérdőív IV. részének h) kérdésére adott válaszában adott tájékoztatást kényszeréről is (ugyanott).

kényszeríthető arra, hogy a videokonferenciát használja a vallomástételhez¹⁰². Különösen két válaszoló állam jelezte, hogy nemzeti joga nem rendelkezik erőszak alkalmazásáról a tanúk videokonferencia alkalmazásával való vallomástételre kényszerítésére¹⁰³. Egy másik válaszoló állam megemlíti, hogy a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel feltétele, hogy a tanút ne kényszerítsék a videokonferencia alkalmazásával történő vallomástételre¹⁰⁴.

84. Az egyik válaszoló állam tovább pontosította ezt azzal, *ha* a bizonyításfelvétel közvetlen az I. fejezet szerint (a fenti **A1.2** szakaszban tárgyalta szerint), a tanúnak önkéntesen kell vallomást adnia, mivel ilyen esetekben nem alkalmazható erőszak, még a tanú tárgyaláson való megjelenésre kényszerítésére sem¹⁰⁵.

A2.7 Eskü/eskü erejével bíró megerősítés

- 31 Az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés felvétele attól függ, hogy a bizonyítást közvetlenül vagy közvetetten veszik-e fel. Az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés konkrét formáját az Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése szerint lehet kérni.
- 32 A hatóságoknak ellenőrizniük kell a megkeresett állam, a megkereső állam vagy mindkettő vonatkozó belső jogi előírásait, hogy biztosítsák a szolgáltatott bizonyítékok elfogadhatóságát.

85. A fentebb felvázoltak szerint a videokonferenciát alkalmazó, a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény I. fejezete szerinti közvetett bizonyításfelvételre irányuló megkeresés végrehajtása során a megkeresett állam joga alkalmazandó (9. cikk (1) bekezdés), ideértve az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés felvételét. Ugyanakkor a megkereső hatóság az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés különleges formáját (3. cikk h) pontja) különleges módszerként vagy eljárási módként (9. cikk (2) bekezdés) kérheti. A megkeresett hatóság azt is el kívánja magyarázni a tanú számára, hogy miként veszik fel az esküt vagy eskü erejével bíró megerősítést.
86. Ezzel szemben, ha a bizonyítást közvetlenül az I. fejezet alapján veszik fel (az **A1.2** szakaszban említettek szerint, és ha a megkeresett államban ez megengedett), általában a megkereső állam veszi fel az esküt vagy eskü erejével bíró megerősítést¹⁰⁶. A felhasználóknak azonban szem előtt kell tartaniuk, hogy a külföldi eskü és eskü erejével bíró megerősítés felvétele tekinthető a

¹⁰² Ausztrália (két állam), Fehéroroszország, Horvátország, Észtország, Franciaország, Németország, Görögország, Málta, Portugália, Szlovénia, Dél-Afrika, az Egyesült Királyság (Anglia és Wales), az Egyesült Államok és Venezuela válasza az országprofil kérdőív IV. részének g) kérdésére (ugyanott).

¹⁰³ Horvátország és Szlovénia válasza az országprofil kérdőív IV. részének g) kérdésére (ugyanott).

¹⁰⁴ Az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válasza az országprofil kérdőív IV. részének e) és g) kérdésére (ugyanott).

¹⁰⁵ Franciaország válasza az országprofil kérdőív IV. részének g) kérdésére (ugyanott), amely hivatkozik a francia polgári perrendtartás 747-1. cikkére.

¹⁰⁶ Portugália válasza az országprofil kérdőív II. részének a) és b) kérdésére (ugyanott).

megkeresett állam szuverenitása megsértésének¹⁰⁷. E tekintetben pontosítást kell kérni az érintett illetékes hatóságtól.

Az esküről és eskü erejével bíró megerősítésről lásd az érintett szerződő fél országprofilját.

A2.8 Tanú/szakértő és egyéb szereplők azonosítása

33 A tanú/szakértő azonosítása a joghatóságtól függően változhat.

34 Szigorúbb eljárásokra lehet szükség, ha a megkereső állam azonosítja a tanút/szakértőt, tekintettel az eljárásban a videokonferencia-technológia alkalmazására, valamint a megkereső hatóság és a tanú közötti távolságra.

87. Azon bírósági eljárásokhoz hasonlóan, amelyekben a bizonyításfelvétel személyesen történik, a tanúnak/szakértőnek általában be kell mutatnia érvényes személyi igazolványt a videokonferencia-eljárás során történő azonosítás céljából¹⁰⁸. Egyes joghatóságokban elegendő az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés.¹⁰⁹ Az Egyezmény 9. cikkének (1) bekezdése szerint ezeket az eljárásokat a megkeresett állam belső joga határozza meg, kivéve, ha a 9. cikk (2) bekezdése szerinti különleges módszer vagy eljárási mód keretében másként kéri.
88. A közvetett bizonyításfelvétel esetén a tanú azonosítását a megkeresett állam végzi. Ezzel szemben a videokonferencia alkalmazásával történő közvetlen bizonyításfelvétel esetén a tanú azonosítását a megkeresett állam és/vagy a megkereső állam végezheti. Az utóbbi esetben azonban előfordulhat, hogy szigorúbb eljárásokra van szükség a tanú/szakértő személyazonosságának ellenőrzésére. A gyakorlatban ennek kényelmesebb módja lenne a tanú/szakértő felkérése arra, hogy a videokamera segítségével mutassa be személyazonosító

¹⁰⁷ Például a Svájci Szövetségi Igazságügyi Hivatal szerint „[a] külföldi bíró vagy az általa kijelölt személy, vagy – a common law-t alkalmazó jogrendszerekben megengedett módon – a felek jogi eljárások lefolytatása céljából Svájcba érkező képviselői cselekményei minden esetben hivatalos cselekménynek minősülnek, amelyet csak az jogsegélyre vonatkozó szabályoknak megfelelően lehet végrehajtani. Ennek elmaradása Svájc szuverenitása megsértésének minősül, függetlenül attól, hogy az ezen jogi eljárások által érintett személyek hajlandóak-e együttműködni vagy sem”: *Iránymutatások a polgári ügyekben folytatott nemzetközi jogsegélyről*, 3. kiadás, Bern, 2013. január, 20. o., elérhető a következő címen: < <http://www.rhf.admin.ch> > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.). Lásd még: M. Davies (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 217–218. o.

¹⁰⁸ Lásd például, Fehéroroszország, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Ciprus, Cseh Köztársaság, Franciaország, Németország, Magyarország, Izrael, Korea(i Köztársaság), Litvánia, Málta, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Szingapúr, Szlovénia, Dél-Afrika, Venezuela választát az országprofil kérdőív VII. részének h) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹⁰⁹ Lásd például Ausztrália (két állam), Horvátország, Románia, Egyesült Királyság (Anglia és Wales) választát az országprofil kérdőív VII. részének j) kérdésére (ugyanott). Indiában a Karnataka Legfelsőbb Bíróság a *Twentieth Century Fox Film Corporation kontra NRI Film Production Associates Ltd ügyben* AIR 2003 SC KANT 148 további dokumentációt igényelt a tanú személyazonosságának megállapításához, „azonosító nyilatkozat” formájában.

igazolványát a megkereső bírósági tisztviselőnek. Erre a célra egy dokumentumkamera is használható¹¹⁰.

89. Az eljárásban részt vevő összes többi, akár fizikailag, akár videokonferencia alkalmazásával jelen lévő szereplőnek valószínűleg szintén igazolnia kell személyazonosságát. Erre újfent a megkeresett állam jogának követelményei vonatkoznak, kivéve, ha azt különleges módszerként vagy eljárási módként kérik. Ezért maguknak a résztvevőknek a feladata annak biztosítása, hogy képesek legyenek betartani a megkeresett államban az azonosításra vonatkozóan érvényesülő, vonatkozó jogszabályokat vagy eljárásokat.¹¹¹

A2.9 Büntető rendelkezések

- 35 A videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel általában önkéntes jellegű, bár a hamis tanúaszt és a bíróság megsértését szankcionálhatják.
- 36 Bizonyos esetekben két (vagy több) illetékes joghatóság büntetőjogi rendelkezéseinek működése a joghatóságok átfedéséhez vagy joghatósági ürhöz vezethet.

90. Az Egyezmény előkészítői tudatosan úgy döntöttek, hogy kizárják a bizonyításfelvételhez kapcsolódó büntetőjogi kérdésekre való hivatkozást, különösen a *bíróság megsértése* (azaz a bizonyítás megtagadása vagy az eljárás zavarása) és a *hamis eskü* (azaz hamis tanúzás) kérdését. Ugyanakkor az előkészítők megemlítették, hogy ezek a kérdések a megkereső állam és a megkeresett állam közötti joghatósági átfedéssel járhatnak, amelynek révén a vallomástevő személyre mindkét állam büntetőjogi rendelkezései vonatkoznak.¹¹²
91. Például a tanú eskütétele vagy az eskü erejével bíró megerősítés a megkeresett állam joga szerint történik. Ennek megfelelően a tanú ott polgári szankciók vagy büntetőeljárás alá kerülhet. Ha egy adott esküt vagy eskü erejével bíró megerősítést különleges módszer vagy eljárási mód útján alkalmaznak, és a tanú hamis tanúaszt vagy a bíróság megsértését követi el, mérlegelni kell, hogy a tanú a megkereső állam joga szerint szankcionálható vagy büntetőeljárás alá vonható-e. Ugyanígy lehetséges, hogy sem a megkeresett, sem a megkereső állam büntetőjogi rendelkezései nem alkalmazhatók, vagy hogy egyiknek sem lenne joghatósága az érintett tanú büntetőeljárás alá vonására, ezáltal joghatósági ürh keletkezik.
92. A bizonyításfelvételről szóló egyezmény nem foglalkozik az eltérő büntetőjogi rendelkezések esetlegesen egymást átfedő alkalmazása vagy a joghatósági ürh megoldásával. Ehelyett ezt az államok közötti megállapodások (például a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmények

¹¹⁰ Magyarország válasza az országprofil kérdőív VII. részének h) és j) kérdésére (ugyanott).

¹¹¹ Lásd a „Kézfogás” projektet (a 87. lábjegyzetben idézett mű), 18. o.

¹¹² Lásd Magyarázó jelentés, 256–257. pont.

szerint)¹¹³, a belső jog¹¹⁴, vagy a nemzetközi közjog általános elvei szabályozzák. Ezért tanácsos, hogy a meghallgatást megelőzően a tanút vagy a szakértőt megfelelő módon tájékoztassák a hamis vagy félrevezető tanúzás következményeiről¹¹⁵.

A2.10 A vallomástétel megtagadásának joga és egyéb biztosítékok

37 A tanú/szakértő az Egyezmény 11. cikke szerinti vallomástétel megtagadásának jogára hivatkozhat.

38 Mivel azonban a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel sok esetben önkéntes, a tanú/szakértő nem köteles kifejezetten videokonferencia alkalmazásával vallomást tenni, és azt a vallomástétel megtagadásának jogára vagy a vallomástétel tilalmára hivatkozás nélkül megtagadhatja.

93. Azokban az esetekben, amikor a tanút kényszerítik a videokonferencia alkalmazásával történő vallomástételre, vagy létezik olyan tény vagy közlés, amelyet a tanú/szakértő önként nem közölhet, vallomástétel megtagadásának jogára vagy a vallomástétel tilalmára lehet hivatkozni az Egyezmény 11. cikke alapján, feltéve, hogy az fennáll az alábbiak alapján:

- (1) a megkeresett állam joga (11. cikk (1) bekezdés a) pont);
- (2) a megkereső állam joga, ha a vallomástétel megtagadásának jogát vagy a vallomástétel tilalmát a jogsegély iránti megkeresésben feltüntették, vagy a megkereső hatóság kérésére a megkereső hatóság egyébként igazolta (11. cikk (1) bekezdés b) pont); vagy
- (3) egy harmadik állam joga, feltételekkel (11. cikk (2) bekezdés).

94. Noha a vallomástétel megtagadásának jogára általában ugyanúgy lehet hivatkozni, mint az Egyezmény szerinti hagyományosabb bizonyításfelvétel iránti kérelmek esetében, a videokonferencia alkalmazása összetettebb biztosítékokat vethet fel. Ezek a teljesség igénye nélkül magukban foglalhatják a másik helyszínen a tanú/szakértő biztonságának biztosítását

¹¹³ Lásd például az *Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-i egyezmény*, HL C 197/1, 10. cikkének (8) bekezdését. Lásd továbbá a *2010. évi transztasmaniai eljárási törvény* (Cth), 61. szakaszát, amely a 2008. évi transztasmaniai megállapodást végrehajtó ausztrál jogszabály (az 60. lábjegyzetben idézett mű). Ez a rendelkezés alapítja meg a joghatóságot a bíróság megsértése vonatkozásában egy új-zélandi bíróság előtti eljárásban távolról megjelenő ausztráliai személyek esetében.

¹¹⁴ Például egyes ausztráliai államokban olyan jogszabályok érvényesülnek, amelyek a bizonyításfelvétel során kifejezetten a videokonferencia-technológia használatából fakadó joghatósági átfedéseket rendezik. Lásd például a *Bizonyításfelvételi (Egyéb rendelkezések) törvény* 1958 (Victoria), 42W szakaszát; *Bizonyításfelvételi (Audio- és audiovizuális kapcsolatok) törvény*, 1998 (Új-Dél-Wales), 5C szakasza.

¹¹⁵ „Kézfogás” projekt (a 111. lábjegyzetben idézett hely). Lásd még Ausztrália (egy állam), Csehország és Venezuela választát az országprofil kérdőív V. részének d) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű). A gyakorlatban egyes bíróságok gyakorlatilag úgy döntöttek, hogy egyszerűen figyelmen kívül hagyják vagy nem tekintik hihetőnek a bizonyítékokat, ha nem tudják szankcionálni a videokonferencia alkalmazásával tanúskodó, hamis tanúzást elkövető tanút. Lásd például: indiai Legfelsőbb Bíróság, *Maharashtra állam kontra Dr. Praful B Desai ügy*, AIR 2003 SC KANT 148.

szolgáltató védelmi intézkedéseket¹¹⁶, a jogi képviselőhöz való jogot és annak lehetőségét, hogy a jogi képviselővel bizalmasan beszélhessen¹¹⁷, az utazási/szállásköltségek és a bevételkiesés megtérítésére való jogot¹¹⁸, valamint a tolmácsolás biztosítását. Ezeknek a kérdéseknek a nagy részét a videokonferencia megszervezése során lehet rendezni.

*A videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatások előkészítéséhez és lebonyolításához figyelembe veendő szempontokkal kapcsolatban lásd a **B. részt**.*

A2.11 Költségek

39 A videokonferencia alkalmazása a jogsegély iránti megkeresés végrehajtása során költségekkel járhat a 14. cikk (2) bekezdése szerint.

40 A jogsegély iránti megkeresés végrehajtása során videokonferencia alkalmazásának kérése előtt ellenőrizni kell, hogy felmerülhetnek-e költségek akár a megkereső államban, akár a megkeresett államban, és kinek kell az említett költségeket viselnie.

Lásd az érintett szerződő fél országprofilját.

95. Tekintettel arra, hogy a mostani videokonferencia technológiákkal kapcsolatos költségek magasak lehetnek¹¹⁹, a költségek kérdése talán kényesebb a videokonferencia alkalmazása szempontjából, mint egyébként az Egyezmény alapján.
96. Általában a megkeresett hatóság bármilyen jellegű adó vagy költség megtérítése nélkül végrehajtja a megkeresést (14. cikk (1) bekezdés). A felek, képviselőik és/vagy a megkereső hatóság bírói karának tagjai maguk viselik a végrehajtásban való jelenlétük költségeit.
97. Ha videokonferenciát a 9. cikk (2) bekezdésében meghatározott különleges módszerként vagy eljárási módként igénylik, a megkeresett hatóság a videokonferencia alkalmazásával járó költségek megtérítését kérheti, ideértve az átviteli díjakat, valamint a berendezések és a műszaki

¹¹⁶ Beleértve például annak biztosítását, hogy a tanút/szakértőt „más résztvevők ne utasíthassák”: „Kézfogás” projekt (ugyanott).

¹¹⁷ Egyes jogrendszerekben nem szükséges a tanú esetében ügyvédi képviselőt a bizonyításfelvétel során. Lásd Málta és Mexikó választát az országprofil kérdőív V. részének d) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹¹⁸ Lásd a bizonyításfelvételről szóló egyezmény 26. cikkét. Lásd Románia és Szlovénia választát az országprofil kérdőív V. részének d) kérdésére (ugyanott).

¹¹⁹ R. A. Williams (az 1. lábjegyzetben idézett mű), 21. o.

támogatás bérleti díját (14. cikk (2) bekezdés).

98. A kérelmezőknek azt is szem előtt kell tartaniuk, hogy még ha a videokonferencia alkalmazását kifejezetten nem is a 9. cikk szerinti különleges módszerként vagy eljárási módként kérik, ennek ellenére előfordulhat, hogy a megkeresett állam hatósága ezt mégis ilyen kérelemnek tekinti, és ezért kéri legalább egyes költségek megtérítését.
99. Az I. fejezet szerinti videokonferencia révén történő bizonyításfelvételhez kapcsolódó egyéb költségek közé tartozhatnak: a videokonferencia-berendezések foglalási díja és használati óradíja, kommunikációs díjak, mint például az internet vagy telefon használata, technikusok és külső videokonferencia szolgáltatók díjai, tolmácsolás díjai, bírósági költségek (beleértve a videokonferencia-lehetőségekkel rendelkező tárgyalótermet és a seriff igénybevételét az idézések kézbesítésére), valamint a személyzet bére (például túlmunka kifizetése, ha a videokonferenciát munkaidőn kívül tartják)¹²⁰. Néhány válaszoló állam beszámolt arról, hogy általánjdíjat számít fel a videokonferencia alkalmazásáért¹²¹, míg mások eseti alapon számítják fel a díjat, az említett felhasználás körülményeitől és az érintett erőforrásoktól függően¹²².
100. Végül, bár az Egyezmény általában egyértelműen meghatározza a költségeket, nem szól azok megtérítésének pontos módszeréről. A gyakorlat azt mutatja, hogy általában a megkereső hatóságnak kell az I. fejezet szerinti videokonferencia alkalmazásával járó költségeket viselnie (beleértve a tolmácsolást is), és hogy az előnyben részesített fizetési mód a banki átutalás¹²³.

¹²⁰ Lásd a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), VII. rész, m) kérdés.

¹²¹ Lásd például, Ausztrália (egy állam), Magyarország (a Budapesten kívüli videokonferenciára) és Málta válasza az országprofil kérdőív VII. részének m) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹²² Lásd például Magyarország válaszát az országprofil kérdőív VII. részének e) kérdésére (ugyanott).

¹²³ Lásd a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), VII. rész, n), o), p) kérdés.

A3 A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSA A II. FEJEZET SZERINT

A3.1 Konzulok és megbízottak

- 41 Fontos megjegyezni, hogy a szerződő felek a 33. cikk szerinti nyilatkozat alapján részben vagy egészben kizárhatják a II. fejezet alkalmazását. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy az érintett szerződő fél tett-e ilyen nyilatkozatot.¹²⁴

Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd a bizonyításfelvételről szóló egyezmény státusztáblájának „Res/D/N/DC” című oszlopát.

- 42 A II. fejezet alapján a leggyakoribb forgatókönyv, amikor a származási államban lévő megbízott videokonferencia alkalmazásával fogatosít bizonyítást a végrehajtás államában.
- 43 Amennyiben gyakorlatilag lehetséges, a felek, képviselőik és/vagy a származási állam igazságügyi személyzete videokonferencia alkalmazásával jelen lehet a megbízott vagy a konzul által fogatosított bizonyításfelvétel során, és/vagy részt vehet a tanú kihallgatásában. Az említett jelenlét és részvétel megengedett, kivéve ha ez összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával, és mindenképpen az engedély megadásakor meghatározott feltételek vonatkoznak arra.

101. A II. fejezet értelmében a konzul vagy egy erre a célra kinevezett személy a végrehajtás államának beleegyezésével bizonyítást, azaz „közvetlen” bizonyításfelvételt fogatosíthat a végrehajtás államában.
102. Az első (és leggyakoribb) forgatókönyv az, amikor a videokonferenciát a származási állam – ahol a megbízott tartózkodik – és a végrehajtás államában lévő helyszín – ahol a tanúvallomást teszik – között hozzák létre. A különbizottság kifejezetten elismerte ezt a lehetőséget, megjegyezve, hogy a 17. cikk nem akadályozza meg a származási bíróság igazságügyi személyzetének az egyik szerződő fél területén tartózkodó tagját (vagy más kinevezett személyt) abban, hogy egy másik szerződő fél területén tartózkodó személyt videokonferencia alkalmazásával kihallgasson¹²⁵.

¹²⁴ Az Egyezmény 33. cikkének (3) bekezdése szerint „minden más Állam” (például, a végrehajtás állama a származási állam irányában) ugyanazokat a szabályokat alkalmazhatja. Ezért ajánlott ellenőrizni, hogy mind a származási állam, mind a végrehajtás állama tett-e fenntartást a II. fejezet vonatkozó rendelkezése tekintetében.

¹²⁵ A különbizottság 2014. évi ülésének 20. sz. következtetése és ajánlása.

103. Más alternatív forgatókönyvekben előfordulhatnak például olyan esetek (például földrajzilag nagy területek esetében), amelyekben a konzul vagy a megbízott videokonferencia segítségével hallgathatja meg a végrehajtás államán belül található (távoli) helyen tartózkodó tanúkat. Néhány ritka esetben egy másik (bár valószínűtlen) forgatókönyv is elképzelhető, amelyben a konzul vagy a megbízott nem a származási államban vagy a végrehajtás államában, hanem egy harmadik államban tartózkodik, és feladata a fizikailag a végrehajtás államában tartózkodó tanútól/szakértőtől való bizonyításfelvétel (például, ha a származási állam végrehajtás államába akkreditált diplomáciai képviselte harmadik államban található, lásd a 104. pontot). Valószínűleg a legtöbb ilyen esetben a konzul vagy a megbízott odautazna a bizonyításfelvételhez, de előfordulhat, hogy bizonyos esetekben a bizonyítást lehet videokonferencia alkalmazásával fogatosítani.
104. Konzul esetében elméletileg ez a helyzet lehetséges, mert a konzul a 15. cikk szerint fogatosíthat bizonyítást „másik Szerződő Állam területén, abban a körzetben, ahol feladatait ellátja”. Ezért az Egyezmény 7. cikkével összefüggésben értelmezve *a konzuli kapcsolatokról szóló bécsi egyezményt* – amely lehetővé teszi a konzuli funkciók gyakorlását egy másik állambeli állomáshelyről – úgy tűnik, hogy ez lehetővé tenné azt a lehetőséget, hogy a konzul videokonferencia alkalmazásával bizonyítást vegyen fel küldő államának azon konzuli állomáshelyéről, amely nem a végrehajtás államában, hanem a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény másik szerződő fél államában helyezkedik el¹²⁶.
105. A videokonferencia használható a felek vagy képviselők, valamint a származási államban található igazságügyi alkalmazottak jelenlétének és részvételének lehetővé tételére a konzul vagy a megbízott által a végrehajtás államában fogatosított bizonyításfelvétel során is. Ha a végrehajtás állama nem tesz nyilatkozatot arról, hogy engedély nem szükséges, az ilyen jelenletre vagy részvételre az engedély megadásakor meghatározott feltételek vonatkoznak.

A megjelenésről, a jelenlétről és a részvételről bővebben lásd az A3.4 szakaszt.

*A gyakorlatban felmerülő különböző helyzetekről bővebben lásd a **Gyakorlati példákat** a III. mellékletben.*

106. Az Egyezmény szerint ahhoz, hogy a konzul vagy a megbízott videokonferencia alkalmazásával meghallgathassa a tanút/szakértőt, számos feltételnek teljesülnie kell. A végrehajtás állama nem zárhatja ki (a 33. cikk értelmében) a II. fejezet vonatkozó cikkének (cikkeinek) alkalmazását. Ezen túlmenően a személynek vagy a végrehajtás államába akkreditált konzulnak (15. cikk (1) bekezdés és 16. cikk (1) bekezdés), vagy megbízottnak kinevezett személynek kell lennie (17. cikk (1) bekezdés). Abban az esetben, ha előzetes engedélyre van szükség, a konzulnak vagy a megbízottnak meg kell felelnie az illetékes hatóság által az engedély megadásakor meghatározott feltételeknek.
107. A megbízott kinevezését általában a származási bíróság végzi, de a végrehajtás államának hatósága is megteheti, a vonatkozó jogi rendelkezésektől függően. Az Egyezmény azonban nem

¹²⁶

A konzuli kapcsolatokról szóló, 1963. április 24-i bécsi egyezmény 7. cikke kimondja: „A küldő állam, miután az érdekelt államokat erről értesítette, megbízhatja az egyik államban létesített konzuli képviselőt azzal, hogy a konzuli feladatokat egy másik államban ellássa, kivéve, ha ezt valamelyik érdekelt állam kifejezetten ellenzi”.

írja elő, hogy a végrehajtás állama feltételhez kötheti a származási állam megbízottjának kinevezését. A végrehajtás államának engedélyével kapcsolatban konkrét követelmények érvényesülnek, amelyeket az **A3.2** szakasz részletezi. Végül a származási állam jogának rendelkeznie kell a videokonferencia alkalmazásáról – akár kifejezetten, akár hallgatólágosan –, és azt a végrehajtás államának joga nem tilthatja meg (21. cikk d) pont).

108. A tanú/szakértő II. fejezet szerinti meghallgatását a származási állam joga és eljárásai szerint végzik, kivéve, ha ezt a végrehajtás állama tiltja. Mivel a II. fejezet szerinti bizonyításfelvétel nem (szükségszerűen) történik a végrehajtás állama hatóságainak bevonásával (kivéve az előírt engedélyek megadását vagy a segítségnyújtást a bizonyításfelvételhez szükséges kényszerselekményekhez), előfordulhat, hogy ilyen esetekben a megbízott feladata a videokonferencia megszervezése mindkét helyszínen. Ennek ellenére néhány szerződő fél nyilatkozat útján a konzulok vagy a megbízottak általi bizonyításfelvételt feltételhez kötötte, előírva, hogy a végrehajtás államának hatóságai nagyobb ellenőrzést gyakorolhassanak a bizonyításfelvétel felett.¹²⁷

*A videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatások előkészítéséhez és lebonyolításához figyelembe veendő szempontokkal kapcsolatban lásd a **B** részt.*

A3.2 A végrehajtás állama engedélyének szükségessége

44 Az Egyezmény 15. cikke szerint engedély *nem* szükséges, amennyiben a szerződő fél nem tett nyilatkozatot. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a végrehajtás állama tett-e nyilatkozatot e cikk alapján¹²⁸.

45 Az Egyezmény 16. és 17. cikke értelmében engedély *szükséges*, kivéve, ha a szerződő fél nyilatkozatot tett arról, hogy a bizonyítást előzetes engedélye nélkül lehet fogatosítani. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a végrehajtás állama tett-e nyilatkozatot e cikkek alapján¹²⁹.

*Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd: a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény **státusztáblájának** „Res/D/N/DC” című oszlopát.*

¹²⁷ Lásd például Franciaország és Németország nyilatkozatait, amelyek elérhetők a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában, „A szerződő felek naprakész listája” lehetőség alatt.

¹²⁸ Lásd még fent a 124. lábjegyzetet a viszonyosság vonatkozásában.

¹²⁹ Ugyanott.

- 46 Az engedély iránti kérelemnek meg kell határoznia, hogy a bizonyítást videokonferencia alkalmazásával fogják-e foganatosítani, és hogy szükség van-e bármilyen konkrét segítségre a végrehajtás államától. Erre a célra a mintaúrlap használható.
- 47 A konzuloknak és a megbízottaknak be kell tartaniuk a végrehajtás állama által az engedély megadásakor meghatározott feltételeket.

109. A bizonyításfelvételtől szóló egyezmény 15. cikke szerint a konzul – kényszer alkalmazása nélkül – meghallgathatja azt a tanút/szakértőt, aki az általa képviselt állam (küldő állam) polgára, amikor a bizonyítást abban a körzetben kell foganatosítani, ahol feladatait ellátja. Ennek érdekében a 15. cikk (2) bekezdése előírja, hogy a konzul kérje meg a végrehajtás államának engedélyét, de csak akkor, ha az adott szerződő fél erről nyilatkozatot tett. Amennyiben a konzulnak bármely más állam állampolgárától kell bizonyítást felvennie, a 16. cikk érvényesül.
110. A konzul (a 16. cikk alapján) vagy a megbízottnak kinevezett személy (a 17. cikk alapján) csak akkor foganatosíthat bizonyítást – kényszer alkalmazása nélkül –, ha a végrehajtás állama által kijelölt illetékes hatóság általában (16. cikk (1) bekezdésének a) pontja) vagy az adott ügyre (17. cikk (1) bekezdés a) pontja) engedélyt adott. Ez akkor érvényesül, ha a végrehajtás állama nem tett nyilatkozatot, hogy bizonyítást előzetes engedélye nélkül lehet foganatosítani (16. cikk (2) bekezdés és 17. cikk (2) bekezdés). A konzulnak vagy a megbízottnak teljesítenie kell az illetékes hatóság által az engedélyében meghatározott feltételeket is (16. cikk (1) bekezdésének b) pontja és 17. cikk (1) bekezdésének b) pontja).
111. Amint azt a bizonyításfelvételi kézikönyv is jelzi, az Egyezmény nem határozza meg, ki kéri meg az engedélyt; a gyakorlatban az engedélyt gyakran a származási bíróság vagy a származási állam nagykövetsége vagy konzulátusa kéri meg¹³⁰. Noha a II. fejezet szerinti engedély megkérésére szolgáló mintaúrlap nincsen (mivel ez továbbra is a végrehajtás államára tartozó kérdés), egyes szakértők úgy vélték, hogy az I. fejezet szerinti jogsegély iránti megkeresés mintaúrlapja hasznos lehet a II. fejezet szerinti bizonyításfelvétel iránti engedély kérelmezésekor. Ilyen esetekben a mintaúrlapot ennek megfelelően ki kell igazítani¹³¹. Fontos szempont, hogy az engedély iránti kérelemben meg kell jelölni, hogy a bizonyítást videokonferencia alkalmazásával veszik-e fel, és hogy szükség lesz-e a végrehajtás államától bármilyen segítségre.

A lehetséges segítségnyújtás fajtáiról, beleértve a felszerelés meghallgatás előtti tesztelését és a megfelelő felszerelés fenntartását, lásd a B. részt, az érintett szerződő fél országprofiljával együtt.

¹³⁰ Bizonyításfelvételi kézikönyv (a 29. lábjegyzetben idézett mű), 380. pont.

¹³¹ Ugyanott, 4. melléklet, „Útmutató a mintaúrlap kitöltéséhez”.

112. Amint fentebb említettük, abban az esetben, ha előzetes engedélyre van szükség, a konzulnak vagy a megbízottnak teljesítenie kell az illetékes hatóság által az engedély megadásakor meghatározott feltételeket, beleértve a tartalmi és formai követelményeket is. Például a végrehajtás állama előírhatja, hogy egy videokonferenciát egy meghatározott módon készítsenek elő az engedély megadásának feltételeként (például, hogy egy adott személy szervezze meg, hogy egy adott helyet, adott felszerelést vagy műszaki támogatást használjanak, vagy hogy adott személyzet, például a végrehajtás államának tisztviselője jelen legyen).

A3.3 A tanú értesítése

48

Az Egyezmény 21. cikkének b) és c) pontjában megállapított követelményeken túl fontos, hogy a konzul vagy a megbízott értesítse a tanút arról, hogy a bizonyítást videokonferencia alkalmazásával fogják fogadtatni.

113. A szükséges engedélyek megszerzése után a konzul vagy a megbízott írásban értesíti a tanút, és felkéri őt, hogy a meghatározott időben és helyen tegyen vallomást.
114. Amellett, hogy az értesítés a tanút tájékoztatja arról, hogy a bizonyítást videokonferencia alkalmazásával fogják fogadtatni, és hogy a felek, képviselők vagy az igazságügyi alkalmazottak jelen lesznek-e videokonferencia alkalmazása útján, annak meg kell felelnie az alábbiaknak:
- (1) ha a címzett nem a származási állam állampolgára, az értesítést a végrehajtás államának nyelvén kell elkészíteni, vagy ezen a nyelven készült fordítással kell ellátni (21. cikk b) pontja); valamint
 - (2) tájékoztatnia kell a címzettet arról, hogy jogi képviselőt vehet igénybe, továbbá ha a végrehajtás állama nem tett a 18. cikk szerinti nyilatkozatot – arról is, hogy nem köteles megjelenni, illetőleg a bizonyításfelvételben közreműködni (21. cikk c) pontja).
115. Amint az a bizonyításfelvételi kézikönyvben is szerepel, a gyakorlatban a tanúval gyakran az a fél lép kapcsolatba, aki a bizonyításfelvételezt kéri, a konzul bevonása vagy a megbízott kinevezése előtt, annak kiderítése érdekében, hogy a tanú hajlandó-e vallomást tenni¹³². Ilyen esetekben rendkívül fontos, hogy a tanú tisztában legyen azzal, hogy a bizonyításfelvétel videokonferencia alkalmazásával fog történni.

132

Ugyanott, 388. pont.

A3.4 A felek, képviselőik és/vagy igazságügyi személyzet megjelenése, jelenléte, részvétele

49 Ha nem ellentétes a végrehajtás államának jogszabályaival, a felek, képviselőik és az igazságügyi személyzet videokonferencia alkalmazásával történő jelenlétének és aktív részvételének kérdésében ugyanazokat a szabályokat kell követni, mintha a bizonyításfelvétel személyesen történne a származási államban.

50 A származási bíróság bírói személyzete kinevezhető megbízottnak a végrehajtás államában tartózkodó személy videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatására, aki a meghallgatást a származási állam nemzeti jogának megfelelően folytatja le.

116. A konzulnak vagy a megbízottnak a származási állam jogával és az Egyezmény 21. cikkével összhangban kell lefolytatnia a tanú videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatását. Azokban az esetekben, amikor előzetes engedélyre van szükség, be kell tartani az összes olyan feltételt, amelyet a végrehajtás állama az említett engedély megadásakor kitűzött, ideértve azokat is, amelyek például a végrehajtás állama illetékes hatóságának képviselői jelenlétével kapcsolatosak. Ezenkívül a belső jog vagy eljárás előírhatja, hogy a tanú tanácsadást vagy jogi képviselőt vehet igénybe.
117. Az I. fejezettel ellentétben a felek, képviselőik és/vagy az igazságügyi alkalmazottak aktív részvételére a származási állam joga irányadó, feltéve, hogy az nem összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával, és arra a végrehajtás állama általi engedély megadásakor meghatározott feltételek vonatkoznak. Különösen azokban az esetekben, amikor a származási bíróság elnöklő tisztviselőjét (vagy más kinevezett személyt) neveztek ki megbízottként egy személy végrehajtás államában videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatására, a feleknek és képviselőiknek ugyanúgy kell biztosítani a részvételt mintha a meghallgatásra személyesen kerülne sor a származási államban (kivéve, ha a végrehajtás állama által meghatározott feltételek korlátoznák vagy akadályoznák ezt a lehetőséget).
118. Változó a szerződő feleknek a diplomáciai és konzuli tisztviselők általi bizonyításfelvételre vonatkozó gyakorlata, különösen hogy a felek, azok jogi képviselői és az igazságügyi személyzet részt vehet-e a bizonyításfelvételben. Legalább egy szerződő fél számára a jogi képviselő jelenléte és aktív részvétele a konzulok általi bizonyításfelvételben jelentős, mivel a jogi képviselő a konzul jelenlétében végzi a tanúkihallgatást, és egyes esetekben a jogi képviselő még távozásra is felkérheti a konzult.¹³³ Ilyen esetekben a konzul elsődleges feladata a tanú személyazonosságának ellenőrzése és az esküt felvétele és/vagy a tanúvallomások támogatása tolmácsok és gyorsírók beszerzésével, ha szükséges.

¹³³ B. Ristau, *International Judicial Assistance (Civil and Commercial)* (Nemzetközi jogsegély, polgári és kereskedelmi), Washington, DC, Nemzetközi Jogi Intézet, Georgetown University Law Center, I. kötet, V. rész, 2000. Évi felülvizsgálat, 326. o.

A3.5 Kényszerítő intézkedések és erőszak alkalmazása

- 51 A tanúval/szakértővel szemben csak akkor alkalmazható kényszer a vallomástétel érdekében, ha a végrehajtás állama a 18. cikk alapján nyilatkozatot tett, és az illetékes hatóság helyt adott a kényszer alkalmazásával történő bizonyításfelvételhez való segítségnyújtás iránti kérelemnek. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a végrehajtás állama tett-e ilyen nyilatkozatot.

Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd a bizonyításfelvételről szóló egyezmény státusztáblájának „Res/D/N/DC” című oszlopát.

- 52 Még ha a szerződő fél hatóságai alkalmaznak is kényszert a tanúval szemben a vallomástétel érdekében, nem feltétlenül tudják a tanút kényszeríteni videokonferencia használatával történő vallomástételre.

119. A II. fejezet alapján az Egyezmény nem engedi meg a konzuloknak vagy a megbízottaknak a kényszer alkalmazását a vallomástétel érdekében. Ehelyett a 18. cikk lehetővé teszi a szerződő felek számára, hogy nyilatkozzanak arról, hogy a bizonyításfelvételre feljogosított konzul vagy megbízott kérheti az (adott szerződő fél által kijelölt) illetékes hatóság segítségét a kényszer alkalmazásával történő bizonyításfelvételhez, a nyilatkozatban szerelő feltételek mellett. Ezért a II. fejezet szerint a tanúval/szakértővel szemben csak akkor alkalmaznak kényszert a vallomástétel érdekében, ha a végrehajtás állama ilyen nyilatkozatot tett és helybenhagyta a hátrányos jogkövetkezmény alkalmazásával történő bizonyításfelvételhez történő segítségnyújtás iránti kérelmét (21. cikk c) pont). A válaszoló államok országprofiljai alapján kb. 25%-uk engedi meg ennek a mechanizmusnak a használatát.
120. Amint az fentebb az I. fejezet kapcsán említésre került (lásd az **A2.6** szakaszt), bizonyos esetekben különbséget kell tenni a tanúval/szakértővel szemben a vallomástétel érdekében kényszer alkalmazása és tanúval/szakértővel szemben kényszer annak érdekében történő alkalmazása között, hogy a vallomást kifejezetten videokonferencia alkalmazásával tegye meg. Ezenkívül az országprofilok alapján néhány, a 18. cikket alkalmazó válaszoló állam megemlítette, hogy a videokonferencia II. fejezet szerinti alkalmazása esetén a bizonyításfelvételnek önkéntes alapon kell történnie¹³⁴.

¹³⁴

Az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) és az Egyesült Államok válasza az országprofil kérdőív IV. részének e) és g) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű). Az Egyesült Államok azt is hozzátette, hogy az Egyesült Államok törvénykönyve 28. címe 1782. szakaszának a) pontjával összefüggésben az olyan kérésre irányuló indítvány, hogy az Egyesült Államok kerületi bírósága adjon ki végzést tanúval szemben kényszer alkalmazására abból a célból, hogy külföldi eljárás támogatására tegyen vallomást: „[valószínűtlen], hogy az Egyesült Államok bírósága kényszert alkalmaz a tanúval szemben annak érdekében, hogy közvetlenül, videokonferencia alkalmazásával tegyen vallomást egy külföldi bíróságnak”.

121. Azt is meg kell jegyezni, hogy a 22. cikk értelmében a bizonyításfelvétel II. fejezetben előírt eljárások alkalmazásával történő sikertelensége nem zárja ki, és nem is befolyásolhatja a későbbi, I. fejezet szerinti bizonyításfelvétellel irányuló megkeresést.

A3.6 Eskü/eskü erejével bíró megerősítés

- 53 A konzulnak vagy a megbízottnak a származási állam joga alapján esküt vagy eskü erejével bíró megerősítést kell felvennie, amennyiben az nem összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával vagy nem ütközik a végrehajtás állama által megadott bármely engedélybe (21. cikk a) és d) pontja).
- 54 A nemzeti vagy nemzetközi jogi eszközöktől függően a konzulok vagy a megbízottak által felvett eskünek/ eskü erejével bíró megerősítésnek extraterritoriális hatásai lehetnek a végrehajtás államában.

122. Az eskü vagy az eskü erejével bíró megerősítés felvételének jelentőségét nem szabad alábecsülni¹³⁵. A II. fejezet szerinti bizonyítást általában kényszer alkalmazása nélkül foganatosítják, és azt is meg kell jegyezni, hogy egyes jogrendszerekben a tanúkat nem lehet arra kényszeríteni, hogy tegyenek esküt vagy eskü erejével bíróan erősítsék meg nyilatkozataik valódiságát¹³⁶. Mindezek ellenére az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés hiánya hátrányosan befolyásolhatja a felvett bizonyítás bizonyító erejét.
123. A II. fejezet szerinti eljárásokban a konzul vagy a megbízott hatáskörrel rendelkezik eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés felvételére, amennyiben ez nem összeegyeztethetetlen sem a végrehajtás államának jogával, és nem ütközik végrehajtás állama által megadott engedélybe (21. cikk a) és d) pontja). Több lehetséges kérdés merülhet fel, például: az esküt/eskü erejével bíró megerősítést a konzulnak vagy a megbízottnak kell-e felvennie¹³⁷; hogy az esküt/eskü erejével bíró megerősítést azon a helyen kell-e felvenni, ahol a tanú tartózkodik; hogy azt a végrehajtás állama illetékes személyének kell-e felvennie (bár ez valószínűtlen);¹³⁸ hogy a törvény megköveteli-e, hogy azt a származási állam vagy a végrehajtás állama jogával összhangban vegyék fel¹³⁹.

¹³⁵ Lásd például az indiai Legfelsőbb Bíróság fejtegetését arról, hogy konzult küldtek eskü felvételére a *Maharashtra állam kontra Dr. Praful B Desai ügyben*, AIR 2003 SC KANT 148. A Bíróság biztosítéknak tekintette a tisztviselő jelenlétét a tanú vallomástétele közben annak biztosítására, hogy a tanút ne befolyásolják, ne tanítsák ki, és ne sűrgessék.

¹³⁶ Svájc válasza az országprofil kérdőív VI. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹³⁷ A válaszoló államok többsége (amennyiben a II. fejezet érvényesül) ezt a lehetőséget részesíti előnyben, feltéve, hogy az megfelel a származási állam szabályainak, és összhangban áll az Egyezmény 21. cikkének a) és d) pontjával. Lásd például Ausztrália, Franciaország, Németország, Litvánia, az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) és Venezuela választát az országprofil kérdőív VI. részének d) kérdésére (ugyanott).

¹³⁸ Lásd például Svájc választát az országprofil kérdőív VI. részének d) kérdésére (ugyanott).

¹³⁹ R. A. Williams (az 1. lábjegyzetben idézett mű), 20. o.; Lásd továbbá a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), VI. rész, i) kérdés.

124. Amennyiben a konzul videokonferencia alkalmazásával fogantatosítja a II. fejezet szerinti bizonyítást, a konzul felveheti az esküt vagy az eskü erejével bíró megerősítést a küldő állam (azaz a konzul által képviselt állam) nemzeti jogával összhangban, és bizonyos esetekben csak azon nagykövetség területén belül, amelyet a konzul képvisel¹⁴⁰. Például a konzul felveheti a tanú eskütételét a felek és képviselőik, valamint az igazságszolgáltatási személyzet videokonferencia alkalmazásával való jelenlétében, ha a küldő állam joga ezt írja elő. Meg kell jegyezni, hogy amikor a bizonyítást konzul fogantatosítja, akkor ez valószínűleg a végrehajtás államában zajlik, mivel a konzul itt látja el feladatait.
125. Megbízott esetén az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés felvehető videokonferencia alkalmazásával a származási államból (ezért a tanú az esküt vagy eskü erejével bíró megerősítést a végrehajtás államában teszi)¹⁴¹, feltéve, hogy a megbízottnak a származási állam joga alapján erre hatásköre van.

A3.7 Tanú/szakértő és egyéb szereplők azonosítása

55

A konzul vagy a megbízott feladata a tanú/szakértő azonosítása a származási állam joga szerint, amennyiben ez nem összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával, sem az engedélyben előírt feltételekkel.

126. A bizonyításfelvételről szóló egyezmény I. fejezetétől eltérően a tanú/szakértő II. fejezet szerinti azonosítására szolgáló eljárásokra a származási állam joga alkalmazandó¹⁴². Ez akkor igaz, ha az említett eljárásokat nem tiltja a végrehajtás államának joga (az Egyezmény 21. cikkének d) pontja), és a végrehajtás állama által az engedély megadásakor előírt feltételek teljesülnek (16. cikk (1) bekezdésének b) pontja vagy a 17. cikk (1) bekezdésének b) pontja).

¹⁴⁰ Lásd például az Egyesült Államok törvénykönyve 22. címének 4221. szakaszát.

¹⁴¹ Noha nem a bizonyításfelvételről szóló egyezmény rendelkezései szerint, egyenértékű határokon átnyúló példa merül fel a 2008. évi ausztráliai megállapodás alapján (az 60. lábjegyzetben idézett mű), ahol az ausztrál végrehajtási jogszabály előírja, hogy a távoli megjelenés céljából Ausztráliából Új-Zélandon folyó eljárásokkal kapcsolatban azon ausztráliai helyszín, ahonnan a távoli megjelenés történik, „az [Új-Zéland] bíróság részének tekintendő”. A jogszabály továbbá kifejezetten engedélyezi Új Zéland bírósága számára (az ausztrál jog szerint), hogy esküt vagy eskü erejével bíró megerősítést vegyen fel a távolból (Ausztráliából) vallomást tevő személy esetében. Lásd a 2010. évi ausztráliai eljárási törvény (Cth), 59., 62. szakaszát. Ezzel szemben bizonyos esetekben előfordulhat, hogy az esküt a végrehajtás államában kell felvenni, és nem a megbízott tartózkodási helyén. Lásd például: D. Epstein, J. Snyder és CS Baldwin IV, *International Litigation: A Guide to Jurisdiction, Practice, and Strategy* (Nemzetközi peres eljárás: Útmutató a joghatósághoz, a gyakorlathoz és a stratégiához), 4. kiadás, Leiden/Boston, Martinus Nijhoff Publishers, 2010, 10.24. pont, amely a távolról történő vallomástételt tárgyalja, megjegyezve, hogy az Egyesült Államok *Fed. R. Civ. P.* törvénye 30. cikke b) pontjának (4) alpontját legalább egy alkalommal úgy értelmezték, hogy az esküt a tanú tartózkodási helyén kell felvenni. Lásd továbbá a *Fed. R. Civ. P.* törvény 30. cikke b) pontjának (4) alpontját, tanúvallomás szóbeli kihallgatással, távoli eszközök segítségével, „A felek kiköthetik - vagy a bíróság kérelemre elrendelheti -, hogy a vallomást telefonon vagy más távoli eszköz útján kell felvenni. E szabály, valamint a 28. szabály a) pontja, a 37. cikk a) pontjának (2) alpontja és a 37. cikk b) pontjának (1) alpontja alkalmazásában a vallomástételre ott kerül sor, ahol a vallomást tevő megválaszolja a kérdéseket”.

¹⁴² Németország és Venezuela válasza az országprofil kérdőív VII. részének r) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

127. Mivel a meghallgatást a konzul vagy a megbízott végzi, ebből logikusan következik, hogy a konzul vagy a megbízott hivatalosan azonosítja is a tanút. Az országprofilok azt mutatják, hogy a II. fejezetet alkalmazó válaszoló államokban a leggyakoribb eljárás a tanú/szakértő személyazonosító okmányainak ellenőrzése (szemben a személyazonosságot illetően eskü vagy eskü erejével bíró megerősít felvételével)¹⁴³. Noha az országprofilok erről kifejezetten nem számolnak be, a videokonferencia-technológia eljárásokban történő használata bizonyos esetekben szigorúbb eljárásokat igényelhet, mint a szokásos személyes eljárások során.
128. Valószínű, hogy az eljárásban részt vevő összes többi szereplő személyazonosságát megfelelő módon ellenőrizni kell, akár fizikailag, akár videokonferencia alkalmazásával. Erre újfent a származási állam jogának követelményei vonatkoznak, amennyiben az nem összeegyeztethetetlen sem a végrehajtás államának jogával, sem az engedélyben előírt feltételekkel.

A3.8 Büntető rendelkezések

56

A különféle büntetőjogi rendelkezések esetleges átfedő alkalmazása vagy a joghatósági űr kérdésében a nemzeti és/vagy a nemzetközi jogi eszközök, valamint az alkalmazandó megállapodások irányadók.

129. Amint azt fentebb az **A2.9** szakasz tárgyalta (az I. fejezet összefüggésében), az Egyezmény előkészítői tudatosan döntöttek úgy, hogy kizárják a bizonyításfelvételhez kapcsolódó büntetőjogi kérdésekre (például a bíróság megsértésére vagy a hamis tanúzásra) való minden hivatkozást, miközben rámutattak arra, hogy ilyen ügyekben felmerülhet joghatósági átfedés.
130. Az Egyezmény II. fejezete szerint, mivel a bizonyításfelvétel közvetlen, a konzul vagy a megbízott általában az eljárást a saját joga (azaz a konzult küldő állam joga vagy a származási állam joga) alapján folytatja le, amennyiben az nem ellentétes a végrehajtás államának jogával, a 21. cikk d) pontjában előírtak szerint, vagy az engedélyben előírt bármely feltétellel (21. cikk a) pontja). Különösen – mint például néhány válaszoló állam esetében – a végrehajtás állama által megadott engedély megkövetelheti, hogy az idézés egyértelműen kimondja, hogy a tanú meg nem jelenése nem eredményezhet büntetőeljárást a származási államban¹⁴⁴.
131. Példaként: amikor a származási államban tartózkodó megbízott videokonferencia alkalmazásával bizonyítást vesz fel a végrehajtás államában található tanútól/szakértőtől, akkor lehetséges, hogy a hamis tanúzás és a bíróság megsértése esetén egyaránt alkalmazható a származási állam és a végrehajtás államának joga a tanú/szakértő videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatására. Ez a tanút/szakértőt többes büntetőeljárásnak teheti ki. Ezzel szemben ugyanígy lehetséges, hogy sem a származási állam, sem a végrehajtás államának joga nem érvényesül, vagy hogy egyiknek sincs tényleges joghatósága a büntetőeljárásra a hamis tanúzással vagy bíróság megsértésével vádolt tanú/szakértő

¹⁴³ Lásd például Bulgária, Észtország, Dél-Afrika és az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) választ az országprofil kérdőív VII. részének r) kérdésére (ugyanott).

¹⁴⁴ Lásd például a Franciaország és Luxemburg által tett nyilatkozatokat, amelyek elérhetők a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában (lásd a 127. lábjegyzetben jelzett elérési utat).

esetében¹⁴⁵.

132. Ez a joghatósági átfedés hasonlóképpen előfordulhat elő, ha a konzul a bizonyítást a II. fejezet szerint fogatosítja. Ilyen esetekben a konzul az esküt a származási állam joga alapján veszi fel, amelynek lehet konkrét „extraterritoriális” alkalmazása¹⁴⁶, abban az értelemben, hogy az eskü/eskü erejével bíró megerősítés minden vonatkozásban tekintetben ugyanolyan joghatással bír, mintha azt a származási állam területén vették volna fel¹⁴⁷. Ez felveti a büntetőeljárások és a végrehajtás kérdéseit, mivel a hamis tanúzás későbbi szankciója csak a származási államban lenne hatályos¹⁴⁸.
133. Néhány kommentátor szerint a szabályozási egyértelműség ilyen hiánya jelentős következményekkel járhat, ideértve a teljes vallomás bizonyító erejének csökkenését, megkérdőjelezve az eskü/eskü erejével bíró megerősítés hatékonyságát¹⁴⁹. A hamis tanúzás esetén két kérdés merül fel: egyrészt a származási államban, hogy a külföldön tett nyilatkozat hamis tanúzásnak minősül-e; másrészt, hogy a végrehajtás államában hamis tanúzásnak tekinthető-e egy külföldi bíróság, konzul vagy megbízott előtt tett nyilatkozat¹⁵⁰. A bíróság megsértése esetében egyes kommentátorok azt sugallták, hogy a bíróság megsértése valószínűleg a *lex fori* keretében rendezhető, tekintettel a tanú/szakértő tárgyalóban való „virtuális jelenlétére”¹⁵¹.
134. Ha a videokonferencia alkalmazásával felvett tanúvallomást a fizikai jelenléttel felvett tanúvallomással állítjuk versenybe az igazságszolgáltatási haszna szempontjából, az ilyen bizonytalanságok feloldása rendkívül fontos. A bizonyításfelvételről szóló egyezmény azonban nem foglalkozik a különböző büntetőjogi rendelkezések esetleges átfedéses alkalmazásának vagy a joghatósági ütnék a megoldásával. Ehelyett a belső jogra, az államok közötti megállapodásokra (például a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmények alapján), vagy

¹⁴⁵ Ez nyilvánvaló az országprofilokból (lásd a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), VI. rész, j) kérdés. A válaszoló államok szinte egyenlő arányban oszlanak meg abban, hogy a származási állam joga vagy a végrehajtás államának joga irányadó-e a hamis tanúzásra, ha a bizonyításfelvételt a II. fejezet szerinti videokonferencia alkalmazásával fogatosítja.

¹⁴⁶ Ezt a lehetőséget elismeri Németország a bizonyítási és a büntetőjoggal kapcsolatban, lásd Németország válaszát az országprofil kérdőív VI. részének d) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹⁴⁷ Lásd például az Egyesült Államok törvénykönyve 22. címének 4221. szakaszát. „[...] Minden ilyen eskünek, eskü erejével bíró megerősítésnek, nyilatkozatnak, tanúvallomásnak és közjegyzői aktusnak, amelyet bármely ilyen tisztviselő vagy előtte más vett fel, erősített meg, vagy amelyet aláírása és hivatali pecsétje igazol, érvényes, és ugyanolyan joghatással bír az Egyesült Államokon belül minden tekintetben, mintha azt az Egyesült Államokban valamely más, erre megfelelően felhatalmazott és hatáskörrel rendelkező személy, illetve előtte más személy vette volna fel, illetve erősítette volna meg [...]”.

¹⁴⁸ Ugyanott, 4221. szakasz: „[...] Ha valaki szándékosan és korrupt módon hamis tanúzást követ el, vagy bármilyen módon más személyt eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés alatt, nyilatkozatban, tanúvallomásban és közjegyzői aktusban hamis tanúzásra bír rá, hatályos vagy későbbiekben meghozott kongresszusi törvény alkalmazásában és értelmében, az elkövetőt az Egyesült Államok bármelyik kerületében meg lehet vádolni, ellene eljárást lehet indítani, bíróság elé lehet állítani és el lehet ítélni ugyanolyan módon és ugyanazzal a büntetéssel lehet sújtani, mintha az említett bűncselekményt az Egyesült Államokban követték volna el bármely olyan tisztviselő előtt, aki ott felhatalmazással rendelkezik eskü, eskü erejével bíró megerősítés, nyilatkozat vagy tanúvallomás felvételére, és ezért rá ugyanolyan büntetés és hátrányok vonatkoznak, mint amelyet az említett törvények az adott bűncselekményre előírnak [...]”.

¹⁴⁹ Lásd például: M. Davies (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 206., 229. o. (lásd általában a hamis tanúzásról a 221–227. és a bírósági bíróság megsértéséről a 228–232. oldalt).

¹⁵⁰ Ugyanott, 221–222. o.

¹⁵¹ Ugyanott, 228. o.; R. A. Williams (az 1. lábjegyzetben idézett mű), 19. o. A bíróság megsértésének common law-t alkalmazó országokban ismert fogalmát egyes szerződő felek jogrendszerében nem lehet teljes mértékben végrehajtani. Lásd Németország válaszát az országprofil kérdőív VI. részének d) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

a nemzetközi közjog általános alapelveire hagyja azt.

*Az I. fejezetben szereplő hamis tanúzással és bíróság megsértésével kapcsolatos kérdésekről lásd még az **A2.9** szakaszt.*

A3.9 A vallomástétel megtagadásának joga és egyéb biztosítékok

57

Az Egyezmény 21. cikke számos biztosítékot nyújt a tanú számára, ideértve az alábbiakat: a bizonyításfelvétel módja, a tanúhoz intézett felkérés nyelve, valamint az említett felkérésben szereplő információk.

135. A vallomástétel megtagadása Egyezmény 11. cikkében foglalt jogának kiterjesztése mellett az Egyezmény 21. cikke több biztosítékot is nyújt azon személyek számára, akiket a II. fejezet szerinti videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételben való közreműködésre kérnek fel. Először, a foganatosítható „bizonyítás fajtái” azokra korlátozódnak, amelyek „nem összeegyeztethetetlenek a bizonyításfelvétel helye szerinti állam jogával, illetve nem ütköznek a megadott engedélyekbe” (21. cikk a) pontja). Az **A3.6** szakaszban kifejtettek szerint az eskü vagy az eskü erejével bíró megerősítés felvételét ugyanolyan módon, ugyanaz a cikk korlátozza. Ezenkívül a 21. cikk d) pontja értelmében a bizonyítás felvételének „módját” a származási állam joga írja elő, de kizárhatja a végrehajtás állama jogának esetleges összeegyeztethetetlen rendelkezése.
136. Másodszor, a 21. cikk b) pontja nyelvi biztosítékot ír elő, előírva, hogy a leendő tanú számára a felkérést (azaz az idézést) a végrehajtás államának nyelvén kell elkészíteni, vagy ezen a nyelven készült fordítással kell ellátni. Az egyetlen kivétel e követelmény alól, ha a leendő tanú a származási állam állampolgára (feltételezve, hogy érti a származási állam nyelvét).
137. Harmadszor, a 21. cikk c) pontja megköveteli, hogy a kérelem a leendő tanút tájékoztassa a jogi képviselő igénybeviteléhez való jogáról (az Egyezmény 20. cikkében rögzítettek szerint), valamint azon szerződő felek esetében, amelyek nem tettek a 18. cikk szerinti nyilatkozatot a kényszer alkalmazásáról (lásd az **A3.5** szakaszt), hogy a tanú „nem köteles megjelenni, illetőleg a bizonyításfelvételben közreműködni”.
138. Végül a 21. cikk e) pontja kiegészíti a fent említett biztosítékokat azzal a rendelkezéssel, hogy a leendő tanú hivatkozhat az I. fejezet vonatkozásában a 11. cikkben előírt, a bizonyításfelvételben való közreműködés megtagadását lehetővé tevő vallomástétel-megtagadási jogokra vagy vallomástételi tilalmakra.

*A vallomástétel megtagadásának az I. fejezet alapján igénybe vehető jogáról, illetve a vallomástételi tilalomról bővebben lásd az **A2.10** szakaszt.*

A3.10 Költségek

58 A videokonferencia alkalmazása további költségeket vonhat maga után. A származási állam joga határozza meg, hogy ezeket a költségeket a feleknek kell-e viselniük.

Lásd az érintett szerződő fél országprofilját.

139. Noha az Egyezmény nem foglalkozik kifejezetten a II. fejezet szerinti megkeresésekkel kapcsolatos költségek kérdésével, számos lehetséges forgatókönyv létezik, és mindegyikben fennáll annak a lehetősége, hogy további költségek merülnek fel a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel miatt.
140. Amint arra a bizonyításfelvételi kézikönyv rámutat, sokféle költség felmerülhet, ideértve a konzul vagy a megbízott szolgáltatásának díjait, a tolmácsok vagy gyorsírók díjait, valamint a kapcsolódó utazási és szállásköltségeket¹⁵². A videokonferencia alkalmazása további költségekkel is járhat a videokonferencia működtetésére szolgáló hely bérletéből, a személyzet költségeiből vagy a műszaki támogatás bérbevételeiből adódóan¹⁵³. A származási állam joga határozza meg, hogy ezeket a költségeket a feleknek kell-e viselniük. Általában ezeket a költségeket a bizonyítás felvételét kérő fél viseli¹⁵⁴.
141. Konzulok esetében a küldő állam (azaz a származási állam) joga előírhatja a bizonyításfelvételben való részvételért fizetendő díjak beszedését¹⁵⁵, miközben megbízottak esetében a költségeket gyakran a belső jog vagy a megbízás feltételei határozzák meg¹⁵⁶. Azokban az esetekben, amikor előzetes engedélyre van szükség, a végrehajtás állama az engedély megadásának feltételeként megkövetelheti a végrehajtás államának részvételével és/vagy segítségnyújtásával kapcsolatban felmerült bizonyos költségek megtérítését (például a létesítmények használatával járó költségeket, amennyiben egy konkrét helyszínt, például egy tárgyalótermet kell használni, vagy egyéb adminisztratív költségeket)¹⁵⁷. Ezenkívül a végrehajtás állama előírhatja a költségek megtérítését azokban az esetekben, amikor segítséget nyújt a konzulnak vagy a megbízottnak a kényszer alkalmazásával történő bizonyításfelvételben¹⁵⁸.

¹⁵² Bizonyításfelvételi kézikönyv (a 29. lábjegyzetben idézett mű), 403. és azt követő pontok.

¹⁵³ Bulgária és Litvánia válasza az országprofil kérdőív VII. részének w) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹⁵⁴ Bizonyításfelvételi kézikönyv (a 29. lábjegyzetben idézett mű), 405. pont.

¹⁵⁵ Az Egyesült Államokban a konzuli szolgáltatások díjszabását a 22 CFR 22. cikkének (1) bekezdése határozza meg (ez a díjszabás hirdeti ki a jogsegély-szolgáltatások díját mind az Egyezménnyel összefüggésben, mind az Egyezményen kívüli használatra). Ausztráliában a konzuli szolgáltatások díjait, ideértve az „eskü vagy az eskü erejével bíró megerősítés felvétele” díját, a *Konzuli díjakról szóló, 2018. évi szabályozás* határozza meg.

¹⁵⁶ Az Egyesült Királyságban (Anglia) a (bíróági vizsgálóként ismert) megbízottak díjait a 34B. gyakorlati útmutató határozza meg.

¹⁵⁷ Svájc válasza az országprofil kérdőív VII. részének w) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹⁵⁸ Ezt a forgatókönyvet veszi alapul a Magyarázó jelentés 163. pontja.

*A kényszer II. fejezet szerinti alkalmazásával kapcsolatos további információkért lásd az **A3.5** szakaszt.*

142. A gyakorlatban a megbízottaktól elvárt, hogy minden szükséges intézkedést tegyenek a bizonyításfelvételhez. Videokonferencia alkalmazása esetén ez magában foglalhatja a tanú kihallgatására szolgáló helyszín felkutatását, a videokonferencia-berendezés lefoglalását és a szükséges technikai támogatás megtalálását¹⁵⁹. Amennyiben a körülmények megkövetelik a végrehajtás állama részéről a segítségnyújtást (például a megadott engedélyben előírt feltételek teljesítése érdekében), a hatóságok esetében szorgalmazott, hogy – lehetőség szerint és ha helyénvaló – nyújtsanak segítséget a bizonyítás videokonferencia alkalmazásával történő felvételének megszervezésében.

¹⁵⁹ Bizonyításfelvételi kézikönyv (a 29. lábjegyzetben idézett mű), 6. melléklet „Útmutató a videokonferencia alkalmazásához”, 26. és azt követő pontok.

B. RÉSZ

MEGHALLGATÁSOK
ELŐKÉSZÍTÉSE ÉS
VÉGREHAJTÁSA
VIDEOKONFERENCIA
ALKALMAZÁSÁVAL

- B1 A POTENCIÁLIS GYAKORLATI AKADÁLYOK MÉRLEGELÉSE
- B2 ÜTEMEZÉS ÉS TESZTELÉS
- B3 MŰSZAKI TÁMOGATÁS ÉS KÉPZÉS
- B4 MEGFELELŐ LÉTESÍTMÉNYEK LEFOGLALÁSA
- B5 TOLMÁCSOLÁS IGÉNYBEVÉTELE
- B6 RÖGZÍTÉS, JELENTÉS ÉS FELÜLVIZSGÁLAT
- B7 KÖRNYEZET, POZÍCIONÁLÁS ÉS PROTOKOLLOK

- 59 Lehetőség szerint a hatóságok esetében szorgalmazott, hogy az általános gyakorlati információkat és/vagy iránymutatásokat tegyék nyilvánosan elérhetővé (lehetőleg online módon), hogy segítsék azokat, akik videokonferencia alkalmazásával történő megkeresés benyújtására vagy végrehajtására készülnek. Lehetőség szerint a hatóságokat felkérjük, hogy osszák meg ezeket az információkat az Állandó Irodával a HCCH weboldalán való közzététel céljából. Kérésre pontosabb és kényesebb információkat bocsáthatnak az érintett felek rendelkezésére.
- 60 Az összes szereplő feladata a hatékony kommunikáció fenntartása érdekében a videokonferencia előkészítése és végrehajtása.

143. Mint korábban kifejtettük, a videokonferencia-technológia külföldön történő bizonyításfelvételre alkalmazásával nem pusztán jogi szempontból lehet foglalkozni - holisztikus, interdiszciplináris megközelítésre van szükség (lásd az **A1** szakaszt).
144. Az egyik szerződő félnél egy nemrégiben elvégzett átfogó tanulmány megállapította, hogy a videokonferencia kimenetele és hatékonysága az igazságszolgáltatás megkönnyítésében elválaszthatatlanul kapcsolódik a szolgáltatás minőségéhez és gyakorlati megvalósításához, és csak azt erősíti, hogy számít a videokonferencia-rendszerek tervezése, működtetése és felhasználásának módja¹⁶⁰. Ráadásul maguk a jogszabályok is előírhatják vagy befolyásolhatják a különféle gyakorlati és technikai szempontokat, a **B** és **C részben** mindvégig tárgyaltak szerint.
145. A videokonferenciát alkalmazni kívánók kérelmeinek elkészítését támogatandó, a központi hatóságok esetében szorgalmazott, hogy tegyenek közzé általános információkat a végrehajtásért felelős személyre vagy részlegre vonatkozó szervezeti követelményekről, foglálási rendszerekről, felszerelésekről és műszaki paramétereikről és/vagy a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel végrehajtásáért felelős személy vagy részleg elérhetőségéről, és osszák meg azt az érintett hatóságokkal. Ha még nem került bevezetésre, szorgalmazott a központi és más hatóságok esetében olyan célzott iránymutatások és protokollok létrehozása, amelyek felvázolják a folyamatokat és egyértelműen telepítik a következőkhöz kapcsolódó felelősségi köröket: ütemezés és a megfelelő létesítmények fenntartása; tesztek elvégzése és karbantartás; a videokonferencia kapcsolat kezdeményezése, vezérlése és befejezése; valamint utólagos visszajelzés gyűjtése.¹⁶¹ A biztonságos IT-infrastruktúra feltörése vagy más módon való veszélyeztetése kockázatának minimalizálása érdekében egyes hatóságok dönthetnek úgy, hogy csak kérelemre osztanak meg konkrét és különleges adatokat, ha az érintett állam hatósága ezt szükségesnek vagy megfelelőnek ítéli.
146. A közzététel szempontjából fontolóra vehető további hasznos információk lehetnek például az érintett személyzet fő kommunikációs nyelvei, hogy vannak-e konkrét kapcsolattartó személyek műszaki tanácsadással és hibaelhárítással kapcsolatban, vagy általánosságban az, hogy a származási állam hatóságai képesek-e szervezeti vagy helyszíni segítségnyújtásra, amennyiben a kérelmet a II. fejezet szerint nyújtják be. Ezen információk nagy részét elérhetővé tették a szerződő felek egyedi országprofiljában.

¹⁶⁰ Az Ausztráliában készült tanulmány teljes kifejtését lásd: E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 10. o.

¹⁶¹ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 14. o.

147. Függetlenül a már rendelkezésre álló gyakorlati és eljárási információktól, a kommunikáció a folyamat minden szakaszában továbbra is kritikus szempont: a videokonferencia alkalmazásával meghallgatást megelőzően, közben és azt követően. Különösen fontos, hogy minden résztvevő szerepköre és jogi helyzete egyértelműen meg legyen határozva, különösen a tanú érdekében¹⁶².

¹⁶² „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 36. o.

B1 A potenciális gyakorlati akadályok mérlegelése

- 61 A videokonferenciára irányuló kérelem benyújtását előkészítőknél érdeklődniük az illetékes hatóságnál annak megerősítése érdekében, hogy a videokonferencia bizonyításfelvételére alkalmazására irányuló megkeresés végrehajtásának nincs gyakorlati akadálya vagy korlátozása (különösen a II. fejezet szerinti megkeresés esetében).

Lásd az érintett szerződő fél **országprofilját**.

148. Az országprofilok alapján úgy tűnik, hogy a legjelentősebb gyakorlati nehézségek az Egyezmény II. fejezete alapján merülnek fel.
149. Az I. fejezet alapján a gyakorlati akadályok körébe elsősorban a videokonferencia-berendezések és a támogatási erőforrások hiány¹⁶³, az átvitel minősége és a rendszerek kompatibilitása¹⁶⁴, valamint a megkereső állam és a megkeresett állam közötti időeltérés tartozik¹⁶⁵. A legtöbb válaszoló állam jelezte azonban, hogy nem tapasztalt semmilyen gyakorlati akadályt¹⁶⁶.
150. A II. fejezet alapján a gyakorlati akadályok sokrétűbbek és összetettebbek. Az Egyezmény I. fejezetétől eltérően (ahol a bizonyításfelvétel helyszíne általában bíróság) a bizonyításfelvétel helye a II. fejezet szerint eltérhet a megkeresés alapját képező cikktől függően, tekintettel arra, hogy megbízható akár diplomáciai vagy konzuli képviselő (15. és 16. cikk) és a feladat megbízottra is bízható (17. cikk). Különösen amiatt, hogy számos diplomáciai és konzuli képviselő létezik, erőforrásaik (például hozzáférés és az internet-kapcsolat sebessége) és létesítményeik (például videokonferencia-berendezések) eltérőek lehetnek, nehezebb lehet meghatározni azok rendelkezésre állását a II. fejezet szerinti bizonyításfelvétel céljára.
151. Figyelembe kell venni azt a tényt, hogy annak a helynek, ahol a II. fejezet szerint kell videokonferencia alkalmazásával bizonyítást felvenni, hozzáférhetőnek, jól felszereltnek, informatikai szakértőkkel vagy távoli informatikai segítségnyújtást biztosító személyzettel kell rendelkeznie, és adott esetben teljesítenie kell a végrehajtás államának illetékes hatósága által megadott engedélyben előírt feltételeket, valamint a származási államban felmerülő bármely biztonsági aggályt.

¹⁶³ Ausztrália, Bulgária, Horvátország (egyes hatóságok tekintetében), Görögország, Magyarország, Svájc és Venezuela válasza az országprofil kérdőív VII. részének i) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹⁶⁴ Németország és Lengyelország válasza az országprofil kérdőív VII. részének i) kérdésére (ugyanott).

¹⁶⁵ Ausztrália, Franciaország és Németország válasza az országprofil kérdőív VII. részének i) kérdésére (ugyanott).

¹⁶⁶ Brazília, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Izrael, Korea(i Köztársaság), Lettország, Litvánia, Málta, Norvégia, Portugália, Románia, Szingapúr, Szlovénia, Dél-Afrika, Svédország, Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válasza az országprofil kérdőív VII. részének i) kérdésére (ugyanott).

152. A bizonyítás diplomáciai tisztviselők vagy konzuli képviselők általi foganatosításával kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy nem minden válaszoló állam engedélyezi videokonferencia alkalmazását diplomáciai vagy konzuli képviseletén az Egyezmény II. fejezete szerinti bizonyításfelvételhez segítségnyújtás érdekében.
153. Azok a válaszoló államok, amelyek *nem* tettek fenntartást a II. fejezet vonatkozó cikke tekintetében, de *nem* teszik lehetővé a videokonferencia alkalmazását diplomáciai vagy konzuli képviseleteikben a II. fejezet szerinti bizonyításfelvételhez segítségnyújtás érdekében (vagy ezt csak kivételes körülmények között engedik meg), a következő indokokat adják: a hatóságok vagy a diplomáciai és konzuli képviseletek nem képesek vagy nincsenek kapacitásaik arra, hogy segítséget nyújtsanak a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételhez¹⁶⁷, technikai felszerelés hiánya a diplomáciai és konzuli képviseleteknél¹⁶⁸, diplomáciai és konzuli képviseletük nem folytat ilyen irányú tevékenységet, nincs ebben gyakorlata vagy a kérdéskör nincs szabályozva¹⁶⁹, a konzuli szolgálatoknál nem lehetséges a kimenő kérelmek feldolgozása¹⁷⁰, valamint biztonsági aggályok¹⁷¹.
154. Két válaszoló állam megemlíttette, hogy a szokásos eljárás a kérelmező vagy a felek kereskedelmi beszállítókhoz, például konferenciaközpontokhoz történő átirányítása¹⁷², egyikük megjegyezte, hogy az ilyen konstrukciókról magánúton kell megállapodni, és nem kell bevonniuk a központi hatóságot¹⁷³.
155. Azok a válaszoló államok, amelyek *nem* tettek fenntartást a II. fejezet vonatkozó cikke tekintetében, de *lehetővé teszik* a videokonferencia alkalmazását diplomáciai vagy konzuli képviseleteikben a II. fejezet szerinti bizonyításfelvételhez segítségnyújtás érdekében, a következő gyakorlati nehézségekről tesznek említést: a videokonferencia-berendezések¹⁷⁴ vagy a diplomáciai vagy konzuli képviseleten megfelelő helyiség korlátozott elérhetősége¹⁷⁵, valamint a diplomáciai képviselet által elvégzendő biztonsági ellenőrzés szükségessége annak felmérése érdekében, hogy egy meghallgatandó személy fizikai vagy biztonsági fenyegetést jelent-e¹⁷⁶. Néhány válaszoló állam jelezte, hogy gyakorlati akadályai vannak a videokonferencia II. fejezet szerinti alkalmazásának, ám nem részletezték, hogy ezek mik voltak¹⁷⁷.
156. Ezenkívül az egyik válaszoló állam jelezte, hogy diplomáciai és konzuli képviseleteinek többségében a videokonferencia-berendezések biztonságos területen helyezkednek el, ahova a belépés csak tisztviselőknek megengedett. Ez a válaszoló állam ugyanakkor megjegyezte, hogy a Skype egy lehetőség, és tovább pontosította, hogy a jövőben videokonferencia-berendezések rendelkezésre állhatnak a diplomáciai és konzuli képviseletek nyilvános területein is¹⁷⁸.

¹⁶⁷ Ausztrália válasza az országprofil kérdőív VII. részének q) kérdésére és Svájc válasza a VII. rész q) és t) kérdésére (ugyanott).

¹⁶⁸ Szlovénia és Görögország válasza az országprofil kérdőív VII. részének q) kérdésére (ugyanott).

¹⁶⁹ Izrael és Finnország válasza az országprofil kérdőív VII. részének q) kérdésére (ugyanott).

¹⁷⁰ Lengyelország válasza az országprofil kérdőív VII. részének q) kérdésére (ugyanott).

¹⁷¹ Az Egyesült Államok válasza az országprofil kérdőív VII. részének q) kérdésére (ugyanott).

¹⁷² Az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) (és hogy ezért a videokonferencia alkalmazásával diplomáciai képviseleteken történő bizonyításfelvételt csak kivételes körülmények között használják), valamint az Egyesült Államok válasza az országprofil kérdőív VII. részének t) kérdésére (ugyanott).

¹⁷³ Az Egyesült Államok válasza az országprofil kérdőív I. részének b) kérdésére (ugyanott).

¹⁷⁴ Franciaország válasza az országprofil kérdőív VII. részének q) kérdésére (ugyanott).

¹⁷⁵ Bulgária válasza az országprofil kérdőív VII. részének u) kérdésére (ugyanott).

¹⁷⁶ Az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válasza az országprofil kérdőív IV. részének d) kérdésére (ugyanott).

¹⁷⁷ A Cseh Köztársaság és Dél-Afrika válasza az országprofil kérdőív VII. részének q) kérdésére (ugyanott).

¹⁷⁸ Észtország válasza az országprofil kérdőív VII. részének q) kérdésére (ugyanott).

157. A megbízott általi bizonyításfelvétel tekintetében a helyszín nem okozhat sok nehézséget, mivel a megbízott meg tudja választani a megfelelő helyet, és így választhat egy olyan konferenciaközpontot vagy szállodát, amely megfelelő felszereltséggel és személyzettel rendelkezik. Adott esetben azonban a helyszínek meg kell felelnie a végrehajtás állama illetékes hatósága által kiadott engedélyben előírt feltételeknek.
158. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy néhány válaszoló állam a II. fejezet egyes cikkei szerinti bizonyításfelvétel feltételéül szab egy olyan helyiséget/termet, ahova a nyilvánosság beléphet¹⁷⁹, és ez a feltétel nem feltétlenül teljesíthető, ha a diplomáciai és konzuli képviseletek elzárt területeit (vagy a megbízott esetében egy magán szállodai szobát) használják.

*A bizonyításfelvétel helyéről bővebben lásd a **B4** szakaszt.*

¹⁷⁹ Lásd Franciaország nyilatkozatait, amelyek a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában érhetők el (lásd a 127. lábjegyzetben megadott elérési utat).

B2 Ütemezés és tesztelés

- 62** A videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás ütemezésekor a hatóságok esetében szorgalmazott az időzónák közötti különbségeknek és a rendes munkaidőn kívüli tevékenységek következményeinek szem előtt tartása, ilyen például a potenciálisan megnövekedett költségek és a támogató személyzet korlátozott elérhetősége.
- 63** A hatóságokat arra is ösztönzik, hogy a meghallgatás előtt végezzék el a kapcsolat tesztelését, valamint a felszerelés rendszeres karbantartását.

159. A megkereső és a megkeresett hatóságoknak konzultálniuk kell egymással az ütemezés és az előzetes tesztelés tekintetében¹⁸⁰. A videokonferenciát szervező személyeknek figyelembe kell venniük olyan szempontokat, mint a résztvevők rendelkezésre állása, a használni kívánt eszközök és felszerelések, valamint a személyzet vagy a műszaki támogatást nyújtó harmadik személy jelenléte. Ajánlott, hogy a hatóságok vezessenek központi nyilvántartást a létesítményekről, felszerelésekről és a megfelelő támogató személyzetről, hogy megkönnyítsék az ütemezési szakaszban a rendelkezésre álló helyszínek felmérésének folyamatát¹⁸¹.
160. A videokonferencia alkalmazásával lefolytatandó eljárás napjának kitűzésekor az összes érintett fél tartózkodási helyének időzóna-eltérését figyelembe kell venni és meg kell határozni az intézkedések visszaigazolásakor.¹⁸² Emellett a bizonyításfelvétel előtti tesztelés és a videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatások ütemezésekor szem előtt kell tartani, hogy a rendes munkaidőn kívüli működés megnövekedett költségeket eredményezhet.
161. Az eljárások korszerűsítése szintén nagy előnyt jelenthet a foglalások elkészítésében és átütemezésében, egy adott hatóságtól a szükséges engedélyek megkérésében, valamint a felek vagy más résztvevők hozzájárulásának beszerzésében. A hatóságok esetében szorgalmazott, hogy használjanak biztonságos online eszközöket ennek lehetővé tételére.¹⁸³
162. A felszereléseket és a munkaparamétereket minden helyszínen rendszeresen tesztelni kell, különösen a videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás előtt, hogy ellenőrizhessék a berendezések átjárhatóságát és megfelelő működését¹⁸⁴. Ezt elég hosszú idővel korábban meg kell tenni, hogy a műszaki szakembereknek elegendő idő álljon rendelkezésre a szükséges

¹⁸⁰ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 10. o.

¹⁸¹ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 52. o.

¹⁸² A vonatkozó időpontok felsorolása mind helyi, mind koordinált világidőben (UTC) segíthet ebben a tekintetben, figyelembe véve az esetleges nyári időszámítás miatti kiigazításokat. Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 17. o.; Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 3. o.

¹⁸³ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 52-53. o.

¹⁸⁴ Lásd például *London Borough of Islington kontra M, R (képviseli gyámja) ügyet* [2017] EWHC 364 (Fam), ahol Anglia és Wales Legfelsőbb Bírósága (Családjogi ügyszak) (Egyesült Királyság) hangsúlyozta a videokonferencia-berendezés tárgyalás előtti tesztelésének fontosságát. Lásd továbbá Ausztrália Szövetségi Bírósága (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 7. o. A „Teszt terv”-re például lásd a „Kézfogás” projekt, „D2.2 Teszt terv”, 8-9. o.

kiigazítások elvégzéséhez¹⁸⁵. Függetlenül attól, hogy kiigazításokat végeznek-e a tesztek során, végső soron az elnöklő tisztviselő feladata annak meghatározása, hogy folytatódhat-e a meghallgatás, vagy szükség van-e további módosításokra vagy támogatásra.¹⁸⁶

163. A gyakorlatban az országprofilokra válaszoló legtöbb állam jelezte, hogy léteznek eljárások a videokonferencia kapcsolat tesztelésére¹⁸⁷, különösen a meghallgatás előtt és általában a műszaki személyzet vagy a szolgáltató részéről. Ezen túlmenően azon válaszoló államok közül, amelyek arról számoltak be, hogy nem rendszeresített hivatalos eljárást, a legtöbb arról számolt be, hogy ennek ellenére a tesztelést elvégzik, vagy hogy a meghallgatást megelőzően technikai támogatást vesznek igénybe, de ezt általában eseti alapon határozzák meg¹⁸⁸.

¹⁸⁵ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 55. o. Lásd továbbá: Ausztrália Szövetségi Bírósága (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 7. o., tesztcsatlakozást javasol „a tárgyalás előtt megfelelő időben”, és szükség esetén további tesztelés néhány órával a meghallgatás előtt.

¹⁸⁶ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 55. o.

¹⁸⁷ Lásd Ausztrália (a legtöbb állam), Fehéroroszország, Bosznia-Hercegovina, Brazília, Bulgária, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Magyarország, Izrael, Korea(i Köztársaság), Lettország, Litvánia, Málta, Portugália, Románia, Szingapúr, Szlovénia, Dél-Afrika, az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) és Venezuela választát az országprofil kérdőív III. részének d) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹⁸⁸ Mexikó, Norvégia és Lengyelország válasza az országprofil kérdőív III. részének d) kérdésére (ugyanott).

B3 Műszaki támogatás és képzés

64

A hatóságok esetében szorgalmazott, hogy adott esetben adják meg a szükséges elérhetőségeket annak biztosítása érdekében, hogy a videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás minden résztvevője hozzáférhessen a megfelelő műszaki támogatáshoz.

Lásd az érintett szerződő fél **országprofilját** vagy használja a **mintaűrlap** opcionális mellékletét a videokonferencia útján történő bizonyításfelvételhez a **IV. mellékletben**.

65

Ajánlott, hogy a személyzet minden olyan tagja, aki részt vehet a videokonferencia-berendezések vezérlésében vagy üzemeltetésében, kapjon legalább alapszintű képzést.

164. Mivel a hatékony technikai támogatás kritikus jelentőségű a videokonferencia-műveletek szempontjából, rendkívül fontos, hogy a műszaki támogatási munkatársakat a lehető legkorábban vonják be az olyan meghallgatások megszervezésébe, amelynek során a videokonferencia alkalmazását igénylik.
165. Az I. fejezet szerinti eljárások esetében általában a megkereső hatóságnak kell gondoskodnia arról, hogy megfelelő technikai támogatást nyújtanak a helyi helyszínen, míg a megkeresett hatóságnak ugyanez a feladata a távoli helyszínen. A II. fejezet szerinti eljárások esetén a konzul vagy a megbízott felel az említett intézkedésekért mindkét helyszínen. Ezeket a feladatokat kissé eltérően lehet felosztani attól függően, hogy mely négy fő csatlakozástípust használják, például ha videokonferencia-hídot harmadik személy biztosítja.

Az említett csatlakozástípusokról, beleértve a videokonferencia-híd használatát, lásd a **C2** szakaszt.

166. A megfelelő üzemeltetőknek és a támogató személyzetnek mindkét helyszínen a helyszínen kell tartózkodnia a meghallgatás során (vagy legalább egy harmadik személyen keresztül elérhetőnek kell lennie, ha áthidaló szolgáltatást alkalmaznak) a berendezés működtetése és a felmerülő technikai nehézségek kezelése érdekében. A hibaelhárításra és az alkalmazható berendezések karbantartására vonatkozó képzés más személyeknek is ajánlott, például jogi személyzetnek és tolmácsnak, akiknek esetlegesen a technológiát működtetniük kell (akár váratlanul is)¹⁸⁹.

További műszaki és biztonsági kérdésekkel kapcsolatban lásd a C. részt.

167. Tekintettel az igazságszolgáltatási rendszerek struktúrájának hatalmas eltéréseire és az illetékes kapcsolattartó személy meghatározásakor ebből adódó nehézségekre, hasznos lehet közzétenni (például az országprofilban vagy a nemzeti weboldal(ak)on) a központi hatóságon belüli speciális technikai kapcsolattartó pontokat (I. fejezet), vagy más technikai kapcsolattartókat, akik segítséget nyújthatnak a konzulnak vagy a megbízottnak (II. fejezet).¹⁹⁰ Ezeknek a kapcsolattartó pontoknak az esetében az is szorgalmazott, hogy rendszeresen tartsák egymással a kapcsolatot a legjobb gyakorlatok megosztása érdekében, akár nem is egy adott ügyvel vagy meghallgatással összefüggésben. Idővel ez hozzá fog járulni a hatékonyság javításához, a költségek csökkentéséhez és tovább segíti a technológia Egyezmény szerinti felhasználását.

¹⁹⁰ Lásd az országprofil kérdőív I. részének b) és c) pontjában, valamint a II. rész d) és e) pontjában szereplő kérdéseket (a 12. lábjegyzetben idézett mű). Lásd még: „Kézfogás” projekt, „D3 Ajánlások a határokon átnyúló videokonferenciákra vonatkozó műszaki szabványok gyakorlati alkalmazására”, 23. o.

B4 A megfelelő létesítmények lefoglalása

- 66 A hatóságoknak vissza kell igazolniuk a fenntartandó létesítményekkel, például a tárgyaló típusával (például bírósági tárgyalóterem, konferenciaterem) vagy annak elhelyezkedésével (például bírósági épületben, diplomáciai vagy konzuli képviseletben, szállodában) kapcsolatos követelményeket vagy korlátozásokat.

Lásd a **B1** és az **A1.3** szakaszt és az érintett szerződő fél **országprofilját**.

- 67 A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a létesítményeket előre le kell-e foglalni, és szorgalmazott online eszközök használata a foglalási folyamat megkönnyítése érdekében.

168. A létesítményeket mind a helyi, mind a távoli helyszíneken le kell foglalni. Amint fentebb megjegyzésre került, az I. fejezet szerinti eljárások esetében a megkeresett hatóság és a megkereső hatóság feladata a videokonferencia adott helyszínének előkészítése, míg a II. fejezet szerinti eljárások esetében a konzul vagy a megbízott feladata általában az előkészületek elvégzése mindkét helyszínen.
169. Mint ahogy többféleképpen lehetnek a helyszínek, például tárgyalóterem, konferenciaterem vagy speciális videokonferencia-létesítmény, a gyakorlati követelmények is eltérőek lehetnek, például a dokumentumok és/vagy a bizonyítékok felhasználására szolgáló felszerelés (lásd a **B4.1** szakaszt), vagy a tanú/szakértő és jogi képviselője közötti bizalmas kommunikáció biztosítását szolgáló eljárások (lásd a **B4.2.** szakaszt). Lehet, hogy jogi korlátozások és/vagy gyakorlati korlátozások vonatkoznak azon hely vagy a helyszín típusára is, amelyet videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel céljára használni lehet (lásd még az **A1.3** szakaszt). Például gyakorlati szempontból sok válaszoló állam jelezte az országprofilokban, hogy a bizonyításfelvétel helyszíne lehet bármilyen tárgyalóterem, amennyiben az egy bírósági épületben található¹⁹¹. Két válaszoló állam jelezte, hogy az illetékes bírósági épületben van egy külön kijelölt helyiség, amelyet használni kell¹⁹². Egy másik válaszoló állam arról számolt be, hogy az általános tanúk esetében a tárgyalóteremnek a bíróságon kell lennie, bár ha a vallomást szakértő teszi, más helyszínt is lehet használni (a bíróságon kívül)¹⁹³. Egy másik válaszoló állam jelezte, hogy a helyszín lehet akár bíróságon, akár egy másik hatóság létesítményében, feltéve,

¹⁹¹ Lásd például Ausztrália (a legtöbb állam), Fehéroroszország, Bulgária, Ciprus, Finnország, Franciaország, Görögország, Szingapúr (ha egy szingapúri igazságügyi tisztviselő segítséget nyújt a bizonyításfelvételben, annak a Legfelsőbb Bíróság tárgyalótermében kell történnie), valamint Dél Afrika választ az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

¹⁹² Lásd például Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület) és Málta választ az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (ugyanott).

¹⁹³ Korea(i Köztársaság) válasza az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (ugyanott).

hogyan az külön helyiség¹⁹⁴.

170. Más válaszoló államok tágabb értelemben jelezték, hogy a követelmények az alkalmazandó belső jogból vagy a nemzetközi megállapodásokból erednek¹⁹⁵, míg egy másikuk beszámolt arról, hogy az elnöklő tisztviselő szükség esetén további követelményeket támaszthat¹⁹⁶. Ezért a kérelmet benyújtóknak gondosan mérlegelniük kell a rendelkezésre álló felszereléseket és eszközöket, hogy biztosítsák a konkrét igények teljesítését.¹⁹⁷
171. E tekintetben – bár nem minden típusú meghallgatást lehet ugyanazon tárgyalótermi elrendezéssel lefolytatni – mégis van néhány általános szempont, amelyet figyelembe kell venni a megfelelő eszközök lefoglalásának biztosítása érdekében. Például olyan helyszín használata, ahol a benyitogatások vagy megzavarások minimalizálhatók, valamint a tanú/szakértő számára biztonságos és várt várakozási hely szükségessége (ha szükséges, a nagyközönség által használt bejáratról vagy főbejáratról eltérő bejárat)¹⁹⁸.
172. Ezért elengedhetetlen az illetékes személyzet (különösen a műszaki személyzet) közötti kommunikáció annak biztosítása érdekében, hogy a megfelelő eszközök rendelkezésre álljanak és szükség esetén le legyenek foglalva. Bizonyos hatóságok rendelkezhetnek a létesítményekhez rendelt foglalási rendszerrel is, ezért tanácsos ellenőrizni az érintett szerződő fél országprofiljában szereplő információkat.

B4.1 Dokumentumok és bizonyítékok felhasználása

68

Dokumentumok vagy bizonyítékok használata esetén meg kell állapodni azok meghallgatás előtti vagy alatti hivatalos megosztására és bemutatására szolgáló eszközről, és azt le kell szervezni.

Lásd a **C2.6** szakaszt és az érintett szerződő fél **országprofilját**.

173. A dokumentumok vagy bizonyítékok bemutatására a megkeresett állam joga (I. fejezet) vagy a származási állam joga (II. fejezet) az irányadó. Az alkalmazandó jog szerint a feleknek a meghallgatás előtt meg kell kísérelniük megállapodni abban, hogy mely dokumentumok vagy bizonyítékok szükségesek, és határidőt kell megállapítaniuk a bizonyítékok megjelölésére (például néhány nappal a tárgyalás előtt) annak érdekében, hogy összeállítsák azt a releváns dokumentumcsomagot, amelyet a tárgyalás előtt mindkét helyszínen elérhetővé kell tenni¹⁹⁹.

¹⁹⁴ Magyarország válasza az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (ugyanott).

¹⁹⁵ Svédország és Venezuela válasza az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (ugyanott).

¹⁹⁶ Szlovénia válasza az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (ugyanott).

¹⁹⁷ Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 2. o.

¹⁹⁸ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 56., 62–63. o.

¹⁹⁹ Lásd például a *Federal Commissioner of Taxation v. Grbich ügyet* (25 ATR 516, 1993), amelyben az Ausztrál Szövetségi Bíróság kijelentette, hogy a kihallgatás előtt a tanú számára dokumentumcsomag biztosítása kiküszöböli a „megalapozott bírósági kihallgatás lefolytatásának eljárási akadályait”.

Alternatív megoldásként a dokumentumokat megosztott elektronikus dokumentumtárakban is elérhetővé lehet tenni.²⁰⁰ A tárgyalás előtt lehetőség szerint a tolmácsok részére biztosítani kell minden olyan dokumentumot és/vagy anyagot, amelyre az eljárás során hivatkozni kell.²⁰¹

174. Amennyiben az alkalmazandó jog ezt megengedi, intézkedéseket kell hozni annak érdekében is, hogy a meghallgatás során be lehessen vonni további dokumentumokat vagy bizonyítékokat. Adott esetben az említett dokumentumok vagy bizonyítékok bemutatását bírósági tisztviselőnek vagy más pártatlan személynek kell elvégeznie²⁰². Ezt egy dokumentumkamerán²⁰³, digitális képernyőmegosztó funkcióval vagy más módon, például faxon keresztül lehet végrehajtani, amelyre szükség lehet a tanú és ügyvédje közötti, a dokumentummal vagy a bizonyítékkal kapcsolatos bizalmas megbeszélés lehetővé tételére.²⁰⁴ Az országprofilokban két válaszoló állam számolt be arról, hogy az elnöklő tisztviselő szükség szerint engedélyezheti vagy ténylegesen megkövetelheti a dokumentumkamerákat²⁰⁵.

B4.2 Bizalmas kommunikáció

69 Tanácsos vagy szükséges lehet további (bizalmas) kommunikációs vonalak megléte, például ha egy fél/tanú és jogi képviselője különböző helyszínekről vesz részt az eljárásban.

175. Előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor bizalmas konzultációra van szükség, például a tanú és (egy vagy több) jogi képviselője, illetve a jogi képviselő(k) és a vizsgáló vagy az igazságügyi személyzet között²⁰⁶. Noha a kívánatos az lenne, ha az ügyvéd ügyfele mellett ülhetne²⁰⁷, amennyiben ezek a szereplők nem ugyanazon a helyen tartózkodnak, olyan eszközöknek (például biztonságos telefonvonalaknak, mobiltelefonoknak vagy külön videokonferencia-berendezésnek) kell rendelkezésre állniuk, hogy bizalmasan beszélhessenek anélkül, hogy mások hallhatnák őket. Előfordulhat, hogy egy ilyen konzultáció során ki kell kapcsolni a mikrofonokat és egyes esetekben a fő videokonferenciához csatlakoztatott kamerákat is.
176. Ez a kiegészítő kommunikációs vonal akkor is használható, ha a kapcsolat minőségével

²⁰⁰ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 21. o.

²⁰¹ „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 40. o.

²⁰² „Kézfogás” projekt (a 111. lábjegyzetben idézett hely).

²⁰³ Lásd például: Egyesült Királyság Igazságügyi Minisztériuma, 32. *gyakorlati útmutató - Bizonyításfelvétel*, 3. melléklet, „Videokonferencia-útmutató”, 18. o.: ha dokumentumkamerát kell használni, a feleknek tájékoztatniuk kell a központ üzemeltetőjét a dokumentumok vagy tárgyak számáról és méretéről (a következő címen érhető el: < https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part32/pd_part32 > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

²⁰⁴ Útmutató a videokonferenciákhoz a határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett hely); „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 20. o.

²⁰⁵ Lásd például Magyarország és Szlovénia válaszát az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

²⁰⁶ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 15. o.

²⁰⁷ „Kézfogás” projekt (a 111. lábjegyzetben idézett hely). Azt is meg kell jegyezni, hogy egyes jogrendszerek nem kötelezik a tanúkat ügyvéd igénybevételére a bizonyításfelvétel során, lásd fent a 117. lábjegyzetet.

kapcsolatos problémák vagy egyéb műszaki problémák merülnek fel, vagy más ok (például betegség) miatt megszakad a meghallgatás²⁰⁸. Azt ugyanígy lehet használni a távoli résztvevővel a bizalmas kommunikáció lehetővé tételére a tényleges kihallgatás előtt és az után is (például a résztvevők tájékoztatása és a protokollok megvitatása, vagy a végső utasítások megadása céljából)²⁰⁹.

B4.3 Különleges esetek

70

Különleges körülmények között további résztvevőkre vagy kiegészítő biztonsági/védintézkedésekre lehet szükség, különösen kiszolgáltatott tanúk esetén.

177. Vannak olyan esetek, amikor további megfontolások indokoltak a kihallgatás jellege vagy a kihallgatandó személy többi résztvevővel fennálló kapcsolata miatt. Noha ez a büntetőeljárásokban gyakoribb lehet²¹⁰, ennek ellenére a polgári és kereskedelmi ügyekben is releváns lehet. Példa lehet erre, amikor a bizonyítást kiszolgáltatott személyektől, például gyermekektől, időskorúaktól vagy mentális vagy fizikai betegségben szenvedő vagy fogyatékos személyektől kell felvenni. Ezekben az esetekben a videokonferencia-technológia jelentős haszonnal járhat, mivel a tanú a tárgyalóteremben való fizikai jelenlétből adódó stressz, kellemetlenség, kellemetlen érzés vagy megfélemlítés nélkül tehet vallomást²¹¹.
178. Esetlegesen további szempontokat is fontolóra kell venni, és szükség esetén kiigazításokat kell végezni a bizonyításfelvétel ilyen kényes körülmények közötti lehetővé tétele érdekében. Előfordulhat, hogy a tényleges eljárást az alkalmazandó jog szerint is módosítani kell, például azzal, hogy a tanú a felek távollétében tesz tanúvallomást az elnöklő tisztviselőnek, vagy pszichológus vagy hasonló szakértő van jelen a tanú figyelemmel kísérésének támogatására²¹².

²⁰⁸ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 63. o.

²⁰⁹ Ugyanott, 56. o.

²¹⁰ „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 21. o.

²¹¹ Útmutató a videokonferenciákhoz a határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett hely). Azt is meg kell jegyezni, hogy az Egyesült Királyságban a High Court of Justice (Anglia és Wales) úgy ítélte meg, hogy nem vette figyelembe a videokonferencia lehetséges hátrányait (például a hitelesség értékelhetőségének korlátait), amelyeket pusztán a technológia alkalmazásának köszönhetően tovább súlyosbodhatnak a kiszolgáltatott helyzetben lévő vagy tolmácsolást igénylő tanúk esetében: *Kimathi & Ors v. Foreign and Commonwealth Office* ügy [2015] EWHC 3684 (QB).

²¹² „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 35. o.

B5 Tolmácsolás igénybevétele

- 71 Tekintettel a videokonferencia-felállítás kihívást jelentő jellegére, lehetőség szerint csak megfelelő képzettséggel és tapasztalattal rendelkező tolmácsok bevonása ajánlott.
- 72 A résztvevőknek a belső jogi előírásokat és a bíróság esetleges útmutatásait figyelembe véve kell eldönteniük, hogy konszekutív vagy szinkrontolmácsolást kell-e alkalmazni (az előbbi általában a videokonferencia összefüggésében ajánlott) és a tolmács tartózkodási helyét (lehetőleg a tanúval egy helyszínen).

179. Ha tolmácsolásra van szükség egy tanú vagy szakértő esetében, a videokonferenciát szervező személyeknek figyelembe kell venniük a tolmács képesítését, képzettségét és gyakorlatát a videokonferencia-technológia alkalmazásának és a meghallgatás lefolytatásának konkrét összefüggésében²¹³. Számos szerződő félnél működik a képesített vagy hites tolmácsok és fordítók nyilvántartási rendszere²¹⁴.
180. A bizonyításfelvétel összefüggésében általában konszekutív tolmácsolást alkalmaznak, és ezt előnyben részesítik, ha a tolmács és a tanú vagy a szakértő két különböző helyszínen tartózkodik, elsősorban a pontosítás vagy a beavatkozás egyszerűsége miatt, különösen az elnöklő tisztviselő részéről²¹⁵. A még nagyobb kihívást jelentő szinkrontolmácsoláshoz fülke és speciális felszerelést szükséges, és akár egymást váltó két tolmács igénybevételével is járhat²¹⁶.
181. Előzetesen figyelembe kell venni a tárgyaláshoz igénybevételre kerülő tolmácsok tartózkodási helyét is, azaz hogy a tolmács a távoli helyszínen – ahol a tanú tartózkodik – vagy a fő helyszínen lesz-e²¹⁷. Az I. fejezet alapján a tanút segítő tolmács általában a megkeresett államban tartózkodik, mivel a megkeresést ezen állam módszereinek és eljárásának megfelelően hajtják végre (kivéve, ha különleges módszert vagy eljárási módot kérnek). Ha a megbízott videokonferencia útján fogatosítja a bizonyítást, a tolmács tartózkodhat a származási államban vagy a végrehajtás államában. Azt is meg kell jegyezni, hogy bizonyos esetekben a magas színvonalú tolmácsolási szolgáltatások biztosítása céljából olyan tolmács is kijelölhető, aki nem a származási államban vagy a végrehajtás államában, hanem egy harmadik államban tartózkodik.
182. Amennyiben a tolmács a távoli helyen lesz (azaz a vallomást tevővel azonos helyszínen), a tolmácsolás megértésének biztosítása érdekében ellenőrizni kell az ottani műszaki elrendezést,

²¹³ Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 3. o. Lásd még a *Stuke kontra ROST Capital Group Pty Ltd ügyet* (az 55. lábjegyzetben idézett mű), amelyben az Ausztrál Szövetségi Bíróság habozott engedélyezni a videokonferencia alkalmazását egy tolmácsolást igénylő tanú kihallgatásához, amennyiben a bizonyítékok vitatott vagy kritikus ténykérdésre vonatkoztak.

²¹⁴ További információkért lásd az érintett szerződő fél országprofilját.

²¹⁵ Útmutató a videokonferenciához határon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 11. o.

²¹⁶ Ugyanott.

²¹⁷ Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 3. o.

beleértve az akusztikát és a hangminőséget. Ha a tolmács a fő helyszínen tartózkodik, tehát nem a tanúval, akkor még fontosabb a magas színvonalú átvitel fenntartása. Noha a hangminőségnek nyilvánvalóan a lehető legmagasabb szintűnek kell lennie, valójában a videó minőségének van kiemelkedő jelentősége, mivel a tolmácsok képesek ajakmozgásokat, kifejezéseket és más nem verbális kommunikációt használni a kétértelműség elkerülése és a pontosabb tolmácsolás biztosítása érdekében²¹⁸. A tolmácsnak – függetlenül attól, hogy a tárgyalóteremben, a távoli helyszínen a tanúval, vagy valamely harmadik helyszínen tartózkodik-e - mindig tisztán szemből kell látnia az összes távoli résztvevőt, aki éppen beszél²¹⁹.

²¹⁸ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 12. o.

²¹⁹ „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 37. o.

B6 Rögzítés, jelentés és felülvizsgálat

- 73 A résztvevőknek vissza kell igazolniuk az eljárás rögzítésének módját, megjegyezve, hogy ahol lehetséges és megengedett, a videofelvétel előnyösebb lehet az írásbeli rögzítésnél. A hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a készített felvételek vagy jelentések későbbi kezelése és tárolása biztonságos legyen.

Lásd az érintett szerződő fél országprofilját.

- 74 Meg kell hozni a szükséges intézkedéseket a tárgyaláson rögzítő készülék megléte és/vagy a gyorsíró vagy a jegyzőkönyvvezető jelenléte érdekében.
- 75 A hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a videokonferencia alkalmazásával történő élő átvitel biztonságos és lehetőség szerint titkosított legyen.

A titkosítással kapcsolatos további információért lásd a C2.4 szakaszt.

- 76 Adott esetben a résztvevőket arra ösztönzik, hogy minden gyakorlati jellegű kérdésről vagy kihívásról tájékoztassák az érintett hatóságokat. A hatóságok esetében hasonlóan szorgalmazott, hogy proaktívan kérjenek ilyen visszajelzést, hogy tovább javítsák a videokonferencia-szolgáltatások nyújtását.

183. Videokonferencia-technológiák bizonyításfelvételre használatakor egyes hatóságok és résztvevők inkább a videofelvételek rögzítését részesítik előnyben ahelyett, hogy a hagyományos átírási technikákra támaszkodnának²²⁰. Ezért nem lehet meglepő, hogy szükség lehet felvételi funkcióra²²¹, és ezt figyelembe kell venni a videokonferencia megszervezésekor. Ennek ellenére néhány válaszoló állam továbbra is az átíratokra támaszkodik, és a tanúvallomás audio vagy video formájában történő rögzítését különleges módszernek vagy eljárási módnak tekinti (az I.

²²⁰ Kína (Makaó Különleges Közigazgatási Terület) (néhány kivétellel, például a vallomást írásban rövidíteni kell, ha a vallomástevő elismerő vallomást tesz), Csehország, Litvánia és Norvégia válasza az országprofil kérdőív VII. részének f) pontjához (a 12. lábjegyzetben idézett mű). Lásd továbbá: R.A. Williams (az 1. lábjegyzetben idézett mű), 22. o.

²²¹ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 118. o.

fejezet szerinti megkeresések esetében), amelyet a megkeresett állam bírósági tisztviselőjének eseti alapon jóvá kell hagynia²²².

184. Az I. fejezet szerinti eljárások esetében a megkeresett hatóság a saját jogát követi a tárgyalás rögzítése módjának meghatározásakor. Az igazságügyi hatóság azt is kérheti, hogy a tárgyalást az Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése szerint különleges módszert vagy eljárási módot követve rögzítsék. Amennyiben az ilyen kérelemnek helyt adnak, a megkereső hatóság feladata szükség esetén a rögzítő készülék biztosítása.
185. A II. fejezet szerinti eljárások esetében a rögzítést általában a származási államban alkalmazott eljárásokkal összhangban lehet alkalmazni, kivéve, ha a rögzítést a végrehajtás államának joga tiltja, vagy egyébként a végrehajtás állama által meghatározott egyéb feltételek szerint. Egyes válaszoló államokban a felek szabadon rögzíthetik a tanúvallomást audio- vagy videokonferencia alkalmazásával e fejezet alapján, amennyiben az eszközök rendelkezésre állnak²²³. Ha a fő helyszínen jegyzőkönyvvezetőt vesznek igénybe az eljárás átírására, a jegyzőkönyvvezetőnek úgy kell elhelyezkednie, hogy tisztán láthassa és hallhassa a videokonferenciát.
186. Az I. és a II. fejezet szerinti kérelmek teljesítésekor fontos figyelembe venni a készített felvétellel vagy jelentéssel kapcsolatos vonatkozó szabályokat és eljárásokat. A tényleges élő átvitel biztonsága kiemelkedő fontosságú (lásd lent a **D. részt**), de a készített felvételek vagy jelentések későbbi biztonságos kezelése és tárolása szintén nagy jelentőséggel bír²²⁴. Ezenkívül a hatóságoknak mérlegelniük kell, hogy a dokumentációt vagy más anyagot hogyan építik be a végleges felvételbe vagy jelentésbe, vagy ahhoz miként csatolják²²⁵. Az ilyen felvételekre vagy jelentésekre gyakran ugyanazok a szabályok és eljárások vonatkoznak, mint azon meghallgatások felvételeire vagy jelentéseire, amelyeken nem alkalmaznak videokonferenciát²²⁶. Más esetekben különleges követelmények vonatkozhatnak a videokonferencia alkalmazásával történő kihallgatás rögzítésére vagy arról jelentés készítésére, beleértve annak kezelését vagy tárolását²²⁷.
187. A technikai felszerelések határon átszállítása költségekkel járhat, és vámproblémákat okozhat a végrehajtás államában, ha nem szerzik be az összes szükséges engedélyt²²⁸. Konzultálni kell az érintett állammal, hogy az ilyen berendezések bevihetőek-e annak területére. Ennek megfelelően tanácsos lehet a technikai felszerelést a végrehajtás államában bérelni.

²²² Franciaország, Németország, Málta és Korea(i Köztársaság) válasza az országprofil kérdőív VII. részének f) pontjához (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

²²³ Az Egyesült Államok és az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válasza az országprofil kérdőív VII. részének g) kérdésére (ugyanott).

²²⁴ Egy indiai bíróság iránymutatásokat dolgozott ki annak biztosítására, hogy a felvétel kezelése és tárolása során a megfelelő biztonsági intézkedéseket fenntartsák. Lásd például: Delhi Legfelsőbb Bíróság, *Delhi Legfelsőbb Bíróság Szabályzata*, 2018, B. melléklet, „Iránymutatások a bíróságok és a távoli helyszínek közötti bírósági eljárásokra”, 6.9. pont: „A hash értékű titkosított mesterpéldányt a nyilvántartás részeként meg kell őrizni a Bíróságon. Egy másik példányt bármely más biztonságos helyen kell tárolni [biztonsági másolatként] vészhelyzet esetére. A Bíróság által rögzített bizonyítékok átiratát a feleknek az alkalmazandó szabályoknak megfelelően kell átadni. A Bíróságon őrzött [audiovizuális] felvétel eredeti példányába való betekintés a felek kérelmére engedélyezhető, amelyről a Bíróság az igazságszolgáltatás érdekeinek előmozdításával összhangban dönt.”

²²⁵ „Kézfogás” projekt (a 87. lábjegyzetben idézett mű), 19. o.

²²⁶ Útmutató a videokonferenciákhoz a határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett hely).

²²⁷ Egyes államokban léteznek a rögzített vallomás kezelésére és tárolására irányadó eljárások. Lásd Horvátország, Litvánia, Szlovénia, Svédország és az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válaszát az országprofil kérdőív VII. részének f) és g) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű). Egy államban a vallomást a bíróság automatikusan rögzíti a polgári perrendtartás szerint (lásd Portugália válaszát) az országprofil kérdőív VII. részének g) kérdésére (ugyanott).

²²⁸ D. Epstein *et al.* (a141. lábjegyzetben idézett mű), 10.25. pont.

188. A nagykövetségek és a konzulátusok általában nem tudnak gyorsírói/tolmácsszolgáltatásokat nyújtani, vagy video/audio felvevő berendezéseket biztosítani. Ezért a megkereső félnek előzetesen meg kell tennie az összes szükséges intézkedést²²⁹.

*Konkrétan a költségekről bővebben lásd az **A2.11** (I. fejezet) és az **A3.10** (II. fejezet) szakaszt.*

189. Mindemellett a rögzítés és a jelentéstétel során alkalmazott mechanizmusok és eljárások nem korlátozódhatnak csak a felvett bizonyítás érdemi tartalmára. A gyakorlati kérdésekről, különös tekintettel az esetleges problémákra vagy kihívásokra, emellett a videokonferencia adott hatóság vagy az adott ország általi használatára vonatkozó általános adatokról is jelentést kell tenni. Ilyen módon a működési szempontok a tényleges tapasztalatok és ajánlások alapján rendszeresen kiigazíthatók²³⁰.
190. Ezért a hatóságok számára nagy előnnyel jár a pontos felhasználási nyilvántartás vezetése, és megfelelő és hozzáférhető mechanizmus biztosítása a videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás résztvevőitől visszajelzések gyűjtésére a folyamat különféle szempontjainak - többek között magának a technológiának - a felülvizsgálata érdekében, a használt terek, az előzetes és utólagos protokollok, valamint az átfogó tapasztalatok, végül az erőforrások jobb elosztása és a videokonferenciát alkalmazó eljárások hatékonyabb végrehajtása érdekében²³¹.

²²⁹ B. Ristau (a 133. lábjegyzetben idézett mű), 328. o. Hasznos lehet a felvételtől biztonsági másolat készítésének megszervezése is, amely hatékony biztosíték az audio vagy video minőségének az átvitel során történő bármely romlása ellen. Lásd például: az Egyesült Királyság Igazságügyi Minisztériuma, 32. *gyakorlati útmutató - Bizonyításfelvétel* (a 203. lábjegyzetben idézett mű), 15. o.

²³⁰ M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 25. o.

²³¹ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 77. o.

B7 Környezet, pozicionálás és protokollok

- 77 A meghallgatás során csatlakoztatandó összes helyiség vagy hely körülményeit a videokonferencia alkalmazásához kell optimalizálni, ideértve a helyiség méretét, elrendezését, hozzáférhetőségét, akusztikáját és világítását.
- 78 A felszerelést úgy kell elrendezni, hogy a „személyes” meghallgatáshoz hasonló élményt biztosítson, biztosítva a megfelelő számú kamerát és mikrofont, hogy minden résztvevő minimális nehézségekkel vagy zavarokkal legyen látható és hallható.

191. A használt helyiségek vagy terek jelentős hatással lehetnek a meghallgatás lefolytatásának módjára és végső soron az eljárás hatékonyságára. A tanú esetében a távoli helyről videokonferencia alkalmazásával történő vallomástétel élménye jelentősen eltérhet a tárgyalóteremben történő bizonyításfelvételtől, tehát nehéz lehet a szükséges légkör megteremtése²³². Mindazonáltal a bizonyítás fogatosítása során a távoli helyszínt minden szempontból tárgyalóteremnek kell tekinteni²³³.
192. A tárgyaló koncepciója kiterjesztéséből eredően Ausztráliában a „Gateways to Justice” projekt²³⁴ számos ajánlást tett a videokonferencia vonatkozásában a környezettel, a pozicionálással és a protokollokkal kapcsolatban. A projekt azt javasolta, hogy a szükséges hivatalos légkör megőrzése érdekében az elnöklő tisztviselő gondoskodjon arról, hogy a távoli helyen tartózkodó egy vagy több személyt tájékoztassák a megfelelő magatartással kapcsolatos elvárásokról²³⁵.
193. A légkörre és a viselkedésre vonatkozó ezen megfontolásokra figyelemmel a fizikai helyiségek gyakran ugyanolyan fontosak, mint a használt technológia. Ezért a távoli helyiség elrendezését szintén úgy kell megszervezni, hogy az fokozza a tanú azon érzetét, hogy hagyományos tárgyalótermi környezetben vesz részt az eljárásban²³⁶. Ezért a „Gateways to Justice” projekt javasolta még, hogy az optimális feltételek megvalósítása érdekében és ahol az erőforrások és a kapacitások lehetővé teszik, a bíróságok és más létesítmények szolgáltatói olyan megközelítést fogadjanak el, amely a műszaki szempontokat integrálja mind az építészeti, mind a fizikai környezetbe, és nevezetesen:
- a tárgyalóteremnek mindkét helyszínen elég nagy méretűnek kell lennie az összes résztvevő és adott esetben a hallgatóság befogadására;
 - további tervezési tényezőket is figyelembe kell venni, például a megfelelő megvilágítást

²³² Például a *Campaign Master (UK) Ltd kontra Forty Two International Pty Ltd (3. sz.) ügyben*, (2009) 181 FCR 152, az Ausztrál Szövetségi Bíróság aggályának adott hangot amiatt, hogy a videokonferencia-technológia használatának megengedése elvon a tárgyalóteremben történő bizonyításfelvételtől kapcsolódó néhány fontos hatást, kiemelve, hogy a tanú kevésbé van tudatában az esemény „és kötelezettségei komolyságának”.

²³³ Lásd például a *2010. évi transztasmaniai eljárási törvény* (Cth) 59. szakaszát, a fenti 141. lábjegyzetnél kifejtettek szerint.

²³⁴ Lásd fent a 45. lábjegyzetnél kifejtetteket.

²³⁵ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 63–64. o.

²³⁶ Útmutató a videokonferenciákhoz a határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 18. o.

- és dekorációt, a megfelelő akusztikát, szabályozott hőmérsékletet, valamint a résztvevők és a felszerelés pozicionálását; valamint
- számításba kell venni a helyiség átrendezését, adaptálását vagy legalábbis a „finomhangolását”, függetlenül attól, hogy a helyiségek tervezésekor a videokonferencia alkalmazását szem előtt tartották-e²³⁷.
194. A tapasztalatok azt mutatják, hogy tervezési szempontból a videokonferenciához használandó terek megvilágítási követelményei jelentik a legnagyobb kihívást. Ennek oka elsősorban az, hogy a videokonferencia egyes helyszínein lévő terekben egyes területeken rendelkezniük kell jobban megvilágított terekkel, hogy teljes mértékben megmutathatóak legyen a résztvevők arcvonásai és arckifejezése, de a környezet többi részének kissé gyengébben megvilágítottnak kell lennie annak érdekében, hogy ne zavarja a többi csatlakoztatott helyszínt megjelenítő képernyők láthatóságát²³⁸. A szervezőknek ezért fontolóra kell venniük az összes résztvevő arcának közvetlen megvilágítását minden helyszínen, biztosítva azt is, hogy az egyes helyiségben az alapvilágítás ne okozzon tükröződések, árnyékokat és elvakítást²³⁹.
195. Akusztikai szempontból a videokonferencia-létesítményekért felelős személyeknek gondoskodniuk kell arról, hogy a teret úgy alakítsák ki, hogy az minimalizálja a zaj és a zavarás bejutását, de titoktartási és magánélet-védelmi okból a hang téren belüli terjedését is korlátozza²⁴⁰. Ezenkívül annak érdekében, hogy a meghallgatás közben elhangzott szöveg érthetősége a lehető legnagyobb legyen, figyelembe kell venni az olyan tényezőket, mint a visszhangidő, a hangelnyelés és -szórás²⁴¹.
196. A résztvevőknek úgy kell elhelyezkedniük a helyiségben, hogy beszéd közben a kamera felé nézzenek, ami elengedhetetlen a jó kommunikáció előmozdításához. Ez segít meghatározni a szükséges kamerák számát és pozicionálását²⁴². Amennyiben nem tárgyalótermet használnak, a meghallgatást vezető személynek kell meghatározni, hogy a résztvevők hova üljenek. Tolmács jelenléte esetén a beszélők arcáról és ajakmozgásáról tiszta képet kell adni.
197. Az **A1** és a lenti **C1** szakaszban (*A felszerelés megfelelősége*) tárgyaltak szerint a videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás fő célja, hogy a beállítás a lehető legközelebb álljon a személyes meghallgatáshoz, ami különösen fontos a felszerelés pozicionálásának mérlegelésekor. Az országprofilokban az egyik válaszoló állam kifejezetten utalt arra, hogy a résztvevőknek képesnek kell lenniük arra, hogy „[...] tisztán lássák, hallják és megértsék [mind] a tárgyalóteremben, mind a kikerdezett személy tartózkodási helyén” történeteket, és hangsúlyozta annak szükségességét is, hogy minden résztvevőnek látnia kell a helyiség panorámanézetét, de kölcsönös kommunikációjuk részletesebb szempontjait is, beleértve a „verbális [kommunikációt], testbeszédet, az ahhoz társuló arckifejezéseket [és] gesztusokat”²⁴³. Ezért a kamerákat úgy kell elhelyezni, hogy a beszélők a kamera felé nézzenek, közvetlen szemkontaktust tartva²⁴⁴, amely fontos a beszélő viselkedésének és hitelességének

²³⁷ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 53., 57. o., vi.

²³⁸ J.R. Benya, *Lighting for Teleconferencing Spaces (A telekonferencia helyszínek megvilágítása)*, Lutron Electronics, Inc., 1998, idézi M.E. Gruen és C.R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 16. o.

²³⁹ „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 22. o.; E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 122–123. o.

²⁴⁰ M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 18. o.

²⁴¹ „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 21–22. o.

²⁴² M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 12. o.

²⁴³ Litvánia válasza az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

²⁴⁴ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 120. o.

értékelésében²⁴⁵.

198. Ugyanilyen fontos, hogy legyen megfelelő számú, megfelelő méretű videoképernyő, úgy elhelyezve, hogy minden résztvevő hasonló látószögéből és távolságból láthassa a másik oldalon beszélőt. A résztvevőknek látniuk kell a tanút vagy a szakértőt, és ennek a személynek látnia kell a kérdéseket feltevőt, és mindenkit, aki a vallomáshoz észrevételeket fűz. Az észlelés és a nézetek különös jelentőséggel bírnak annak érdekében, hogy a résztvevőkben kialakuljon a „jelenlét” megfelelő érzete, egyidejűleg garantálva az objektivitást azáltal, hogy a képernyőn megjelenő különböző résztvevőket azonos módon jelenítik meg²⁴⁶. Megfelelő számú mikrofont kell elhelyezni annak biztosítása érdekében, hogy a hangszórók egyértelműen hallhatóak legyenek, és minimálisra lehessen csökkenteni a hanginterferenciát²⁴⁷.
199. Noha a használt tér és annak környezete kiemelkedően fontos, szükség lehet az elnöklő tisztviselő részéről konkrét protokollokra vagy utasításokra, a bejáratra és a kijáratra, a felszerelés helyzetére és vezérlésére, valamint a felszólalás sorrendjére és az ülőhelyekre vonatkozóan²⁴⁸.

B7.1 Kamerák/audioberendezés vezérlése

79

Felhasználóbarát felület ajánlott, hogy lehetséges legyen a berendezés egyszerű kezelése, lehetőleg az elnöklő tisztviselő által.

200. Ideális esetben a fő helyszínen elnöklő tisztviselőnek kell az eljárás során teljeskörűen vezérelnie a berendezést²⁴⁹, szükség esetén műszaki támogató személyzet segítségével, például a kamerák vagy a mikrofon hangerejének kívánt beállításához, végső soron biztosítva, hogy a beszélő személyek mindkét oldalon jól láthatók és hallhatóak legyenek. Javasolt lehetőség szerint egy olyan mozgáskövető kamera használata, amelyet a beszélő személyre lehet irányítani, valamint egy másik kamera használata, amely a másik oldalról panorámaképet tud adni a meghallgatás helyéről.
201. Azon elnöklő tisztviselő érdekében, aki a tárgyalás során végső soron vezérli a video-/audiorendszert, javasolt, hogy a művelet legyen a lehető leginkább felhasználóbarát, és az alapvető szükséges funkciókra korlátozott²⁵⁰. Különbőféle kameranézetek vagy eltérő audiobeállítások elérhetősége esetében ajánlott egy beállításkészletet a meghallgatást megelőzően a rendszer alapkonfigurációjaként beállítani²⁵¹.

²⁴⁵ A videokonferencia-technológia tanú hitelességének értékelésére gyakorolt hatásáról lásd továbbá fent a 42. lábjegyzetet.

²⁴⁶ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 19., 21. o.

²⁴⁷ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 118. o.

²⁴⁸ Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 8. o.

²⁴⁹ Ugyanott.

²⁵⁰ Útmutató a videokonferenciákhoz a határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett hely).

²⁵¹ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 57. o.

Az audio- és videobeállításokkal kapcsolatos műszaki követelményekről bővebben lásd a **C2.5** és **C2.6** szakaszt.

B7.2 Felszólalási protokoll

80

A kapcsolat esetleges fáziskésése miatti zavarok minimalizálása érdekében a hatóságok fontolóra vehetnek a meghallgatás során felszólalási protokollt a résztvevők számára, különösen ha tolmácsolást kell igénybe venni.

202. Tekintettel arra, hogy a videokonferencia a hagyományos személyes meghallgatáshoz képest összetettebb, további protokollok lehetnek szükségesek a tényleges meghallgatás zavartalan lefolytatásának biztosításához. Hivatalos protokoll hiányában az elnöklő tisztviselőnek emlékeztetnie kell a résztvevőket azon szempontokra, amelyek további megfontolást igényelnek a videokonferencia alkalmazásával megváltozott feltételei miatt.
203. Különösen amiatt, hogy a videokonferencia-technológia használatakor a kép fogadása és a kísértő hang között rövid késedelem tapasztalható, még a jelenleg elérhető legjobb technológiával is²⁵². Ennek oka az, hogy az audio- és videojeleket külön továbbítják, ami hurkot és interferenciát okoz²⁵³. Hasznos lehet figyelmeztetni a résztvevőket erre a meghallgatás megkezdése előtt, hogy minimalizálják az egyszerre megszólalást. Az elnöklő tisztviselő fontolóra veheti, hogy a meghallgatás elején elmagyarázza a másik fél félbeszakításának vagy a tárgyalás során feltett kérdések elleni kifogásolás közlési eljárását. A résztvevőket arra is emlékeztetni kell, hogy beszéljenek közvetlenül a mikrofonba²⁵⁴.
204. Ezek a szempontok rendkívül fontosak tolmács jelenléte esetén, mivel szükség lehet további megszakításra abból a célból, hogy kérdéseket tegyen fel vagy magyarázatot kérjen; ebben az esetben különösen hasznos, ha az elnöklő tisztviselő koordinálja a felszólalások sorrendjét²⁵⁵. A tolmácsolás használatakor a résztvevőknek tudatosan ügyelniük kell a megfelelő ütemű beszédre, artikulációra, valamint az egyértelmű megfogalmazásra, a zsargon, a köznyelvi szólások és olyan kifejezések használatára, amelyek fordításkor elveszhetnek²⁵⁶.

²⁵² Útmutató a videokonferenciákhoz a határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett hely).

²⁵³ M. Dunn és R. Norwick (a 20. lábjegyzetben idézett mű), 2. o.

²⁵⁴ Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 8. o.

²⁵⁵ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 11–12. o.

²⁵⁶ „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett hely).

B7.3 Protokoll a kommunikáció megszakadása esetén

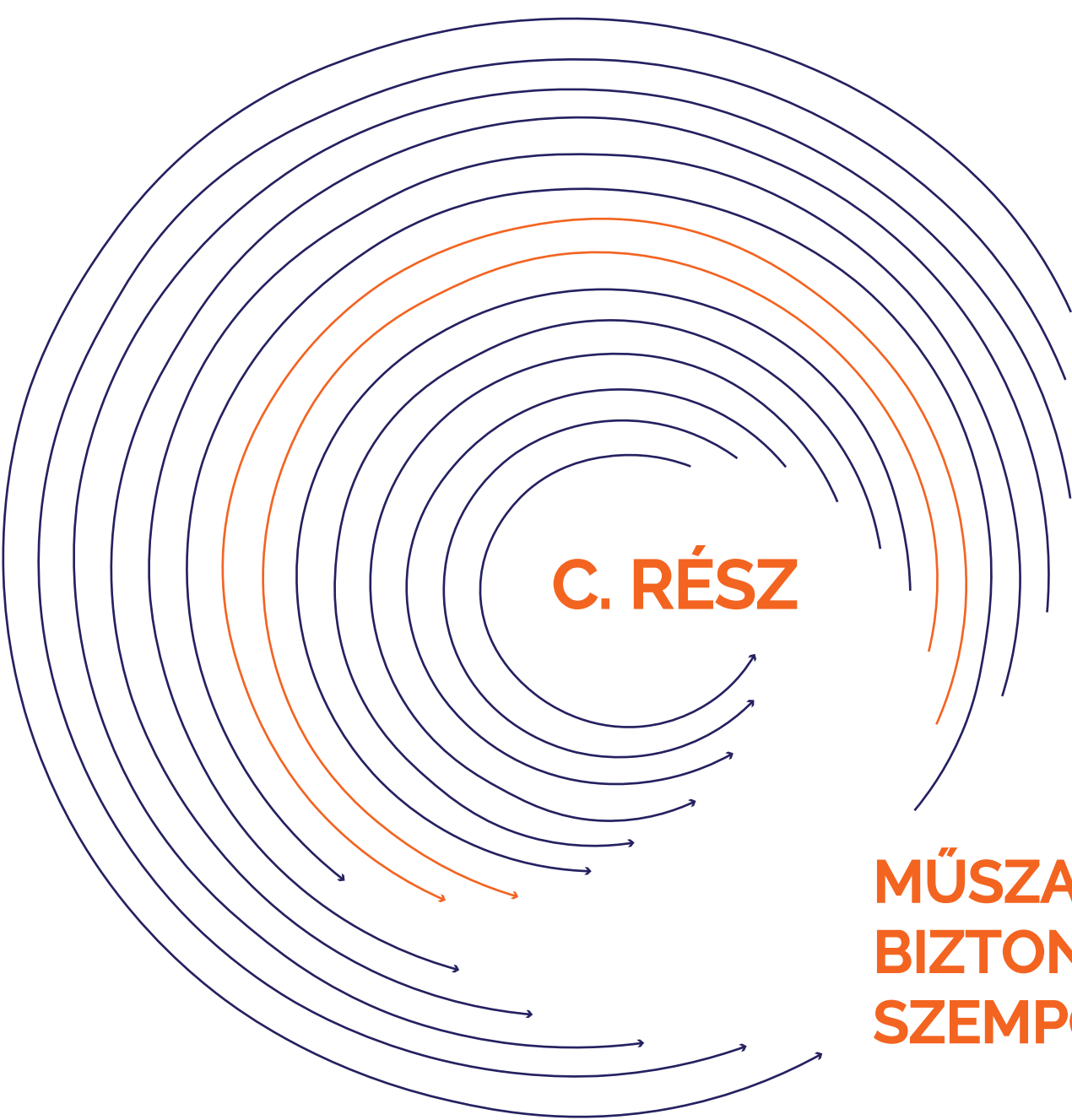

81 Minden résztvevőt tájékoztatni kell az elnöklő tisztviselő a meghallgatás során felmerülő technikai nehézségekre figyelmeztetésének eljárásáról, valamint a műszaki támogatási személyzet elérhetőségeiről, ideértve adott esetben harmadik személy áthidaló szolgálatát is.

205. A meghallgatás során technikusoknak vagy legalább „ügyeletesnek” jelen kell lennie és rendelkezésre kell állnia a felmerülő technikai problémák megoldására. A kapcsolat típusától függően előfordulhat, hogy személyzetnek kell jelen lennie a fő helyszínen és a távoli helyszínen is, vagy ha harmadik személytől áthidaló szolgáltatást vesznek igénybe, az adott szolgáltatáson keresztül elérhetőnek kell lennie. Mind a technikusoknak, mind a résztvevőknek képesnek kell lenniük arra, hogy külső műszaki támogatást is igénybe vegyenek, ha további segítségre lenne szükség.
206. Bár elengedhetetlenül előre fel kell készülni az említett eshetőségekre, a résztvevőket tájékoztatni kell a meghallgatás bármely szakaszában felmerülő műszaki problémák elnöklő tisztviselőnek történő bejelentése megfelelő protokolljáról, és maguknak is figyelniük kell az ilyen problémákra.²⁵⁷
207. Ha a meghallgatást megzavarja a helyszínek közötti kommunikáció megszakadása, amely nem oldható meg könnyen, az elnöklő tisztviselőnek felhatalmazással kell rendelkeznie a videokonferencia befejezésére, ha az eljárás lefolytatására irányadó jog eltérően nem rendelkezik, és annak későbbi időpontra elnapolására²⁵⁸.

²⁵⁷ Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 8. o.; E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 71. o.

²⁵⁸ Például a videokonferencia alkalmazását lehetővé tevő engedély megadása vagy végzés meghozatala esetén a bíróság protokollt határozhat meg a kommunikáció megszakadása esetére, ahogy azt az Egyesült Államok Connecticuti Kerületi Bírósága a *Sawant kontra Ramsey* ügyben hozott végzésében megfogalmazta (az 55. lábjegyzetben idézett mű).

C. RÉSZ

**MŰSZAKI ÉS
BIZTONSÁGI
SZEMPONTOK**

- C1 A BERENDEZÉS MEGFELELŐSÉGE
- C2 MŰSZAKI MINIMUMSZABVÁNYOK

208. A technológia sokkal gyorsabban halad előre, mint a jogalkotás, ezzel olyan egyenlőtlenségeket teremtve, amelyek tovább súlyosbítják a rendszerek közötti kompatibilitási problémákat a modern igazságügyi együttműködéssel összefüggésben. A világ egyes részein a technológiai fejlesztések egy évtized alatt átalakították a bírósági tárgyalókat és az ügykezelési rendszereket, és a „Kézfogás” projekt igazolta, hogy egyes európai államok nemzeti polgári törvénykönyvük alapján képesek akár az eljárások teljes mértékű „virtualizálására”²⁵⁹.
209. Az útmutató e részének célja a határokon átnyúló videokonferencia alkalmazásával kapcsolatos technológiai és biztonsági megfontolások számos hagyományos aspektusának kezelése. Tekintettel a technológiai fejlesztések gyors ütemű jellegére, ez a rész nem tekinthető átfogónak, hanem a közzététel időpontjában volt pontos. A hatóságok és a felhasználók esetében is szorgalmazott, hogy lehetőség szerint tartsanak lépést az említett fejleményekkel a magas színvonalú infrastruktúra fenntartása érdekében. Új berendezések vagy technológiák bevezetése esetére az Európai Unió Tanácsa azt ajánlja, hogy először kísérleti program induljon, és annak sikeressége esetén a megvalósításra külön szakaszokban vagy fázisokban kerüljön sor²⁶⁰.

²⁵⁹ M. Davies (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 205. o.; „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 22. o.

²⁶⁰ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 13. o.

C1 A berendezés megfelelősége

- 82 A hatóságok esetében szorgalmazott a lehető legjobb minőségű készülékek használata a személyes meghallgatás lehetőség szerinti utánzása érdekében.
- 83 Az intézkedések meghozataláért felelős alkalmazottaknak tisztában kell lenniük a technológiai lehetőségekkel és létesítményekkel, beleértve azt is, hogy mely helyszínek vannak a szükséges technológiákkal felszerelve.

210. A videokonferencia-technológia használata minden bizonnyal képes forradalmasítani a bizonyításfelvétel módját, különösen határokon átnyúló helyzetekben, jóval inkább, mint a telefonos és hangalapú technológiák alkalmazása. Ennek oka az, hogy a videokonferencia nem csak szóbeli bizonyításfelvétel távoli helyszínről történő meghallgatását teszi lehetővé, hanem a nem verbális kommunikáció kritikus szempontjainak kiértékelését is, ideértve a testbeszédet és az arckifejezéseket is²⁶¹.
211. A fent (az **A1** szakaszban) említettek szerint a videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás fő célja a személyes meghallgatás lehetőség szerinti imitálása. Ebből következik, hogy a videokonferencia jelentős hasznát csorbítja, ha a használt berendezés nem megfelelő színvonalú; elvesznek fő előnyei, és korlátai súlyosbodnak²⁶².
212. Ténylegesen az országprofilokban néhány válaszoló állam arról számolt be, hogy valóban követelmény, hogy a videó és a hang megfelelő minőségű legyen, hogy az elnöklő tisztviselő jól látja és hallja a videokonferencia alkalmazásával megjelenő személyt, különösen, ha ez a személy tanú²⁶³.
213. A berendezés megfelelő *minőségének* biztosítása mellett a felelősöknek gondoskodniuk kell arról is, hogy a személyzet a folyamat minden szakaszában megfelelő *ismeretekkel* rendelkezzen a meglévő technológiai infrastruktúráról²⁶⁴. Például előfordulhat, hogy a megkereséseket vizsgáló személyeknek kapcsolatot kell tartaniuk a személyzet más tagjaival annak meghatározása érdekében, hogy a videokonferencia iránti kérelem a gyakorlatban megvalósítható-e, figyelembe véve az adott hatóságnál vagy régióban rendelkezésre álló létesítményeket és infrastruktúrát. Ez az ismeret nemcsak jelentősen megkönnyíti a megfelelő eszközök igazgatási vagy jogi személyzet általi kiválasztását és elosztását, hanem javítja a hatóságok közötti együttműködést is, különösen akkor, ha a műszaki személyzetnek meg kell határoznia a rendszerek átjárhatóságát.

²⁶¹ M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 4. o.

²⁶² Mind a bíróság, mind az eljárásban részt vevő felek számára hátrányos a technológia hibája vagy meghibásodása. Lásd például a *Stuke kontra ROST Capital Group Pty Ltd ügyet* (az 55. lábjegyzetben idézett mű), amelyben az Ausztrália Szövetségi Bíróság kifejtette az annak eldöntésére való képtelenséget, hogy „egy kritikus kérdésre adott válasz késedelme a tanú kitérésének vagy bizonytalanságának, vagy csupán az átviteli nehézségeknek tudható-e be”.

²⁶³ Lásd például Ausztrália, Finnország, Magyarország, Izrael és Lengyelország válaszát az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

²⁶⁴ „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett hely).

További információk a személyzet műszaki támogatásáról és képzéséről a B3 szakaszban.

214. Általánosságban elmondható, hogy magát a videokonferencia-berendezést vagy beépítik egy adott helyre (azaz rögzített) vagy eltérő helyszínekre szállítható (azaz hordozható). Míg a rögzített berendezések általában több funkciót kínálnak, a hordozható eszközök költséghatékonyabb megoldást jelenthetnek, különösen azokon a helyszíneken, ahol a videokonferenciát nem gyakran használják.

C1.1 Licenchez kötött szoftver használata

84

A licenchez kötött szoftverek használata elsősorban a műszaki támogatás elérhetősége miatt előnyös, és a hatóságok gyakorlata megerősíti, hogy ezek használatát részesítik előnyben.

215. Az országprofilokban a válaszoló államok többsége jelezte, hogy licenchez kötött szoftvert használ, amely videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételkor biztosítja a támogatást műszaki és biztonsági kérdésekben²⁶⁵. Néhány, a válaszoló államok által használt, licenchez kötött szoftver a Cisco infrastruktúra (beleértve a Cisco Jabber-t)²⁶⁶, a Lifesize²⁶⁷, a Polycom²⁶⁸, a Skype for Business²⁶⁹, a Sony IPELA videokommunikációs rendszer²⁷⁰, a Tandberg²⁷¹, a Telkom²⁷² és a Vidyo konferencia²⁷³. Egy válaszoló állam jelezte, hogy ingyenes szoftvert használ²⁷⁴.
216. Ezen túlmenően, a kérelem jellegétől függően, különféle szoftvereket lehet használni, mivel az érintett hatóságok és az érintett helyszínek eltérőek lehetnek, függetlenül attól, hogy az I. vagy

²⁶⁵ Azaz 23 válaszoló állam. Lásd Fehéroroszország, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Finnország, Franciaország, Németország, Magyarország, Izrael, Korea(i Köztársaság), Lettország, Litvánia, Málta, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szingapúr, Dél-Afrika és Svédország választ az országprofil kérdőív III. részének a) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

²⁶⁶ Lásd például Ausztrália (egy állam), Bosznia-Hercegovina, Németország (egyes államok), Norvégia és Svédország választ az országprofil kérdőív III. részének a) és b) kérdésére (ugyanott).

²⁶⁷ Fehéroroszország és Németország (egyes államok) választ az országprofil kérdőív III. részének a) kérdésére (ugyanott).

²⁶⁸ Ausztrália (egy állam), Cseh Köztársaság, Németország (egyes államok), Málta és Szingapúr válasza az országprofil kérdőív III. részének a) és b) kérdésére (ugyanott).

²⁶⁹ Izrael válasza az országprofil kérdőív III. részének a) kérdésére (ugyanott).

²⁷⁰ Németország (egyes államok) válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

²⁷¹ Ugyanott.

²⁷² Dél-Afrika válasza az országprofil kérdőív III. részének a) kérdésére (ugyanott).

²⁷³ Korea(i Köztársaság) válasza az országprofil kérdőív III. részének a) kérdésére (ugyanott).

²⁷⁴ Venezuela válasza az országprofil kérdőív III. részének a) kérdésére (ugyanott) (jelezve, hogy Venezuela az Apache Openmeetings szoftvert használja, annak 3.0.6 verzió kiadását).

a II. fejezet szerinti megkeresésről van szó. Például egy válaszoló állam megjegyezte, hogy bár általában nem használ az I. fejezet szerint licenchez kötött programot, ez esetenként előfordulhat a II. fejezet alapján²⁷⁵.

C1.2 Kereskedelmi szolgáltatók igénybevétele

- 85 Akik videokonferencia technológiát kívánnak használni a bizonyításfelvétel során, ellenőrizniük kell, hogy az állam illetékes hatóságai megengedik-e a széles körben elérhető kereskedelmi szolgáltatók igénybe vételét.
- 86 Amennyiben bizonyításfelvételhez kereskedelmi szolgáltatót vesznek igénybe, a résztvevők és a hatóságok esetében szorgalmazott, hogy gondoskodjanak a megfelelő biztonsági intézkedésekről.

- 217. Az egyszerűen elérhető, hang és a videó valós időben történő továbbítását lehetővé tevő azonnali üzenetküldő szoftveralkalmazások egyre növekvő alkalmazásával felmerült a kérdés, hogy kereskedelmi szolgáltatót (például a Skype-ot) lehet-e használni videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételre, és hogy az megfelelő sebességű adatátvitelt biztosít-e.
- 218. Míg az országprofilokban néhány válaszoló állam kereskedelmi szolgáltatók, például a Skype²⁷⁶ és a Skype for Business²⁷⁷, vagy a Polycom RealPresence (mobil vagy asztali)²⁷⁸ videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételhez való használatát jelentette, mások azt csak kivételesen és csak a származási bíróság kérésére engedélyezik²⁷⁹. Sok válaszoló állam semmilyen körülmények között nem engedélyezi²⁸⁰.
- 219. Az egyik válaszoló állam jelezte, hogy kereskedelmi szolgáltatót keresztül akkor lehet majd bizonyítást felvenni, amint a bíróságok biztonságos hálózata képes IP-kapcsolatok felvételére (mivel jelenleg csak bejövő ISDN hívások megengedettek), bár ez az eseti alapon a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik²⁸¹.

²⁷⁵ Az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válasza. az országprofil kérdőív III. részének a) kérdésére (ugyanott).

²⁷⁶ Ausztrália (egy állam), Brazília, Izrael, Málta és Mexikó válasza az országprofil kérdőív III. részének c) kérdésére (ugyanott).

²⁷⁷ Izrael és Portugália válasza az országprofil kérdőív III. részének a) és c) kérdésére (ugyanott). Portugália válaszában azt is jelezte, hogy amennyiben a bizonyítást kereskedelmi szolgáltatók útján lehet fogatosítani, a Skype használatát javasolják, annak a Skype for Business alkalmazással való átjárhatósága miatt.

²⁷⁸ Szingapúr válasza az országprofil kérdőív III. részének c) kérdésére (ugyanott).

²⁷⁹ Finnország és Lengyelország válasza az országprofil kérdőív III. részének c) kérdésére (ugyanott).

²⁸⁰ Ausztrália (két állam), Fehéroroszország, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Németország, Görögország, Magyarország, Lettorság, Norvégia, Szlovénia, Svédország és Svájc válasza az országprofil kérdőív III. részének c) kérdésére (ugyanott).

²⁸¹ Az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válasza. az országprofil kérdőív III. részének c) kérdésére (ugyanott) Az IP és az ISDN (mindkettő hálózati típus) kifejtését lásd a C2.2 szakaszban.

220. A válaszoló államok által a kereskedelmi szolgáltatók igénybevételével kapcsolatban kifejezett néhány aggály a következő: előnyben részesítik a kérelmező és a megkeresett hatóságok között egyedileg létrehozott biztonságos kapcsolatot²⁸²; egy kereskedelmi szolgáltató tárolhatja a videokonferencia tartalmát, ezt a helyzetet meg kell előzni²⁸³; A Skype vagy más kereskedelmi szolgáltatók nincsenek integrálva az illetékes hatóságok videokonferencia-infrastruktúrájába²⁸⁴.

²⁸² Lengyelország válasza az országprofil kérdőív III. részének c) kérdésére (ugyanott).

²⁸³ Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület) válasza az országprofil kérdőív III. részének c) kérdésére (ugyanott).

²⁸⁴ Lettország válasza az országprofil kérdőív III. részének c) kérdésére (ugyanott).

C2 Műszaki minimumszabványok

- 87 Bármely videokonferencia rendszer műszaki szabványait holisztikusan kell figyelembe venni annak biztosítása érdekében, hogy minden elem támogassa a rendszer hatékony működését.
- 88 A videokonferencia létrehozásának fő módjai közül a hatóságok esetében szorgalmazott, hogy fontolják meg a rendszerbe beépített videokonferencia-híd vagy többpontos vezérlőegység (MCU) használatát, vagy annak harmadik személy által nyújtott szolgáltatáson keresztüli igénybevételét, hogy enyhítsék az interoperabilitási aggályokat, különösen ha határokon átnyúló kapcsolatot kell létrehozni.

- 221. Noha természetesen fontos, hogy az összetevők a lehető legmagasabb színvonalúak legyenek, akárcsak bármely típusú technológiai infrastruktúra esetén, a videokonferenciát lehetővé tevő technológia csak annyira lehet erős, mint annak leggyengébb láncszeme. Ezért holisztikus megközelítésre van szükség az egyes összetevőkre vonatkozóan szükséges minőség és szabványok meghatározásakor.
- 222. Kiindulási pontként fontos megemlíteni a videokonferencia kapcsolat létrehozásának négy fő módját, nevezetesen: „közvetlenül” a rendszerek között, „videokonferencia-híd” útján, vagy akár a fő bírósági tárgyaló távoli pontig kiterjesztésével vagy fordítva, a távoli pont fő bírósági tárgyaló rendszerébe illesztésével. Mindegyiknek megvannak a maga előnyei, de a felhasználás elsősorban a rendszertípusoktól és az adott helyszín kapacitásaitól függ.
- 223. Először is, a hatékony, közvetlen videokonferencia-kapcsolat létrehozása érdekében az egyes helyszíneken a berendezéseknek (például a hálózattípus és a kodek protokollok) átjárhatónak kell lenniük²⁸⁵. Ennek biztosítása érdekében az alkalmazott berendezéseknek adott esetben meg kell felelniük az elismert iparági szabványoknak, nevezetesen a Nemzetközi Távközlési Egyesület Távközlési Szabványügyi Szektora (ITU-T) által ajánlottaknak.²⁸⁶ Ennek a közvetlen „pont-pont” stílusú hívásnak az az előnye, hogy megmarad a rendszerek funkcionalitása és összes lehetősége, például több kamera és/vagy képernyő használata.
- 224. Másodszor, amennyiben a berendezés nem átjárható, a helyszínek különféle hálózatokkal vagy nem kompatibilis protokollokkal vannak összekötve, vagy kettőnél több helyet kell összekapcsolni, áthidaló szolgáltatást kell alkalmazni²⁸⁷. Amint azt a szójegyzék is jelzi, a videokonferencia-híd (néha egyszerűen „hídnak”, más néven többpontos vezérlőegységnek (MCU) vagy „átjárónak” is nevezik) szoftver és hardver kombinációja, amely virtuális tárgyalót hoz létre és „hídként” működik a webhelyek összekapcsolásával és szükség esetén átalakítások elvégzésével (például átalakítja a hálózati jelet, kodek protokollokat vagy audio/video

²⁸⁵ Lásd például a **C2.1** és **C2.2** szakaszt.

²⁸⁶ Az ITU-T szabványokat „ajánlásként” adják ki, és azok az „Ajánlások sorozatonként” listából érhetőek el a következő címen: < <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/index.aspx> > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

²⁸⁷ „Kézfogás” projekt, „D2.1 általános tesztjelentés”, 18–19. o.

definíciókat)²⁸⁸. A „híd” beépíthető az adott helyszínen található videokonferencia infrastruktúrába vagy származhat harmadik személytől, amely kiegészítő szolgáltatásokat is kínálhat, például a helyszínek betárcsázását, valamint a kapcsolat és az általános minőség figyelemmel kísérését. Ezért néhány hatóság előnyben részesíti egy híd beépítését saját infrastruktúrájába az azzal járó potenciális biztonsági problémák megelőzésére, amikor harmadik személy nyújtja az áthidaló szolgáltatást. Függetlenül a kezelés módjától, a legfontosabb szempont, hogy az MCU úgy legyen konfigurálva, hogy megfelelően kezelje a bejövő és a kimenő hívásokat, ahol a biztonsági gyakorlatok vagy protokollok lehetővé teszik. Például javasolt, hogy legyen egy MCU konfigurálva az idegen végpont közvetlen betárcsázásának lehetővé tételére, és hasonlóképpen az idegen végpontokból a betárcsázás lehetővé tételére²⁸⁹. Ez megelőzi azt a helyzetet, amikor mindkét hatóság MCU-i csak a bejövő hívásokat engedélyezik, lényegében megoldhatatlan helyzetet keltve, és egyik MCU sem képes kapcsolatot létesíteni²⁹⁰.

225. Az utolsó két lehetőség hasonló módon működik, a harmadik lehetőség az, amikor a tárgyalóterem videokonferencia rendszerét távoli kapcsolaton keresztül „kiterjesztik” a távoli helyre, és a távoli helyre telepített alkalmazás tárcsázza a fő tárgyalóterem beépített kodekjét. Ehhez azonban a tárgyalóteremben nemcsak az IP-hálózati kapcsolatok támogatására, hanem az internethez való kapcsolódásra is szükség van, ami egyes hatóságok számára biztonsági problémákat vethet fel.
226. Ezzel szemben a videokonferencia kapcsolat létrehozásának negyedik lehetősége az, hogy a távoli helyet a tárgyalóteremben található videokonferencia rendszerbe nem integrálják, hanem az egyszerű „segéd” bemenet, amely lehetővé teszi a távoli webhely csatlakozását, miközben azt biztonságosan elzártan és a fő bírósági terem videokonferencia rendszerétől elkülönülten tartja.
227. Bármelyik technológiai megoldást is alkalmazzák, az alábbiak a javasolt műszaki „minimumszabványok”, amelyek biztosítják a megfelelő minőségű kapcsolatot, amely végül lehetővé teszi az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítását a távolból részt vevők számára, személyes megjelenéssel összevethető módon.

²⁸⁸ Fontos megjegyezni, hogy ha a híd hatékony átkódolási képességet biztosít, a személyeket a videokonferencia-hídon keresztül „azzal a lehető legnagyobb sebességgel és lehető legjobb minőségben csatlakoztatják, amelyet egyéni rendszerük képes támogatni” (ennek eredményeként a résztvevők eltérő video és audio minőségi szintet tapasztalhatnak). Ha nem biztosított a hatékony átkódolás, a híd a legkisebb közös nevezőn (azaz a leglassúbb kapcsolattal) hozza létre a kapcsolatokat. További információkért lásd: Polycom, Fehér könyv, *An Introduction to the Basics of Video Conferencing (Bevezetés a videokonferencia alapjaihoz)*, 2013, elérhető a következő címen: < <http://www.polycom.com/content/dam/polycom/common/documents/whitepapers/intro-video-conferencing-wp-engb.pdf> > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

²⁸⁹ „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 24. o.

²⁹⁰ A „Kézfogás” projekt keretében végzett tesztek azt is kimutatták, hogy ha a videokonferencia mindkét végpontja egy MCU-ból tárcsáz, problémák merülhetnek fel, például hurok keletkezése vagy a kapcsolat megszűnése. Lásd: „Kézfogás” projekt (ugyanott), 17–18. o.

C2.1 Kodek

89 A kodekeknek meg kell felelniük a vonatkozó iparági szabványoknak, minimálisan lehetővé téve az egyidejű hang- és képátvitelt.

228. A szójegyzékben meghatározott kodek a videokonferencia rendszer kulcsfontosságú eleme, és kompatibilisnek kell lennie a rendszer többi összetevőjével. A videokonferencia rendszerek rendszerint tartalmaznak mind videokodeket, mind audiokodeket, valamint adat- vagy szöveges kodeket.
229. Az országprofilokból nyilvánvaló, hogy sokféle kodek áll rendelkezésre²⁹¹. A legtöbb válaszoló állam jelezte, hogy hatóságuk a Cisco-kodekeket (beleértve a Cisco Tandberg gyártót is) vagy a Polycom-kodekeket használja²⁹². A használatban lévő többi kodeket – a válaszoló államok beszámolója szerint – olyan gyártók állítják elő, mint például az Aethra²⁹³, az Avaya²⁹⁴, az Aver²⁹⁵, a Google²⁹⁶, a Huawei²⁹⁷, a Lifesize²⁹⁸, az Openmeetings²⁹⁹, a Sony³⁰⁰ és a Vido³⁰¹.
230. Bármelyik gyártót is választják, a használni kívánt kodekeknek meg kell felelniük az ITU-T vagy azzal egyenértékű szabványoknak. A videokodekek ITU-T szabványait a H.261, H.263, H.264 és H.265 ajánlás határozza meg³⁰². Az ITU-T audiokodek-szabványait a G.711, G.719, G.722, G.722.1, G.723.1, G.728 és G.729 ajánlás tartalmazza³⁰³. A válaszoló államokban használt egyéb

²⁹¹ Lásd a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), III. rész, b) kérdése.

²⁹² A Cisco (és/vagy a Cisco Tandberg) kodekek tekintetében lásd Ausztrália (egy állam), Fehéroroszország (egyes bíróságok), Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Franciaország, Németország (egyes helyeken), Lettország, Norvégia és Svédország válaszáat az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű). A Polycom kodekek esetében lásd Ausztrália (egy állam), Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Németország (egyes helyeken), Magyarország, Málta, Szingapúr, Szlovénia és az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válaszáat az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

²⁹³ Ciprus és Románia válasza (lásd a II. mellékletet) az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

²⁹⁴ Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület) válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

²⁹⁵ Bulgária válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

²⁹⁶ Venezuela válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

²⁹⁷ Litvánia válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

²⁹⁸ Fehéroroszország (egyes bíróságok) és Németország (egyes helyeken) válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

²⁹⁹ Venezuela válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³⁰⁰ Horvátország és Németország (egyes helyeken) válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³⁰¹ Korea(i Köztársaság) válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³⁰² Lásd az „Ajánlások sorozatonként” listát (a 286. lábjegyzetben idézett mű), H. sorozat.

³⁰³ Ugyanott, G. sorozat.

audiokodekek a következők: AAC-LD³⁰⁴, SPEEX³⁰⁵, HWA-LD³⁰⁶, Siren³⁰⁷ és ASAO³⁰⁸. Az adatkodek szabvánnyal (például a feliratozás vagy a szöveg linken keresztüli továbbítása céljából) a T.120 ajánlás foglalkozik³⁰⁹.

C2.2 Hálózatok

- 90 Javasolt IP-hálózat használata, ISDN-nel (ha van)³¹⁰ tartalék vagy vészhelyzeti felhasználásra fenntartva.
- 91 A hatóságok esetében szorgalmazott, hogy a hálózatot lehetőség szerint szereljék fel többpontos funkciókkal.

- 231. A videokonferencia továbbításhoz a leggyakrabban használt hálózatok az Integrált Szolgáltatások Digitális Hálózata (ISDN) és az Internet Protokoll (IP)³¹¹. Az ISDN – amely eredetileg a videó-összeköttetés elfogadott eszköze volt – digitális kommunikációt biztosít telefonvonalon keresztül. Ezzel szemben az IP, amely az internetet használja az átvitelhez, a videokonferencia domináns hálózatává vált, mivel általában nagyobb sávszélességet biztosít, lehetővé téve a jobb video- és hangminőséget³¹².
- 232. Az országprofilokban a válaszoló államok többsége jelezte, hogy mind az IP, mind az ISDN kapcsolatokat használják a videokonferencia lehetővé tételéhez³¹³. Néhány válaszoló állam

³⁰⁴ Bosznia-Hercegovina, Litvánia, Románia és Svédország válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

³⁰⁵ Korea(i Köztársaság) válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³⁰⁶ Litvánia válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³⁰⁷ Szingapúr válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³⁰⁸ Venezuela válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott) (ez a konkrét kodek „Nellymoser” néven is ismert).

³⁰⁹ Lásd az „Ajánlások sorozatonként” listát (a 286. lábjegyzetben idézett mű), T. sorozat.

³¹⁰ Az elkövetkező években az ISDN-t fokozatosan megszüntetik Európa nagy részén. Néhány uniós tagállamban már befejeződött az ISDN-ről az IP-alapú hálózatokra történő áttérés, míg másokban várhatóan legkésőbb 2025-ig befejeződik. Lásd: a Posta és Távközlési Igazgatások Európai Értekezlete (CEPT), Elektronikus Hírközlési Bizottság (ECC), *ECC Report 265: Migration from PSTN/ISDN to IP-based networks and regulatory aspects (ECC 265. Jelentés: Áttérés a PSTN/ISDN-ről az IP-alapú hálózatokra és a szabályozási szempontok)*, 2017, a következő címen érhető el:

< <https://www.ecodocdb.dk/download/754b9fdf-e4c5/ECCRep265.pdf> > (utolsó megtekintés: 2020. március 4.).

³¹¹ M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 6–7. o. Lásd még a szójegyzéket.

³¹² „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 18. o.

³¹³ Ausztrália (egyes államok a beszámoló szerint csak ISDN-nel vagy IP-vel rendelkeznek), Brazília, Kína (Hong Kong SAR), Horvátország, Ciprus, Franciaország (az ISDN-ről az IP-re történő áttérés folyamatában, 75%-uk már elkészült), Németország, Korea(i Köztársaság) (aszimmetrikus digitális előfizetői vonalat, azaz ADSL-t használ a szolgáltatóhoz csatlakozáshoz), Lettország, Litvánia, Norvégia, Lengyelország, Portugália, Szingapúr, Szlovénia, Svédország és az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

kizárólag az IP-hálózat használatát jelentette³¹⁴.

233. Az ISDN összefüggésében nincs egyetlen globális szabvány, ezért a technológia különböző formái léteznek. Az ISDN-t használó videokonferencia-rendszerek azonban automatikusan átalakításra kerülnek egy közös szabvánnyá, amelyet az ITU-T H.320 ajánlás hozott létre, amely egy átfogó ajánlás az ISDN-n keresztüli video- és audioátvitel esetében³¹⁵. Ezzel szemben a konvertálás nem szükséges az IP esetében, mivel a szabvány globálisan következetes, internetes kommunikáción keresztül. Az ITU-T e tekintetben ajánlást tett közzé: a H.323-t, amelyet sok válaszoló államban alkalmaznak szabványként³¹⁶. A Session Initiation Protocol (SIP) egy alternatív IP-szabvány, amelyet sok válaszoló államban is használnak³¹⁷.
234. A „Kézfogás” projekt eredményei rámutatnak a hálózat paramétereivel kapcsolatos további fontos szempontokra is. Először: a „Gatekeeper” szoftver ideális esetben beépítésre kerül a videokonferencia rendszerbe a hálózat (beleértve az előtagot és a tárcsázást is) és annak a tűzfallal való interakciója kezelésére³¹⁸. Másodszor, amennyiben a berendezés nem átjárható vagy különböző hálózatokhoz csatlakozik (azaz ISDN-IP-kapcsolatok), videokonferencia-áthidaló szolgáltatást kell igénybe venni (a fentiekben a 224. pontban ismertetett módon)³¹⁹. Harmadszor, egy ilyen hídra szükség lehet a három vagy több különálló végpontot tartalmazó videokonferencia-alkalmazás összehangolásához vagy több videokonferencia-hívás egyidejű kezeléséhez³²⁰. Az országprofilokban a válaszoló államok többsége jelezte, hogy többpontos kapcsolat lehetséges a hatóságaik rendszerein belül³²¹.

³¹⁴ Fehéroroszország, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Cseh Köztársaság (az ISDN-t tesztelésre használja), Észtország, Finnország, Magyarország, Izrael, Málta és Venezuela válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³¹⁵ Lásd az „Ajánlások sorozatonként” listát (a 286. lábjegyzetben idézett mű), H. sorozat.

³¹⁶ Bosznia-Hercegovina, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Ciprus, Cseh Köztársaság, Finnország, Franciaország, Németország (egyes helyeken), Magyarország, Izrael, Málta, Portugália, Szingapúr és Szlovénia válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

³¹⁷ Bosznia-Hercegovina, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Cseh Köztársaság, Finnország, Franciaország, Németország (egyes helyeken), Izrael, Málta, Portugália (fejlesztés alatt) és Svédország válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³¹⁸ „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 25. o.

³¹⁹ Ugyanott. Lásd még az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) választ (biztonságos hálózatot használ „áthidaló kapcsolattal”) az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

³²⁰ „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 17. o. Lásd például Lettország, Norvégia, Portugália és Svédország választ az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott), amelyek kifejezetten hivatkoznak egy MCU-ra.

³²¹ Ausztrália (két állam), Fehéroroszország, Brazília (a legtöbb esetben), Bosznia-Hercegovina, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Franciaország (az Igazságügyi Minisztérium áthidaló szolgáltatásán keresztül), Németország (néhány helyszínen), Magyarország, Izrael, Korea(i Köztársaság) (legfeljebb 100 résztvevőig), Lettország, Litvánia (legfeljebb 46 résztvevőig), Málta, Norvégia, Lengyelország (nem minden bíróságon), Portugália, Románia, Szingapúr, Szlovénia (legfeljebb 20 résztvevőig), Svédországban (egységenként legfeljebb 5 résztvevő, vagy annál több vehet részt az MCU-n keresztül) és Venezuela válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

C2.3 Sávzélesség

- 92 A hatóságok esetében szorgalmazott, hogy hálózataik esetében a lehető legnagyobb sávzélességről gondoskodjanak.
- 93 A hálózattól függően az ajánlott sávzélesség jelenleg legalább 1,5–2 megabites másodpercenként IP-hálózatok esetén (vagy legalább 384 kilobit/másodperc az ISDN-hálózatoknál).

235. A megfelelő sávzélesség biztosítása egyaránt a videokonferencia szolgáltatás nyújtásának egyik legfontosabb és potenciálisan legdrágább összetevője. A kodekek csak megfelelő sávzélességgel képesek megfelelő kép- és hangminőséget biztosítani. A videokonferencia rendszereket ennek szem előtt tartásával kell megtervezni, biztosítva a lehető legnagyobb sávzélességet, még akkor is, ha a sávzélességet később a gyakorlatban korlátozhatja a hálózati vagy internetes sávzélesség-kapacitás³²². Hasonlóképpen, még a legnagyobb sávzélesség-képességű rendszereknél is szem előtt kell tartani a hálózati kapcsolat megbízhatóságát és teljesítményét, mivel a legkisebb megszakítás vagy következtelenség akadályozhatja a rendszer azon képességét, hogy a lehető legjobb szolgáltatást nyújtsa. Például a „Kézfogás” projekt során elvégzett tesztek megerősítették, hogy az ISDN kapcsolat sávzélessége jóval alacsonyabb (azaz lassabb átviteli sebességű, jellemzően körülbelül 384 kilobit másodpercenként) mint az IP hálózati kapcsolaté (azaz általában 1,5 megabit/s, legalább)³²³, ezért az ilyen rendszereknek másodlagos vagy „tartalék” megoldásnak kell maradniuk.
236. A legtöbb videokonferencia-berendezés ma lehetővé teszi a nagyfelbontású (HD) átvitelt (általában 720–1080 felbontási sor) és az ilyen átvitel sávzélesség-igénye egyetlen pont-pont közötti hívásnál legalább 1,2–1,5 megabit/s³²⁴. Logikus tehát, ahogy Gruen és Williams megfigyelte, hogy a többpontos hívások nagyobb sávzélességet igényelnek, lényegében megszorozva a sávzélességet legalább a szükséges pontok számával (például 5 megabit/s sebességre négyponthoz)³²⁵. A „Kézfogás” projekt következtetései hasonlóan azt javasolták, hogy minden videokonferencia rendszer sávzélessége legyen elegendő ahhoz, hogy támogassa a csúcsidőszakokban egyidejűleg igénybe vehető munkamenetek maximális számát.³²⁶ Meg kell jegyezni, hogy ezek az aggályok részben enyhíthetők egy videokonferencia-híd használatával (a fenti 224. pontban tárgyaltak szerint), bár magának a hídnak is megfelelő sávzélességgel kell rendelkeznie.

³²² E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 121. o.; Ausztrál Szövetségi Bíróság (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 2. o.

³²³ „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 19. o.

³²⁴ M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 8–9. o. Lásd még Bulgária, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Észtország, Franciaország, Németország, Magyarország, Lettország, Málta, Norvégia, Lengyelország, Portugália és Szlovénia választát az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű), amelyek mindegyike nagyfelbontású (HD) kapacitással vagy *egyszerre* nagy és standard felbontású (HD/SD) kapacitással rendelkezik. Lásd továbbá Fehéroroszország és Horvátország választát, amelyek arról számoltak be, hogy csak szabványos felbontású (SD) kapacitással rendelkeznek, az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³²⁵ M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 9. o.

³²⁶ Az IP-kapcsolatokhoz a projekt további puffert ajánlott a „garantált prioritásos sávzélességen” (azaz a minimális sávzélesség plusz 20%) belül. Lásd: „Kézfogás” projekt (a 323. lábjegyzetben idézett hely).

237. Az országprofilokban a válaszoló államok a lehetséges sávszélességek és átviteli sebességek sokféleségéről számoltak be, még a hálózati kapcsolat két fő típusán belül is³²⁷. Sok válaszoló állam 2 megabit/s vagy annál magasabb maximális kapacitást jelentett³²⁸, a legnagyobb jelentett sávszélesség-kapacitás másodpercenként 8 megabites (IP-kapcsolat esetében)³²⁹. Amint fentebb említésre került, a fő meghatározó tényező a használt hálózat típusa, mivel az IP hálózati kapcsolatok általában lényegesen nagyobb sávszélességet tesznek lehetővé.

C2.4 Titkosítás

- 94 A jelek titkosítása az iparági szabvány szerint ajánlott, és a hatóságok gyakorlata megerősíti, hogy azt széles körben használják.
- 95 Titkosítás használata esetén azt „automatikus” vagy „legjobb erőfeszítés” értékre kell állítani, hogy minimalizálni lehessen a kompatibilitási problémákat más típusú titkosítással.

238. Noha ez általában bűnügyi jelentőségűnek tűnik, a polgári és kereskedelmi ügyekben a határokon átnyúló videóátvitelt ugyanolyan biztonságossá kell tenni a harmadik személyek általi illegális lehallgatástól, az ügy kényességével arányos eszközökkel³³⁰. A tűzfal és/vagy az ISDN-hálózat minimalizálhatja az átvitelhez való illegális hozzáférés kockázatát, bár az IP-kapcsolatok egy ideje előnyben részesülnek az ISDN-nel szemben³³¹.
239. Bármelyik hálózatot is használják, a „Kézfogás” projekt arra a következtetésre jutott, hogy erősen ajánlottak az illetéktelen hozzáférés minimalizálására szolgáló további eszközök, például a ténylegesen továbbított jelek titkosítása³³². Az országprofilokban a legtöbb válaszoló állam beszámolt arról, hogy valamilyen kiegészítő biztonsági eszközt vagy titkosítást alkalmaz³³³. A leggyakrabban jelzett titkosítási típus a válaszoló államok körében az AES (fejlett titkosítási

³²⁷ Lásd általánosságban a válaszok összefoglalását (a 4. lábjegyzetben idézett mű), a III. rész b) kérdése.

³²⁸ Lásd például Fehéroroszország, Bosznia-Hercegovina, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Cseh Köztársaság, Franciaország, Magyarország, Litvánia, Málta, Lengyelország és Portugália választ az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

³²⁹ Litvánia válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (ugyanott).

³³⁰ „Kézfogás” projekt (a 15. lábjegyzetben idézett mű), 19. o.

³³¹ Lásd például M. Reid, „Multimedia conferencing over ISDN and IP Networks using ITU-T H-series recommendations: architecture, control and coordination (Multimédia konferencia ISDN és IP hálózatokon keresztül az ITU-T H sorozatú ajánlások felhasználásával: architektúra, irányítás és koordináció)”, *Számítógépes hálózatok*, 31. kötet, 1999, 234. o.

³³² „Kézfogás” projekt (a 323. lábjegyzetben idézett hely).

³³³ Azaz 22 válaszoló állam. Lásd Fehéroroszország, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország (egyes helyeken), Magyarország, Izrael, Korea(i Köztársaság), Lettország, Litvánia, Málta, Norvégia, Portugália, Románia, Szlovénia és Svédország választ az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

szabvány)³³⁴, amelyet a válaszoló államok körülbelül felében használnak³³⁵. Más titkosítási módszerek a használt hálózat típusától és rendszerétől függenek, de általában összhangban állnak a H.235 ajánlásban szereplő ITU-T szabvánnyal³³⁶.

240. Ezen túlmenően annak érdekében, hogy minimalizálni lehessen a különböző titkosítási módszerek által okozott kompatibilitási problémákat, javasolt az eszközön az „automatikus” vagy a „legjobb erőfeszítés” titkosítási beállítás választása³³⁷. A használt hálózatoktól függően a megkereső és a megkeresett hatóságoknak esetleg meg is kell egyezniük egy adott titkosítási módszerről (például IP-hálózat esetén).

C2.5 Audioberendezések (mikrofonok és hangszórók)

- 96 A hatóságok esetében szorgalmazott további audiorendszer telepítése a meglévő videokonferencia-berendezések hangminőségének javítása érdekében.
- 97 Ajánlott, hogy a meghallgatáshoz használt helyiséget elegendő számú mikrofonnal és hangszóróval szereljék fel az összes szereplő kiszolgálására.

241. A meghallgatáshoz használt helyiségnek általában rendelkeznie kell egy audiorendszerrel, amely a videokonferencia-berendezéshez csatlakozik, beleértve az állítható hangerőt, és elegendő hangszóróval ahhoz, hogy a hang tisztán hallható legyen (azaz nem hagyatkozva kizárólag azokra hangszórókra, amelyek általában megtalálhatók a videokijelzőn)³³⁸. Lehetőség szerint mikrofonokat kell elhelyezni minden egyes beszélő résztvevő helyén a helyiségben, de úgy, hogy a figyelem elvonását és az akadályozást minimalizálni lehessen³³⁹.
242. Végül, ahogy azt az egyik szerződő fél átfogó vizsgálata megállapította, öt fő szempontot kell figyelembe venni a megfelelő audiorendszer kiválasztásakor: érthetőség; a hangszín természetessége; erősítés (visszacsatolás nélkül); forráslokalizáció; és akusztikai kényelem³⁴⁰.

³³⁴ Lásd például: Az Egyesült Államok Nemzeti Szabványügyi és Technológiai Intézete (NIST), „Announcing the Advanced Encryption Standard (AES) (A fejlett titkosítási szabvány (AES) bejelentése)”, *Szövetségi Információfeldolgozási Szabványok Kiadványa*, 197. kötet, 2001.

³³⁵ Fehéroroszország, Bosznia-Hercegovina, Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület), Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország (egyes helyeken), Korea(i Köztársaság), Litvánia, Norvégia, Portugália, Románia, Szlovénia és Svédország válasza az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

³³⁶ Lásd az „Ajánlások sorozatonként” listát (a 286. lábjegyzetben idézett mű), H. sorozat. Lásd például Litvánia (H.235), Portugália (H.235) és Románia (H.233, H.234, H.235) válaszát az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

³³⁷ „Kézfogás” projekt (a 204. lábjegyzetben idézett hely).

³³⁸ M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 12. o.

³³⁹ E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 118. o. Lásd még Magyarország válaszát az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű), amely jelezte, hogy videokonferencia-berendezésenként két mikrofon érhető el.

³⁴⁰ Az Ausztráliában végzett vizsgálat teljes kifejtését lásd: E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 117. o.

C2.6 Videoberendezések (kamerák és képernyők)

- 98 A kameráknak lehetőség szerint rendelkezniük kell pásztázás, döntés és nagyítás funkcióval.
- 99 Ajánlott, hogy a kamerák és a képernyők képesek legyenek nagy, legalább 1280x720 pixel felbontású videókat (720p) sugározni.
- 100 A résztvevőket és a hatóságokat arra ösztönzik, hogy a meghallgatás előtt ellenőrizzék a további követelményeket (például az egész helyiség láthatósága, az osztott képernyő funkciók vagy a dokumentumkamerák).

243. A kamera funkcióit illetően – amint az fentebb említésre került (**B7.1** szakasz) – különböző nézetek ajánlottak, ideértve az előre beállított közeli vagy széles látószögű nézeteket is, ha vannak³⁴¹. Az Európai Unió tapasztalatai azt mutatták, hogy lehetőség szerint a kameráknak rendelkezniük kell a szükséges „pásztázás” „döntés” és „közelítés” funkcióval, szem előtt tartva az arányos megjelenítés megőrzésének szükségességét, valamint annak lehetőségét, hogy az elnöklő tisztviselőnél több opcióra vagy nézetre lehet szükség, mint a többi résztvevőnél³⁴².
244. Tekintettel arra, hogy - amint néhány kommentátor megjegyezte - különös jelentőséggel bír az elnöklő tisztviselők azon képessége, hogy felmérjék a videokonferencia alkalmazásával történő eljárás során tanúsított viselkedést és árnyalatokat³⁴³, mind a kamerákat, mind a képernyőket fel kell szerelni a lehető legnagyobb felbontás támogatására. Az Európai Unióban végzett legfrissebb tesztek azt mutatták, hogy a nagyfelbontáshoz ajánlott paraméterek: legalább 720p, 1280x720 pixel felbontással és 25-30 képkocka másodpercenként³⁴⁴. Az ITU-T H.265 ajánlása szerint a nagy hatékonyságú videokódolásra létrehozott újabb szabvány 8192x4320 pixel felbontást támogat (a 4K-t és a 8K-t is beleértve)³⁴⁵, de a videokonferencia-rendszer azon képessége, hogy kihasználja az ilyen ultra-nagy felbontást, nagymértékben függ a rendelkezésre álló sávszélességtől (lásd még a **C2.3** szakaszt)³⁴⁶.
245. A képernyő optimális mérete olyan tényezőktől függ, mint például a meghallgatásra használt helyiség mérete és hogy a kijelző meg van-e osztva vagy teljes képernyős. Általában kívánatos, ha a kép közelít a valós életbeli mérethez, amely tiszta képet nyújt az egyénről³⁴⁷. A képernyő felbontásának legalább a széles kiterjesztett grafikus tömb (WXGA) szabványnak megfelelőnek

³⁴¹ Ugyanott, 58. o.

³⁴² Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 18–19. o. Lásd még Németország választ az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű). E. Rowden *et al.* (a 45. lábjegyzetben idézett mű), 120–121. o.

³⁴³ Lásd például: R.A. Williams (az 1. lábjegyzetben idézett mű), 21. o.

³⁴⁴ „Kézfogás” projekt (a 323. lábjegyzetben idézett hely).

³⁴⁵ Lásd az „Ajánlások sorozatonként” listát (a 286. lábjegyzetben idézett mű), H. sorozat.

³⁴⁶ „Kézfogás” projekt (a 190. lábjegyzetben idézett mű), 27. o.

³⁴⁷ M.E. Gruen és C. R. Williams (a 14. lábjegyzetben idézett mű), 12. o.

kell lennie³⁴⁸.

246. Az elnöklő tisztviselő, a felek, a vizsgált személy vagy más érdekelt felek igényeitől függően a meghallgatáshoz szükség lehet „osztott képernyőre” képes képernyők használatára. Az országprofilokban a válaszoló államok túlnyomó többsége azt jelentette, hogy „megosztott” vagy „többes” képernyő kapacitást kínál, és lehetővé tesz több videocsatornát egyetlen videokonferencia átvitel során³⁴⁹. Kettő (vagy több) kép megjelenítését megkönnyíti a H.239 ITU-T ajánlás által létrehozott szabvány³⁵⁰.
247. Az országprofilokban sok válaszoló állam jelezte, hogy a használt egy vagy több kamerának képesnek kell lennie arra, hogy az egész termet vagy az összes résztvevőt megjelenítsék, különös tekintettel az elnöklő tisztviselőre és a videokonferencia alkalmazásával megjelenő személyekre³⁵¹. Egy válaszoló állam arról is beszámolt, hogy a kamerát a meghallgatás során nem szabad mozgatni, és az időt folyamatosan ki kell jelezni a képernyőn³⁵².
248. Amint az a **B4.1** szakaszban említésre került, bizonyos esetekben kívánatos vagy szükséges lehet egy dokumentumkamera vagy más bemutatási vagy képernyőmegosztó funkció, a dokumentumok vagy bizonyítékok megjelenítésének lehetővé tételére. Ilyen esetekben azoknak a feleknek, akik ezen videomegjelenítés útján folytatott eljárások során támaszkodnak ezekre a megtekintési képességekre, előre érdeklődniük kell a megkeresett hatóságnál.

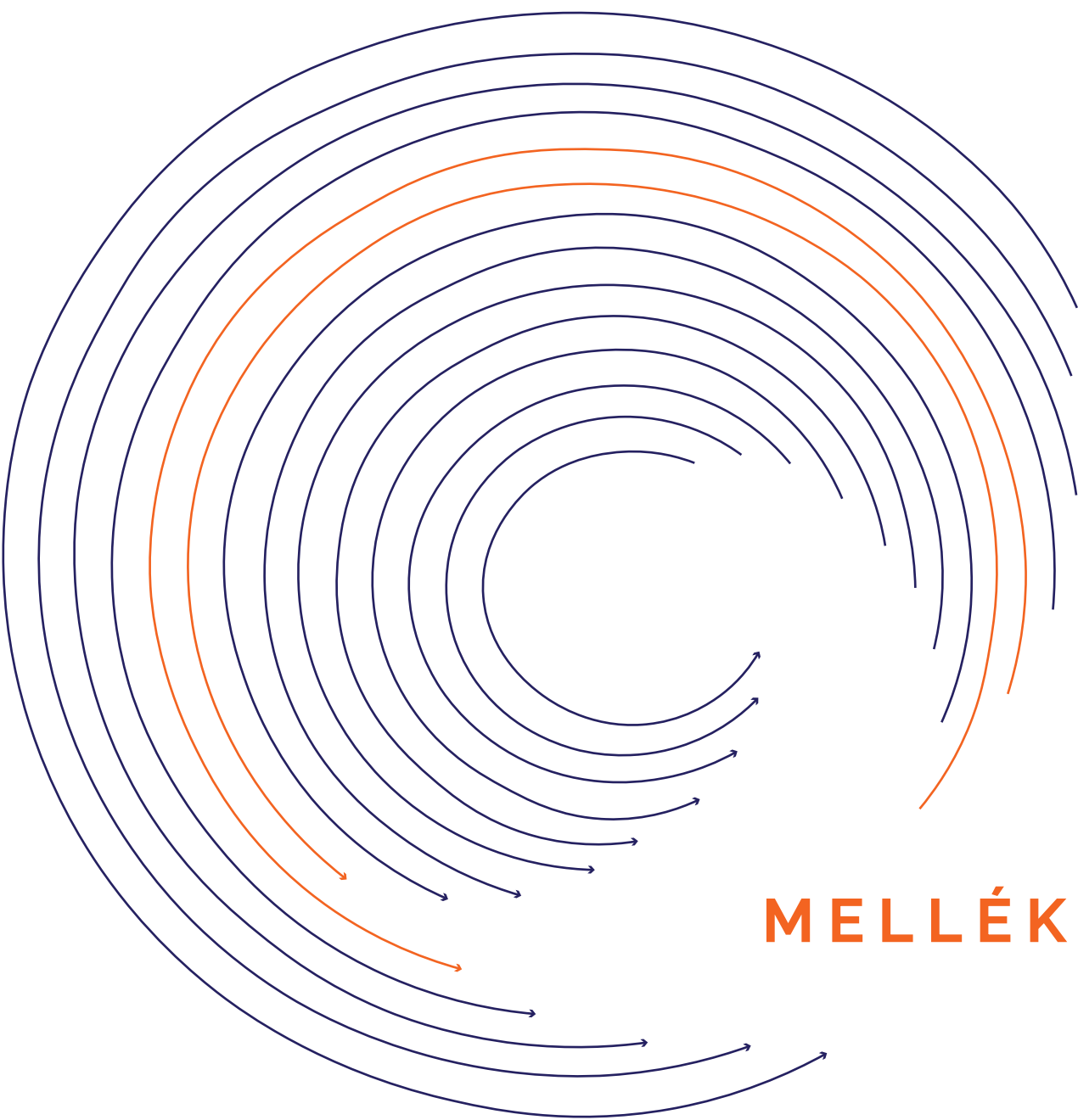
³⁴⁸ Útmutató a videokonferenciához határokon átnyúló eljárásokban (a 16. lábjegyzetben idézett mű), 19. o.

³⁴⁹ Lásd Ausztrália (a legtöbb állam), Fehéroroszország, Brazília (a legtöbb esetben), Bosznia-Hercegovina, Bulgária és Kína (Hongkong Különleges Közigazgatási Terület) (csak egy helyen), Horvátország, Ciprus, Cseh Köztársaság, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország (egyes helyeken), Magyarország, Izrael, Korea(i Köztársaság) (legfeljebb 8 osztott képernyős képesség), Lettország (legfeljebb 16 osztott képernyős képesség), Litvánia, Málta, Norvégia (a felszereléstől függően), Portugália, Románia, Szingapúr, Szlovénia, Svédország és Venezuela választát az országprofil kérdőív III. részének b) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

³⁵⁰ Lásd az „Ajánlások sorozatonként” listát (a 286. lábjegyzetben idézett mű), H. sorozat.

³⁵¹ Lásd például Ausztrália, Finnország, Németország, Magyarország, Portugália és az Egyesült Királyság (Anglia és Wales) választát az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (a 12. lábjegyzetben idézett mű).

³⁵² Lásd Magyarország választát az országprofil kérdőív III. részének e) kérdésére (ugyanott).

MELLÉKLETEK

I. MELLÉKLET

**A helyes
gyakorlatok
összeállítása**

A. RÉSZ A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSÁNAK KEZDEMÉNYEZÉSE

A1 ELŐZETES MEGFONTOLÁSOK

A1.1 Jogalap

a. A videokonferencia alkalmazása a belső jog alapján

- 1 A 27. cikk értelmében az Egyezmény nem akadályozza meg a videokonferencia alkalmazásával kevésbé korlátozó feltételek mellett történő bizonyításfelvételre a belső jog használatát.
- 2 Először a hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel megengedett-e annak a helynek a belső joga szerint, ahol az eljárás folyik.
- 3 Másodszor, a hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a videokonferencia útján történő bizonyításfelvétel nem ellentétes-e annak a helynek a belső jogával, ahol a bizonyítást fel kell venni, ideértve a meglévő „kizáró törvényeket” vagy a büntetőjogot is.

b. A videokonferencia alkalmazása egyéb jogi eszközök alapján

- 4 Mivel az Egyezmény nem tér el más jogi eszközöktől (32. cikk), a hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy az adott esetben bármilyen más két- vagy többoldalú eszköz érvényesül-e.

c. A videokonferencia alkalmazása a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény alapján

- 5 Sem az Egyezmény szelleme, sem tartalma nem akadályozza az új technológiák alkalmazását, és az javára válhat az Egyezmény működésének.
- 6 A szerződő felek álláspontja továbbra is megoszlik arról, hogy az Egyezmény kötelező jellegű-e (azaz hogy az Egyezményt alkalmazni kell-e minden olyan esetben, amikor a bizonyítást külföldön kell fogantatni, akár személyesen, akár videokonferencia alkalmazásával). E véleménykülönbségek ellenére a különbizottság azt javasolja, hogy a szerződő felek részesítsék előnyben az Egyezményt, amikor külföldről kérnek bizonyításfelvételt (az első lehetőség igénybevétele elve).
- 7 Az Egyezmény vagy más alkalmazandó szerződések igénybevétele általában összhangban áll a kizáró törvények rendelkezéseivel.

A1.2 Közvetlen és közvetett bizonyításfelvétel összevetése

- 8 A szerződő felek álláspontja megoszlik arról, hogy az Egyezmény I. fejezete alapján megengedett-e a közvetlen bizonyításfelvétel. A hatóságoknak a jogsegély iránti megkeresés benyújtása előtt ellenőrizniük kell, hogy megengedett-e a közvetlen bizonyításfelvétel azon a helyen, ahol a bizonyíték található.
- 9 Az Egyezmény II. fejezete értelmében a megbízott a származási államban vagy a végrehajtás államában bizonyítást a megadott engedélyben meghatározott feltételekkel vehet fel. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a végrehajtás állama tett-e fenntartást az Egyezmény 18. cikke alapján.
- 10 Az Egyezmény II. fejezete értelmében a konzul videokonferencia alkalmazásával tanú-

/szakértői bizonyítást fogadatosíthat a végrehajtás államában távoli helyen, a megadott engedélyben meghatározott feltételek mellett. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy ez lehetséges-e az érintett szerződő félnél.

- 11 Függetlenül attól, hogy a bizonyításfelvétel közvetlenül vagy közvetetten történik-e, a felek és képviselőik videokonferencia alkalmazásával is jelen lehetnek.

A1.3 A bizonyításfelvétel jogi korlátozásai

- 12 A videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel általában a tanúk/szakértők meghallgatására korlátozódik.
- 13 Ugyanazok a jogi korlátozások vonatkoznak a tanúk videokonferencia alkalmazásával fogadatosított kihallgatására, mintha a bizonyítást személyesen vették volna fel. A hatóságoknak ellenőrizniük kell az érintett szerződő fél belső jogszabályait annak ellenőrzése érdekében, hogy vannak-e további korlátozások.
- 14 A hatóságokat arra ösztönzik, hogy adjanak tájékoztatást a nemzeti jogszabályaikban előírt, a videokonferencia bizonyításfelvételhez való alkalmazásával kapcsolatos korlátozásokról (például az ilyen rendelkezések országprofiljukban való jelentésével).

A2 A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSA AZ I. FEJEZET SZERINT

A2.1 Jogsegély iránti megkeresések

- 15 A jogsegély iránti megkereséseket videokonferencia alkalmazásával az Egyezmény 9. cikkének (1) vagy (2) bekezdése szerint lehet végrehajtani.
- 16 A 9. cikk (1) bekezdése határozza meg az alapértelmezett módszert vagy eljárási módot a bizonyítás fogadatosításához, például a megkeresett hatóság saját (távoli) területén helyen tartózkodó tanúktól/szakértőktől.
- 17 A videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel a 9. cikk (2) bekezdése szerinti különleges módszerként vagy eljárási módként történő választásának költségkihatása lehet, ideértve annak megtéríthetőségét is.

A2.2 A jogsegély iránti megkeresés tartalma, formája és továbbítása

- 18 A videokonferencia lebonyolításához engedélyt lehet kérni magában a jogsegély iránti megkeresésben, vagy ezt követően informális kommunikációs eszközökön keresztül. Ajánlatos azonban ezt megjelölni a kérelemben. Javasolt továbbá a jogsegély iránti megkeresés hivatalos benyújtása előtt a megkeresett állam központi hatóságával való kapcsolatfelvétel annak ellenőrzése érdekében, hogy lehetséges-e videokonferencia alkalmazása.
- 19 A hatóságok esetében szorgalmazott a jogsegély iránti megkeresés mintaúrlapjának használata, és lehetőség szerint és indokolt esetben a jogsegély iránti megkeresés és/vagy a megkeresések továbbításának felgyorsítására az elektronikus eszközök kiaknázása.

A2.3 Válasz a jogsegély iránti megkeresésre

- 20 A központi hatóságoknak haladéktalanul nyugtázniuk kell a jogsegély iránti megkeresések kézhezvételét, és válaszolniuk kell a megkereső hatóságok és/vagy az érdekelt felek

kérdéseire (beleértve a videokonferencia alkalmazásával kapcsolatos kérdéseket is).

A2.4 A tanú/szakértő és más szereplők értesítése vagy idézése

- 21 A tanú értesítésére vagy idézésére vonatkozó eljárás attól függ, hogy a bizonyítást közvetlenül vagy közvetetten fogantatosítják-e. Az I. fejezet szerinti eljárások esetében általában a megkeresett állam végzi a kézbesítést vagy idézi a tanút/szakértőt.
- 22 Ha és amennyiben közvetlen bizonyításfelvételt kérnek, ajánlott, hogy a megkereső hatóságok biztosítsák a jogsegély iránti megkeresés benyújtása előtt, hogy a tanú hajlandó legyen videokonferencia alkalmazásával vallomást tenni.

A2.5 Jelenlét és részvétel a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásában

a. Felek és/vagy képviselőik jelenléte (7. cikk)

- 23 A felek és képviselők *videokonferencia alkalmazásával* történő jelenléte engedélyhez vagy az Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése szerinti különleges módszerhez vagy eljáráshoz kötött.
- 24 A megkereső hatóságnak a jogsegély iránti megkeresésben (a mintaúrlap 13. és 14. pontjában) meg kell határoznia, hogy a felek és képviselők jelenlétét videokonferencia alkalmazásával kérik-e, és szükség van-e keresztkérdések feltételére.
- 25 A felek és képviselőik aktív részvételét a videokonferencia alkalmazásával (azaz nem egyszerű jelenlétét) a meghallgatáson a megkeresett állam belső joga határozza meg. A belső jog lehetővé teheti a megkeresett bíróság számára, hogy e tekintetben mérlegelési jogkörét gyakorolja, eseti alapon.

b. Az igazságügyi alkalmazottak jelenléte (8. cikk)

- 26 Ellenőrizni kell, hogy a megkeresett állam tett-e nyilatkozatot az Egyezmény 8. cikke alapján.
- 27 Nyilatkozat hiányában az igazságügyi alkalmazottak jelenléte mindazonáltal lehetséges lehet a megkeresett állam belső jogával vagy gyakorlatával összhangban.
- 28 A megkeresett államtól az engedély megkérésekor a megkereső hatóságnak egyértelműen meg kell határoznia, hogy az igazságügyi személyzet jelenléte videokonferencia alkalmazásával történik-e, és meg kell adnia videokonferencia-berendezésének vonatkozó műszaki dokumentációját.
- 29 Az igazságügyi alkalmazottak aktív részvételét a videokonferencia alkalmazásával tartott meghallgatáson (azaz nem egyszerű jelenlétét) a megkeresett állam belső joga határozza meg. A belső jog lehetővé teheti a megkeresett bíróság számára, hogy e tekintetben mérlegelési jogkörét gyakorolja, eseti alapon.

A2.6 Kényszerítő intézkedések és erőszak alkalmazása

- 30 A jogsegély iránti kérelemmel ellentétben a tanúkat általában nem lehet arra kényszeríteni, hogy videokonferencia alkalmazásával tegyenek vallomást.

A2.7 Eskü/eskü erejével bíró megerősítés

- 31 Az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés felvétele attól függ, hogy a bizonyítást közvetlenül vagy közvetetten veszik-e fel. Az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés konkrét formáját az Egyezmény 9. cikkének (2) bekezdése szerint lehet kérni.
- 32 A hatóságoknak ellenőrizniük kell a megkeresett állam, a megkereső állam vagy mindkettő vonatkozó belső jogi előírásait, hogy biztosítsák a szolgáltatott bizonyítékok elfogadhatóságát.

A2.8 Tanú/szakértő és egyéb szereplők azonosítása

- 33 A tanú/szakértő azonosítása a joghatóságtól függően változhat.
- 34 Szigorúbb eljárásokra lehet szükség, ha a megkereső állam azonosítja a tanút/szakértőt, tekintettel az eljárásban a videokonferencia-technológia alkalmazására, valamint a megkereső hatóság és a tanú közötti távolságra.

A2.9 Büntető rendelkezések

- 35 A videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel általában önkéntes jellegű, bár a hamis tanúzást és a bíróság megsértését szankcionálhatják.
- 36 Bizonyos esetekben két (vagy több) illetékes joghatóság büntetőjogi rendelkezéseinek működése a joghatóságok átfedéséhez vagy joghatósági ürhöz vezethet.

A2.10 A vallomástétel megtagadásának joga és egyéb biztosítékok

- 37 A tanú/szakértő az Egyezmény 11. cikke szerinti vallomástétel megtagadásának jogára hivatkozhat.
- 38 Mivel azonban a videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvétel sok esetben önkéntes, a tanú/szakértő nem köteles kifejezetten videokonferencia alkalmazásával vallomást tenni, és azt a vallomástétel megtagadásának jogára vagy a vallomástétel tilalmára hivatkozás nélkül megtagadhatja.

A2.11 Költségek

- 39 A videokonferencia alkalmazása a jogsegély iránti megkeresés végrehajtása során költségekkel járhat a 14. cikk (2) bekezdése szerint.
- 40 A jogsegély iránti megkeresés végrehajtása során videokonferencia alkalmazásának kérése előtt ellenőrizni kell, hogy felmerülhetnek-e költségek akár a megkereső államban, akár a megkeresett államban, és kinek kell az említett költségeket viselnie.

A3 A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSA A II. FEJEZET SZERINT**A3.1 Konzulok és megbízottak**

- 41 Fontos megjegyezni, hogy a szerződő felek a 33. cikk szerinti nyilatkozat alapján részben vagy egészben kizárhatják a II. fejezet alkalmazását. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy az érintett szerződő fél tett-e ilyen nyilatkozatot.
- 42 A II. fejezet alapján a leggyakoribb forgatókönyv, amikor a származási államban lévő megbízott videokonferencia alkalmazásával fogatosít bizonyítást a végrehajtás államában.
- 43 Amennyiben gyakorlatilag lehetséges, a felek, képviselőik és/vagy a származási állam igazságügyi személyzete videokonferencia alkalmazásával jelen lehet a megbízott vagy a konzul által fogatosított bizonyításfelvétel során, és/vagy részt vehet a tanú kihallgatásában. Az említett jelenlét és részvétel megengedett, kivéve ha ez összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával, és mindenképpen az engedély megadásakor meghatározott feltételek vonatkoznak arra.

A3.2 A végrehajtás állama engedélyének szükségessége

- 44 Az Egyezmény 15. cikke szerint engedély *nem* szükséges, amennyiben a szerződő fél nem tett nyilatkozatot. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a végrehajtás állama tett-e nyilatkozatot e cikk alapján.
- 45 Az Egyezmény 16. és 17. cikke értelmében engedély *szükséges*, kivéve, ha a szerződő fél nyilatkozatot tett arról, hogy a bizonyítást előzetes engedélye nélkül lehet fogatosítani. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a végrehajtás állama tett-e nyilatkozatot e cikkek alapján.
- 46 Az engedély iránti kérelemnek meg kell határoznia, hogy a bizonyítást videokonferencia alkalmazásával fogják-e fogatosítani, és hogy szükség van-e bármilyen konkrét segítségre a végrehajtás államától. Erre a célra a mintaúrlap használható.
- 47 A konzuloknak és a megbízottaknak be kell tartaniuk a végrehajtás állama által az engedély megadásakor meghatározott feltételeket.

A3.3 A tanú értesítése

- 48 Az Egyezmény 21. cikkének b) és c) pontjában megállapított követelményeken túl fontos, hogy a konzul vagy a megbízott értesítse a tanút arról, hogy a bizonyítást videokonferencia alkalmazásával fogják fogatosítani.

A3.4 A felek, képviselőik és/vagy igazságügyi személyzet megjelenése, jelenléte, részvétele

- 49 Ha nem ellentétes a végrehajtás államának jogszabályaival, a felek, képviselőik és az igazságügyi személyzet videokonferencia alkalmazásával történő jelenlétének és aktív részvételének kérdésében ugyanazokat a szabályokat kell követni, mintha a bizonyításfelvétel személyesen történne a származási államban.
- 50 A származási bíróság bírói személyzete kinevezhető megbízottak a végrehajtás államában tartózkodó személy videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatására, aki a meghallgatást a származási állam nemzeti jogának megfelelően folytatja le.

A3.5 Kényszerintézkedések és kényszer alkalmazása

- 51 A tanúval/szakértővel szemben csak akkor alkalmazható kényszer a vallomástétel érdekében, ha a végrehajtás állama a 18. cikk alapján nyilatkozatot tett, és az illetékes hatóság helyt adott a kényszer alkalmazásával történő bizonyításfelvételhez való segítségnyújtás iránti kérelemnek. A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a végrehajtás állama tett-e ilyen nyilatkozatot.
- 52 Még ha a szerződő fél hatóságai alkalmaznak is kényszert a tanúval szemben a vallomástétel érdekében, nem feltétlenül tudják a tanút kényszeríteni videokonferencia használatával történő vallomástételre.

A3.6 Eskü/eskü erejével bíró megerősítés

- 53 A konzulnak vagy a megbízottnak a származási állam joga alapján esküt vagy eskü erejével bíró megerősítést kell felvennie, amennyiben az nem összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával vagy nem ütközik a végrehajtás állama által megadott bármely engedélybe (21. cikk a) és d) pontja).
- 54 A nemzeti vagy nemzetközi jogi eszközöktől függően a konzulok vagy a megbízottak által felvett eskünek/ eskü erejével bíró megerősítésnek extraterritoriális hatásai lehetnek a végrehajtás államában.

A3.7 Tanú/szakértő és egyéb szereplők azonosítása

- 55 A konzul vagy a megbízott feladata a tanú/szakértő azonosítása a származási állam joga szerint, amennyiben ez nem összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával, sem az engedélyben előírt feltételekkel.

A3.8 Büntető rendelkezések

- 56 A különféle büntetőjogi rendelkezések esetleges átfedő alkalmazása vagy a joghatósági úr kérdésében a nemzeti és/vagy a nemzetközi jogi eszközök, valamint az alkalmazandó megállapodások irányadóak.

A3.9 A vallomástétel megtagadásának joga és egyéb biztosítékok

- 57 Az Egyezmény 21. cikke számos biztosítékot nyújt a tanú számára, ideértve az alábbiakat: a bizonyításfelvétel módja, a tanúhoz intézett felkérés nyelve, valamint az említett felkérésben szereplő információk.

A3.10 Költségek

- 58 A videokonferencia alkalmazása további költségeket vonhat maga után. A származási állam joga határozza meg, hogy ezeket a költségeket a feleknek kell-e viselniük.

B. RÉSZ A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSÁVAL TÖRTÉNŐ MEGHALLGATÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE ÉS VÉGREHAJTÁSA

- 59 Lehetőség szerint a hatóságok esetében szorgalmazott, hogy az általános gyakorlati információkat és/vagy iránymutatásokat tegyék nyilvánosan elérhetővé (lehetőleg online módon), hogy segítsék azokat, akik videokonferencia alkalmazásával történő megkeresés benyújtására vagy végrehajtására készülnek. Lehetőség szerint a hatóságokat felkérjük, hogy osszák meg ezeket az információkat az Állandó Irodával a HCCH weboldalán való közzététel céljából. Kérésre pontosabb és kényesebb információkat bocsáthatnak az érintett felek rendelkezésére.
- 60 Az összes szereplő feladata a hatékony kommunikáció fenntartása érdekében a videokonferencia előkészítése és végrehajtása.

B1 A potenciális gyakorlati akadályok mérlegelése

- 61 A videokonferenciára irányuló kérelem benyújtását előkészítőknél érdeklődniük az illetékes hatóságnál annak megerősítése érdekében, hogy a videokonferencia bizonyításfelvételére alkalmazására irányuló megkeresés végrehajtásának nincs gyakorlati akadálya vagy korlátozása (különösen a II. fejezet szerinti megkeresés esetében).

B2 Ütemezés és tesztelés

- 62 A videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás ütemezésekor a hatóságok esetében szorgalmazott az időzónák közötti különbségeknek és a rendes munkaidőn kívüli tevékenységek következményeinek szem előtt tartása, ilyen például a potenciálisan megnövekedett költségek és a támogató személyzet korlátozott elérhetősége.
- 63 A hatóságokat arra is ösztönzik, hogy a meghallgatás előtt végezzék el a kapcsolat tesztelését, valamint a felszerelés rendszeres karbantartását.

B3 Műszaki támogatás és képzés

- 64 A hatóságok esetében szorgalmazott, hogy adott esetben adják meg a szükséges elérhetőségeket annak biztosítása érdekében, hogy a videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás minden résztvevője hozzáférhessen a megfelelő műszaki támogatáshoz.
- 65 Ajánlott, hogy a személyzet minden olyan tagja, aki részt vehet a videokonferencia-berendezések vezérlésében vagy üzemeltetésében, kapjon legalább alapszintű képzést.

B4 A megfelelő létesítmények lefoglalása

- 66 A hatóságoknak vissza kell igazolniuk a fenntartandó létesítményekkel, például a tárgyaló típusával (például bírósági tárgyalóterem, konferenciaterem) vagy annak elhelyezkedésével (például bírósági épületben, diplomáciai/konzuli képviseletben, szállodában) kapcsolatos követelményeket vagy korlátozásokat.
- 67 A hatóságoknak ellenőrizniük kell, hogy a létesítményeket előre le kell-e foglalni, és szorgalmazott online eszközök használata a foglalási folyamat megkönnyítése

érdekében.

B4.1 Dokumentumok és bizonyítékok felhasználása

- 68 Dokumentumok vagy bizonyítékok használata esetén meg kell állapodni azok meghallgatás előtti vagy alatti hivatalos megosztására és bemutatására szolgáló eszközről, és azt le kell szervezni.

B4.2 Bizalmas kommunikáció

- 69 Tanácsos vagy szükséges lehet további (bizalmas) kommunikációs vonalak megléte, például ha egy fél/tanú és jogi képviselője különböző helyszínekről vesz részt az eljárásban.

B4.3 Különleges esetek

- 70 Különleges körülmények között további résztvevőkre vagy kiegészítő biztonsági/védintézkedésekre lehet szükség, különösen kiszolgáltatott tanúk esetén.

B5 Tolmácsolás igénybevétele

- 71 Tekintettel a videokonferencia-felállítás kihívást jelentő jellegére, lehetőség szerint csak megfelelő képzettséggel és tapasztalattal rendelkező tolmácsok bevonása ajánlott.
- 72 A résztvevőknek a belső jogi előírásokat és a bíróság esetleges útmutatásait figyelembe véve kell eldönteniük, hogy konsekutív vagy szinkrontolmácsolást kell-e alkalmazni (az előbbi általában a videokonferencia összefüggésében ajánlott) és a tolmács tartózkodási helyét (lehetőleg a tanúval egy helyszínen).

B6 Rögzítés, jelentés és felülvizsgálat

- 73 A résztvevőknek vissza kell igazolniuk az eljárás rögzítésének módját, megjegyezve, hogy ahol lehetséges és megengedett, a videofelvétel előnyösebb lehet az írásbeli rögzítésnél. A hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a készített felvételek vagy jelentések későbbi kezelése és tárolása biztonságos legyen.
- 74 Meg kell hozni a szükséges intézkedéseket a tárgyaláson rögzítő készülék megléte és/vagy a gyorsíró vagy a jegyzőkönyvvezető jelenléte érdekében.
- 75 A hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a videokonferencia alkalmazásával történő élő átvitel biztonságos és lehetőség szerint titkosított legyen.
- 76 Adott esetben a résztvevőket arra ösztönzik, hogy minden gyakorlati jellegű kérdésről vagy kihívásról tájékoztassák az érintett hatóságokat. A hatóságok esetében hasonlóan szorgalmazott, hogy proaktívan kérjenek ilyen visszajelzést, hogy tovább javítsák a videokonferencia-szolgáltatások nyújtását.

B7 Környezet, pozicionálás és protokollok

- 77 A meghallgatás során csatlakoztatandó összes helyiség vagy hely körülményeit a videokonferencia alkalmazásához kell optimalizálni, ideértve a helyiség méretét, elrendezését, hozzáférhetőségét, akusztikáját és világítását.

- 78 A felszerelést úgy kell elrendezni, hogy a „személyes” meghallgatáshoz hasonló élményt biztosítson, biztosítva a megfelelő számú kamerát és mikrofont, hogy minden résztvevő minimális nehézségekkel vagy zavarokkal legyen látható és hallható.

B7.1 Kamrák/audioberendezés vezérlése

- 79 Felhasználóbarát felület ajánlott, hogy lehetséges legyen a berendezés egyszerű kezelése, lehetőleg az elnöklő tisztviselő által.

B7.2 Felszólalási protokoll

- 80 A kapcsolat esetleges fáziskésése miatti zavarok minimalizálása érdekében a hatóságok fontolóra vehetnek a meghallgatás során felszólalási protokollt a résztvevők számára, különösen ha tolmácsolást kell igénybe venni.

B7.3 Protokoll a kommunikáció megszakadása esetén

- 81 Minden résztvevőt tájékoztatni kell az elnöklő tisztviselő a meghallgatás során felmerülő technikai nehézségekre figyelmeztetésének eljárásáról, valamint a műszaki támogatási személyzet elérhetőségeiről, ideértve adott esetben harmadik személy áthidaló szolgálatát is.

C. RÉSZ MŰSZAKI ÉS BIZTONSÁGI SZEMPONTOK

C1 A berendezés megfeleltetése

- 82 A hatóságok esetében szorgalmazott a lehető legjobb minőségű készülékek használata a személyes meghallgatás lehetőség szerinti utánzása érdekében.
- 83 Az intézkedések meghozataláért felelős alkalmazottaknak tisztában kell lenniük a technológiai lehetőségekkel és létesítményekkel, beleértve azt is, hogy mely helyszínek vannak a szükséges technológiákkal felszerelve.

C1.1 Licenchez kötött szoftver használata

- 84 A licenchez kötött szoftverek használata elsősorban a műszaki támogatás elérhetősége miatt előnyös, és a hatóságok gyakorlata megerősíti, hogy ezek használatát részesítik előnyben.

C1.2 Kereskedelmi szolgáltatók igénybevétele

- 85 Akik videokonferencia technológiát kívánnak használni a bizonyításfelvétel során, ellenőrizniük kell, hogy az illetékes hatóságok megengedik-e a széles körben elérhető kereskedelmi szolgáltatók igénybe vételét.
- 86 Amennyiben bizonyításfelvételhez kereskedelmi szolgáltatót vesznek igénybe, a résztvevők és a hatóságok esetében szorgalmazott, hogy gondoskodjanak a megfelelő biztonsági intézkedésekről.

C2 Műszaki minimumszabványok

- 87 Bármely videokonferencia rendszer műszaki szabványait holisztikusan kell figyelembe venni annak biztosítása érdekében, hogy minden elem támogassa a rendszer hatékony működését.
- 88 A videokonferencia létrehozásának fő módjai közül a hatóságok esetében szorgalmazott, hogy fontolják meg a rendszerbe beépített videokonferencia-híd vagy többpontos vezérlőegység (MCU) használatát, vagy annak harmadik személy által nyújtott szolgáltatáson keresztüli igénybevételét, hogy enyhítsék az interoperabilitási aggályokat, különösen ha határokon átnyúló kapcsolatot kell létrehozni.

C2.1 Kodek

- 89 A kodekeknek meg kell felelniük a vonatkozó iparági szabványoknak, minimálisan lehetővé téve az egyidejű hang- és képátvitelt.

C2.2 Hálózatok

- 90 Javasolt IP-hálózat használata, ISDN-nel (ha van) tartalék vagy vészhelyzeti felhasználásra fenntartva.
- 91 A hatóságok esetében szorgalmazott, hogy a hálózatot lehetőség szerint szereljék fel többpontos funkciókkal.

C2.3 Sáv szélesség

- 92 A hatóságok esetében szorgalmazott, hogy hálózatuk esetében a lehető legnagyobb sáv szélességről gondoskodjanak.
- 93 A hálózattól függően az ajánlott sáv szélesség jelenleg legalább 1,5–2 megabites másodpercenként IP-hálózatok esetén (vagy legalább 384 kilobit/másodperc az ISDN-hálózatoknál).

C2.4 Titkosítás

- 94 A jelek titkosítása az iparági szabvány szerint ajánlott, és a hatóságok gyakorlata megerősíti, hogy azt széles körben használják.
- 95 Titkosítás használata esetén azt „automatikus” vagy „legjobb erőfeszítés” értékre kell állítani, hogy minimalizálni lehessen a kompatibilitási problémákat más típusú titkosítással.

C2.5 Audioberendezések (mikrofonok és hangszórók)

- 96 A hatóságok esetében szorgalmazott további audiorendszer telepítése a meglévő videokonferencia-berendezések hangminőségének javítása érdekében.
- 97 Ajánlott, hogy a meghallgatáshoz használt helyiséget elegendő számú mikrofonnal és hangszóróval szereljék fel az összes szereplő kiszolgálására.

C2.6 Videoberendezések (kamerák és képernyők)

- 98 A kameráknak lehetőség szerint rendelkezniük kell pásztázás, döntés és nagyítás funkcióval.
- 99 Ajánlott, hogy a kamerák és a képernyők képesek legyenek nagy, legalább 1280x720 pixel felbontású videókat (720p) sugározni.
- 100 A résztvevőket és a hatóságokat arra ösztönzik, hogy a meghallgatás előtt ellenőrizzék a további követelményeket (például az egész helyiség láthatósága, az osztott képernyő funkciók vagy a dokumentumkamerák).

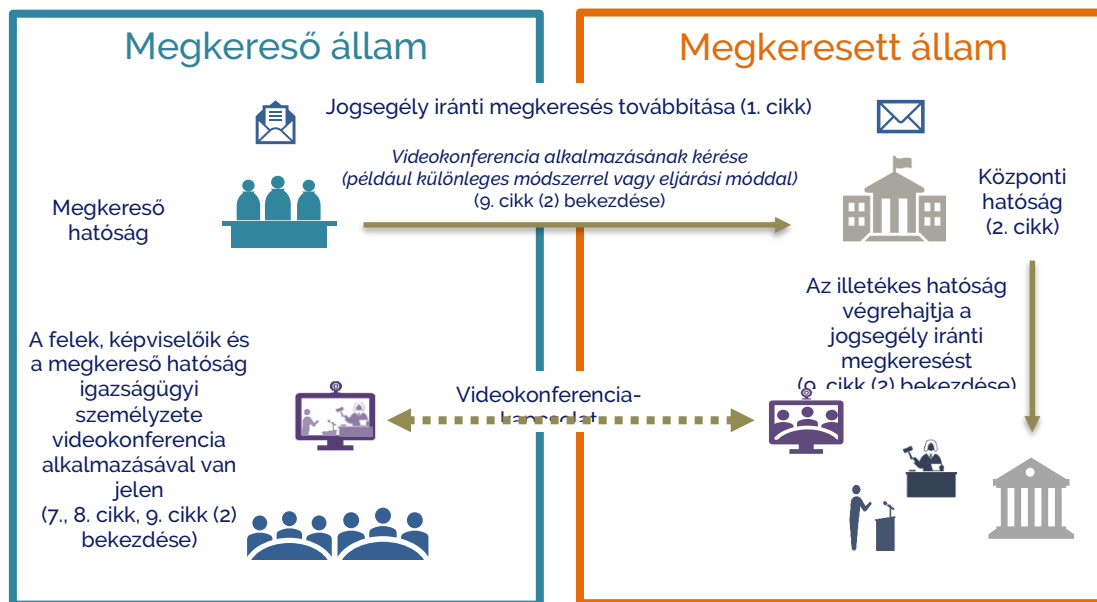

II. MELLÉKLET

**Magyarázó
táblázatok**

Videokonferencia alkalmazása a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény alapján
I. fejezet

Közvetett bizonyításfelvétel (a videokonferencia lehetséges alkalmazása a 7., 8. és 9. cikk alapján)

Közvetlen bizonyításfelvétel (egyes államokban a 9. cikk (2) bekezdése alapján lehetséges)

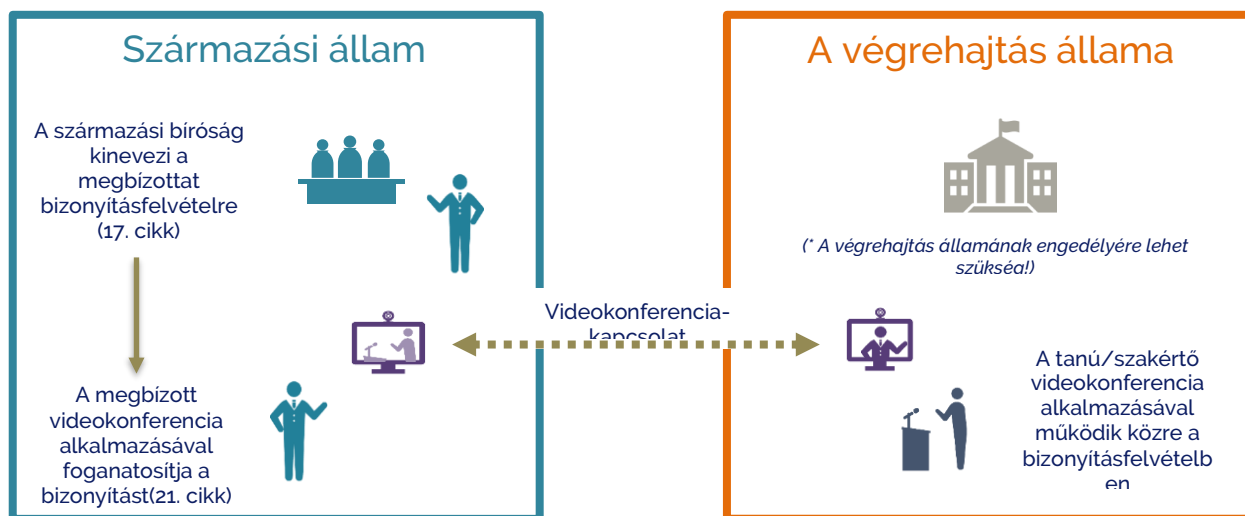

Videokonferencia alkalmazása a bizonyításfelvételről szóló egyezmény alapján II. fejezet¹

Közvetlen bizonyításfelvétel konzul által (15., 16., 21. cikk)

Megbízott általi közvetlen bizonyításfelvétel (17., 21. cikk)

¹

Az Egyezmény 33. cikke értelmében a szerződő felek részben vagy egészben kizárhatják a II. fejezet alkalmazását. Az egyes szerződő felek nyilatkozatainak vagy fenntartásainak megtekintéséhez lásd a bizonyításfelvételről szóló egyezmény státuszablájának „Res/D/N/DC” megnevezésű oszlopát.

III. MELLÉKLET

**Gyakorlati
példák**

I. A videokonferencia alkalmazása a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény I. fejezete alapján

1. példa

- (i) Az X állam bírósága előtt polgári peres eljárás folyik.
- (ii) Az Y államban lakó tanú vallomására van szükség.
- (iii) Az X állam (a megkereső állam) tanácselnök bírása jogsegély iránti megkeresést bocsát ki, amelyben felkéri az Y állam (a megkeresett állam) központi hatóságát (amelyet a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény alapján kijelöltek), hogy vegye fel a vallomást Y államban a megfelelő illetékes hatóságon keresztül.
- (iv) A jogsegély iránti megkeresésben az X állam kérelmező hatósága kéri az Egyezmény 9. cikke szerinti különleges módszer vagy eljárási mód betartását, kérve, hogy a felek képviselői tehessenek fel kérdéseket a vallomástétel után, és hogy a tanúvallomást szó szerint vegyék fel. Az Y állam megkeresett hatóságának teljesítenie kell a 9. cikk szerinti megkeresést, kivéve, ha ez összeegyeztethetetlen a megkeresett állam belső jogával, vagy lehetetlen a belső gyakorlat és eljárás, vagy gyakorlati nehézségek miatt.
- (v) A jogsegély iránti megkeresés továbbítását követően a perben részt vevő felek megegyeznek videokonferencia alkalmazásáról, amely lehetővé teszi számukra, hogy X államban figyeljék az Y állam illetékes igazságügyi hatóságának teendő tanúvallomást. Az X állam kérelmező hatósága így felveszi a kapcsolatot az Y állam központi hatóságával, amely megerősíti, hogy az Y állam igazságügyi hatóságai rendelkeznek a szükséges eszközökkel, és hogy a tanú meghallgatása videokonferencia alkalmazásával lehetséges.
- (vi) Az X állam kérelmező hatósága ezután kitölti a mintaúrlap videokonferencia alkalmazásával történő bizonyításfelvételhez opcionális mellékletét, és benyújtja az Y állam központi hatóságához.
- (vii) Az Y állam központi hatósága elfogadja a megkeresést és továbbítja azt az illetékes igazságügyi hatóságnak, feltüntetve, hogy a megkeresést videokonferencia kapcsolat biztosításával kell végrehajtani.
- (viii) Az illetékes igazságügyi hatóság megállapítja, hogy az Y államban tartózkodó tanú hajlandó vallomást tenni, tehát a megkeresés kényszerítő intézkedések megtétele nélkül teljesíthető.
- (ix) Az Y állam illetékes igazságügyi hatósága végrehajtja a megkeresést, és a tanú kihallgatását saját joga, módszerei és eljárási szerinti végzi (ideértve például az eskü/kijelentés felvételének módját), de teljesítve az X államban a megkereső hatóság által tett, a 9. cikk szerinti különleges módszerre vagy eljárási módra vonatkozó kérelmeket.
- (x) Az eljárást videokonferencia alkalmazásával közvetítik egy X állambeli tárgyalóterembe, ahol a felek és jogi képviselőik jelen vannak, a 7. cikkben megengedettek szerint.
- (xi) Noha az Y állam a 8. cikk alapján nem tett nyilatkozatot a megkereső hatóság igazságügyi személyzetének jelenléte vonatkozásában, a megkeresett állam nemzeti szabályai ennek ellenére megengedik jelenlétüket. Ennek megfelelően az X állam bírása is videokonferencia alkalmazásával van jelen a tárgyaláson.
- (xii) Az Y állam joga nem tiltja az X állam által benyújtott különleges kérelmeket, így lehetőség szerint azokat is teljesíteni fogják.
- (xiii) Ebben az esetben tolmácsolásra van szükség, és megállapodtak abban, hogy a X állam megkereső hatósága gondoskodik arról, hogy a nemzeti nyilvántartásából képzett tolmácsot rendeljen ki az X államban tartózkodó felek, képviselőik és igazságügyi alkalmazottak számára.

- (xiv) Noha az Y állam joga nem engedik meg az X államban tartózkodó feleknek, azok jogi képviselőinek és/vagy igazságügyi személyzetnek, hogy a 9. cikk szerinti különleges módszerként vagy eljárási módként a megkeresés alapján az eljárás egészében aktívan részt vegyenek, a felek jogi képviselőinek megengedett további kérdések feltétele, feltéve, hogy azokat az Y állam állambeli elnöklő tisztviselőkön keresztül teszik, az X államban nyújtott tolmácsolás igénybevételével.
- (xv) A 9. cikk szerinti kérelemnek megfelelően (a legmegfelelőbb helyzetben lévő hatóság részéről) intézkednek arról, hogy gyorsíró vagy jegyzőkönyvvezető jelen legyen az eljárás szó szerinti átírásához. Elkészül az eljárás szó szerinti átírása, majd továbbításra kerül az X állambeli megkereső hatósághoz, a 13. cikk szerint a végrehajtást megállapító dokumentumokkal együtt.
- (xvi) Általában a megkeresett hatóság a megkeresést a költségek megtérítése nélkül hajtja végre, kivéve a 14. cikk (2) bekezdésének értelmében a szakértőknek és/vagy tolmácsoknak fizetendő díjakat vagy a különleges módszer vagy eljárási mód alkalmazásával járó költségeket. Ebben az esetben nincs szükség az Y állam részére a tolmácsnak fizetett díjak megtérítésére, mivel a tolmácsot az X állam hatósága szervezte. Az X államban az igazságügyi hatóság által a gyorsíró vagy jegyzőkönyvvezető iránti kérés, hogy a szó szerinti átírást különleges módszerként vagy eljárási módként teljesítse, valószínűleg további megtérítendő költségeket fog eredményezni. Mivel a videokonferencia alkalmazását nem a 9. cikk alapján kérték, és csupán az Y állam központi hatóságához intézett informális kérelem volt, a videokonferencia lehetőségek alkalmazásával kapcsolatos költségeket nem feltétlenül kell megtéríteni, a megkeresett állam belső jogától és eljárásától függően. Lehetséges azonban, hogy az Y állam úgy ítéli meg, hogy a videokonferencia alkalmazására irányuló nem hivatalos kérelem mindazonáltal a 9. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozik, és ezért a költségeket meg kell téríteni.

2. példa

- (i) Családjogi per folyik az X állam bírósága előtt.
- (ii) Az Y államban lakó tanú vallomására van szükség.
- (iii) A perben részt vevő felek megegyeznek a videokonferencia alkalmazásában, amely lehetővé teszi számukra, hogy X államban megfigyeljék a Y állam illetékes hatóságának teendő tanúvallomást.
- (iv) Az X állam (a megkereső állam) tanácselnök bírása jogsegély iránti megkeresést bocsát ki, amelyben felkéri az Y állam (a megkeresett állam) központi hatóságát (amelyet a bizonyításfelvételről szóló egyezmény alapján kijelöltek), hogy vegye fel a vallomást Y államban a megfelelő illetékes hatóságon keresztül. A jogsegély iránti megkeresésben az X állam kérelmező hatósága kéri, hogy a tanúvallomást videokonferencia alkalmazásával vegyék fel, és hogy videóként rögzítsék, a 9. cikk szerinti különleges módszer vagy eljárási mód alapján. Ezenkívül az X állam kérelmező hatósága további, a 9. cikk szerinti kérést tett a tanúnak keresztkérdések feltételére. Az Y állam megkeresett hatóságának teljesítenie kell a 9. cikk szerinti megkeresést, kivéve, ha ez összeegyeztethetetlen a megkeresett állam belső jogával, vagy lehetetlen a belső gyakorlat és eljárás, vagy gyakorlati nehézségek miatt.
- (v) Az Y állam központi hatósága elfogadja a megkeresést, és továbbítja azt az illetékes igazságügyi hatóságnak, feltüntetve, hogy mivel ez nem összeegyeztethetetlen a belső joggal és az igazságügyi hatóság rendelkezik a szükséges lehetőségekkel a videokonferencia lehetővé tételére (és annak rögzítésére), így a jogsegély iránti megkeresést videokonferencia-kapcsolaton keresztül kell végrehajtani. Ezenkívül az Y állam belső joga nem összeegyeztethetetlen a keresztkérdések iránti kérelemmel, és bár ezt nem gyakran veszik igénybe, lehetséges.
- (vi) Az Y állam igazságügyi hatósága idézi a tanút, de a tanú nem jelenik meg. Ennek eredményeként és a 10. cikk értelmében az igazságügyi hatóság saját nemzeti jogának rendelkezéseihez fordul, amelyek előírják, hogy idézést bocsásson ki, amelyben a tanút vallomástételre kötelezi, meg nem jelenés esetén büntetés terhe mellett. Az idézésnek megfelelően a tanú megjelenik a bíróság előtt.

- (vii) Az Y állam a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény 8. cikke alapján nyilatkozatot tett, hogy a megkereső hatóság igazságügyi személyzete is jelen lehet, az illetékes hatóság előzetes engedélyével. Ebben az esetben az Y állam illetékes hatósága (amely egyben a központi hatóság is) engedélyt adott az X állam igazságügyi szervezetének videokonferencia alkalmazásával történő jelenlétére.
- (viii) Az Y állam illetékes igazságügyi hatósága a tanú meghallgatását a megkeresett állam módszerei és eljárásai szerint végzi, ideértve az eskü vagy eskü erejével bíró megerősítés felvételét is.
- (ix) A 9. cikk szerinti különleges módszer vagy eljárási mód iránti kérelem szerint az eljárást videokonferencia alkalmazásával közvetítik egy X állambeli tárgyalóterembe is, ahol a felek és jogi képviselők jelen vannak. A 9. cikk alapján benyújtott kérelem másik része értelmében a kereszkérdések feltételét a X államban az egyik fél képviselője végzi, kérdéseit közvetlenül a tanúhoz intézve. Az X államban tartózkodó tolmács lefordítja mind a képviselő kérdéseit, mind a tanú által adott válaszokat.
- (x) A 9. cikk alapján benyújtott megkeresésnek megfelelően az eljárásról videofelvétel is készül. Az X állam kérelmező hatóságával konzultálva az Y állam illetékes igazságügyi hatósága gondoskodik a videofelvétel titkosításáról és a megkereső hatóságnak történő digitális továbbításáról olyan biztonságos módon, amely összeegyeztethető mindkét állam belső jogával.
- (xi) Általában a megkeresett hatóság a megkeresést a költségek megtérítése nélkül hajtja végre, kivéve a 14. cikk (2) bekezdésének értelmében a szakértőknek és/vagy tolmácsoknak fizetendő díjakat vagy a különleges módszer vagy eljárási mód alkalmazásával járó költségeket. Ebben az esetben, mivel a videokonferencia alkalmazását és annak videofelvételét a 9. cikk alapján különleges módszerként vagy eljárási módként kérték, a videokonferencia létesítmények használatával és az azt követő titkosítással/továbbítással kapcsolatos költségeket valószínűleg szintén meg kell téríteni.

3. példa

- (i) Kereskedelmi pert indítottak az X állam bíróságán.
- (ii) Fel kell venni az Y államban lakó tanú vallomását.
- (iii) Az egyik fél jogi képviselői azt kéri a bíróságtól, hogy küldjön jogsegély iránti megkeresést a tanútól Y államban videokonferencia alkalmazása útján történő bizonyításfelvétel iránt.
- (iv) Az X állam bírósága (mint megkereső hatóság) jogsegély iránti megkeresést küld az Y állam központi hatóságának (megkeresett hatóságként), amelynek része a 9. cikk szerinti különleges módszer vagy eljárási mód iránti kérelem a bizonyítás megkereső állam általi közvetlen, videokonferencia alkalmazásával való felvételére.

3A. példa

- (v) Az Y állam belső joga értelmében az Egyezmény I. fejezete szerinti közvetlen bizonyításfelvétel nem megengedett. Ezért a 9. cikk szerinti különleges módszer vagy eljárási mód nem hajtható végre, mivel összeegyeztethetetlen a megkeresett állam jogával.
- (vi) Miután tájékoztatták az X állam megkereső hatóságát, az Y állam megkeresett hatósága így (a megkereső hatósággal konzultálva) folytatja a jogsegély iránti megkeresés közvetett végrehajtását, saját joga és eljárásai szerint. Az Y állam illetékes hatósága így a meghallgatást az X államban a megkereső hatóságtól kapott (valószínűleg a felek jogi képviselői által biztosított) kérdésekkel hajtja végre.

3B. példa

- (v) Az Y állam belső joga értelmében az egyezmény I. fejezete szerinti közvetlen bizonyításfelvétel megengedett. Ezért a 9. cikk szerinti különleges módszer vagy eljárási mód teljesítése lehetséges.
- (vi) Az Y állam megkeresett hatósága értékeli a megkeresést és engedélyezi a közvetlen bizonyításfelvételt azzal a feltétellel, hogy: a tanúnak az Y államban lévő tárgyalóteremben kell tartózkodnia; a kihallgatást a megkereső bíróság végzi el; és hogy az Y állam igazságügyi tisztviselője legyen jelen bizonyos feladatok elvégzése és az eljárások felügyelete céljából.
- (vii) A X állambeli jogi képviselők – az X államban a megkereső hatósággal konzultálva – megteszik a szükséges gyakorlati intézkedéseket, az Y államban a megkeresett hatóság engedélyében előírt feltételek szerint. Ez magában foglalja a tanú kioktatását és az Y állammal való kapcsolattartást a tárgyalóterem megfelelő időpontra lefoglalásához, valamint az Y állambeli igazságügyi tisztviselő jelenlétének megszervezését.
- (viii) A közvetlen bizonyításfelvétel elősegítése érdekében tolmács az X államban is bevonásra kerül.
- (ix) A videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatás kezdetén az Y államot képviselő igazságügyi tisztviselő azonosítja a tanút.
- (x) Az X államban a megkereső hatóság igazságügyi tisztviselője, valamint a jelen lévő és az Y államot képviselő igazságügyi tisztviselő mindegyike kioktatja a tanút a vallomástétel megtagadásának jogáról, amelyet a meghallgatás során igénybe vehet az X állam, illetve az Y állam joga és eljárásai szerint.
- (xi) A bizonyítékokat X állam joga és eljárásai szerint gyűjtik, mivel a tanúvallomást a megkereső bíróság közvetlenül veszi fel X államban.
- (xii) Az Y államban a központi hatóság által előírt feltételekkel összhangban az Y állam igazságügyi tisztviselőjének feladata az eljárás felügyelete, különösen annak biztosítása, hogy a tanút szemben a vallomástétel során ne kényszerítsék, illetve másként se befolyásolják.
- (xiii) Az X államban egy jegyzőkönyvvezető készíti el a bizonyításfelvételről szóló jelentést.

II. A videokonferencia alkalmazása a bizonyításfelvételről szóló egyezmény II. fejezete szerint

Megjegyzés: A bizonyításfelvételről szóló egyezmény 33. cikke értelmében a szerződő felek részben vagy egészben kizárhatják a II. fejezet alkalmazását. Ezek a példák feltételezik, hogy a végrehajtás állama nem tett ilyen fenntartást, és hogy a származási állam nem tett olyan fenntartást, amelyre a végrehajtás „nem kifogásoló” állam viszonyosságot alkalmaz a 33. cikk (3) bekezdése szerint.

4. példa

- (i) Családjogi per folyik X állam bírósága (származási bíróság) előtt.
- (ii) Az Y államban lakó tanú vallomására van szükség.
- (iii) Mivel a tanú egyben X állam állampolgára, a felek és a származási bíróság megállapodnak abban, hogy a tanú vallomását X állam (a származási állam) azon konzulja veszi fel, aki feladatait Y államban (a végrehajtás állama) látja el.
- (iv) A felek egy videokonferencia létrehozását kérik annak érdekében, hogy a tanú konzul általi

kihallgatását közvetítsék az X állam állambeli tárgyalóteremben, ahol a felek és jogi képviselők tartózkodnak.

- (v) A videokonferencia alkalmazását X állam joga kifejezetten előírja, és azt az Y állam joga sem tiltja.
- (vi) Mivel a tanú X állam állampolgára, a 15. cikk értelmében nem kell engedélyt kérni az Y államban kijelölt illetékes hatóságtól.
- (vii) A tanú hajlandó vallomást tenni, és mivel X állam állampolgára, folyékonyan beszél a származási bíróság nyelvén. Ezért jelen esetben sem a kényszer, sem a tolmácsolás kérdése nem merül fel.
- (viii) Mivel azonban Y állam földrajzilag nagy állam, és a tanú jelentős távolságra tartózkodik a konzul székhelyétől, a konzul úgy dönt, hogy (a származási bírósággal konzultálva) hatékonyabb lenne létrehozni egy háromutas videokonferenciát. A videokonferencia így összeköti az X állambeli származási bíróságot, az Y államban a nagykövetségen tartózkodó, az X államot képviselő konzult, valamint a tanút, aki szintén az Y államban tartózkodik, de egy másik, távoli helyen és egy másik, a tanú azonosítására és annak biztosítására illetékes személy jelenlétében, a tanú mindenkor befolyás/kényszer nélkül tehesen vallomást.
- (ix) A tanú meghallgatását a származási állam joga és eljárásai szerint végzik, amennyiben a végrehajtás állama nem tiltja azt.
- (x) A felek kérésére és X állam joga szerint a felek, azok jogi képviselői és/vagy az állam vagy származási állam igazságügyi alkalmazottai videokonferencia alkalmazásával vannak jelen a meghallgatáson, mivel azt Y állam joga nem tiltja.
- (xi) A konzul a származási állam felhatalmazása szerint felveszi az esküt/eskü erejével bíró megerősítést, mivel ez nem összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával.
- (xii) Ebben az esetben a költségeket a bizonyításfelvételt kérő fél viseli.

5. példa

- (i) A polgári peres eljárás X állam bírósága (a származási bíróság) előtt folyik.
- (ii) Az Y államban lakó tanú vallomására van szükség.
- (iii) X államban (a származási államban) a származási bíróság kinevez egy megbízottat, aki az Y államban (a végrehajtás államban) tartózkodó tanú vallomásának felvételekor eljár.
- (iv) A perben a felek megegyeznek abban, hogy a megbízott X államban marad, és videokonferenciát használ az Y állam állambeli tanú vallomásának felvételére, mivel a technológia használatát a származási állam joga ismeri.
- (v) Emellett a végrehajtás államának joga a videokonferencia alkalmazását nem tilthatja. Ebben az esetben Y állam joga lehetővé teszi a videokonferencia alkalmazását a bizonyításfelvétel lehetővé tétele érdekében.
- (vi) Y állam a 17. cikk alapján nyilatkozatot tett, amelyben megismétli, hogy a kijelölt illetékes hatóságának előzetes engedélyére lesz szükség. A felek képviselői megkérlik az engedélyt Y állam illetékes hatóságától.
- (vii) Az illetékes hatóság megadja az engedélyt azzal a feltétellel, hogy a tanút az illetékes hatóság tisztviselőjének kell azonosítania a tanúvallomás felvétele előtt.
- (viii) A megbízott feladata a szükséges gyakorlati intézkedések meghozatala, valamint a kérés tanúnak való elküldése, a dátum, az időpont, a helyszín és minden más releváns információ megadásával.
- (ix) Mivel a tanú hajlandó a vallomástételre és azt vállalja, nem kell vizsgálni a kényszer alkalmazásával kapcsolatos kérdéseket.
- (x) Ebben az esetben tolmácsolásra van szükség mind a megbízott, mind a tanú számára. A megbízott gondoskodik arról, hogy egy szakképzett tolmács legyen jelen Y államban a tanúval.
- (xi) A megbízott a tanú kihallgatását a származási állam joga és eljárásai szerint végzi, kivéve, ha ez

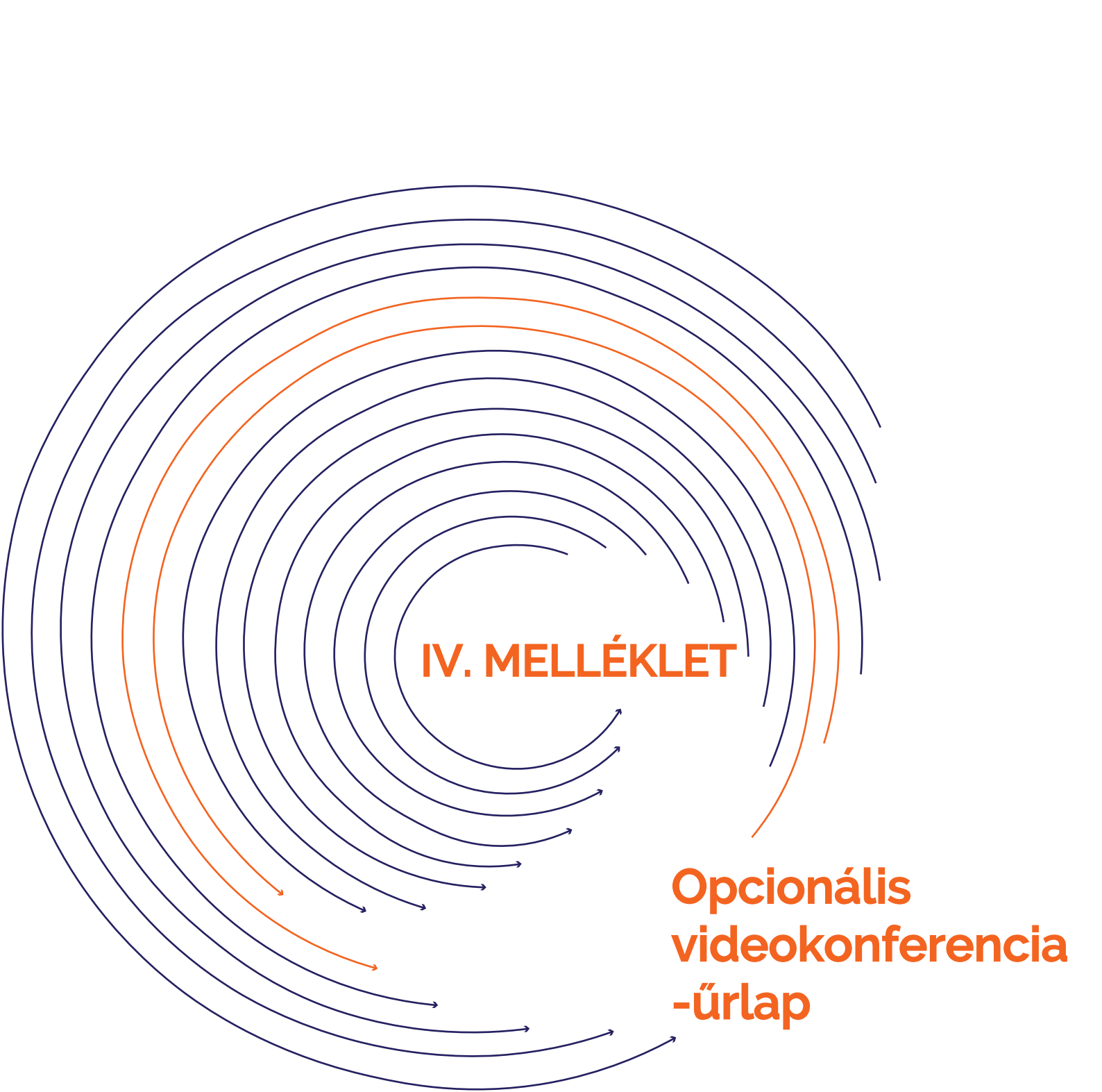
összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával. A kihallgatás videokonferencia alkalmazásával történik egy X államban található helyszínről, ahol a felek és jogi képviselőik is jelen vannak, mivel X állam joga szerint arra jogosultak.

- (xii) A megbízott, akit X állam mint származási állam joga felhatalmaz erre, felveszi az esküt/eskü erejével bíró megerősítést videokonferencia alkalmazásával, mivel ez nem összeegyeztethetetlen Y állam mint a végrehajtás államának jogával.
- (xiii) A felek és jogi képviselőik részvételét (beleértve a keresztkérdéseket vagy a kihallgatást követő kérdéseket is) ugyanúgy X állam joga alapján határozzák meg, amennyiben az nem összeegyeztethetetlen Y állam jogával.
- (xiv) Mint általában, az eljárás költségeit (beleértve a tolmácsolás és a helyszínbérlés költségeit) a bizonyításfelvételt kérő fél viseli.

6. példa

- (i) Kereskedelmi per folyik X állam bírósága (a származási bíróság) előtt.
- (ii) Az Y államban lakó tanú vallomásra van szükség.
- (iii) X államban (a származási államban) a származási bíróság kinevez egy megbízottat, aki az Y államban (a végrehajtás államban) tartózkodó tanú vallomásának felvételekor eljár.
- (iv) A megbízott az Y államban tartózkodó ügyvéd, aki folyékonyan beszél mind X állam, mind Y állam nyelvén.
- (v) Mivel a technológia használatát a származási állam joga lehetővé teszi, a felek azt kérik a származási bíróságtól, hogy engedje meg a megbízottnak, hogy videokonferenciát alkalmazzon az Y államban tanúvallomások felvételekor, miközben a felek és képviselőik az eljárást az X állambeli tartózkodáshelyükről figyelik.
- (vi) Emellett a végrehajtás államának joga a videokonferencia alkalmazását nem tilthatja. Ebben az esetben Y állam joga nem tiltja a videokonferencia alkalmazását.
- (vii) Y állam nem tett nyilatkozatot a 17. cikk alapján. Ennélfogva általános engedélyt adó nyilatkozat hiányában ehhez a konkrét ügghöz a kijelölt illetékes hatóság előzetes engedélyére lesz szükség.
- (viii) Az illetékes hatóság megadja az engedélyt, de az engedélyt feltételhez köti, megkövetelve, hogy a bizonyítást az Y államban lévő tárgyalóteremben vegyék fel, Y állam igazságügyi tisztviselőjének jelenlétében.
- (ix) A megbízott feladata a szükséges gyakorlati intézkedések megtétele, valamint a kérés tanú részére való elküldése, a dátum, az időpont, a helyszín és minden vonatkozó információ megadásával.
- (x) A tanú tájékoztatása után a megbízott rájön, hogy a tanú nem hajlandó vallomást tenni. Mivel Y állam a 18. cikk alapján tett nyilatkozatot, a megbízott kiegészítheti az eredeti kérelmet az illetékes hatóság részéről további segítségnyújtás iránti kérelemmel a bizonyításfelvétel kényszer alkalmazásával történő fogantatásához.
- (xi) Az illetékes hatóság helyt ad a megbízott kérésének, és így alkalmazza a joga által előírt megfelelő kényszerítő intézkedéseket a tanú megjelenésének biztosítása érdekében.
- (xii) A megbízott ezt követően a származási állam jogának és eljárásának megfelelően fogantatja a tanú kihallgatását, kivéve, ha ez összeegyeztethetetlen a végrehajtás államának jogával. A rendezvényt Y állam tárgyalójában tartják, a felek és jogi képviselőik is részt vesznek X államból videokonferencián keresztül, mivel az X állam joga szerint erre jogosultak.
- (xiii) A megbízott X állam mint a származási állam jogának felhatalmazása alapján felveszi az esküt/eskü erejével bíró megerősítést, mivel ez nem összeegyeztethetetlen Y állam mint a végrehajtás államának jogával.
- (xiv) A felek és jogi képviselőik részvételét (beleértve a keresztkérdéseket vagy a kihallgatást követő kérdéseket is) ugyanúgy X állam joga alapján határozzák meg, amennyiben az nem összeegyeztethetetlen Y állam jogával.

- (xv) Ebben az esetben, mivel a megbízott folyékonyan beszél mind az X állam, mind az Y állam nyelvén, nem feltétlenül van szükség tolmácsolásra, de az valószínűleg igénybe vehető az X államban tartózkodó, videokonferencián keresztül jelen lévők javára.
- (xvi) Mint általában, az eljárás költségeit (például a tárgyaló használatából vagy a tanú megjelenésének kikényszerítéséből eredő költségeket) a bizonyítás felvételét kérő fél viseli.

IV. MELLÉKLET

Optionális videokonferencia -űrlap

Ez az űrlap a jogsegély iránti megkeresés ajánlott mintaűrlapjának mellékleteként történő használatra készült, és elérhető a Hágai Konferencia weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában: < www.hcch.net >.

JOGSEGÉLY IRÁNTI MEGKERESÉS -
OPCIONÁLIS ŰRLAP A VIDEOKONFERENCIA ALKALMAZÁSÁVAL TÖRTÉNŐ
BIZONYÍTÁSFELVÉTELHEZ

COMMISSION ROGATOIRE –
FORMULAIRE FACULTATIF POUR DES PREUVES PAR LIAISON VIDEO

Az 1970. március 18-i Hágai Egyezmény
polgári vagy kereskedelmi ügyekben a külföldön történő bizonyítás felvételéről
Convention de La Haye du 18 mars 1970 sur
L'obtention des preuves à l'étranger en matière civile ou commerciale

A videokonferencia-eszköz(ök) műszaki paraméterei
Paramètres techniques des appareils de liaison vidéo

1.	A készülék márkája és típusa <i>Marque et modèle de l'appareil</i>	Írja be azon videokonferencia-eszköz márkanevét, amelyet a megkereső állam használni fog
2.	A vezérlőegység típusa <i>Type d'unité de commande</i>	Felhívjuk a figyelmet, hogy többpontos vezérlőegység ajánlott. <i>Veillez noter qu'une unité de commande multipoint est recommandée.</i> ☐ Végpont ☐ Többpontos <i>Point de terminaison</i>

3.	Hálózat típusa <i>Type de réseau</i> Az IP és az ISDN paraméter-szekvenciák a 3. oldalon találhatók. <i>Des exemples de séquences de paramètres IP et RNIS sont donnés en page 3</i>	Felhívjuk a figyelmet, hogy az ajánlott hálózat az IP-hálózat. <i>Veillez noter qu'un réseau IP est le réseau recommandé.</i> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="667 376 1011 405">IP (SIP or/ou H.323)</th> <th data-bbox="1016 376 1353 405">ISDN</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="667 412 1011 965"> IP-cím: <i>Adresse IP:</i> Írja be az IP-címet Gazdagép neve: <i>Nom de l'hôte:</i> Írja be a gazdagép nevét (beleértve a teljesen minősített domain nevet) Mellék száma: <i>Numéro de poste:</i> Írja be a melléklet (ha van) </td> <td data-bbox="1016 412 1353 965"> ISDN-szám: <i>Numéro RNIS:</i> Írja be az ISDN-számot Mellék száma: <i>Numéro de poste:</i> Írja be a melléklet (ha van) </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="667 972 1353 1249"> További észrevételek: <i>Autres remarques:</i> Ide írja a vonatkozó észrevételeket vagy megjegyzéseket </td> </tr> </tbody> </table>	IP (SIP or/ou H.323)	ISDN	IP-cím: <i>Adresse IP:</i> Írja be az IP-címet Gazdagép neve: <i>Nom de l'hôte:</i> Írja be a gazdagép nevét (beleértve a teljesen minősített domain nevet) Mellék száma: <i>Numéro de poste:</i> Írja be a melléklet (ha van)	ISDN-szám: <i>Numéro RNIS:</i> Írja be az ISDN-számot Mellék száma: <i>Numéro de poste:</i> Írja be a melléklet (ha van)	További észrevételek: <i>Autres remarques:</i> Ide írja a vonatkozó észrevételeket vagy megjegyzéseket	
IP (SIP or/ou H.323)	ISDN							
IP-cím: <i>Adresse IP:</i> Írja be az IP-címet Gazdagép neve: <i>Nom de l'hôte:</i> Írja be a gazdagép nevét (beleértve a teljesen minősített domain nevet) Mellék száma: <i>Numéro de poste:</i> Írja be a melléklet (ha van)	ISDN-szám: <i>Numéro RNIS:</i> Írja be az ISDN-számot Mellék száma: <i>Numéro de poste:</i> Írja be a melléklet (ha van)							
További észrevételek: <i>Autres remarques:</i> Ide írja a vonatkozó észrevételeket vagy megjegyzéseket								
4.	Virtuális szoba (többpontos vezérlőegységen keresztül) <i>Salle virtuelle (via une unité de commande multipoint)</i>	Csak akkor töltse ki, ha virtuális tárgyalótermet fognak használni. <i>Ne compléter que si une salle de réunion virtuelle sera utilisée.</i> Cím/gazdagép neve <i>Adresse / Nom de l'hôte</i> Adja meg a címet és/vagy a gazdanevet (beleértve a teljesen minősített domain nevet) PIN <i>Code d'accès</i> Írja be a virtuális szoba hozzáférési PIN-kódját						
5.	Kodek <i>Kodek</i>	Írja be a használt kódoló-dekódoló részleteit.						

6.	Titkosítás típusa <i>Type de chiffrement</i>	Adja meg részletesen a használt titkosítás típusát (például AES, 3DES) és a használt biteket (például 128 bit, 192 bit) Az „automatikus” vagy a „legjobb erőfeszítés” beállítást fogják használni? <i>Le paramètre « automatique » ou « au mieux » sera-t-il utilisé ?</i> ☐ Igen <i>Oui</i> ☐ Nem <i>Non</i>
-----------	--	--

Műszaki kapcsolattartó személy(ek) adatai*Coordonnées des interlocuteurs techniques*

Ezek a kapcsolattartók a jogsegély iránti megkeresésben említettekén kívül, kifejezetten műszaki kérdésekben (ha alkalmazható).

Il y a des interlocuteurs techniques outre ceux qui sont mentionnés dans la Commission rogatoire, en particulier pour les questions techniques (le cas échéant)

7a.	1. kapcsolattartó személy <i>Interlocuteur 1</i> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Név <i>Nom</i></td> </tr> <tr> <td>Beosztás <i>Fonction</i></td> </tr> <tr> <td>E-mail-cím</td> </tr> <tr> <td>Telefonszám <i>Téléphone</i></td> </tr> <tr> <td>Nyelvek <i>Langues</i></td> </tr> </table>	Név <i>Nom</i>	Beosztás <i>Fonction</i>	E-mail-cím	Telefonszám <i>Téléphone</i>	Nyelvek <i>Langues</i>	7b.	2. kapcsolattartó személy <i>Interlocuteur 2</i> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td>Név <i>Nom</i></td> </tr> <tr> <td>Beosztás <i>Fonction</i></td> </tr> <tr> <td>E-mail-cím</td> </tr> <tr> <td>Telefonszám <i>Téléphone</i></td> </tr> <tr> <td>Nyelvek <i>Langues</i></td> </tr> </table>	Név <i>Nom</i>	Beosztás <i>Fonction</i>	E-mail-cím	Telefonszám <i>Téléphone</i>	Nyelvek <i>Langues</i>
Név <i>Nom</i>													
Beosztás <i>Fonction</i>													
E-mail-cím													
Telefonszám <i>Téléphone</i>													
Nyelvek <i>Langues</i>													
Név <i>Nom</i>													
Beosztás <i>Fonction</i>													
E-mail-cím													
Telefonszám <i>Téléphone</i>													
Nyelvek <i>Langues</i>													

A Több aspektusú kezdeményezés a határokon átnyúló videokonferencia javítására („Kézfogás” projekt) projekt befejezését követően az Európai Unió Tanácsa a következő példákat szolgáltatotta a felhasználók számára a különféle típusú hálózati kapcsolatok támogatására¹:

À la suite de la conclusion du projet « Handshake » (Multi-aspect initiative to improve cross-border videoconferencing), le Conseil de l’Union européenne a donné les exemples de séquences suivants pour aider les utilisateurs en fonction des types de connexions réseau:

Példák a videokonferencia elindítására szolgáló paraméter-szekvenciákra és elválasztókra

Exemples de séquences de paramètres et de délimiteurs pour lancer une visioconférence

Az érintett eszközök márkájától függően - különféle paraméter-szekvenciákat kell használni.
Dépendent de la marque des appareils – il sera peut-être nécessaire d’utiliser différentes séquences de paramètres.

IP használata:

IP:

Gazdagépnév/IP-cím, amelyet egy mellék száma követ ## elválasztóval: 111.22.33.4 ## 5656

Gazdagépnév/IP-cím, amelyet egy mellék száma követ ## elválasztóval: 111.22.33.4#5656

Nom de l’hôte/adresse IP suivi du numéro de poste avec le délimiteur ##:

111.22.33.4 ## 5656

Nom de l’hôte/adresse IP suivi du numéro de poste avec le délimiteur ##: 111.22.33.4#5656

SIP használata:

SIP:

A mellék száma, amelyet gazdagépnév / IP-cím követ, @ elválasztóval: 5656@videoconf.host.eu

5656@111.22.33.4

Numéro de poste suivi du nom de l’hôte/de l’adresse IP avec le délimiteur @:

5656@videoconf.host.eu

5656@111.22.33.4

ISDN-szekvenciák:

RNIS-szekvenciák:

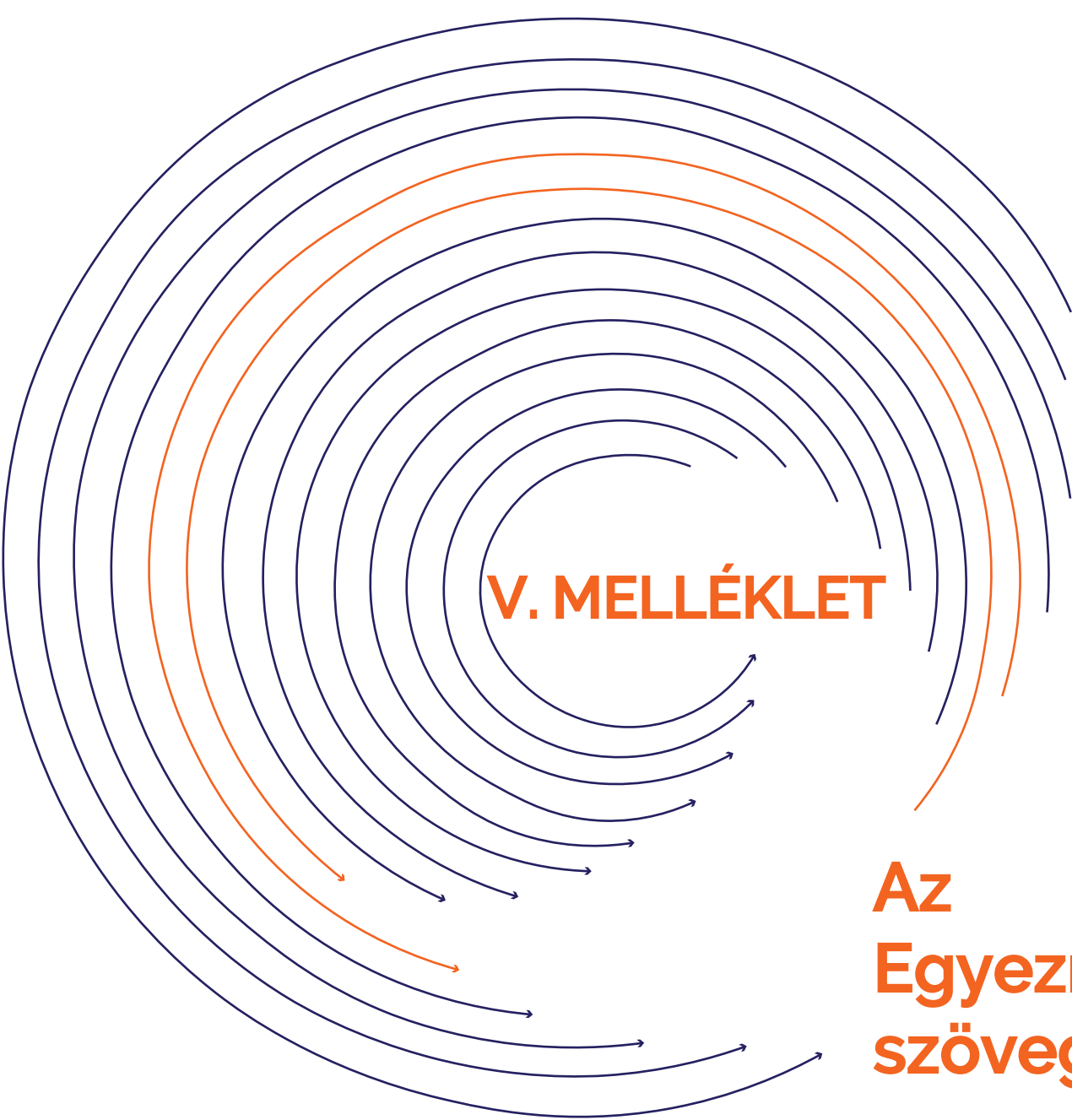
ISDN szám és mellék száma együtt: + 43 1 0000895656

ISDN szám és a mellék száma # elválasztóval elválasztva: + 43 1 000089#5656

Numéro RNIS et numéro de poste ensemble: + 43 1 0000895656

Numéro RNIS et numéro de poste séparés par un délimiteur #: + 43 1 000089#5656

¹ „Kézfogás” projekt, „D4: A határokon átnyúló videokonferencia igénylésének/visszaigazolásának formanyomtatványa”, 20. o.

V. MELLÉKLET

**Az
Egyezmény
szövege**

EGYEZMÉNY A POLGÁRI ÉS KERESKEDELMI ÜGYEKBEN
KÜLFÖLDÖN TÖRTÉNŐ BIZONYÍTÁSFELVÉTELÉRŐL¹

(Megkötve: 1970. március 18. napján)

Jelen Egyezmény Aláíró Államai

attól az óhajtól vezérelvén, hogy a jogsegélykérelmek továbbítását és teljesítését megkönnyítsék, továbbá hogy az ennek során alkalmazott különböző eljárások harmonizációját előmozdítsák, azzal a szándékkal, hogy a polgári és kereskedelmi ügyekben való kölcsönös igazságügyi együttműködést hatékonyabbá tegyék, elhatározták, hogy evégett Egyezményt kötnek, és megállapodtak az alábbiakban:

I. FEJEZET - A JOGSEGÉLY IRÁNTI MEGKERESÉSEK

1. cikk

Polgári vagy kereskedelmi ügyekben az egyik Szerződő Állam bírósága saját belső jogszabályainak megfelelően megkeresheti valamely másik Szerződő Állam illetékes hatóságát aziránt, hogy bizonyítást foganatosítson vagy egyéb bírói cselekményt teljesítsen.

Nem intézhető jogsegély iránti megkeresés olyan bizonyítás felvétele érdekében, amelyet nem valamely már folyamatban lévő vagy megindítani tervezett bírósági eljárásban szándékoznak felhasználni.

Az „egyéb bírói cselekmény” kifejezés nem foglalja magában a bírósági iratok kézbesítését, a biztosítási intézkedéseket és a végrehajtást.

2. cikk

Minden Szerződő Állam kijelöl egy Központi Hatóságot, amely fogadja a valamely másik Szerződő Állam bírósága által előterjesztett jogsegély iránti megkereséseket, és továbbítja azokat teljesítésre az illetékes hatósághoz. A Központi Hatóságot minden Szerződő Állam saját jogának megfelelően szervezi meg.

A jogsegély iránti megkereséseket a megkeresett Állam Központi Hatósága részére ezen Állam egyéb hatóságainak közbeiktatása nélkül kell továbbítani.

3. cikk

A jogsegély iránti megkeresésnek tartalmaznia kell az alábbiakat:

- a) a megkereső és - amennyiben ismert - a megkeresett hatóság megjelölését;
- b) az eljárásban részt vevő felek, valamint esetleges képviselőik neve, címe;
- c) az ügy jellegét, tárgyát és a tényállás rövid ismertetését;
- d) a foganatosítandó bizonyításfelvétel vagy egyéb bírói cselekmény megjelölését.

¹ Ez az Egyezmény, beleértve a kapcsolódó anyagokat, elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában. Az Egyezmény teljes történetét lásd: HCCH, *Actes et document on la Onzième session (1968)*, Tome IV, *Az obtention des preuves*, (219. o.).

A megkeresésnek ezenkívül - az ügy körülményeitől függően - tartalmaznia kell többek között:

- e) a meghallgatandó személyek nevét, címét;
- f) a meghallgatandó személyekhez intézendő kérdéseket vagy azon tényeket, amelyek tekintetében őket meg kell hallgatni;
- g) az okiratoknak vagy azoknak az egyéb tárgyaknak a megjelölését, amelyeket meg kell vizsgálni;
- h) adott esetben az arra irányuló kérelmet, hogy a meghallgatást eskü alatt vagy eskü erejével bíró megerősítés mellett tett nyilatkozat felvétele útján fogatosítsák, valamint az ilyenkor használandó formulát;
- i) adott esetben az arra irányuló kérelmet, hogy a 9. cikk szerint különleges eljárási módot alkalmazzanak.

A megkeresés tartalmazza a 11. cikk alkalmazásához szükséges információkat is.

Hitelesítés vagy más hasonló alakítás nem követelhető meg.

4. cikk

A jogsegély iránti megkeresést a megkeresett hatóság nyelvén kell elkészíteni, vagy ezen a nyelven készült fordítással kell ellátni.

Mindazonáltal valamennyi Szerződő Állam el kell, hogy fogadjon - hacsak nem tett fenntartást a 33. cikk szerint - angol vagy francia nyelvű, vagy e nyelvek valamelyikén készült fordítással ellátott megkereséseket is.

Az a Szerződő Állam, amelynek több hivatalos nyelve van, de az ezek egyikén készült megkeresést - belső jogánál fogva - nem fogadhatja a teljes területe vonatkozásában, nyilatkozattal jelöli meg azt a nyelvet, amelyen a megkeresést, illetőleg annak fordítását el kell készíteni ahhoz, hogy területének egyes részein az teljesítésre kerüljön. Amennyiben e nyilatkozatnak - alapos ok nélkül - nem tesznek eleget, a megkívánt nyelvre történő fordítás költségei a megkereső Államot terhelik.

Az előző bekezdésekben meghatározott nyelveken kívül valamennyi Szerződő Állam nyilatkozatban megjelölhet egy vagy több további nyelvet, amely(ek)en a jogsegély iránti megkeresés továbbítható Központi Hatósága részére.

A jogsegély iránti megkereséshez csatolt fordítást diplomáciai vagy konzuli tisztviselőnek, hiteles fordítónak vagy valamely más, erre jogosított személynek kell hitelesítenie a két Állam valamelyikében.

5. cikk

Amennyiben a Központi Hatóság úgy ítéli meg, hogy a megkeresés nem felel meg az Egyezménynek, erről haladéktalanul tájékoztatja a megkereső Államnak azt a hatóságát, amely a megkeresést továbbította, pontosan megjelöli a megkereséssel szemben támasztott kifogásait.

6. cikk

Ha a megkeresett hatóság nem illetékes, a jogsegély iránti megkeresést hivatalból haladéktalanul átteszi a saját Államának joga szerint illetékes hatósághoz.

7. cikk

A megkereső hatóságot kérésére értesíteni kell a foganatosítandó cselekmény időpontjáról és helyszínéről annak érdekében, hogy az eljárásban érdekelt felek és esetleges képviselőik jelen lehessenek. Az értesítést a megkereső hatóság kérésére közvetlenül kell megküldeni a feleknek vagy képviselőiknek.

8. cikk

Bármely Szerződő Állam kinyilváníthatja, hogy valamely másik Szerződő Állam megkereső bíróságának tagjai jelen lehetnek a jogsegély iránti megkeresés teljesítésénél. A jelenlét függővé tehető a nyilatkozatot tevő Állam erre kijelölt illetékes hatóságának előzetes engedélyétől.

9. cikk

A jogsegély iránti megkeresés teljesítése során a bíróság saját Államának joga szerint jár el.

Mindazonáltal eleget kell tenni a megkereső hatóság azon kérésének, hogy a megkeresett bíróság alkalmazzon különleges eljárási módot, kivéve, ha ez az eljárás összeegyeztethetetlen a megkeresett Állam jogával, vagy annak alkalmazása a megkeresett Állam bírói gyakorlata szerint, avagy gyakorlati akadályok folytán nem lehetséges.

A jogsegélykérelmet a lehető leggyorsabban kell teljesíteni.

10. cikk

A jogsegély iránti megkeresés teljesítése során a megkeresett hatóság ugyanazokban az esetekben és ugyanolyan terjedelemben alkalmaz megfelelő kényszerítő eszközöket, mint ahogy azt a megkeresett Állam joga - a saját hatóságaitól származó megkeresés vagy valamely érdekelt fél részéről ilyen célból előterjesztett kérelem teljesítésénél - előírja.

11. cikk

A jogsegély iránti megkeresés nem teljesíthető, ha az érintett személy a vallomástétel megtagadásának jogára vagy a vallomástétel tilalmára hivatkozik, amely

- a) a megkeresett Állam joga szerint áll fenn; vagy
- b) a megkereső Állam joga szerint áll fenn, és ezt a megkeresésben feltüntették, illetve szükség esetén - a megkeresett hatóság kérésére - ezt a megkereső hatóság igazolta.

Bármely Szerződő Állam kinyilváníthatja, hogy a vallomástétel megtagadására vonatkozó olyan jogokat, illetőleg a vallomástételre vonatkozó olyan tilalmakat, amelyek a megkereső és a megkeresett Államon kívüli egyéb Állam joga szerint állnak fenn, úgyszintén figyelembe vesz, olyan terjedelemben, ahogyan azt nyilatkozatában meghatározta.

12. cikk

A jogsegély iránti megkeresés teljesítése kizárólag abban az esetben tagadható meg, ha

- a) a megkeresés teljesítése a megkeresett Államban nem tartozik a bírói hatáskörbe; vagy
- b) a megkeresett Állam úgy ítéli meg, hogy a megkeresés teljesítése szuverenitását vagy

biztonságát veszélyeztetné.

A megkeresés teljesítése nem tagadható meg pusztán abból az okból, hogy a megkeresett Államnak saját belső joga alapján kizárólagos joghatósága van az ügy tárgyára, avagy a belső joga olyan eljárást, amelyben a megkeresést előterjesztették, nem ismer.

13. cikk

A jogsegély iránti megkeresés teljesítésének eredményeként keletkezett iratokat a megkeresett hatóság ugyanazon az úton juttatja el a megkereső hatósághoz, amelyen ez utóbbi a megkeresést előterjesztette.

Amennyiben a megkeresést részben vagy egészben nem teljesítik, erről a megkereső hatóságot, az okok megjelölése mellett, ugyanazon az úton, haladéktalanul értesíteni kell.

14. cikk

A jogsegély iránti megkeresés teljesítéséért semmiféle díj vagy költségterítés nem követelhető.

A megkeresett Állam mindazonáltal követelheti a megkereső Államtól a szakértők vagy a tolmácsok részére fizetett díjaknak, valamint az annak folytán felmerült kiadásoknak a megtérítését, hogy a megkereső Állam kérésére a 9. cikk második bekezdése értelmében különleges eljárási módot alkalmaztak.

Az a megkeresett hatóság, amelynek joga értelmében a feleknek kell gondoskodniuk a bizonyításról, és amely a jogsegély iránti megkeresést maga nem teljesítheti, a teljesítéssel megbízhat valamely erre megfelelő személyt, feltéve, hogy a megkereső hatóság hozzájárulását beszerezte. A hozzájárulás beszerzése során a megkeresett hatóság közli azon költségeknek a hozzávetőleges összegét, amelyek a megkeresés teljesítésének e módjából kifolyólag felmerülhetnek. A hozzájárulással a megkereső hatóság kötelességet vállal a felmerülő költségek megtérítésére. Hozzájárulás hiányában a megkereső hatóság e költségek megtérítésére nem köteles.

II. FEJEZET - BIZONYÍTÁSFELVÉTEL DIPLOMÁCIAI VAGY KONZULI KÉPVISELŐ ÁLTAL ÉS MEGBÍZOTTAK ÚTJÁN

15. cikk

Polgári vagy kereskedelmi ügyekben az egyik Szerződő Állam diplomáciai vagy konzuli képviselője valamely másik Szerződő Állam területén, abban a körzetben, ahol feladatait ellátja, kényszer alkalmazása nélkül bizonyítást fogantatosíthat olyan eljárás céljára, amely az általa képviselt Állam valamely bírósága előtt van folyamatban, feltéve, hogy ez kizárólag az általa képviselt Állam polgárait érinti.

Bármely Szerződő Állam kinyilváníthatja, hogy a bizonyítás ilyen módon történő fogantatosítására csak akkor kerülhet sor, ha azt a nyilatkozatot tevő Állam erre kijelölt illetékes hatósága a diplomáciai vagy konzuli képviselő által vagy az ő nevében előterjesztett kérelem alapján engedélyezte.

16. cikk

Az egyik Szerződő Állam diplomáciai vagy konzuli képviselője valamely másik Szerződő Állam területén, abban a körzetben, ahol feladatait ellátja, olyan eljárás céljára, amely az általa képviselt Állam valamely bírósága előtt van folyamatban, kényszer alkalmazása nélkül bizonyítást foganatosíthat abban az esetben is, ha az a fogadó Államnak vagy egy harmadik Államnak a polgárait érinti, feltéve, hogy

- a) ezt a fogadó Állam erre kijelölt illetékes hatósága - általánosságban vagy a konkrét esetre vonatkozóan - engedélyezte, és
- b) azokat a feltételeket, amelyeket az illetékes hatóság engedélyében meghatározott, a diplomáciai vagy konzuli képviselő teljesíti.

Bármelyik Szerződő Állam kinyilváníthatja, hogy az e cikk szerinti bizonyításfelvételre előzetes engedélye nélkül is sor kerülhet.

17. cikk

Polgári vagy kereskedelmi ügyekben minden olyan személy, akit erre a célra megbízottként kijelöltek, kényszer alkalmazása nélkül bizonyítást foganatosíthat valamely Szerződő Állam területén olyan eljárás céljára, amely valamely másik Szerződő Állam bírósága előtt van folyamatban, amennyiben

- a) ezt azon Állam kijelölt illetékes hatósága, ahol a bizonyítást foganatosítani kell - általánosságban vagy a konkrét esetre vonatkozóan - engedélyezte; és
- b) azokat a feltételeket, amelyeket az illetékes hatóság engedélyében meghatározott, a diplomáciai vagy konzuli képviselő teljesíti.

Bármelyik Szerződő Állam kinyilváníthatja, hogy az e cikk szerinti bizonyításfelvételre előzetes engedélye nélkül is sor kerülhet.

18. cikk

Bármely Szerződő Állam kinyilváníthatja, hogy a 15., 16., illetve 17. cikkek értelmében bizonyításfelvételre jogosult diplomáciai vagy konzuli képviselő, illetőleg megbízott kérelemmel fordulhat a nyilatkozatot tevő Állam erre kijelölt hatóságához annak érdekében, hogy az kényszerítő eszközök útján nyújtson támogatást a bizonyításfelvételhez. Nyilatkozatában az Állam megjelölheti azon feltételeket, amelyeket célszerűnek lát.

Amennyiben a hatóság helyt ad a kérelemnek, alkalmaznia kell azon megfelelő kényszerítő eszközöket, amelyeket saját joga a belső eljárások tekintetében ír elő.

19. cikk

Az illetékes hatóság - ha a 15., 16. vagy 17. cikkben meghatározott engedélyt megadja, illetőleg a 18. cikkben meghatározott kérelemnek helyt ad - megszabhatja az általa célszerűnek tartott feltételeket, különösen a bizonyításfelvétel helyét és időpontját illetően. Megkövetelheti azt is, hogy a bizonyításfelvétel időpontjáról és helyéről kellő időben előre értesítsék; ebben az esetben a hatóság képviselője jogosult jelen lenni a bizonyításfelvételnél.

20. cikk

Azon személyek, akiket az e Fejezet valamely cikkében meghatározott bizonyításfelvétel érint, jogi képviselőt vehetnek igénybe.

21. cikk

Amennyiben valamely diplomáciai vagy konzuli képviselő, illetve valamely megbízott a 15., 16., illetőleg 17. cikk értelmében jogosult a bizonyítás felvételére,

- a) foganatosíthat bármely bizonyítási cselekményt, amennyiben az nem összeegyeztethetetlen a bizonyításfelvétel helye szerinti Állam jogával, avagy nem ellentétes a fent említett cikkek alapján megadott engedéllyel, továbbá ugyanezen feltételek mellett esküt vagy eskü erejével bíró megerősítést (affirmation) is felvehet;
- b) minden, a bizonyításfelvételnél történő megjelenésre vagy az abban történő közreműködésre szóló idézést a bizonyításfelvétel helyének nyelvén kell elkészíteni, avagy ezen a nyelven készült fordítással kell ellátni, kivéve, ha a bizonyításfelvétel által érintett személy annak az Államnak a polgára, amelyben az eljárás folyamatban van;
- c) az idézésben tájékoztatni kell az érintett személyt arról, hogy jogi képviselőt vehet igénybe, továbbá - azon Államokban, amelyek nem tettek a 18. cikk szerinti nyilatkozatot - arról is, hogy nem köteles megjelenni, illetőleg a bizonyításfelvételben közreműködni;
- d) a bizonyítás felvehető azon bíróság joga által előírt módon is, amely előtt az eljárás folyamatban van, kivéve, ha a bizonyítás e módját tiltja azon Állam joga, amelynek területén a bizonyításfelvétel történik;
- e) a bizonyításfelvétel által érintett személy a 11. cikkben foglaltak szerint hivatkozhat a vallomástétel megtagadásának jogára, illetőleg a vallomástétel tilalmára.

22. cikk

Az a körülmény, hogy a bizonyítás felvétele az e Fejezetben előírt eljárás keretében az érintett személy együttműködésének hiányában nem volt lehetséges, nem zárja ki, hogy utóbb ugyanazon tárgyban az I. Fejezet szerint terjeszsenek elő jogsegélykérelmet.

III. FEJEZET – ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

23. cikk

Jelen Egyezmény aláírásának, megerősítésének vagy az ahhoz történő csatlakozás alkalmával bármely Szerződő Állam kinyilváníthatja, hogy nem teljesíti az olyan megkereséseket, amelyeket a „Common Law” jogrendszerű országokban „pre-trial discovery of documents” néven ismert eljárás tárgyában terjesztettek elő.

24. cikk

Bármely Szerződő Állam kijelölhet a Központi Hatóság mellett további hatóságokat is, meghatározva azok illetékességét. A jogsegély iránti megkeresések azonban minden esetben megküldhetők a Központi Hatósághoz.

Szövetségi államok jogosultak arra, hogy több Központi Hatóságot jelöljenek ki.

25. cikk

Bármely olyan Szerződő Állam, amelyben több jogrendszer van hatályban, rendelkezhet úgy, hogy e jogrendszerek valamelyikének hatóságai rendelkeznek kizárólagos illetékességgel az Egyezmény szerinti jogsegély iránti megkeresések teljesítésére.

26. cikk

Amennyiben alkotmányjogi rendelkezései ezt megkövetelik, bármely Szerződő Állam igényelheti a megkereső Államtól azoknak a díjaknak, illetőleg költségeknek a megtérítését, amelyek a jogsegély iránti megkeresés teljesítése során az idézés kézbesítése, a meghallgatott személy részére fizetett díj és a bizonyításfelvételtől felvett jegyzőkönyv kiállítása folytán merültek fel.

Amennyiben valamely Állam a fenti bekezdés szerinti igényt támaszt, ezen Államtól minden más Szerződő Állam követelheti a hasonló díjak és költségek megtérítését.

27. cikk

Jelen Egyezmény a Szerződő Államok egyikét sem gátolja abban, hogy

- a) kinyilvánítsa, miszerint a jogsegély iránti megkereséseket bírósági részére a 2. cikkben előírtaktól eltérő úton is el lehet juttatni;
- b) belső joga vagy kialakult gyakorlata alapján hozzájáruljon ahhoz, hogy az Egyezmény hatálya alá tartozó cselekményeket kevésbé korlátozó feltételek mellett fogantossítsanak;
- c) belső joga vagy kialakult gyakorlata alapján hozzájáruljon az Egyezményben meghatározottaktól eltérő bizonyításfelvételi eljárások alkalmazásához.

28. cikk

Jelen Egyezmény nem képezi akadályát annak, hogy két vagy több Szerződő Állam megállapodjon abban, hogy eltekintenek

- a) a 2. cikk rendelkezéseitől, a jogsegély iránti megkeresések továbbítását illetően;
- b) a 4. cikk rendelkezéseitől a nyelvhasználatot illetően;
- c) a 8. cikk rendelkezéseitől, a bíróság tagjának a bizonyításfelvételnél történő jelenlétét illetően;
- d) a 11. cikk rendelkezéseitől, a vallomástétel megtagadásának jogát, illetőleg a vallomástétel tilalmát illetően;
- e) a 13. cikk rendelkezéseitől, a jogsegély iránti megkeresés teljesítése során keletkezett iratok továbbítását illetően;
- f) a 14. cikk rendelkezéseitől a költségek szabályozását illetően;
- g) a II. fejezet rendelkezéseitől.

29. cikk

Azon Államok viszonylatában, amelyek jelen Egyezményen kívül részesei a polgári eljárásra vonatkozó, Hágában, 1905. július 17. napján kelt Egyezménynek és a polgári eljárásra vonatkozó, Hágában, 1954. március 1. napján kelt Egyezménynek vagy ezek egyikének, jelen Egyezmény a két korábbi Egyezmény 8–16. cikkeinek helyébe lép.

30. cikk

Jelen Egyezmény nem érinti az 1905. évi Egyezmény 23. cikkének és az 1954. évi Egyezmény 24. cikkének alkalmazását.

31. cikk

A Szerződő Államok között az 1905. és az 1954. évi Egyezményekhez létrejött kiegészítő

megállapodásokat továbbra is alkalmazni kell, hacsak az érdekelt Szerződő Államok eltérően nem állapodnak meg.

32. cikk

Nem érintvén a 29. és 31. cikkek rendelkezéseit, jelen Egyezmény nem teszi hatálytalanná azon egyezményeket, amelyek a jelen Egyezmény által szabályozott kérdésekkel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaznak, és amelyeknek a Szerződő Államok részesei vagy részesei lesznek.

33. cikk

Jelen Egyezmény aláírásának, megerősítésének vagy az ahhoz történő csatlakozás alkalmával bármely Állam részben vagy egészben kizárhatja a 4. cikk második bekezdésének, valamint a II. Fejezetnek az alkalmazását. Egyéb fenntartás tétele nem megengedett.

Az általa tett fenntartást bármely Szerződő Állam bármikor visszavonhatja; a fenntartás a visszavonásáról szóló bejelentéstől számított hatvanadik napon veszti hatályát.

Ha valamely Állam fenntartást tett, minden más Állam, amelyet a fenntartás érint, ugyanazon szabályokat alkalmazhatja vele szemben.

34. cikk

A nyilatkozatát bármely Állam bármikor visszavonhatja vagy módosíthatja.

35. cikk

A megerősítésről vagy csatlakozásról szóló okiratának letétbe helyezésekor vagy valamely későbbi időpontban minden Szerződő Állam értesíti Hollandia Külügyminisztériumát a 2., 8., 24. és 25. cikkeknek megfelelően kijelölt hatóságokról.

Szükséghez képest minden Szerződő Állam hasonló módon értesíti a Minisztériumot

- a) azon hatóságok kijelöléséről, amelyekhez a diplomáciai vagy konzuli képviselőknek a 16. cikk szerint fordulniuk kell, valamint amelyek a 15., 16. és 18. cikkek szerinti engedélyeket, illetőleg támogatást megadhatják, illetve nyújthatják;
- b) azon hatóságok kijelöléséről, amelyek a megbízottak részére a 17. cikkben meghatározott engedélyt, illetőleg a 18. cikkben előírt támogatást megadhatják, illetve nyújthatják;
- c) a 4., 8., 11., 15., 16., 17., 18., 23. és 27. cikkek szerint tett nyilatkozatokról;
- d) a fent említett hatóságkijelölések vagy nyilatkozatok visszavonásáról vagy módosításáról;
- e) valamely fenntartás visszavonásáról.

36. cikk

A Szerződő Államok között az Egyezmény alkalmazása során felmerült nézeteltéréseket diplomáciai úton kell rendezni.

37. cikk

Jelen Egyezmény azon Államok számára áll nyitva aláírásra, amelyek a Hágai Nemzetközi Magánjogi

Értekezlet tizenegyedik ülészakán képviseltették magukat.

Az Egyezményt meg kell erősíteni, és a megerősítésről szóló okiratokat Hollandia Külügyminisztériumánál kell letétbe helyezni.

38. cikk

Jelen Egyezmény a megerősítésről szóló harmadik okiratnak a 37. cikk második bekezdése szerinti letétbe helyezésétől számított hatvanadik napon lép hatályba.

Az Egyezmény minden olyan Aláíró Állam tekintetében, amely azt később erősíti meg, a megerősítésről szóló okiratának letétbe helyezésétől számított hatvanadik napon lép hatályba.

39. cikk

Bármely, magát a Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet tizenegyedik ülészakán nem képviseltető Állam, amely tagja az Értekezletnek, az Egyesült Nemzetek Szervezetének vagy e szervezet valamely szakosított szervezetének, avagy szerződő állama a Nemzetközi Bíróság Statútumának, csatlakozhat jelen Egyezményhez azt követően, hogy az a 38. cikk első bekezdése értelmében hatályba lépett.

A csatlakozási okiratot Hollandia Külügyminisztériumánál kell letétbe helyezni.

Az Egyezmény a csatlakozó Állam tekintetében a csatlakozási okiratának letétbe helyezésétől számított hatvanadik napon lép hatályba.

A csatlakozás csak a csatlakozó Állam és azon Szerződő Államok viszonylatában lesz hatályos, amelyek úgy nyilatkoznak, hogy a csatlakozást elfogadják. Az ilyen nyilatkozatot Hollandia Külügyminisztériumánál kell letétbe helyezni; a Minisztérium a nyilatkozat hitelesített példányát diplomáciai úton minden Szerződő Államnak megküldi.

Az Egyezmény a csatlakozó Állam és azon Állam viszonylatában, amely a csatlakozás elfogadásáról nyilatkozott, az elfogadó nyilatkozat letétbe helyezésétől számított hatvanadik napon lép hatályba.

40. cikk

Az aláíráskor, a megerősítéskor vagy a csatlakozáskor bármely Állam kinyilváníthatja, hogy jelen Egyezmény hatálya mindazon területekre kiterjed, amelyeknek külkapcsolatait ellátja, avagy e területek közül egyesekre. Az ilyen nyilatkozat akkor válik hatályossá, amikor az Egyezmény hatályba lép azon Állam tekintetében, amely azt tette.

Minden későbbi kiterjesztő nyilatkozatot Hollandia Külügyminisztériumánál kell bejelenteni.

Az Egyezmény azon területek tekintetében, amelyekre annak hatályát kiterjesztették, a második bekezdésben említett bejelentéstől számított hatvanadik napon lép hatályba.

41. cikk

Ez az Egyezmény a hatálybalépésétől számított öt évig marad hatályban a 38. cikk első bekezdésével összhangban, az Egyezményt később megerősítő vagy ahhoz később csatlakozó államok tekintetében is.

Az Egyezmény hatálya felmondás hiányában öt évenként hallgatólagosan meghosszabbodik.

A felmondást legalább hat hónappal az ötéves időszak lejártát megelőzően lehet bejelenteni Hollandia Külügyminisztériumánál.

A felmondás korlátozódhat egyes területekre is, amelyekre az Egyezmény hatálya kiterjed.

A felmondás csak azon Államra hat ki, amely azt bejelentette. A többi Szerződő Állam tekintetében az Egyezmény hatálya fennmarad.

42. cikk

Hollandia Külügyminisztériuma értesíti a 37. cikkben meghatározott Államokat, továbbá azon Államokat, amelyek a 39. cikk értelmében csatlakoztak

- a) a 37. cikk szerinti aláírásokról és megerősítésekről;
- b) arról az időpontról, amikor az Egyezmény a 38. cikk első bekezdése értelmében hatályba lép;
- c) a 39. cikk szerinti csatlakozásokról és azon időpontról, amikor azok hatályossá válnak;
- d) a 40. cikk szerinti kiterjesztő nyilatkozatokról és azon időpontról, amikor azok hatályossá válnak;
- e) a 33. és 35. cikk szerinti kijelölésekről, fenntartásról és nyilatkozatokról;
- f) a 41. cikk harmadik bekezdése szerinti felmondásokról.

Ennek hitelül a kellően meghatalmazott alulírottak jelen Egyezményt aláírták.

Készült Hágában, 1970. március 18. napján, angol és francia nyelven, mindkét szöveg egyaránt hiteles, egy példányban, amely Hollandia Kormányának levéltárában kerül elhelyezésre, és amelyről diplomáciai úton hiteles másolat kerül megküldésre azon Államoknak, amelyek a Hágai Nemzetközi Magánjogi Értekezlet tizenegyedik ülészakán képviseltették magukat.

VI. MELLÉKLET

**A különbizottság
releváns
következtetései
és ajánlásai**

2003. évi ülés

4. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság hangsúlyozta, hogy az apostille-ről, a bizonyításfelvételtől és a kézbesítésről szóló egyezmények olyan környezetben működnek, amelyben fontos műszaki fejlesztések zajlanak. Noha ezt a fejlődést a három egyezmény elfogadásakor nem lehetett előre látni, a különbizottság hangsúlyozta, hogy a modern technológiák a mai társadalom szerves részét képezik, és alkalmazásuk ténykérdés. E tekintetben a különbizottság megjegyezte, hogy az egyezmények szelleme és szövege nem akadály a modern technológia alkalmazásának, és alkalmazásuk és működésük tovább javítható az ilyen technológiákra támaszkodva. A különbizottság ülése előtt (azaz 2003. október 27-én) tartott munkaértekezlet egyértelműen rámutatott a modern technológiák alkalmazásának eszközeire, lehetőségeire és előnyeire az egyezmények hatálya alá tartozó tárgykörökben.

42. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság általános támogatásának adott hangot a modern technológiák alkalmazása mellett az Egyezmény hatékony működésének további elősegítése érdekében. A különbizottság megjegyezte, hogy a modern technológiák Egyezmény alapján történő felhasználásának nincs jogi akadálya. Egyes technikák alkalmazására azonban különböző államokban eltérő jogi követelmények vonatkozhatnak (például a végrehajtásban részt vevő összes fél hozzájárulásának beszerzése). E tekintetben a különbizottság azt javasolta, hogy a részes államok tegyék elérhetővé az Állandó Hivatal számára az egyedi technikákkal kapcsolatos jogi követelményekkel kapcsolatos információkat.

43. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság hangsúlyozta, ha különleges módszert vagy eljárási módot igényelnek a bizonyításfelvételhez (9. cikk (2) bekezdése), a módszerek alóli kivételeket, amelyek „összeegyeztethetetlenek a végrehajtás állama belső jogával vagy [...] végrehajtásuk a belső gyakorlata és eljárása, vagy gyakorlati nehézségek miatt lehetetlen” szűken kell értelmezni, hogy a lehető legnagyobb mértékben lehetővé tegyék a modern információs technológia alkalmazását.

44. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság hangsúlyozta, hogy a modern információtechnológia, például az e-mail alkalmazásával megkönnyíthető a hatóságok közötti korai informális kapcsolatfelvétel a jogsegély iránti megkeresések betérjesztésének és végrehajtásának összehangolása érdekében.

2009. évi ülés

44. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság ösztönzi a jobb kommunikációt a központi hatóságok között, valamint a megkereső hatóságok és az illetékes központi hatóság között a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásának minden szakaszában. Bármely informális kommunikáció bármilyen alkalmas eszközzel megtörténhet, ideértve az e-mail-t és a faxot.

55. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság emlékeztet 2003. évi következtetéseire és 42–44. számú ajánlására, és megjegyzi, hogy a videokonferencia és hasonló technológiák használata a külföldön történő bizonyításfelvétel támogatása érdekében összhangban áll az Egyezmény jelenlegi keretével. A különbizottság megjegyzi különösen az alábbiakat:

- a. Az Egyezmény lehetővé teszi a felek és képviselőik jelenlétét (7. cikk), és nem akadályozza meg a megkereső hatóság igazságügyi személyzetének jelenlétét (8. cikk) videokonferencia alkalmazásával a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásakor, ugyanúgy mértékben, mint ahogy ezek a személyek fizikailag jelen lehetnek.
- b. Az Egyezmény lehetővé teszi videokonferencia alkalmazását a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásának elősegítésére, amennyiben a megkeresett állam joga ezt megengedi (9. cikk (1) bekezdés).
- c. A videokonferencia felhasználható a jogsegély iránti megkeresés végrehajtásának elősegítésére a 9. cikk (2) bekezdésével összhangban.
- d. Az Egyezmény lehetővé teszi videokonferencia alkalmazását a diplomáciai tisztviselő, konzuli képviselő vagy megbízott általi bizonyításfelvétel elősegítésére, feltéve, hogy a gyakorlatot nem tiltja az az állam, amelyben a bizonyítást fogadtatni kell, feltéve továbbá, hogy a megfelelő engedélyt megadták (15., 16., 17. és 21. cikk).

2014. évi ülés

9. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság megjegyzi, hogy a bizonyításfelvételről szóló egyezmény gyakorlati működését tovább javíthatja a jogsegély iránti megkeresés időben történő végrehajtása és a központi hatóságokkal való jobb kapcsolattartás, ideértve az e-mailt is, a jogsegély iránti megkeresés teljesítésének minden szakaszában.

10. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság üdvözlöi a szerződő államok által bejelentett gyakorlatot, amely szerint a központi hatóságok:

- a. haladéktalanul nyugtázza a jogsegély iránti megkeresések kézhezvételét a megkereső hatóság és/vagy az érdekelt felek számára;
- b. haladéktalanul válaszol a megkereső hatóságok és/vagy az érdekelt felek végrehajtás helyzetével kapcsolatos kérdéseire;
- c. közli a megkereső hatósággal és/vagy az érdekelt felekkel a végrehajtáshoz szükséges lépéseket.

20. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság emlékeztet arra, hogy a bizonyítékok külföldön történő felvételének elősegítése érdekében a videokonferencia alkalmazása összhangban áll a bizonyításfelvételről szóló egyezmény keretével (vö. a 2009. évi ülés 55. sz. következtetésével és ajánlásával). A különbizottság elismeri, hogy a 17. cikk nem zárja ki, hogy a származási bíróság igazságügyi személyzetének az egyik Szerződő Államban tartózkodó tagja (vagy más kinevezett személy) egy másik Szerződő Államban lévő személyt videokonferencia alkalmazásával kihallgasson.

21. sz. következtetés és ajánlás

Az ausztrál delegáció javaslata alapján, amely szerint fontolóra kell venni egy opcionális

jegyzőkönyvet a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény alapján videokonferencia révén a kényszer alkalmazása nélküli bizonyításfelvétel megkönnyítése érdekében, valamint a modern technológiák további felhasználásának elősegítése céljából, a különbizottság azt ajánlja, hogy a Tanács a következő ülésén hozzon létre szakértői csoportot azon kérdések vizsgálatára, amelyek felmerülhetnek a videokonferencia és más modern technológiák külföldön történő bizonyításfelvétel során történő alkalmazásával kapcsolatban. A különbizottság azt javasolja továbbá, hogy a szakértői csoport tanulmányozza a meglévő eszközöket és a jelenlegi gyakorlatot, és vizsgálja meg ezeknek a problémáknak a megoldására szolgáló lehetséges módokat, ideértve egy opcionális protokoll vagy bármely más jogi eszköz kívánatosságát és megvalósíthatóságát.

39. sz. következtetés és ajánlás

A különbizottság ösztönzi a kérelmek elektronikus úton történő továbbítását és fogadását a gyors végrehajtás lehetővé tétele érdekében. A szerződő államoknak figyelembe kell venniük a biztonsági kérdéseket az elektronikus átvitel módszereinek értékelésekor.

AZ IDÉZETT ÍTÉLKEZÉSI GYAKORLAT INDEXE

Australia

<i>Campaign Master (UK) Ltd v. Forty Two International Pty Ltd (No. 3)</i> (2009) 181 FCR 152.....	16, 66
<i>Federal Commissioner of Taxation v. Grbich</i> (1993) 25 ATR 516	60
<i>Kirby v. Centro Properties</i> [2012] FCA 60	19
<i>Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd</i> [2012] FCA 1097	16, 19, 62, 71
<i>Tetra Pak Marketing Pty Ltd v. Musashi Pty Ltd</i> [2000] FCA 1261	19

Canada

<i>Chandra v. Canadian Broadcasting Corporation</i> 2016 ONSC 5385	16
<i>Davies v. Clarington</i> 2011 ONSC 4540	16
<i>Paiva v. Corpening</i> [2012] ONCJ 88.....	16
<i>Slaughter v. Sluys</i> 2010 BCSC 1576	16

Hong Kong SAR (People's Republic of China)

<i>Raj Kumar Mahajan v. HCL Technologies (Hong Kong) Ltd</i> 5 HKLRD	119
<i>Skyrun Light Industry (Hong Kong) Co Ltd v. Swift Resources Ltd</i> [2017] HKEC 1239	15

India

<i>State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai</i> AIR 2003 SC KANT 148	39, 46
<i>Twentieth Century Fox Film Corporation v. NRI Film Production Associates Ltd</i> AIR 2003 SC KANT 148.....	37

United Kingdom

<i>Kimathi & Ors v. Foreign and Commonwealth Office</i> [2015] EWHC 3684 (QB)	62
<i>London Borough of Islington v. M, R</i> [2017] EWHC 364 (Fam).....	57
<i>Rowland v. Bock</i> [2002] EWHC 692 (QB).....	15

United States

<i>DynaSteel Corp. v. Durr Systems, Inc.</i> , No. 2:08-cv-02091-V, 2009 WL 10664458 (W.D. Tenn. 26 June 2009).....	19
<i>In re Rand International Leisure Products, LLC</i> , No. 10-71497-ast, 2010 WL 2507634 (Bankr. E.D.N.Y. 16 June 2010).....	15
<i>Sawant v. Ramsey</i> , No. 3:07-cv-980 (VLB), 2012 WL 1605450 (D. Conn. 8 May 2012).....	19, 70
<i>U.S. v. Philip Morris USA, Inc.</i> , No. CIV.A. 99-2496 (GK), 2004 WL 3253681 (D.D.C. 30 August 2004)	19

BIBLIOGRÁFIA

Conférence de La Haye de droit international privé/Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia:

- Az országprofil kérdőívre adott válaszok, amelyek a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában érhetők el „A bizonyításfelvétel videokonferencia alkalmazásával” lehetőség alatt.
- Az országprofil kérdőívre adott válaszok összefoglalása a videofelvétel alapján történő videofelvételről történő kapcsolatfelvételtől a *polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön történő bizonyításfelvételtől* szóló, 1970. március 18-i Hágai Egyezmény (bizonyításfelvételtől szóló egyezmény) alapján, elérhető a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában, a „Bizonyításfelvétel videokonferencia alkalmazásával” lehetőség alatt.
- A kézbesítésről, a bizonyításfelvételtől és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésről szóló hágai egyezményekkel foglalkozó különbizottság 2003., 2009. és 2014. évi ülésén elfogadott következtetések és ajánlások elérhetőek a HCCH weboldalának bizonyításfelvételi szekciójában, a „Különbizottságok” lehetőség alatt.
- Az általános és politikai ügyekkel foglalkozó tanács 2015 és 2016 ülésén elfogadott következtetések és ajánlások, amelyek elérhetőek a HCCH weboldalán az „Irányítás”, majd az „Általános és politikai ügyekkel foglalkozó tanács” lehetőség alatt.
- Bizonyításfelvételi kézikönyv: gyakorlati kézikönyv a bizonyításfelvételtől szóló egyezmény működéséről, 3. kiadás szerk., Hága, 2016.
- Magyarázó jelentés a bizonyításfelvételtől szóló, 1970. évi egyezményről, P.W. AMRAM, in *Actes et documents de la Onzième session (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves à l'étranger*, The Hague, SDU, 1970.
- *A videokonferencia és más modern technológiák külföldön történő bizonyításfelvétel során való felhasználásával foglalkozó szakértői csoport jelentése*, A 2015. decemberi, 8. Számú előzetes dokumentum az általános és politikai ügyekkel foglalkozó tanács 2016. évi ülésének figyelmébe, elérhető a HCCH weboldalának Bizonyításfelvételi szekciójában.

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA - *Útmutató a videokonferenciákhoz a határokon átnyúló eljárásokban*; Luxemburg, az Európai Unió Kiadóhivatala, 2013, elérhető a következő címen: < <http://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/publications/guide-videoconferencing-cross-border-proceedings/> >.

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA - az Európai Unió Tanácsa, *Több aspektusú kezdeményezés a határokon átnyúló videokonferencia javítására („Kézfogás” projekt)*; 2017, a következő címen érhető el: < https://beta.e-justice.europa.eu/69/EN/general_information >.

DAVIES, M. – Bypassing the Hague Evidence Convention: Private International Law Implications of the Use of Video and Audio Conferencing Technology in Transnational Litigation (A hágai bizonyításfelvételtől szóló egyezmény megkerülése: A video- és audiokonferencia-technológia nemzetek közötti jogvitákban való alkalmazásának nemzetközi magánjogi vonatkozásai); (2007) *American Journal of Comparative Law* 55. évf. 2. szám, 206. o.

DUNN, M. és NORWICK, R. - *Report of a Survey of Videoconferencing in the Courts of Appeals (Jelentés a fellebbviteli bíróságokon végzett videokonferencia-felmérésről)*; Szövetségi Igazságügyi Központ, 2006, a következő címen érhető el: < <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/VidConCA.pdf> >.

EPSTEIN, D., SNYDER, J. & BALDWIN IV, C.S. - *International Litigation: A Guide to Jurisdiction, Practice,*

and Strategy (Nemzetközi peres eljárás: Útmutató a joghatósághoz, a gyakorlathoz és a stratégiához); 4. kiadás, Leiden/Boston, Martinus Nijhoff Publishers, 2010.

AZ EURÓPAI POSTAI ÉS TELEKOMMUNIKÁCIÓS KÖZIGAZGATÁSI ÉRTEKEZLET(CEPT) ELEKTRONIKUS KOMMUNIKÁCIÓ BIZOTTSÁGA (ECC) - *ECC Report 265: Migration from PSTN/ISDN to IP-based networks and regulatory aspects (Áttérés a PSTN/ISDN-ről az IP-alapú hálózatokra és szabályozási szempontok)*; 2017, a következő címen érhető el: < <https://www.ecodocdb.dk/download/754b9fdf-e4c5/ECCRep265.pdf> >

A POLGÁRI ÉS KERESKEDELMI ÜGYEKBE ILLETÉKES EURÓPAI IGAZSÁGÜGYI HÁLÓZAT - *A videokonferencia bizonyításfelvételre történő alkalmazása polgári és kereskedelmi ügyekben a 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet alapján: Gyakorlati útmutató*; Brüsszel, az Európai Unió Bizottsága, 2009, elérhető a következő címen: < file:///C:/Users/II/Downloads/guide_videoconferencing_EU_en.pdf >.

AUSZTRÁLIA SZÖVETSÉGI BÍRÓSÁGA - *Útmutató a videokonferenciához*; 2016, a következő címen érhető el: < <http://www.fedcourt.gov.au/services/videoconferencing-guide> >.

SVÁJC SZÖVETSÉGES IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI IRODA - *Iránymutatások a polgári ügyekben folytatott nemzetközi jogsegélyről*; 3. kiadás, Bern, 2013. január, 20. o., elérhető a következő címen: < <http://www.rhf.admin.ch> >.

GRUEN, M. E. & WILLIAMS, C. R. - *Kézikönyv a video-telekonferencia bírósági tárgyalásokon történő felhasználásának legjobb gyakorlatáról*; Az Egyesült Államok Közigazgatási Konferenciája, 2015, a következő címen érhető el: < <https://www.acus.gov/report/handbook-best-practices-using-video-teleconferencing-adjudicatory-hearings> >.

NEMZETKÖZI TELEKOMMUNIKÁCIÓS UNIÓ - *Szabványosítás*; Elérhető a következő weboldalon: < <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/index.aspx?> >.

NEMZETKÖZI TELEKOMMUNIKÁCIÓS UNIÓ - *Y.1001: IP-keret - A távközlési hálózat és az IP-hálózati technológiák konvergenciájának kerete*; 2000, a következő címen érhető el: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-Y.1001-200011-I> >.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUMÁNAK NEMZETKÖZI JOGSEGÉLY HIVATALA, OIJA Bizonyításfelvételi és kézbesítési útmutató (2018. június 11.); Elérhető a következő weboldalon: < <https://www.justice.gov/civil/evidence-requests> >

POLYCOM - *Bevezetés a videokonferencia alapjaihoz*; Fehér könyv, 2013, elérhető a következő címen: < <http://www.polycom.com/content/dam/polycom/common/documents/whitepapers/intro-video-conferencing-wp-engb.pdf> >.

REID, M. - *Multimedia conferencing over ISDN and IP Networks using ITU-T H-series recommendations: architecture, control and coordination*; (Multimédia konferencia ISDN és IP hálózatokon keresztül, az ITU-T H sorozatú ajánlások felhasználásával: építéset, irányítás és koordináció); (1999) 31 *Számítógépes hálózatok*, 234. o.

RIJAVEC, V. et al (eds) - *Dimensions of Evidence in European Civil Procedure (A bizonyítás dimenziói az európai polgári eljárásban)*; Hollandia, Kluwer Law International, 2016.

RISTAU, B. – *International Judicial Assistance (Civil and Commercial) (Nemzetközi jogsegély - polgári és kereskedelmi)*; Washington DC, Nemzetközi Jogi Intézet, Georgetown University Law Center, I. kötet, IV. rész, 2000. évi módosítás.

ROWDEN E. et al, *Gateways to Justice: Design and Operational Guidelines for Remote Participation in*

Court Proceedings (Az igazságszolgáltatás átjárói: tervezési és működési iránymutatások a bírósági eljárásban való távoli részvételhez); Sydney, Nyugat-Sydney Egyetem, 2013.

TORRES, M. – Cross-Border Litigation: „Video-taking” of evidence within EU Member States (Határokon átnyúló perek: Videós bizonyításfelvétel az EU tagállamain belül), *Dispute Resolution International*, 2018, 12. kötet, 1. szám, 76. o.

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUMA 32. *gyakorlati útmutató - Bizonyításfelvétel*; Elérhető a következő weboldalon: < https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part32/pd_part32 >.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK NEMZETI SZABVÁNYÜGYI ÉS TECHNOLÓGIAI INTÉZETE (NIST) - Announcing the Advanced Encryption Standard (AES) (A fejlett titkosítási szabvány (AES) bejelentése); (2001) 197 *Szövetségi Információfeldolgozási Szabványok Kiadványa*.

VAN RHEE, CH & UZELAC, A. (szerk.) - *B Evidence in Contemporary Civil Procedure (Bizonyítékok a jelenkori polgári eljárásban)*; Cambridge, Intersentia, 2015.

VILELA FERREIRA, N., *et al.* – *Council Regulation (EC) no 1206/2001: Article 17° and the video conferencing as a way of obtaining direct evidence in civil and commercial matters (Az 1206/2001/EK tanácsi rendelet: A 17°. cikk és a videokonferencia, mint a polgári és kereskedelmi ügyekben való közvetlen bizonyításfelvétel módja)*; Igazságügyi Tanulmányok Központja (Centro de Estudos Judiciários), Lisszabon, 2010.

WILLIAMS, R. A. – Videoconferencing: Not a foreign language to international courts (Videokonferencia: Nem idegen nyelv a nemzetközi bíróságoknak); (2011) *Oklahoma Journal of Law and Technology* 7. évfolyam 54. szám.